

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\W\Wishart David\Wishart_David-Nero.PDB

PDB Name: Wishart_David-Nero
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.5.2004
Modification Date: 16.5.2004
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

David Wishart

NERO

Joyce Collinsové,
která si věnování zasluhuje,
a dosud žádné nedostala;
dále Peterovi a Jean Aungleovým
s poděkováním za to, jak mi pomohli s Luciem.

Autorova poznámka

Hlavní postavy v Neronovi jsou historické, ovšem – jak přiznává sám Petronius ve čtvrté kapitole – pojal jsem je subjektivně. Upřímně řečeno, tento přístup se příliš neliší od praxe samotných antických autorů, kteří si velmi často ve svých dílech přihřívají vlastní polívčičku.

Nero spáchal sebevraždu v roce 68, dva roky poté, kdy končí tento příběh: kdo by se o ní chtěl dovědět víc – je to zajímavé čtení – nalezne podrobnosti v Suetoniově životopisu Nero 4750. Císařova téměř poslední slova byla: "Jaký umělec ve mně umírá!" ("Qualis artifex pereo!")

Tacitův popis Petronia je však dost stručný, aby zde mohl být uveden alespoň ve zkrácené podobě: bude snad zajímavé porovnat ho s mou čistě beletristickou interpretací. Jméno Gaius (které zastupuje v textu jen písmeno C) se objevilo zřejmě chybou písaře:

Snad bych měl říci několik slov o Gaiovi Petroniovi. Trávil své dny spánkem a noci prací a radovánkami; a jako jiní lidé přičinlivostí, on se proslavil zahálkou. Nebyl však považován za obyčejného hýřila nebo marnotratníka... nýbrž za jemného požitkáře. Vyznačoval se neobvyklou mluvou i jednáním a způsoby... a lidem se to líbilo, protože připisovali jeho nekonvenčnost upřímné povaze. Ovšem ve funkci správce Bithýnie a později konzula se projevil jako schopný a aktivní úředník.

Jakmile se opět vrátil k zhýralému (nebo navenek zhýralému) způsobu života, byl přijat do kruhu Neronových důvěrníků a stal se jeho poradcem ve věcech vkusu; a císař obvykle považoval za půvabné a hodnotné jen to, co Petronius schválil. Tím si proti sobě popudil Tigellina, který na něho žárlil jako na svého soka a většího znalce rozkošnictví. Z tohoto důvodu... jej obvinil z tajné dohody se Scaevinem (účastníkem Pisonova spiknutí) a podplatil jednoho z jeho otroků, aby se postaral o udání. Petroniovi nebyla dána možnost se bránit a většina jeho otroků byla uvězněna.

V té době byl Nero v Kampánii. Petronius, který vyrazil na cestu za ním, se dostal pouze do Kýmé, kde byl zadržen. Nesnesl další průtahy, (ale) místo toho, aby se naráz zbavil života, podříz si zápěstí a dával si žíly podle nálady zaškrcovat a zase uvolňovat. Přitom hovořil s přáteli, nevedl však vážné řeči ani nemluvil jako někdo, kdo chce, aby na něho vzpomínali pro sílu jeho charakteru. Také je poslouchal, když přednášeli, ne ovšem traktáty o moudrosti nebo nesmrtelnosti, ale frivolní písně a rozmarné verše... Vydatně se najedl a prospal se, aby se jeho smrt, třebaže vynucená, podobala přirozené. Ve své závěti nepochleboval, jako to činili mnozí jiní, Neronovi nebo Tigellinovi... ale sepsal výčet císařových zločinů, uvedl jména jeho milenců a milenek a podrobnosti veškerých jeho obscénních praktik. Pak list zapečetil a poslal Neronovi...

Nero nevěděl jistě, jak mohly informace o jeho nočních aktivitách proniknout mezi veřejnost; ale pak pomyslel na Siliu, senátorovu manželku, ... která se těšila císařské přízni a zároveň byla Petroniovou blízkou přítelkyní. Vypověděl ji tedy ze země za to, že nemlčela... (Tacitus, Letopisy, XVI, 18/19)

Úryvek z Tacita odhaluje jeden významný zásah, kterým jsem pozměnil historická fakta: můj příběh ignoruje Petroniovu funkci správce a následný krátký konzulát, což obojí spadá do počátku šedesátých let. Takový postup byl samozřejmě nutný kvůli zápletce: první funkce by Petronia přinejmenším na rok odvedla z Říma a vzdálila tamějšímu dění a druhá by ho příliš sblížila s vládnoucími orgány. Poslední větší historická odchylka, již jsem se provinil (alespoň pokud jsem si

vědom), se vyskytuje v páté kapitole, kde se objevuje Junia Calvina. Ve skutečnosti byla Junia v té době v exilu a zůstala tam až do Agrippininy smrti; ale potřeboval jsem ji jako postavu. Přiznám se ještě k jednomu prohřešku, i když méně podstatnému: Arruntiovo pravé jméno bylo Paulus, což by možná mohlo čtenáře zmást ve chvíli, kdy přichází na scénu svatý Pavel. Nebyl (opět jen pokud vím) skutečným Siliiným manželem; také charakter a sklony "mého" Arruntia jsou v plné míře smyšlené. Nakonec chci poděkovat Royovi Pinkertonovi z Edinburské univerzity (který ovšem nenese zodpovědnost za jakékoliv věcné chyby); své ženě Roně a také Terese Roby a jejím spolupracovníkům za to, že projevili takovou trpělivost ohledně knih ze svých knihoven.

OSOBY

Tento příběh se odehrává v období mezi rokem 50 a 66 našeho letopočtu. V uvedeném přehledu se vyskytují čistě fiktivní postavy.

AGRIPPINA, Julia: "Bestie." Neronova matka a třetí manželka císaře Claudia.

ANICETUS: bývalý Neronův učitel a velitel jeho loďstva v Misenu.

AKTE, Claudia: propuštěná otrokyně, Neronova milénka.

ARRUNTIUS, Gnaeus (ve skutečnosti osobním jménem Paulus): Siliin manžel. Pravicově zaměřený senátor, který se podílel na přípravě vraždy císaře Caliguly.

BASSUS, Laecanius: konzul (s Crassem Frugim) v období velkého požáru Říma.

BRITANNIKUS: syn císaře Claudia a jeho ženy Messaliny (narozen r. 41).

BURRUS, Afranius: spolu se Senekou Neronův učitel a později rádce. Velitel pretoriánů.

Caligula: císař Gaius (Caligula je přezdívka); Claudiův předchůdce, Agrippinin bratr a Neronův strýc. Zavražděn r. 41.

CASSIUS LONGINUS: pravicový senátor.

Chrysé: Aktina komorná.

CLAUDIUS: "Idiot." Císař, Neronův předchůdce a adoptivní otec. Otráven r. 54.

Crito: Petroniův vrchní otrok.

Dion: Petroniův sekretář.

JUNIA CALVINA: Siliina přítelkyně, aristokratka z Agustova rodu. Její bratři a synovec patřili mezi Neronovy (a Agrippininy) oběti z nejvyšších kruhů.

Justin: Paulův sluha.

Lalage: Siliina komorná.

MESSALINA: Claudiiova druhá manželka a matka jeho syna Britannika. Roku 48 popravena za cizoložství a vlastizradu.

NARCISSUS: Claudiův propuštěnec a soukromý sekterář.

NERO: císař v letech 54-68, narozen r. 37 jako Lucius Domitius Ahenobarbus. Syn Agrippiny a Gnaea Domitia Ahenobarba. Roku 50 adoptován císařem Claudiem, čímž získal jméno Nero Claudius Caesar Drusus Germanicus.

OCTAVIA: Claudiiova dcera. Neronova první manželka.

OTHO, Marcus Salvius: zpočátku Neronův přítel, určitou dobu Poppaein manžel. Po Neronově smrti (68) podporoval Galbu a na krátké období (od ledna do dubna 69) byl prohlášen císařem.

PARIS: tanečník a mim: jeden z Neronových oblíbenců.

PAULUS: Pavel z Tarsu (svatý Pavel). V šedesátých letech strávil nějaký čas v Římě a později byl na Neronův rozkaz popraven. Byly nalezeny dopisy, údajně svědčící o korespondenci mezi ním a Senekou, ale téměř jistě se jedná o pozdější podvrh.

PEDANIUS: městský prefekt zavražděný jedním ze svých otroků.

Persikus, Fabius: senátor, Petroniův přítel.

PETRONIUS (Titus Petronius Niger): vypravěč. Neronův neoficiální poradce ve věcech vkusu (arbiter elegantiae), obvykle ztotožňován s autorem Satirikonu, barvitého románu líčícího úpadkový svět Itálie v prvním století.

PISO, Gaius Calpurnius: významný pravicový senátor, vedoucí osobnost spiknutí proti Neronovi.

POPPAEA SABINA ("Poppy"): Othonova a později Neronova manželka. Jejich jediné dítě, Claudia, zemřelo v raném dětství.

RUFUS, Faenius: po Burrově smrti spoluvelitel pretoriánů s Tigellinem. Popraven v souvislosti s Pisonovým spiknutím.

SENEKA, Lucius Annaeus: narozen v hispánské Cordubě kolem roku 5 před naším letopočtem. Filozof, spisovatel, dramatik a politik. Spolu s Burrem Neronův učitel a rádce.

SENECIO: Neronův propuštěnec a oblíbenec. Po Pisonově spiknutí popraven.

SILIA: Arruntiova manželka a Petroniova milénka. Roku 66 poslána do vyhnanství do Massilie*.

TERPNUS: slavný řecký hudebník a zpěvák.

THRASEA PAETUS: svérázný senátor, umírněný, avšak stojící v opozici vůči Neronovi. Roku 66 přinucen k sebevraždě.

TIGELLINUS, Ofonius ("Tigy"): Neronův chráněnc a později hlavní poradce. Po Burrově smrti spoluvelitel pretoriánů (s Faeniem Rufem). Za Othona (r. 69) přinucen k sebevraždě.

Xantus: Petroniův otrok vykonávající práci číšníka.

Prolog

Kýmé, červen L. P. 66

Než začneme, dám ti malou radu. Nevěř bláznům, kteří tvrdí, že smrt je přítel, nebo dokonce tomu, co říká Paulus a jeho banda fanatiků: že je to blažená brána k lepší a naplněnější existenci. Nic takového smrt není. Smrt, milý čtenáři, není nic než nutné trápení a na moje slova se můžeš spolehnout. Vždycky.

Já, Titus Petronius Niger, estét, spisovatel a někdejší poradce ve věcech vkusu Nerona Claudia Caesara (kěz toho převítka nechají bohové slnít), jsem se ve svém životě dostal do kritického momentu; mohl bych říct dvojnásob kritického, protože i když můj životopis nejde zrovna do páru se sebevraždou, jedno i druhé je zatraceně definitivní, a já nemám v úmyslu někoho napadat, ani se někomu zavděčovat; určitě ne tím, že bych si prohnal vlastním břichem meč, což je možná tradiční řešení římského aristokrata, ale podle mého názoru zoufale primitivní, když už nemluví o tom, jaký je z toho svinčík a jak se přitom zaneřádí čalounění. Ne. Já vykrvácím v pohodlí jako civilizovaný člověk. Pokud to provedu promyšleně tak, že budu stahovat a zase uvolňovat škrtidla (což mám v úmyslu), otevřít si žíly mi umožní sejít ze světa velmi decentně. Když už skutečně musím zemřít dřív, než vyprší můj čas (a nic jiného se nedá dělat, ehm, ehm, když císař nařídí, i když je císařem jenom chudák praštěný Lucius), pak hodlám vychutnat každý okamžik celého procesu. I když mě to zabije.

Dion se usmívá. Dion je můj sekretář a momentálně moje pravá ruka. To je, moji milí, kdybyste náhodou potřebovali vysvětlení, slovní hříčka, i když v tomto případě dost nejapná. Co právě teď čtete, je Dionova práce a Titus Petronius Niger je jen pouhý hlas: posilněný, abyste věděli, kvalitním vínem a vybranými delikatesami, pod kterými se prohýbá stůl u jeho lehátka. Až ovšem nastane čas, abychom se rozloučili, dopřeji si potěšení podepsat se vlastnoručně přes celou stránku, než se nakonec zbavím škrtidel a nechám nenasytnou přírodu, ať se činí podle svých zákonů.

Nepřijemná vyhlídka, to jistě znáte; ale máme před sebou ještě dlouhou cestu. No ovšem, vážení přátelé. Luciovi lidé se přijdou podívat na moji mrtvolu až ráno. Noc je ještě mladá, tihleťi bajští ráčci vynikající a Dion má dostatečnou zásobu inkoustu a papyru. Tak.

Co je to vlastně za dílo, do kterého jsme se pustili? Není to, jak byste snad očekávali, osočování někdejšího Lucia Domitia Ahenobarba, jehož si historie bude pamatovat (pokud nebude mít dost štěstí, aby na něho úplně zapomněla) jako Nerona Claudia Caesara, pátého římského císaře (když nepočítám starého Julia), miláčka múz a samozvaného hereckého génia. Och, a samozřejmě jako nejslavnějšího pyromana světa; pochybuji, že na tenhle skandální kousek historie zapomene. Lucius – budu mu tak říkat, mimochodem, protože to jediné jméno tomu chudákovi skutečně patří – jistě poskytuje dost příležitostí, abych si ho vzal pořádně do parády, a v současné době, jak snadno pochopíte, moje pocity vůči němu nejsou zrovna přátelské. Přesto se nemůžu přinutit, abych toho člověka nenáviděl, i když se z něho stala taková zrůda; abych řekl pravdu, ve skutečnosti k němu cítím spíš lítost než cokoliv jiného (při tak sentimentálních slovech by ten starý uhozený šarlatán Paulus nejspíš souhlasně přikyvoval). Koneckonců, že se dal na špatnou cestu, není jenom vina chudáka Lucia, on se snažil, jak mohl. Střecha se taky neubrání, aby jí neprotekla voda, když v ní chybí tři tašky.

Takže, moji milí, žádná rána do císařských zubů se konat nebude. Řekněme spíš velmi smutná komedie. Nebo možná veselá tragédie. A protože Lucius je Lucius a já jsem já, objeví se přitom, nedá se nic dělat, pořádná hromada špíny... Dion se mračí a já se mu nedivím. Dion je sice otrok, ale ve stylistice rozhodně odborník, a já tady plácám. Petronie, jsi otravný a čím dál těžkopádnější. Okamžitě přestaň a začni se svým příběhem.

Tak do toho. Konec prologu. Dovolte mi, abych vás seznámil se svou milou ostýchavou Silií.

/1/

L.P.50

Setkali jsme se u portálu Danaoven. Možná ho znáte, stojí v Apollónově chrámu na Palatinu. Sochy devětačtyřiceti ženských, které zapíchly o svatební noci své manžely, se zasloužily o to, aby se v Římě tento portál stal nejoblíbenějším místem tajných schůzek budoucích (nebudme v tom směru pokrytečtí) cizoložníků a cizoložnic, což jsme byli i my. Stála se svou služebnou a studovala umělecké dílo, zatímco já jsem číhal za jedním ze sloupů pár kroků od ní a studoval její ňadra.

Podle všech měřístek byla krásná: něco málo pod třicet (jako já), tmavé vlasy pečlivě upravené a zakryté nejjemnější rouškou, dokonalý profil a tělo s náležitou výbavou křivek pod bezvadně nařaseným kóským hedvábným pláštěm. Samozřejmě mě ze své pozice viděla, a tak jsme chvíli nenápadně pozorovali jeden druhého, jak se při podobných příležitostech dělává. Po přiměřeně dlouhém mezičase jsem vyrazil ke kořisti.

Pohlédla přímo na mne a podotkla ke své služebné: "Chudinka, že, Lalage? Odsouzena k věčným mukám jen proto, že se zbavila nudného manžela."

Taková výzva se hned tak neslyší. Služka se zachichotala. Přisunul jsem se blíž.

"Ta tvoje chudinka měla sotva dost času, aby se mohla nudit, paní." Natáhl jsem se z protější strany a položil ruku na tvář sochy vedle její. Přitom jsem si všiml prstenu na jejím prostředníčku. "Maximálně několik hodin."

Usmála se na mne. Zuby měla jako perly.

"Och, to přece úplně stačí," řekla. "Manželé jsou jako tuňáci, můj milý, strašně rychle se kazí. Zvlášť když nejsou na začátku úplně čerství."

Oba jsme se zasmáli. Touto výměnou názorů byla smlouva, jak se říká, navržena, sepsána a stvrzena oběma stranami. Jednání v portálu Danaoven jsou už taková, krátká a milá a k věci, neplýtvá se při nich časem na zbytečné podrobnosti. Pohladila na rozloučenou kamennou tvář a obrátila se k služebné.

"Lalage, jdi prosím za námi," řekla. "A ne moc blízko, buď tak hodná."

Milovali jsme se v její ložnici na hedvábné pokrývce bohatě vyšívané zlatými a purpurovými zvířaty: dostala se sem z Číny po obchodní stezce spolu s kořením a musela stát hrozné peníze. Učil jsem její rty a jazyk trikům, které jsem sám poznal u jedné kurtizány v Damašku (bývalé milenky samotného Heroda Agrippy, jak tvrdila a pokud mluvila pravdu, měl ten židovský král opravdu dobrý vkus); předvedla mi úžasnou variaci na alexandrijskou šňůru perel, o níž přísahala, že ji vynalezla – opravdu pěkný kousek, jestli mluvila pravdu. Když se to tak vezme, bylo to příjemně vyčerpávající a velmi poučné odpoledne. Nakonec jsme se vykoupani v růžové vodě a Lalage nám přinesla poháry vychlazeného vína a misku sušených fiků. Pak jsem se díval, jak se Silia obléká a jak jí služka upravuje vlasy.

"Zůstaneš na večeři, že?" Ani se nepohnula, když jí dívka nanášela jemným štětečkem na řasy egyptskou čern.

"Gnaeus se vrátí dost pozdě."

"Gnaeus?"

"Netvař se tak nechápavě, miláčku. Můj manžel."

"Aha." No ano, ovšem. Prsten na prostředníčku, moucha ve slavnostní polévce. Nevyhnutelná moucha. Člověk se nemůže vyhybat Gnaeům tohoto světa, stejně jako nemůže čekat, že v suburské vyvažovně nebudou švábi. "Řekni mi něco o něm"

"Je to zlatíčko," řekla Silia, zamávala řasami, aby uschly, a zkoumala efekt v zrcadle. "Líbil by se ti."

"Určitě. Ale neměl jsem právě na mysli vzájemné vztahy."

Zasmála se. "Tite, miláčku, nedívej se tak ztrápeně. Přece jsme se dohodli. Kromě toho momentálně ho víc zajímají hoši. Nebo spíš jeden určitý hoch. Takový hezounek, jmenuje se Theorus."

"Aha, ten Gnaeus!" Už jsem věděl, kam ho zařadit: Gnaeus Arruntius, obtloustlý zhýralec středního věku, který patřil ke Caligulově garnituře. Docela ušel, i když od doby, kdy před devíti lety pomohl spiklencům rozpárat císařské břicho a pak nás svěřil tomu idiotovi Claudiovi, dost zchátral. Příšerně páchl, pokud si dobře vzpomínám, olej na vlasy.

"Ano." Silia nastavila tvář, aby jí je služka napudrovala, a vzduch byl náhle plný vůně parfémovaného mاستku.

"Opravdu nedovedu pochopit, co na tom Theorovi vidí. Je to protivný spratek a stojí chudáka Gnaea hrozné peníze."

"Taký jsem slyšel." Upíjel jsem víno a vychutnával jeho myrtovou příchut'. "Ale tak to s takovými mladíky chodí, má milá. Jenom najmout si nějakého je velice drahé."

Silia se zasmála. "Já vím! Je to prostě skandál!" Čerstvě naličené oči jí zajiskřily. "Když o tom mluvíme, ve Smaractu jsou hezké malé Syřanky."

"Opravdu?" To bylo zajímavé: Smaractus byl jeden z nejváženějších veřejných domů se zárukou kvality. "Odkdy?"

"Přijely dnes ráno. Mohli bychom si jednu vzít sem, jestli nejsi moc unavený."

"Slíbilas mi něco k jídlu."

"Nezdá se mi, že bychom měli dostatek zákusků."

"Budeš si muset pospíšet, paní. Večeře je skoro hotová." Lalage balila kosmetiku. "Jsou smažené vepřové dělohy, vepřová žebírka a nožičky."

"Ach, no dobře, tak možná jindy," povzddechla Silia. "Ty nejlepší už jsou stejně pryč."

Abych řekl pravdu, nebyl jsem příliš zklamaný. Myslím, že se Syřanky příliš přeceňují. Najmout si jednu, jak bych byl nucen, kdyby na tom Silia trvala, by přineslo spíš trápení než potěšení a jenom by mi zhatilo vyhlídky na příjemný večer. Kromě toho po šňůře perel člověku vyhládne. Těšil jsem se na prasečí dělohy; v té chvíli bych snad snědl i koně. Servírovaného třeba s kmínovou omáčkou, s oreganem a se špetkou libečku, aby vynikla chuť.

Spořádali jsme hlavní chod a zrovna jsme se pouštěli do oříšků a ovoce, když vstoupil Siliin manžel.

Silia byla skvělá. Ani nemrkla.

"Gnaee, drahoušku," řekla s úsměvem. "Myslela jsem, že máš večer schůzi."

"Skončili jsme dřív. Blaesa zas chytila dna." Arruntius se natáhl na třetí lehátko. Co se týče brilantiny, měl jsem pravdu.

Při tom pachu jsem si vybavil starého kozla. "Dobrý večer, Petronie. Zrovna jsi přišel, že?"

Nevěřil jsem svému hlasu, a tak jsem přikývl a ponořil tvář do poháru s vínem. Dohoda nedohoda, situace byla skutečně trapná. Nachytal mě jaksepatří a manželé spokojení s takovou situací jsou vzácní jak arabští lanýži v listopadu. Silia mu nabídla talíř skořicových sušenek.

"Právě jsem s Titem diskutovala o císařské adopci, drahý," řekla roztomile. Což byla samozřejmě lež, ale docela věrohodná: celý Řím mluvil o našem novém princátku. "Lucius Domitius je tak milý. Mimo jiné si myslím, že bychom mu mohli říkat Nero Caesar."

Arruntius ignoroval sušenky a vzal si jablko. Mohutné čelisti se do něj zakusovaly s hlasitým křoupáním. Začal žvýkat, a vždy když spolkl sousto, promluvil.

"Nero je dobrý. Sice ňouma jako málokdo, ale docela hezký hoch. Agrippina je děsná. Bůhví, proč se s ní Claudius oženil. Mysleli byste si, že ten starý idiot už o ní mohl něco vědět."

Byli jsme samozřejmě sami, ale přece jen jsem se bezděčně ohlédl, abych se ujistil, že nikdo neposlouchá. Arruntius si toho všiml a zasmál se.

"Ale, Petronie! Nejsem žádný zrádce a ve svém domě si můžu říkat, co se mi zachce. Ta ženská je ztělesněné zlo. I s Messalinou jsme na tom byli líp. U ní jsme aspoň věděli, jak si stojíme. Nebo ležíme. Nemám pravdu?"

Claudiová poslední manželka byla před dvěma lety popravena za cizoložství. Její případná nástupkyně Agrippina se v poslední době pustila do císaře jako pavoučí samička, která si hodlá pochutnat na svém druhovi. Arruntius se nemýlil, ale zároveň mluvil na můj vkus až příliš upřímně. Popíjel jsem víno a neřikal nic.

"Mimochodem, ještě jednoho mladíka je mi opravdu líto." Arruntius si šťoural nehtem mezi zuby a hledal zbytek jablečné slupky. "Mladého Britannika." Britannikus byl Messalinin – a Claudiův – devítiletý syn. "S takovou macechou bude mít problémy. Velké problémy."

"Myslíš?" řekl jsem.

"Dal bych mu tak dva roky. Možná tři. Ale určitě na sebe nikdy nevezme plášť pro dospělé." Arruntius hovořil naprosto nevzrušeně; jako bychom probírali vyhlídky modrých na příštích dostizích. "Škoda. Z celé té party je nejlepší on."

"Gnaee." Silia zatím naslouchala s naprostým klidem. "Neměl by sis raději dát trochu vína a chovat se poněkud společenštěji? Jsem přesvědčena, že Tita zajímá politika zrovna tak málo jako mě."

Arruntius s úsměvem odložil ohryzek.

"Tak dobře, drahoušku," řekl. "Možná bychom měli mluvit spíš o Titovi samém." Obrátil se ke mně. "Tak proč ses vlastně zastavil, Petronie?"

Och, Priape! Domovní dveře byly nesmírně daleko, neměl jsem moc pevné nohy, a kromě toho jsem se v průběhu několika posledních hodin nenápadně opil. Můj mozek (a taky jiné části těla) byly značně ochablé.

"Já... ehm..."

Zatímco jsem něco nesouvisle blábolil, Arruntius se ke mně naklonil a něžně mě dlouhl do žeber.

"To byl vtip, kamaráde," vyprskl smíchy.

Upadl jsem do rozpaků. Silia mě sledovala se zneklidňujícím úsměvem.

"Jak se daří Theorovi, drahý?" řekla a rozkrojila hrušku.

Arruntius se zafuněním zas dopadl na lehátko.

"Skvěle," řekl. "A je čím dál chamtivější, ten mizera."

"To je hrozné. Ale vždycky se mi zdálo, že vypadá jako hamoun. Má oči moc blízko u sebe."

"Nesmysl." Arruntius pozvedl číši s vínem – naplněnou zbytkem našeho postkoitálního chlazeného vína – vypil ji a zašklebil se. "Co je to za splašky, Silio? Myši chcanky?"

"Ariusijské, drahý. Deset let staré. Nechutná ti?"

"Kdo to kupoval?"

"Nikdo, miláčku. Je to dar jednoho z tvých klientů. Toho člověka s loděmi."

"Ale?" Arruntius se zvedl na lehátko a říhl. "Filippe?"

Otrok, který obsluhoval u stolu, strčil hlavu do dveří. Vypadal popelavě: nebyl jsem jediný, kdo nedůvěřoval manželským dohodám.

Arruntius mu podal džbán. "Odnes to řecké svinstvo a přines nám trochu pořádného setijského. Slyšels?" Filippus vystřelil jak namydlený blesk. "Omlouvám se, Petronie. Ti darebáci si dneska myslí, že můžou podmáznout patrona kdejakým neřádem."

"Čeho se týkalo vaše jednání?" zeptal jsem se. Otupělost se vytrácela a už jsem se zas začínal cítit sám sebou.

Arruntius se znovu uložil a začal si masírovat břicho – stejně jako Claudius měl i on sklon k pálení záhy. "Dávali jsme dohromady blahopřání císaři k jeho přijetí do rodiny. Jenom pro formu, ale člověk musí něco takového udělat."

"Jak vypadá? Myslím ten chlapec." Viděl jsem Lucia jen jednou před třemi lety v davu na veřejném shromáždění.

Tehdy mu bylo devět, vypadal skromně a byl samá vyrážka.

Arruntius říhl.

"Docela milý kluk. Jistým způsobem hodný, ale zatraceně nervózní a strašlivě ostýchavý. Není v něm ani stopa jeho otce."

"Což sotva svědčí proti němu, drahý," ohrnula nos Silia.

"Myslíš? Ten měl aspoň charakter."

"Ahenobarbus byl zlý, arogantní surovec."

"Vždyť to říkám. Měl charakter." Arruntius se ušklíbl; v řezáku se mu objevila jablečná slupka. "Aspoň má v žilách trochu červené krve. Ten chlap byl Říman ze staré školy, myslí si, co chceš. Kolem Neronu se celý život motají jenom ženské a to z něho udělalo bábovku. Není dobré být moc závislý na těch zatracených sukních. Potřebuje trochu zocelit. Pár pořádných zápasů v těžké zbroji s bývalým gladiátorem, s kterým není radno si zahrávat, to je to, co potřebuje, a jestli takovou lekci nedostane, zatraceně brzo na to doplatí. A my taky. Dej na moje slova."

Nesmírně přesný postřeh, s tím musíte v retrospektivě souhlasit – ale on taky nebyl tak bezelstný naivka, jak vypadal, a natolik se znal s císařskou rodinou, aby věděl, kdo je kdo. Měl samozřejmě v podstatě pravdu. Opravdu jsme na to doplatili, i když vzhledem k Luciově minulosti mě ještě dnes udivuje, že si vůbec zachoval takové duševní zdraví, jaké si zachoval. Což neříká mnoho, ale uvidíte, co tím myslím.

V té chvíli se objevil Filippus s vínem a Arruntius natáhl ruku s pohárem.

"Trochu setijského, Petronie?" řekl, když mu otrok naplnil číši. "No tak, chlapče, máš přece dopito! Večer ještě neskončil, vypadáš nádherně, a byla by škoda, kdybychom obojího nevyužili."

K mým vlastnostem patří značná dávka bezstarostnosti, ale – jak jistě snadno pochopíte – tahle útulná domácnost mě začala natolik znervózňovat, že jsem už neměl klid. I kdyby poslední nabídku Arruntius nemínil zcela vážně. Zůstal jsem jenom tak dlouho, jak vyžadovala zdvořilost. Pak jsem se omluvil a odešel.

/2/

O dva dny později, když byl Arruntius v Bájích kupovat plachetnici, vzal jsem Silii na dostihy pořádané na počest

Claudiusova nového syna. Dorazili jsme na poslední chvíli před zahájením – jinými slovy hodně pozdě; ale protože Silia byla manželkou senátora, mohli jsme se usadit ve zvláštní řadě. Zapadli jsme s oříšky a se sušeným ovocem vedle senátora, silně připomínajícího velblouda, a jeho rodiny, právě když zavřeštěly trubky a do lóže vešla císařská parta. Claudius vypadal jako obvykle – jako by ho zabalili do pláště a váleli celou cestu z paláce až sem. Agrippina ovšem působila úchvatně; snad by se mělo říct přímo královsky.

"Jen se podívej na tu zlatou výšivku, Tite!" mumlala Silia v posvátné účtě. "Kdo si myslí, že je?"

Senátorský velbloud to slyšel a zatvářil se velmi šokovaně. Silia si ho nevšímala.

"Římská císařovna, miláčku," řekl jsem suše. "Nebo jsi o tom neslyšela?"

"Ano, já vím, ale přece! Trochu to přehání. Příště bude chtít vlastní oficiální vůz."

Věděl jsem, co tím myslí, a taky mě to trochu zarazilo. Nejsem žádný republikán – božský Augustus chraň, jak říkala moje zbožná chůva – ale taky nejsem rojalista, pokud takové pohádkové stvoření v Římě ještě existuje. Jediné, co Agrippině chybělo do plné parády, byla královská koruna. Vedle ní vypadal chudák Claudius, přestože měl na sobě plášť předsedy her, doslova ošuměle.

Vypukl jásot, když se postavil do čela lóže, paži pevně ovinutou kolem ramen vyplašeně vyhlížejícího mladíka.

Samozřejmě Lucius; právě adoptovaný syn, který teď z formálního hlediska bude sdílet břímě i slávu této ranní zábavy.

"Kde je Britannikus?" zašeptal jsem do Siliina navoněného ouška. Claudiusův vlastní syn tady zjevně nebyl.

"Možná onemocněl. Ten chlapec má koneckonců astma." Silia se uchichtla. "Nemá náhodou epilepsii? Nikdy si nezapamatuju, v čem je rozdíl. Tu nemoc, jak člověk zatíná ruce v pěst a válí se po zemi s pěnou u pusy?"

„To je opravdu poetická představa, miláčku."

"Nemluv hloupě, Tite!"

Pohlédl jsem ještě jednou na prázdné místo. "Možná ho nepozvali."

Silia se zamračila; postřehla smysl poznámky. "To snad ne! Ubohý hošíček!"

"Ten ubohý hošíček má teď macechu. A víš, co se o macechách říká."

Zachvěla se a podívala se do lóže.

"Agrippina je jistě ohromně spokojená sama se sebou. Jako kočka, která právě zakousla malého vrabečka. A není Lucius prostě bezvadný? Takový nemotorný a nevinný a panický."

Chlapec rozhodně vypadal dobře, i když k dokonalosti mu dost chybělo: mimo jiné měl pořád ty své uhry. Možná by ho mohlo charakterizovat Arruntiovo označení "hezký", i když to byla jenom neslaná nemastná krása, která mně osobně nepřipadala nijak oslňující. Měl rudé Ahenobarbovy vlasy, jasné a ježaté jako měděný drát, výrazné obočí a hluboko zasazené oči; ale dojem hyzdila slabošská brada, uši odstávaly jako ucha džbánu a celým vzhledem jako by chtěl říct, že se omlouvá za pouhou svou existenci. Ani, jak řekl Arruntius, stopa po otci, který byl pořádný kus chlapa, než ho schvátíl chlast. Ovšem zevnějšek není všechno a Lucius byl přece jen nový korunnní princ. Chátra jásala, zatímco Idiot nad ním zářil a slintal a z pozadí na něho láskyplně shlížela jeho matka.

Claudius podal chlapci bílé plátno. Jásot přešel do ohlušujícího řevu.

"Ach, jak milé!" řekla Silia. "Císař ho nechává vyhodit šátek!"

Lucius zvedl bílý čtverec nad hlavu a upustil ho do písku dole na zemi. Vrata na startu se rozlétla a vozy vyrazily.

Za jeden klub závodily vždy dva vozy a favority byli oba červení – což nebylo nijak překvapivé, protože červení vyhrávali tuhle sezónu všechno, zvítězili ve třech dostizích z pěti a o následující místa se rozdělily další tři barvy. Ne že by některý závod byl předem rozhodnutou záležitostí. V takových dostizích se situace může změnit v jediném okamžiku. Trocha smůly, chybný úsudek a celá soutěž může najednou vypadat úplně jinak; právě proto jsou tyhle závody tak vzrušující. Nemluvě o tom, že jim ještě někdy dodá šťávu trocha krve.

Tentokrát od začátku vítězili červení. Vedli o dvě délky, když prvnímu vozatajovi prasklo kolo právě u sloupu, kde se otáčel. Jeho partner přitáhl otěže a prudce vybočil z dráhy, minul poškozený vůz, ale umožnil prvnímu ze zelených proklouznout kolem sebe. Od této chvíle se jednalo o závod dvou vozů: druhý zelený také odpadl, protože se mu zlomila loukoť, a modrý i bílý by při rychlosti, kterou jejich vozatajové vyvíjeli, mohli zrovna tak používat pluh tažený voly. V šestém kole jeli červený a zelený v těsném závěsu, pár metrů za nimi modrý a bílý, a když se blížili k poslednímu obratu, všechno obecenstvo na dostizích bylo na nohách a řvalo do ochraptění. Včetně mě a Silie.

Pak jsem si uvědomil, že někde někdo ječí: byl to podivný, ostrý, téměř ženský vískot, nepodobný hlubokému zvířecímu řevu ostatních. Pohlédl jsem směrem k císařské lóži. Lucius stál a bušil pěstí do slonovinového zábradlí před sebou. Jeho těstovitá, poďobaná tvář se proměnila: rozzářila se vzrušením, které bych u staršího chlapce označil jako sexuální.

Najednou Silia vypískla, sevřela mi paži a já jsem opět pohlédl na závodní dráhu. Červený vozataj – jedoucí na vnější straně o chloupek před zeleným – prudce přitáhl otěže a smekal se kolem sloupu v oblacích písku, nechávaje zelenému na obrát jen velmi úzký prostor. Vtom náboj kola červeného zachytil o kolo zeleného a zelený vůz s ohromujícím rachotem narazil do centrální bariéry. Vozataje odtrhly od trosek kožené otěže, které měl omotány kolem zápěstí, a vzápětí skončil s roztržštěnou hlavou na náhle krvavém mramoru.

Odněkud zprava seshora se ozvalo zavřeštění – pronikavé, jakoby ženské zaječení, rychle přidušené. Podíval jsem se zas do císařské lóže. Lucius stál jako přimražený s pokleslou čelistí. Pak si najednou přiložil ruku k ústům a odvrátil se. Když podlehl zábradlí a trochu se vzdálil, viděl jsem, jak mu z úst vytryskl proud zvratků.

No ne! Tohle přece není chování předsedy her ani dvanáctiletého spolupředsedajícího. Uvažoval jsem, jestli si ještě někdo všiml, že mladík vyklopil snídani. Jeho nový otec určitě ne: Idiotovu zálibu v pohledu na krev překonávala snad jen jeho ustrašenost, takže veškerou pozornost soustředil na svinčík naproti. Agrippina také ne: ta se dívala naprosto nevzrušeně stejným směrem jako on. Takže jenom já, pokud mohu říct; i když samozřejmě ho mohlo vidět ještě pár stovek diváků na tribunách. Doufal jsem, že nevidělo, už kvůli chlapcově pověsti. Takové nehody se občas stávají, a

přestože některým lidem možná nepřípadají zrovna příjemné, člověk se jimi nesmí nechat vyvést z míry. A rozhodně se neočekává, že předseda her bude tak přecitlivělý, ať je jakkoliv mladý. Červení samozřejmě doběhli jako první, za nimi se pak v rozmezí dvaceti metrů dostali do cíle oba modří. O přestávce před dalším dostihem otroci odstranili zohavenou mrtvolu a setřeli krev z mramorové bariéry. Podíval jsem se do císařské lóže, ale Lucius tam už nebyl.

Cestou domů jsem řekl Sili, co jsem viděl (nesli jsme se v nosítkách s rozhrnutými záclonami vedle sebe). Sili myslela, že to bylo milé.

"Milé?" Byl jsem, jak si dovedete představit, v šoku.

"Ovšemže milé, drahoušku," řekla klidně a načechrávala si polštáře. "Ten ubohý hošíček je tak strašně citlivý. Ty si nemyslíš, že je to milé?"

To už bylo trochu moc. Moc často mě něco nerozzlobí, zvláště ne záležitosti, které se mě vysloveně netýkají, ale tehdy jsem bohužel poněkud ujel.

"Silio," řekl jsem, "nevím jak tobě, ale mně se nedělá zle při pohledu na krev už od deseti let. A ještě k tomu na dostizích, proboha!"

Ruce se zastavily. "Co to má s tím společného?"

"Netvař se nechápavě, miláčku. Kdyby se jednalo o polední hry, možná by se to dalo omluvit." V poledne dochází při hrách k vyslovenému krveprolití, kdy zločinci beze zbraně nastupují proti ozbrojeným protivníkům. "Na dostizích je to podivné. Klukovi je skoro třináct, za dva roky oblékne plášť dospělých. A pokud se má stát císařem..."

"Možná se nestane. Claudiovým synem je přece Britannikus."

"Ty si opravdu myslíš, že Britannikus převezme trůn, když má do toho co mluvit ta bestie?" Zamračila se a neodpověděla. "No tak. Právě jsme viděli, jak se budoucímu vládci světa obrátil žaludek. Jak může někdo tak choulostivý doufat, že bude císařem?"

"Nechápu, co s tím má co dělat slabý žaludek, drahý. Nechuť ke krvi je u vladaře docela chvályhodná vlastnost. A navíc vzácná."

Povzdechl jsem. "Silio, je mi opravdu líto, ale mluvíš nesmysly. Jak může císař rozhodovat o životě a smrti, když připouští, aby jeho úsudek ovládly city? Tvůj manžel měl pravdu. Ten kluk je moc měkký, a to není pro něho dobré. Natož pro Řím."

"No dobře." Znovu se zamračila. "Ale stejně nechápu, jak to myslíš. A pořád si myslím, že je milý. Bude to změna, mít zas v čele státu někoho slušného, kdo nenachází potěšení v zabíjení pro zabíjení. Někoho, kdo není mrzout ani uřvaný šílenec, ani podezíravý starý pedant jako poslední tři císaři, které jsme měli. Prostě obyčejný, normální člověk. Tak už prosím tě nehloupni, Tite. Začíná mě z tebe bolet hlava, a o to přece dnes odpoledne nestojíme, že?"

Přesně tak to řekla, Dione! Uvádím její vlastní slova, přísahám!

Prostě obyčejný, normální člověk.

Ha!

No dobře. To všechno patří k pestré mozaice života. Určitě jste se zasmáli, že, moji milí?

Lucius, obyčejný, normální člověk...

Ach, veliký Jupiter! Ach, Isido a Serapide! Ach, moje rozbolavělá žebra!

Obyčejný, normální člověk!

Xante, chlapče. Podej mi tamten pohár, buď tak hodný, a na chvílku uvolni škrtidla.

Přestávka, milí čtenáři, za účelem krvácení. Pak snad ještě něco malého na zub a trochu tohohle skvělého faustinského.

/3/

L.P.51

Ne že by Lucius musel čekat ještě dva roky na plášť dospělých, to tedy ne. Korunní princové nikdy nečekají, především ti s ambiciózními matkami ne. Oblékl ho devět měsíců před svými čtrnáctými narozeninami (což bylo nejčasnější možné datum); a zatímco desetiletého Britannika v tichosti odsouvali do kouta, jeho uhrovitý, ušatý starší bratr byl zahrnován veřejnými poctami. Méně ctižádostivá žena by se s tím snad spokojila, ale Agrippina ne. Chudák Idiot musel nahrazovat každého, kdo měl sklon podporovat zájmy jeho rodného syna, lidmi podle jejího vlastního výběru. Většinou se jednalo o úplné nuly. Až na jednoho.

Poprvé jsem se setkal s Afraniem Burrem, novým velitelem pretoriánů, na oslavě jmenování mého bratrance Turpiliana městským soudcem. Formální záležitost, vůbec ne v mém stylu: drahého Turpika jste v životě neviděli ani na slušných sešlostech, natož na mnohem zábavnějších neslušných, a pořádná orgie byla pro tohohle člověka zbytečným plýtváním. Nedovolil mi ani vzít s sebou Sili, protože, a teď cituji jeho vlastní slova: "Tvůj vztah s tou ženou, Tite, není ani trochu počestný."

Ach, Serapide! Zvlášť se mi líbilo to ani trochu a Sili taky, když to slyšela. Turpilianus, jak možná tušíte, hlavně moralizuje nebo spíš opruzuje. Vyberte si z toho, co chcete, ale mám v té věci jasno. Na druhé straně Burrus byl přímý jako stavitelské pravítko...

A jéje! Ted' asi ted' mluvím hrozně pohrdavě, ale co nejdůrazněji tvrdím, že tak to není míněno. Vždycky jsem měl velké uznání pro lidi, kteří ctnostně žili, místo aby o ctnosti kázali, a Burrus byl jedním z nich. Líbil se mi od začátku, což bylo víc, než můžu říct o druhém Luciovu učiteli, Senekovi, který nevypustil z úst nic jiného než kázání. Jestli existovala osoba, která mohla vytahat Lucia za ty jeho obrovské uši, aby sekal dobrotu, byl to Burrus. Ohromná škoda, že zemřel. Na oslavě jsme seděli vedle sebe. Už zkraje večera jsem zjistil, že sbírá starou řeckou keramiku, a vedli jsme spolu velmi příjemný spor, který však neskouzl k žádným jízlivostem: jemu se líbily korintské výrobky, mně připadaly příliš křiklavé. Nikdo z nás nebyl ochoten ustoupit ani o krok a oba jsme se tím nesmírně bavili. Tak jsme se sblížili, i když Burrus se

dovedl inteligentně bavit s kýmkoliv a o spoustě věcí, což bylo podle mých zkušeností mezi profesionálními vojáky výjimečné, i mezi těmi, kteří k vojsku přešli až v pozdějším věku, jako to bylo v jeho případě.

Aby konverzace nestála, zeptal jsem se ho, jak pokračuje se svým mladým svěřencem.

"Je příliš brzo vyvozovat nějaké závěry." Burrus rozhodl své velké ruce a pokrčil rameny. "Ale uvítal bych, kdyby císařovna nestrkala nos do jeho záležitostí."

"Opravdu?" Jeho slova mě překvapila, ne že bych měl jiný názor (v té době měl už každý Agrippiny plné zuby), ale proto, že Burrus se vyjádřil kriticky v hovoru s relativně cizím člověkem. Byla to moje první zkušenost s osvěžující otevřeností toho muže. A s jeho zdravým rozumem.

"Opravdu. Je to výborný mladík a vypadá nadějně (kde už jsem něco takového slyšel), ale nemá špetku vlastní vůle a je útlomitý jako děvče."

Otroci přinesli moučník. Dal jsem si naložit trochu zavařených kdoulí (bůhví, kde je Turpilianus vzal nebo kolik stály, ale byly vynikající) a pak jsem vyprávěl Burrovi historku z dostihů. Přikyvoval.

"Tehdy jsem tam nebyl, ale věřím ti. To je celý Nero. Příliš jemný, než aby to pro něho bylo dobré, a nedokáže se odtrhnout od máminých sukní." Zamračil se, možná si dodatečně uvědomil, že by měl být taktnější. "Tím samozřejmě nechci urážet císařovnu."

"Samozřejmě," řekl jsem. "Chraň bůh. Skutečně pozoruhodná žena a velmi starostlivá matka."

"Zárný vzor." Oplatil mi moje ironická slova stejnými. "Ovšem to nejlepší, co by teď mohla udělat, by bylo ustoupit a nechat nás pokračovat v práci samostatně. Možná by se tak líp vytloukly z hlavy toho kluka některé hloupé nápady dřív, než ho pořádně chytanou. Je načase z něho udělat muže."

Vycítil jsem blízkost zajímavých postřehů.

"Hloupé nápady?"

"Za prvé jeho posedlost řízením vozů. Ano, já vím. Každý pořádný kluk už od Romulových dob chce být vozatajem. I já jsem chtěl. Ale kolem osmi devíti let z toho hoši obvykle vyrostou. Neronovi je skoro čtrnáct, a pořád je tím posedlý. Dokonce si ve svém pokoji hraje s malými vozičky. To není normální." Zamíchal lžící porci kdoulí. "Kromě toho se to ani nehodí."

Ted' promluvil opravdový starý Říman. Nabral jsem si z podnosu, který nesli kolem, hrst datlí obalovaných v medu a makových semínkách.

"Jeho otec měl vozy také v oblibě. Možná tu zálibu zdědil po něm."

Burrus se zamračil ještě víc. "Ano, zatím syn zachovává míru, díky Jupiterovi. Zatím." Ahenobarbovo vozatajské umění bylo notoricky známé. Při jedné příležitosti na Appiově silnici záměrně srazil dítě. "Ale pak je tady ta řecká záležitost, a to je horší."

"Řecká záležitost?"

Jako naschvál nás přerušil otrok roznášející víno, nesympatický Gal s nohama jako chlupaté kmeny stromů. Poručil jsem mu, aby nám poháry naplnil až po okraj. Městský soudce sem, městský soudce tam, Turpík byl lakomý jako čert, a i když servíroval dobré víno, bylo řádně ředěné vodou a bylo ho málo jako rosy v poušti. Říká se, že když byl pak za pár let správcem v Británii, podával svým hostům pivo. Věřil bych tomu. On a Británie byli pro sebe přímo stvoření. Když jsme měli poháry plné, Burrus odehnal obsluhu mávnutím ruky.

"Nevysvětluji si to špatně, Petronie," řekl. "Řeky mám ve všech ohledech v úctě. Jsme jim zavázáni za každý střípek kultury, kterou máme. Ale nesmíme zapomenout, že to jsou Římané, kdo civilizují svět. Řekové už svou vrcholnou éru mají za sebou. Upadají. Muži jako ty nebo já si od nich bereme, co potřebujeme, a tím to končí. Nemyslíme si, že jsou jediným darem bohů lidstvu."

Tohle byla další věc, která se mi na Burrovi líbila. Automaticky hodnotil člověka podle vlastních měřítek. Vzal jsem své zařazení jako poklonu.

"A Nero si něco takového myslí?"

"Myslí. Hovoří tím jazykem jako rodilý mluvčí. Dokonce myslí jako oni, podle toho, co vidím. Ale to ještě není ani polovina." Zahleděl se do svého poháru s vínem a tiše dodal: "Ten chlapec zpívá."

Ach, Serapide! To byla novinka! Při svém překvapení a potěšení jsem málem polkl datlovou pecku. Zpívající korunní princ, to tu ještě nebylo!

Když viděl, jak se tvářím (a vyložil si to úplně špatně), Burrus kysele přikývl.

"Přesně tak. Šokující, že? Zpívá a hraje na lyru. Skládá básně. Píše hry. Na co si jen vzpomeneš, snad až na lisování květin. Řek jak vyšitý. Občas se mi z něho zvedá žaludek a nestydím se to přiznat."

"Ale to je vážné!" Zoufale jsem se snažil, abych se nesmál; strašně by ho to urazilo.

"Ovšemže je." Burrus upil doušek vína. "Možná toho chlapce špatně hodnotím, ale stejně mi dělá starosti. Vzal jsem ho na cvičišti k zápasu s tréninkovým mečem, a on toho ví o souboji asi tolik co o lítání. Žádná jiskra, žádná agresivita, nic. Je jako sulc. Chápeš, co myslím těmi bláznivými představami? Ty si můžeš dovolit diletant jako ty, Petronie, bez urážky..."

"K žádné nedošlo. Cením si tvé upřímnosti."

"...ale ne budoucí císař. Řím to nikdy nebude tolerovat."

V tom okamžiku došlo na konci jídelny ke zmatku: bratranec Turpík se chystal pronést řeč. Poslouchali jsme zdvořile nabubřelé fráze nového městského soudce a já jsem žasl nad tím, co je Řím podle všeho ochoten tolerovat těm, kterým svěřuje vysokou funkci. Jupiter ví, jak dlouho mluvil, ale musel jsem usnout.

Když jsem se probal, otroci uklízeli stoly a nenápadně dopíjeli víno (ne že by ho zbylo moc). Burrus spolu s většinou ostatních hostů už odešli domů a mě pekelně bolelo za krkem. Nenápadně jsem se vytratil, ale předtím jsem si zabalil do ubrousku pár datlí; a protože noc neuplynula ještě ani zpoloviny, šel jsem hledat sympatičtější společnost.

Ta drobná konverzace mi docela otevřela oči. V podstatě jsem souhlasil se vším, co říkal Burrus (nebo alespoň s většinou). Samozřejmě. Ale každopádně mi mladý Nero připadal docela zajímavý. Přinejmenším se zdálo, že se ten mladík bude lišit od ostatních.

/4/

Dion, můj případný příští vydavatel, mi říká, že dříve, než budeme pokračovat, bych vás měl seznámit se Senekou: filozofem, politikem, myslitelem a (v neposlední řadě) pisálkem tragédií.

Napřed upozornění. Nemám toho člověka rád (jaké překvapení!), takže musíte, jak říkají lučištníci, vzít v úvahu, odkud vane vítr. Ačkoliv i Aiolos* ví, že z toho starého páprdy vanou větry nejedním otvorem, takže...

No dobře, Dione. Dobře, беру tvou připomínku, že to bylo laciné a ne zrovna fér. S přihlédnutím ke svým duševním schopnostem dělal, co mohl, to uznávám, a materiál, se kterým musel pracovat, nebyl moc valný. Ale mám jisté pochybnosti, jestli tyhleto jeho nechutně krvavé tragédie nemohly aspoň zčásti za to, že se v kebuli chudáka Lucia všechno pomíchalo. A že ten chlap byl taky pokrytec a šplhoun prvního řádu, to nemůžeš popřít, milý chlapče. Dion nesouhlasí. Dion, blahoslavený budiž jeho bavlněné spodky, si Seneky nesmírně váží, jak jako filozofa, tak jako skrz naskrz ryzího člověka. Serapis ví proč, ale je to tak. Já jsem si víc cenil Paula (taky se k němu dostaneme, jestli vydržím tak dlouho). Ten starý Žid je možná pošuk, ale aspoň upřímný, pokud vím. Žije podle toho, co káže, zatímco ten svatouškovský pokrytec v devíti případech z deseti jen naprázdno žvaní.

Ted' ještě stručný životopis, abychom byli v obraze a protože je skutečně důležitý, jak uvidíte. Seneka pocházel z provincie, narodil se v Cordubě*. Když absolvoval úděsně vyčerpávající vzdělání, dostal se nakonec do Říma, kde pak šíleně otravoval všechny ode dvora. Po Caligulově smrti byl vypovězen na Korsiku za to, že prováděl sexuální cvičení s jednou z císařských sester, a dalších osm let strávil sepsívaním servilních filozofických rad pro každého a hlavně pro ty, o kterých si myslel, že by mohli zajistit jeho návrat. Naštěstí to nikdo neudělal. Nakonec ho v roce císařské svatby povolala zpátky Agrippina a pověřila ho výchovou mladého Lucia. Ostatní, jak se říká, patří historii, i když...

Dionovi prasklo pero (dobrý sekretář, jakým on je, nosí za uchem náhradní). Má námitky proti výrazu sexuální cvičení, říká, že je to vykonstruované obvinění, a proti zařazení slova servilní. Všechno, co můžu říct, je, že jsem Seneku na rozdíl od něho znal a že závěr si můžete udělat sami. Tak dost, chlapče. Mlč a dej se do psaní.

Jmenování bylo samozřejmě politickou záležitostí, Seneka byl typický kariérista, který Claudia nemohl ani cítit, a Agrippina docela pochopitelně očekávala, že jí bude neskonale vděčný; a navíc, že třiapadesátiletý starý smilník snadno propadne bohatým fyzickým půvabům své dobroditelky. Agrippina si dovedla spočítat, že když se Seneka postará o mozek jejího nejdražšího princátka a Burrus o sílu jeho svalů, dosáhne svého. Zvláště když už opozici vylámala zuby a Idiot sešněrovala tak pevně, že si nemohl bez jejího dovolení ani škrtnout.

Aha, no dobře. Jak řekl trochu jinými slovy Aischylos, když bohové chtějí někoho zničit, stvoří k tomu účelu svůdnou mrchu. Takže co se týká Seneky, prozatím je to vše.

Slunce zapadlo a Xantus rozsvítil lampy. Tak do toho, Petronie, ty užvaněný pitomče, takovým tempem se nikdy nedostaneš k Luciovu principátu a za svítání ti zcela jistě zabuší na dveře pretoriáni, aby se přesvědčili, že jsi jaksepatří tuhý. Abychom se trochu pohnuli, přeskočíme následující tři roky a necháme Claudia, aby se bez okolků zakousl do své houbové pochoutky.

Agrippina pokračovala od zlého k ještě horšímu. Mezi těmi, jejichž smrt způsobila, byla i její švagrová Lepida. Lepida byla obviněna, že usilovala o život císařovny pomocí kouzel, a z toho, že dovolila partě otroků na svém sídle v Kalábrii vyvolávat nepokoje – což byl perfektní tah, který měl podpořit obavy ustrašeného Claudia. A tak Idiot podepsal příkaz k popravě, která pak byla náležitě vykonána. Když ovšem podával zprávu o Lepidině smrti, byl naneštěstí velmi pošetilý a poznamenal něco v tom smyslu, že Agrippininy dny jsou sečteny. Chytrému napověz, hloupého trkni, a když přidáme další metaforu, do vykopané jámy spadl nakonec Idiot. Agrippina využila služeb jisté Locusty, ta jí opatřila zákeřný jed, který přidala k houbám, jež podávala Claudiovi k večeři.

Idiota na chvíli zachránil prudké střevní potíže. Ovšem pak mu jeho lékař Xenofon (který byl také zasvěcen do spiknutí) pod záminkou, že chce vyvolat zvracení, podal rychleji působící jed. Za okamžik byl Claudius bez života, jeho rodina bez milujícího manžela a otce a Římský stát (ó je) bez své největší okrasy.

Ať žije Nero. Xante, mísu prosím.

/5/

L.P.54

My, myslím Římané, jsme se o jeho smrti dověděli až příštího dne. Mě osobně to potěšilo. Lucius si takovou šanci zaslouhoval, Agrippina ovšem ne; na druhé straně, jak se říká, člověk nemůže mít mořského ježka bez bodlin.

Senát si to evidentně taky myslel. Měli Claudia plné zuby a zdálo se, že Lucius bude znamenat značné zlepšení, i když dostat toho chlapce z matčiných spárů nebude jednoduché. Protože jsem nebyl senátorem, neslyšel jsem jeho nástupní řeč, ale později v lázních v Dlouhé ulici jsem narazil na jednoho z nejbystřejších a nejskvělejších aristokratů, na svého přítele Fabia Persika. Jak mi hned sdělil, právě se vracel z důležitého jednání v paláci.

"V paláci?" Byl jsem překvapen. Senátoři se scházejí jen v budově senátu nebo na jiném patřičném veřejném místě.

"Proč v paláci?"

Persikus se naklonil dopředu, aby mu otrok mohl drhnout záda.

"Trefná otázka," zabručel. "Ta bestie má chuť vyskakovat."

"Třeba jednou vyskočí z paláce."

"Ha, ha, ha!" Zamračil se. "Velmi zábavné, Petronie."

"Snažím se. Dokonce ti položím tutéž otázku ještě jednou, když jsem nedostal odpověď napoprvé. Proč v paláci?"

"I když je Idiot pod drnem, Agrippina si pořád myslí, že je taky ona hlavou státu, proto. Jenže vzhledem k tomu, že je

žena, nemá do senátu přístup."

Tohle bylo ještě překvapivější.

"Agrippina se účastnila jednání?"

Zavrtěl hlavou. "Ne. Ale na protější straně místnosti byl závěs a vsadím tučnou lahev faustinského proti sklence octa, že byla za ním."

"To není pěkné."

"Horší než nepěkné. Je to urážka." Protáhl krk do strany a škubl sebou, když mu tupý konec kartáče zavadil o ušní lalůček. Čekal jsem, že otroka setře, ale neudělal to; mladík – vzdorovitě se tvářící krasavec – měl očividně jiné přednosti, které kompenzovaly jeho nešikovnost. "Jupiter ví, proč to Nero dovolil."

"On o tom věděl?"

"Samozřejmě. Jak by ne? Přece dostala, co chtěla, její kluk se stal císařem. Možná konečně zatáhne drápy a dopřeje mu trochu samostatnosti."

Opřel jsem se o sloup: vydrhli mě už předtím a docela se mi líbilo dívat se, jak jiní trpí. Persikus se obrátil. Otrok mu nalił trochu oleje na hrud' a roztíral ho tak, jako by mastil kuře. Napadlo mě, jestli ho Persikus nevytáhl z kuchyně.

"Jaký byl on?" zeptal jsem se.

"Nero? Och, Nero byl dobrý. Přímý vynikající. Trochu nervózní, ale to je pochopitelné. Aspoň dovede dát dohromady větu, aniž by si zašmodrchal jazyk nebo člověka poplival jako Idiot. A co víc, to, co říká, dává smysl. Věř mi, je to úplně něco jiného, než co tu bylo v poslední době."

Všechno, co řekl, znělo velmi slibně. Persikus byl čestný, svědomitý člověk (celkem čestný a svědomitý), který říkal, co si myslel. A mluvil nejlíp z celého senátu.

"Takže myslíš, že bude dobrý?"

"Bude. Pokud se dokáže zbavit té kozy." Hrana škrabky zachytila o žebro a on sebou trhl. "Jupitere! Dívej se, co děláš, ty troubo!"

Kdyby mi ten hoch patřil, už bych ho nakopal, až by vletěl po hlavě do bazénu, ať si má jakékoliv jiné přednosti, už proto, že se na omluvu jenom usmál. I když měl hezké zuby.

"A udělá to? Myslím, jestli se jí zbaví?"

"Modli se, aby to udělal, chlapče! Nevýslovné štěstí a blahobyt, to nás čeká, pokud dostojí svým slibům. Žádné tajné procesy, žádná korupce, žádní oblíbenci. Nic z toho, na co jsme byli zvyklí v posledních třinácti letech." Persikus se najednou zazubil. "Hej! Usmívej se, Petronie! Stojíš na prahu zlatého věku!"

"Ale prosím tě! To už jsem jednou slyšel!"

"Tentokrát by to mohla být pravda. Máme tady dalšího boha. Možná na začátek bude stačit, pokud nezakopne sám o sebe jako obvykle."

"Ale, a kdo je to?"

"Hádej."

Zasmál jsem se. "Claudius? Vy jste prohlásili za boha Claudia?"

"Máš zprávu z první ruky, chlapče. A moc ji nešif, protože ještě není oficiální." Posadil se. Neschopný otrok posbíral své pracovní nástroje a pomalu se vzdaloval, přičemž upoutal nejeden obdivný pohled z lehátek u studeného bazénu. "Ta bestie mu chce dát postavit chrám na Caeliu. Ovšem napřed se budou muset vyřešit problémy s hydraulikou."

"Problémy s hydraulikou?"

Persikus se zakuckal smíchy, oči na vzdalujících se půlkách mladíka. "Jak udělat památnou sochu, která by se zároveň posírala a poplívávala. Co jiného?"

Zlatý věk sem, zlatý věk tam, objevily se znepokojivé náznaky, že Agrippina nemá v úmyslu uvolnit drápy. První vyhazov dostal Narcissus, Claudiusův všemocný sekretář a hlavní císařovnin odpůrce. Málokdo pro něho ronil slzy: ten starý podvodník si už celé roky stavěl hnízdečko na účet veřejnosti, a protože byl bývalý otrok, a k tomu ještě Řek, pro senát byl jednoznačně persona non grata. Ovšem koncem měsíce, když jsem se zastavil u Silie, abych s ní pak vyrazil na nějakou oslavu narozenin, našel jsem tam její přítelkyni Junii Calvinu ronící po mramorové podlaze slzy jako Niobe.

"Nezlob se, miláčku." Silia objímala plačící dívku kolem ramen. "Nemůžu jít. Junia má nepříjemné zprávy."

Nepříjemné zprávy byl zřejmě velmi ohleduplný výraz; Junia byla statná a veselá a nikdy neměla sebemenší sklon k hysterii. Posadil jsem se na skládací židli. Junia se dál utápěla v pláči a Silia vysvětlovala. Obě byly spolu nakupovat nějaké tretky v Saeptě a tam narazily na jednoho troubu, mladého Passiena, který dívce kondoloval u příležitosti smrti jejího bratra, o němž byla přesvědčena, že je živý a zdravý a spravuje Asii. Junia se okamžitě sesypala a Silia ji musela odvést domů a nakrmit ji koblíhami.

"Nebyla to Passienova chyba, Tite." Proudý vody se trochu zmírnily, ale Junia buclatá tvář byla pořád mokrá a napuchlá. "Vůbec ne. Myslel si, že se zachoval laskavě a také odvážně, protože Markus byl otráven císařskými agenty."

"Cože byl?"

"O-otráven. Císařovnými agenty."

Nemohl jsem uvěřit svým uším. Bylo to příliš melodramatické. Markus Silanus byl jeden z nejneschopnějších lidí, jaké jsem kdy potkal, a pro stát nebezpečný asi jako domácí králik. Kdyby situace nebyla tak vážná, rozesmál bych se.

"Císař ho dal zabít? Lucius?"

"Nebud' naivní, miláčku." Silia hladila Junii po ruce. "Ti muži jednali na příkaz Agrippiny."

"Oni to přiznali?"

"Ovšemže ne. Ale naznačili to. A Agrippina se prakticky pořád podílí na vládě, jak dobře víš."

Stále jsem tomu nemohl věřit. "Junio, víš to jistě? Že to byla oficiální vražda?"

"No ano." Otfela si kapesníkem lesknoucí se nos. "Zabili ho docela veřejně, na oficiální večeři."

"Ale proč by proboha Agrippina zabíjela tvého bratra?" Řekl jsem to taktně: přirozenější by bylo, kdybych se zeptal:

"Proč by se s tím proboha obtěžovala?" Markus Silanus měl asi tolik vitality a energie jako nedovařená kaše.

"Přece proto, že patříme k Augustovu rodu." Kapesník se znovu zvedl a Junia se vysmrkala. Silně. Stěny se otřásly.

"Ta hrozná ženská žálí."

"Aha." Zase jsem si sedl. Samozřejmě. Tím se vysvětlovalo všechno. Ted', když Agrippina dostala syna na trůn, eliminovala případné ostatní kandidáty. Fakt, že začala s chudákem Markem Silanem, který by nebyl schopný ani zorganizovat pořádnou vzpouru, aby se zachránil, ani sehnat dostatečnou podporu, která by mu zajistila předsednictví v pěveckém spolku, nevěstil pro budoucnost nic dobrého: Silanus rozhodně nebyl jediný nástupce z Augustovy rodiny.

Bestie opravdu začala řídit.

"Jdi na oslavu sám, Tite." Silia na mne pohlédla. "Nám bude líp tady."

"Ne, má milá." Zavrtěl jsem hlavou. "Nijak mi to nevádí, Opravdu." Nevadilo. Dvojice, která pořádala narozeninovou sešlost (dva muži, kteří mohli peníze přehazovat vidlemi, moji obchodní známí) byla kultivovaná asi jako můj vrátný.

Spíš ještě méně: on dovedl počítat i číst a nenosil laciný mejkap. Přesunul jsem se na pohovku k Junii a nalil pohár vína z láhve na stolku.

"Ted' už v naší rodině zbývá jenom Decimus a já." Junii zase začalo pořádně téct z nosu. "A samozřejmě malý Lucius." Lucius byl její synovec, Silanův syn a dědic. "Ted' jsme na řadě my, to je mi jasné."

"Neblázní, Junio!" vyštěkla Silia. "Agrippina je možná odporná zrůda, ale koneckonců je císařova matka. Nemůže mu pořád říkat, co má dělat, on to nedovolí. Ani senát ne."

Junia prudce zakroutila hlavou; na zápěstí mi přistála slza.

"Nero se Agrippině nepostaví. Je měkký jako červ."

Měla samozřejmě pravdu a já osobně bych nevsadil na šanci, že se Silanova rodina dočká příštího roku, ani pětník. Ovšem ted' nebyl čas na pragmatické řeči. Zvedl jsem číši k Juniiným rtům a naklonil ji. Víno bylo neředěné a byla ho spousta. Rozkašlala se a polkla. Silia ji plácla po zádech.

"Poslechni, Junio, drahoušku," řekl jsem rozhodně, když přestala prskat, "císař je možná červ, ale červi se přece umí proměňovat. A zvláště noví červi v císařské funkci. Agrippina si dlouho nebude moct dělat, co chce. A ted' se napij jako hodná holčička, dej si ještě vdolek a usměj se na nás."

Nakonec to udělala; Junia byla skvělá holka (i když na můj vkus trochu moc přerostlá a baculatá), a jak jsem řekl, neměla obvykle tendence se děsit. Členové starých aristokratických rodin takové sklony mívají ostatně málokdy: politická smrt je nijak nevyvádí z míry. Ještě pár pohárů čistého setijského a trocha vtípků na dobrou náladu a dala se dohromady natolik, že jsme ji mohli celou rozesmátou poslat domů; kdyby v té chvíli šla Agrippina kolem, plivla by té bestii do tváře. A určitě by se neminula.

/6/

Bylo už pozdě, když Junia odešla, vína zbylo víc než dost, a tak jsme šli rovnou do postele. Silia bohužel neměla náladu na smílnění.

"Opravdu je už moc pozdě, Tite," řekla. "Junia byla v katastrofálním stavu, a co se týká císaře, má naprostou pravdu.

Někdo by s tou ženskou měl něco udělat."

Povzdechl jsem si. Politika je vždycky únavná, když má člověk plnou hlavu klády, a ne vlády.

"Co bys navrhovala?" zeptal jsem se. "Štíra do císařského prádelníku?"

"Nebud' ironický. Myslím to vážně."

I já jsem to myslel vážně; kvalitní setijské ve mně vždycky vzbudí chlípné touhy.

"Miláčku, Junia má mé sympatie. Řím má taky moje sympatie, ale není toho zrovna moc, co bych já osobně s tou situací mohl udělat. Každopádně ne v téhle noční době. Tak..."

Sillia odsunula moji plížící se ruku.

"Tite, tak mě přece poslouchej!" vyštěkla. "Je to důležité! Nechtěla jsem nic říkat před chudinkou Junií, ale bude to čím dál horší. Věř, že mám pravdu. A pak bude příliš pozdě."

"Agrippina není jediná, kdo má vliv na mladého Lucia, miláčku." Priape! Co ksakru dělám v posteli své milenky ve dvě v noci, když vedu řeči o Julii Agrippině? "Je tu taky Seneka a Burrus."

Odfrkla. "Agrippina z těch dvou nadělá sekanou. Pokud bude mít toho chudáka kluka pod palcem, bude si s ním dělat, co chce, zrovna tak, jako to dělala s Claudiem."

Někde venku zahoukala sova. Není to obvykle moc příznivé znamení a ted' přímo vystihovalo situaci; pokrývky se už zvedly do neproniknutelné bariéry. Očividně se proti mně spikla celá příroda. Vzdal jsem to s takovou dávkou elegance, jaké jsem byl schopen.

"Silio," řekl jsem klidně. "Luciovi je teprve sedmnáct, od narození byl pod vlivem své matky, nemá otce, který by z něho udělal chlapa, a výsledek je, že se z něho stala měkkota jako nevyždímaný hadr na nádobí. Co čekáš? Dopřej mu pár měsíců v roli císaře a otluče se tak, že bude schopný říct máti, aby si dala odchod. A ted' už prosím tě spi."

Dlouho ležela tiše. Zavřel jsem oči a snažil se nemyslet na sex. Pak najednou řekla: "Myslíš, že je panic?"

Posadil jsem se tak prudce, že jsem narazil hlavou do mosazného amorka zdobícího čelo postele.

"Cože?"

Silia se zvedla, opřela se o loket a hleděla na mne široce otevřenýma očima. "Tite, prosím tě, sleduj mě. Je to přece prostá otázka. Myslíš, že Lucius je panic?"

Och, Serapide! Už je toho moc, bože! Osahal jsem si lebku a ucítil jsem, jak mi naskakuje boule.

"Proboha, holka! Ten kluk byl přece celý rok manželem Idiotovy dcery Octavie! Ovšemže není žádný panic!"

"Nekřič, miláčku! Vzbudíš otroky! Já nemyslím po technické stránce. Myslím doopravdy."

"Silio, je uprostřed noci a já nemám chuť hádat se o slovíčka."

"Kolik ti bylo, když jsi poprvé spal s dívkou?"

Platóně v županu! "Zlatíčko, mrzí mě to, ale úplně jsem teď ztratil nit. Nechápu souvislost. A taky se mi zdá, že po něčem takovém ti vůbec nic není."

"Čtrnáct?" Ignorovala mě. "Patnáct?"

Opřel jsem si bolavou hlavu o agresivního amorka a zavřel oči. Napřed žádný sex, teď žádný spánek, a k tomu otázky, na které by žádný slušný muž neměl odpovídat; rozhodně ne v posteli jiné ženy. Takhle si tedy Petronius rozhodně nepředstavuje ideální zakončení večera.

Napadlo mě, jestli přece jenom není pozdě vypravit se na oslavu.

"Tite, na něco jsem se tě ptala."

"Čtrnáct. Byla to dcera otcova správce. Ale upřímně řečeno, raději bych o tom nediskutoval."

"A vybrala ti ji tvoje matka?"

Bezděčně jsem se rozesmál. "Myslela, že jsem šel na ryby, miláčku. Což v jistém smyslu byla pravda."

"Tak vidíš."

"Co mám vidět?"

"Tite, jak můžeš být tak tupý? Luciovo manželství bylo zaranžované a podle všeho tu dívku nemohl ani vystát."

Konečně mi došlo, k čemu mří.

"Takže chceš říct, že jediné, co náš císař potřebuje, aby si zvýšil sebevědomí, je vyválet se někde v komoře s dívkou svých snů? Silio, nebud' směšná!"

Zavzdychala. "Proč by to mělo být směšné? Co ten ubohý chlapec potřebuje, je hezká holka podle jeho představ, která si upřímně myslí, že je úžasný, a která mu poskytne trochu sebedůvěry."

"Každá holka, která si myslí, že Lucius je úžasný, je duševně chorá."

"Nesmysl. Pod těmi uhry je docela hezký. A já jednu takovou holku znám. Nebo spíš ženskou."

"Když ji tedy znáš, jak může být podle jeho vlastních představ?"

"Neprovokuj, drahoušku, je to primitivní."

"Silio, poslouvej!" Začínal jsem být vážně znepokojen. "Nemůžeš se přece vměšovat do císařské rodiny!"

"Kdo," odsekla, "se vměšuje?"

"Ty, miláčku. Nebo se k tomu chystáš. A mimochodem, není to vůbec tvoje věc."

Povzddechla. "Tite, jsi přílišně otravný. Samozřejmě že to není moje věc. Ale někdo musí něco udělat. Jestli tu hroznou ženskou nikdo nezastaví, skončí chudák Junia a pár dalších mých přátel někde ve vyhnanství nebo na prkně. To nechci."

"Jsem přesvědčen, že Seneka a Burrus jsou zcela schopní..."

Přiložila mi prst ke rtům. Voněl parfémem.

"Seneka a Burrus jsou muži. Ti ubozí beránci nemají vůbec šanci ji zastavit. A ty ještě Akté neznáš." Po čele mi přejely její rty a ucítil jsem závan setijského. "A teď už spí, můj milý. Jsem unavená."

Lehla si a obrátila se ke mně zády. Znovu smutně zahoukala sova. Možná sameček, opilý setijským, kterému byl tuto noc odepřen vstup do hnízda.

Pitomče. Rozhodl jsem se spát. Definitivně.

/7/

Budoucí historikové bezpochyby vyličí Akté jako krásnou mladou sirénu, primitivní až hrůza, ovšem s tváří a tělem bohyně, jak sedí na skále a láká Lucia ven z Palatinu ne svým zpěvem, ale září svých nádherně vztyčených růžových bradavek a jedinečných stehů; jako nymfu Aventinu s dlouhými rozpuštěnými vlasy, splývajícími přes nahá ramena a sahajícími až pod štíhlý pas k oblým bokům a hedvábné pastičky.

Omyl, moji milí. Omyl a ještě jednou omyl. Vůbec taková nebyla. Kdyby byla, Lucius by – alespoň v této fázi své kariéry – od ní utekl co nejdál.

Silia nás seznámila v mrňavém pokojíku tři patra nad krámem s egyptským sklem nedaleko Pompeiova divadla, kde měla Akté dílnu na výrobu divadelních kostýmů.

"Claudia Akté," řekla. "Akté, to je můj přítel Petronius Niger."

Potřásl jsem si rukama (to byl její nápad, ne můj, a málem mi přitom zlomila prsty). Nebyl jsem nijak ohromen, když to mám vyjádřit ohleduplně. Byla to asijská Řekyně, nejméně třicetiletá, rozložitá jako pytel mouky, s hustým černým obočím připomínajícím párek škorů, s hrubou pletí a tváří, která by nepřiměla odstartovat ani veslici na Tibeře, natož aby vyprovokovala trojskou válku. Dokonce jsem si s rozladěním všiml, že má bradavici. Z celého světa si má Lucius vybrat právě tuhle?

Choval jsem se ovšem zdvořile. Nebyla její chyba, že byla ošklivá, chudinka.

"Claudia Akté?" řekl jsem. "Jsi císařská propuštěnkyně?"

"Správně." Alespoň hlas měla příjemný: sytý jako med a zastřený. "Před třemi lety jsem si od božského Claudia koupila svobodu. Pomohl mi zařídít se tady."

Rozhlížel jsem se kolem sebe, když mluvila. Byt byl sotva takový, jaký jsem čekal, i když by se zřejmě dalo říct, že její snaha o zkrášlení městského domu byla mimořádná. Okenice byly pomalovány pestrými květinami a popínavými rostlinami, na parapetech stály skutečné květiny v hliněných květináčích a džbány od nakládaných ryb plné kvetoucích travin. Z věšáků na holých cihlových stěnách visely divadelní masky. Předpokládal jsem, že patří do Aktina skladu, ale kupodivu každá byla prasklá nebo uštípnutá, takže se snad mělo jednat o dekoraci. Každopádně

byly nezvykle působivé, připomínaly něco jako trojrozměrnou nástěnnou malbu. Pokoj sám byl však titěrný. Většinu prostoru zabíral pracovní stůl pokrytý kusy plátna, barevných nití a nádobkami se skleněnou bižuterií. Na tom všem ležel ženský tmavěmodrý plášť, zřejmě část kostýmu, na kterém Akté pracovala, než jsme přišli. Zvedl jsem ho a prohlížel. Materiál byl levný a velmi obyčejný, ale zdálky vypadal docela efektně. Na divadelní kostým měl kupodivu velmi dobrý střih a stehy byly drobné.

"Elektra?" zeptal jsem se.

Zavrtěla hlavou. "Faidra."

"Opravdu?" Pozvedl jsem obočí. V řeckém mýtu Faidřina vášeň k nevlastnímu synovi přinesla mladému muži smrt. "Pro takovou svůdnici není moc elegantní, řekl bych."

"Faidra nebyla žádná svůdnice. Byla to žena, která si nemohla pomoci. V tom byla její tragédie."

Moje obočí povyskočilo ještě výš: od švadleny by člověk by nečekal výklad literatury.

"Je velmi dobře ušitý," řekl jsem. "Pro divadlo až příliš dobře."

"Herci se v dobrých kostýmech líp cítí. Nebo alespoň v takových, které vypadají realisticky. Zeptejte se v branži, koho chcete, a řekne vám totéž."

"Akté pochází z divadelní rodiny, Tite." Zřejmě jsem se zatvářil tak zmateně, jak jsem se cítil, protože Silia se usmála.

Odložil jsem plášť na stůl. "Tvůj otec byl herec?"

"Jistě." Aktina buclatá tvář se roztáhla do docela přitažlivého úsměvu: zuby měla zdravé, bílé a rovné. "I oba dědečci a taky jejich otcové. Náš rod sahá až k Thespidovi, říkával tatínek. A maminka hrávala na dvojistou flétnu."

"V Římě?"

"V Milétu, i když jsme obvykle cestovali z místa na místo. Rodiče mě pak prodali syrskému kupci. Ten mě přivedl do Říma."

"Kolik let ti bylo?"

"Sedm nebo osm. Zažili tři špatné roky za sebou, takže byli úplně na mizině." Její hlas zněl naprosto věčně. "O několik let později jsem se dostala k císaři, protože v poslední vůli toho chlapíka jsem byla uvedena v položce pracovní síly, a to je všechno."

"Řekni mu o Neronovi, má drahá." Silia si zkoušela nasadit drátěný diadém posázený skleněnými smaragdy a prohlížela se v malém bronzovém zrcadle.

Akté zvedla plášť, který jsem si prohlížel, a jemně pohládila látku palcem a ukazováčkem. Navzdory síle její prsty vypadaly překvapivě jemně. "Lucius? Lucius je milý hoch. Byl by z něho dobrý herec, kdyby ho nechali. Možná přímo skvělý."

Zasmál jsem se, pak jsem toho litoval, protože se ke mně obrátila a oči měla ostré jako krejčovské nůžky.

"Myslím to vážně," řekla. "A já se vyznám, to mi věř. Viděla jsem ty nejlepší. Hodně jsme spolu mluvili, než jsem se vykoupla, když nebyla nablízku jeho matka." Odložila zas plášť na pracovní stůl. "Mluvili jsme o divadle. O pořádném řeckém divadle, ne o těch moderních šuntech. O Euripidovi. Sofoklovi. Taky o Aischylovi. Ten chlapec má hereckou duši a to je vzácnost. Všechno ostatní je praxe, ale duše ne, tu buď máš, nebo nemáš. Víš, že mě jednou rozplakal?"

"Opravdu?" Byl jsem upřímně překvapen. Zdálo se, že ta žena je tvrdá jako kámen. Musela být, po tom všem, co prožila.

"Ano, opravdu. Mluvili jsme o Hekubě – o Euripidově Hekubě – když mi najednou začal přednášet první výstup té stařeny. Znáš ho?"

"U blesků Diových!" citoval jsem. "Černá noci! Jaké hrůzy a přízraky mě budí ze sna?"

Přikývla. "To je ono. Když se její monolog dobře přednese, člověka až mrazí, tak jako mrazilo mě, když jsem byla malá a slyšela jsem v té roli otce v Samově divadle. Věděla jsem, že byl dobrý, opravdu dobrý, i když neměl pořádný hlas. Ten je zapotřebí cvičit, ale jak jsem řekla, s duší se naroďš a nemůžeš ji předstírat ani ukrývat." Dívala se mi přímo do očí.

"Ten chlapec je rozený herec, Petronie. Na císaře je ho škoda."

Tentokrát jsem se nesmál. Neodvážil jsem se.

Silia pozorně naslouchala. Teď odložila diadém.

"Jak by se ti líbilo pracovat v paláci, Akté?" zeptala se.

Žena se zamračila a obrátila se k ní. "A co bych tam měla dělat?"

"Záleží na tom?"

"Jistěže záleží. Užila jsem si dost jako otrokyně, paní. Tahle živnost možná není nic zvláštního, ale je moje. Jsem svou vlastní paní. Můžu platit nájem, a ještě i pravidelně jíst. Co víc bych mohla chtít?"

"Třeba pomoci Luciovi."

Vráska se prohloubila. "Je císař. Nepotřebuje moji pomoc."

"Nepotřebuje?" Silia se posadila na lavici. "Pověz mi jednu věc, má milá. Myslíš, že bude dobrým císařem?"

"V žádném případě." Akté zavrtěla hlavou. "Se svým temperamentem nemá šanci."

Napřed divadelní kritika, teď politické prognózy. Podané se stejnou sebejistotou. Žádná obyčejná propuštěnkyně, tahleto Akté. Znovu jsem nakrčil obočí, ale Silii zřejmě její odpovědi ani tón nepřekvapily.

"Och, nevysvětľuj si to špatně. Bude to myslet dobře," pokračovala Akté. "Jak říkám, ten chlapec má výbornou povahu. Ale zoufale touží líbit se a bojí se, že bude dělat chyby. Bude dělat, co mu řeknou jiní, protože jsou jiní, a on si myslí, že vědí víc než on. Zvlášť starší ženy."

"Jako třeba jeho matka?" řekla Silia.

"Tos řekla ty, ne já." Akté se od ní odvrátila, sebrala diadém ze stolu a systematicky ho začala deformovat. "Neříkám jména za zády lidí."

"Ale je to ta, kterou jsi myslela, že?"

Akté zvedla hlavu.

"Podívej!" řekla ostře. "Přestaň s tím křížovým výslechem, ano? Nevyznám se v politice. Neznám nic jiného než divadlo a šití divadelních kostýmů. Ano, Lucius se mi líbí. Je mi ho líto a nemám ráda jeho matku. Ale tím to končí. Pokud si lidi nahoře myslí, že je pro Řím dobrá, pak by byla hloupost říkat něco jiného."

"Ale oni si to nemyslí," řekl jsem. "Právě naopak."

Silia ke mně vyslala varovný pohled. "Nikdo se nepokouší vkládat ti do úst, cos neřekla, Akté."

"Dobře. To stačí." Silně stihlé prsty zatáhly za drát. "Už toho nechme."

"Můžeš pomoci Luciovi, pokud opravdu chceš. Vlastně jsi jediná, má milá, kdo opravdu může."

Akté se zasmála. "No ano. Jistě. Afranius Burrus mi to taky pořád říká, když spolu jídáme ovesnou kaši."

"Tohle nemám vůbec na mysli. Ovšemže ne. Lucius nepotřebuje, aby mu někdo další říkal, co má dělat. Potřebuje přítele. Někoho, s kým by si mohl popovídat."

"Vždyť jsem o tom mluvila." Akté odložila diadém nebo spíš to, co z něho zbylo. "Ten chlapec je teď císařem. A císaři nepotřebují rady bývalé otrokyně."

"Nesmysl!" odsekla Silia. "Tvůj bývalý pán Claudius jich využíval celý čas!"

"Nejsem žádný šplhoun jako Narcissus. Smažím si vlastní ryby na vlastní pánvi, paní. A nepotřebuju žádné milosti."

Silia se začínala opravdu zlobit. Poznával jsem příznaky – zrudlé tváře, sevřené rty, lehké podupávání levou nohou.

"Řekla jsem příteli, má milá, ne parazita. Ten ubohý chlapec má lidi jako Narcissus kolem sebe až dost."

Akté dlouho mlčela. Vzala diadém a opět ho pečlivě narovnávala do původního tvaru, zatímco Silia na ni hněvivě hleděla. Pak najednou vstala.

"Dobře," prohlásila. "Dobře, ale nic ti neslibuju. Říkáš, že můžu pomoci. Pověz mi jak."

Silia jí to pověděla. Nakonec ji kupodivu docela přesvědčila. Jupiter ví, co ta žena na něm viděla, ale jak si možná uvědomujete sami, jestli čtete mezi řádky, Akté byla už tehdy do mladého Lucia pořádně zblázněná. Silia si pak promluvila s Crispinillou, císařskou garderobiérkou (chodily ke stejnému voňavkáři), chudák ošklivá Akté byla oficiálně zařazena do palácového personálu a my jsme čekali na výsledek.

Efekt byl ještě lepší, než jsme doufali. Na konci měsíce byl Lucius zamilovaný až po uši...

A jéje! Takový začátek je asi stejně nepřesvědčivý jako nějaký příšerný, za vlasy přitažený alexandrijský románek, kde se urostlý mladý cizinec (ze kterého se vyklube přestrojený princ) až po uši zamiluje do nevinné hrdinky a v závěru si ji odváží na svém arabském válečném oři k věčné, manželstvím posvěcené blaženosti. Neobviňujte za to mě, prosím; moje chyba to opravdu není. Tak to prostě probíhalo, i když hrdinka byla pěkná šereda a hrdina měl uhry a páchlo mu z úst. Lidská povaha je nevyzpytatelná a proti gustu žádný dišputát. Užívám to rčení samozřejmě obrazně.

Sentimentální část celé historie byla nicméně pravdivá. Když Akté hned po kalendách zašla k Silii, aby jí všechno vylíčila, byla odporně rozzářená. Zářila snad i její bradavice.

"Je úžasný," oznámila nám. "Zrovna tak milý, jak jsem si ho pamatovala. Laskavý a ohleduplný a citlivý a..."

"Vezmi si víno." Podal jsem jí mísu.

Silia po mně loupala očima. "Přestaň, Tite," řekla. "Myslím, že je to nádherné. Úžasně romantické. Tak přece pokračuj, má milá."

"...a chce, abych se za něho provdala."

"Serapide!" Málem jsem pustil mísu na zem. "To nemyslíš vážně!"

Akté se na mne podívala. Její oči byly jako hluboké tůně, v nichž se odráží světlo hvězd. (Opravdu! Přisahám!)

"Proč ne?" odsekla. "Proč by nemohl?"

"Z jediného důvodu, zlatíčko, oženil se už s Octavií."

"Ale on tu slepici nemá vůbec rád. Vždyť s ní ani nespál."

"Tak vidíš, Tite!" Silii se na tváři objevil samolibý úsměv. "Věděla jsem, že je panic."

"A ví o tom Agrippina?" Přiznám se, že jsem byl v šoku. Sebevědomí je jedna věc. Rozvod s císařskou manželkou, ať si je třeba slepice, aby se oženil s bývalou otrokyní, která šije divadelní kostýmy, není ovšem chování, které by člověk od císaře čekal.

"Ovšemže ne! Agrippina ani neví, že se... navštěvujeme." Akté zrůžověla: skutečně se začervenala!

"Za to můžeš ty, Silio." Obrátil jsem se k ní. "Říkal jsem ti, že se do toho nemáš plést. Spustila jsi pořádný průšvih."

Silia jemně vytáhla mísu z mých ztuhlých prstů a postavila ji na stůl.

"Nepovídej hlouposti, miláčku," řekla.

"To není hloupost! Za prvé, senát nikdy nebude souhlasit!" Obrátil jsem se k Akté. "A co Burrus a Seneka? Co říkají o těch vašich hrozných plánech?"

"Ani oni o nich nevědí. Je to naše tajemství. Myslí si jenom, že Lucius a já..." odmlčela se a skromně sklopila oči, "spolu žijeme."

To už bylo příliš. "Že spolu žijete? Vy jste se oba zbláznili!" Rozzlobeně jsem se podíval na Silii. "Všichni tři!"

"Tite, drahý, nebuď takový protivá."

"Myslíš, že to není hrozné? Co bude, až na to přijde Agrippina?"

"Och, o tom jsme už mluvili." Akté byla klidná. "Lucius říká, že císařem je přece on, ne ona, a kdyby dělala potíže, vykáže ji do příslušných mezí."

Ach, Serapide! Vyvaloval jsem na ni oči, neschopen slova.

"Opravdu nechápu, proč z toho děláš takovou vědu, miláčku." Silia si ometla z pláště neexistující smítko. "Chtěli jsme, aby ten chlapec získal trochu sebevědomí. Teď je má, díky Akté. A jsem si jista, že Seneka a Burrus jsou nadšení, že se konečně postavil té příšerné ženské. Je to tak, drahoušku, že?"

"Jistě." Akté zářila. "Radostí skáčou až ke stropu."

"Vidiš, Tite?" Silia se zas samolibě otočila ke mně. "Všechno nádherně klapě. Říkala jsem, že to zabere, ne? Tak se už přestaň mračit a netvař se kysele."

A kdyby to skutečně byl příšerný, exaltovaný alexandrijský román, měl by teď nastat konec, mladá láska a ctnost by zvítězily, zlo by bylo přemoženo a škarohlídi odsouzeni; ale bojím se, že život takový není. Život, bohužel, je spíš mísa, ne ovšem třešň, ale pěkné kaše.

Poslechněte si, jak to vidí škarohlídi.

/8/

Škarohlídi se ovšem moc nevyskytovali. Když jsem zas příště narazil v lázních na Persika, byl bez sebe nadšením z nového režimu; doslova na mne halekal přes celý studený bazén.

"Hej, Petronie! Neznáš nějakého dobrého básníka?"

Zamířil jsem k němu. Nasupený otrok s rukama podlévače kuřat nebyl v dohledu; zřejmě ho už vyměnil za lepší model.

"Ne, ale pokud máš opravdu zájem, skládat sprosté pijácké písničky bych svedl," řekl jsem.

"Tak si rozšiř repertoár, chlapče!" Zašklebil se. "Začni sepišovat chvalo zpěvy."

"Nevěděl jsem, že takové slovo vůbec znáš, kamaráde." Což bylo škodolibé, ale měl jsem za sebou mizernou noc. Nikdy si nedávejte medvědí řízek po frikasé z pštrosích mozečků.

Zasmál se. "Jo? No, konečně máme pro změnu císaře."

"Všiml jsem si. Ale už tady byli Augustus, Tiberius, Caligula..."

"S tím se běž vycpat." Hodil po mně ručník. "Viš, co chci říct. Ten mládenec si vede dobře. V senátu se říká, že se narodil nový starý Augustus, jenže bez škrobu."

"Něco se říkat musí."

Energicky potřásl hlavou. "V soukromí ne. Myslí to vážně, Tite. Je to velká chvála, i když vědí, že za výsledek mají dost zásluh Burrus a Seneka. Ten hoch musí někoho poslouchat, a teď to alespoň není Agrippina. Ta je už mimo – a to myslím doopravdy!"

"A jak to naše drahá císařovna bere?" Posadili jsme se a opřeli se zády o sloup.

"Co bys řekl? Jako nosorožec s migrénou." Zamračil se. "Hele, znáš tu jeho Akté?"

"Ne." Neměl jsem chuť zasvěcovat Persika do toho malého tajemství, to rozhodně ne. Ať si je jak chce dobrý ve své práci, a i v ostatních ohledech skvělý, ale má taky nejupovídanější ústav Římě. "Ne. Nikdy jsem ji neviděl."

"Ani já ne. Nepohybuju se v těch kruzích a on si ji dobře schovává. Ale musí to být něco opravdu mimořádného, když se jí podařilo odtrhnout toho kluka od máti."

"Říká se, že byla Mithridatovou milenkou." Vypustil jsem laciný drb: Mithridates byl panovník jedné závislé země na východě a chlupitý jako opilý velbloud. "Taky se říká, že ho za měsíc úplně odrovňala."

Persikus hvízdal. "Vážně? Jupiterovy koule! To dává smysl, protože když je ta megera přistihla spolu, řádila jako pominutá."

"Agrippina je přistihla?" Sevřel se mi žaludek. "Chceš říct, že o nich ví?" Od začátku to bylo samozřejmě nevyhnutelné, ale stejně...

Persikus se zašklebil. "Narazila na ně dnes ráno v Neronově ložnici. V tom klukovi by se krve nedořežal: tvářil se, jako by ho přistihli s rukama ve džbánu s medem, ale Akté jí řekla, ať si dá odchod."

"A šla?"

"Šla. Prskala sice jed na všechny strany, ale šla okamžitě."

"Persiku, jak tohle všechno víš?"

"Je to pravda, neměj obavy!" Málem přitom kokrhal. "Mám to z otrockých zdrojů. Historka se během dopoledne roznesla po celém paláci. Jde to s ní z kopce, Petronie. Ještě měsíc nebo dva, a bude součástí historie."

"Jestli Akté tak dlouho přežije." Mračil jsem se. Teď když bylo tajemství venku, bych na její život vsadil nejnižší možnou sumu.

"Agrippina se neodvází zkrivit jí vlasek na hlavě, aspoň pokud je s ní Nero tak šťastný. Má rozum."

"Myslíš, že se jenom tak vzdá? A nechají ho?" Pokud si to Persikus myslí, pak by Aktiny šance mohly vypadat jinak. Hleděl na mne. "Jestli se vzdá? V žádném případě. Tři v posteli by jí nevyhovovali." Musel jsem vypadat nechápavě, protože se rozesmál. "Ale Petronie! Ty to nevíš? Agrippina si to přece se svým oblíbeným beránkem rozdávala celé roky. Není divu, že žárlí."

"To je lež!" Akté zuřila, když jsem se jí o tom později zmínil v Siliině salonu. "Lucius se svou matkou nikdy nespál!"

"Viš to jistě, má milá?" Silia se ani nehnula, když Lalage pinzetou zpracovávala její obočí.

Neklidně poposedla na pohovce. "Ovšemže to vím jistě."

"Persikus je možná pitomec, Akté," řekl jsem, "ale dobře informovaný pitomec. Málokdy se mýlí, pokud jde o drby."

Zrudla. "Tak dobře," řekla tiše. "Máš pravdu, já vím, poznala jsem to i podle toho, jak se na ni někdy dívá. A ona ho svádí, vždycky ho sváděla. Ale dál to nepokračuje."

"Jestli se mezi nimi jednalo o sex, vysvětluje se tím hodně věcí." Díval jsem se na Lalage. Ta dívka měla roztomilý zvyk povystrčit špičku jazyka mezi zuby, když se na něco soustředila. A taky hezké oči. "A Agrippina není zrovna skrupulózní."

"Mě to nijak zvlášť nepřekvapilo," řekla klidně Silia. "Agrippina má dostatek vlastních zkušeností, aby považovala incest za normální záležitost."

Pochopil jsem její poznámku, ale Akté zřejmě ne: vypadala jen uraženě. Pokud se těm klepům mohlo věřit (a já vždycky tvrdím, že dobrým klepům se věřit má), Agrippinin starší bratr Caligula bral do postele všechny své sestry. Spát se sestrou je jedna věc – staří Egyptané to dělali pořád a vyskytují se i jiné známé příklady – ale matka se synem, to už

přece jen zachází moc daleko. A svůj názor jsem jim řekl.

"Tite, miláčku, ty jsi někdy skutečně naivní," nakrčila nos Silia. "Agrippina udělá všechno pro to, aby zůstala u moci. A Akté přiznává, že ten mladík je mimořádně sexuální přitažlivý."

Aktina kyprá, dobrosrdečná tvář se zkrabatila. "Vzala ho do parády tak, že nevěděl, kde mu hlava stojí."

"Muselo to být pro něho zoufale trapné," řekl jsem.

Akté se obrátila ke mně. "Hele, nedělej si z toho legraci, Petronie. Je to vážné a velmi komplikované."

"Komplikované?"

"Hluboko v nitru Lucius Agrippinu nenávidí, ale na druhé straně pro něho znamená všechno. Mohl by s ní přerušit styky, ale kdyby přerušila styky ona s ním, znamenalo by to pro něho konec světa. Rozumíš?"

"No ano, rozumím. Možná líp než ty." Rozuměl jsem dokonale a znepokojovalo mě to. Velmi silně. Akté vlastně říkala, že kdyby se Agrippina rozhodla činit nátlak a dala Luciovi ultimatum, chlapec by kapituloval; v tom případě by Akté byla tiše odstraněna, Silia a já silně kompromitováni a Agrippina by získala silnější pozici než jindy. Takže tohle máme za svoje vměšování a dobře nám tak.

"Nevíš ještě ani polovinu toho všeho." Akté se zhluboka nadechla. "Ona nás... jednou přistihla. Víš o tom?"

Přikývl jsem. "I o tom se Persikus zmínil, má drahá."

Zírala na mne. Myslel jsem, že se začne červenat, ale nestalo se to. Místo toho řekla pomalu a trpce: "Hele, ten tvůj kamarád je ohromný pramen informací, že?"

"Nejhlubší v Římě."

"Řekl ti, jak vyskakovala?"

"Ano."

"Až do stropu! Takovou snůšku nadávek jsem nikdy neslyšela, ani v ostijském přístavu ne. Ta ženská je blázen, Petronie. Přisáhám, že vůbec nevěděla, co říká."

"Počkej okamžik, Akté." Silia položila ruku dříve na paži. "Lalage, prozatím stačí. Tohle teď není pro tvoje jemné uši."

Dívka (Jemné uši, to mě podrž! Vychutnávala každé slovo.) posbírala kosmetickou dózu a uraženě vyšla z místnosti.

"Promiň, má milá. Pokračuj, prosím."

Akté se zamračila. "Každopádně, když skončila, Lucius byl skvělý. Byla jsem na něho opravdu pyšná. Třásl se jako osika, ale řekl jí velmi rozhodně a klidně, že tak s ním mluvit nemůže, že už je dospělý muž a císař a že si o svém životě rozhoduje sám." Odmlčela se. "Ona pak řekla... císařovna řekla... 'Britannikus by s matkou tak ošklivě nemluvil. On je hodný chlapec.'"

Málem jsem se rozesmál, i když jsem věděl, že to není k smíchu. A skutečně nebylo. Ani trochu. To už bylo jasné z Aktina výrazu.

"Lucius zbledl jako křída," pokračovala. "Neřekl nic, ale ranilo ho to, a ta mrcha to věděla. Dívala se přímo na něho a pak pomalu a chladně prohlásila: 'Britannikus by mamince tak neublížil, Lucie. Britannikus je lepší syn než ty. Ve všech ohledech lepší. Britannikus je teď maminčin miláček.' Řekla jsem jí, aby odešla, a ona šla. Pak se Lucius prostě... stočil do klubíčka."

"Cože?"

"Stočil se do klubíčka, Petronie. Takhle." Akté se obrátila na bok, zvedla kolena až k bradě a pevně je objala. Pak se znovu posadila. "Vypadal jako mrtvý, ale dýchal normálně a oči měl otevřené. Trvalo mi hodiny, než jsem ho zas přivedla k sobě."

"Jupitere!" zašeptal jsem.

"Ten chlapec není normální," prohlásila rozhodně Silia. "Potřebuje lékaře."

"Potřebuje kněze," řekl jsem.

Akté se k nám rozzlobeně obrátila. "Hele, nechte toho, ano? Říkala jsem vám, Lucius je jenom vyděšený. Je k smrti vyděšený z života bez matky. Není to jeho chyba."

"Nejde o chybu." Byl jsem otřesen. Silia měla pravdu, takové chování není normální. "Ten chlapec je císař. Poslední, co by Řím potřeboval, je další Caligula."

Akté se zvedla; skoro plakala. "Teď mě mrzí, že jsem si to nenechala pro sebe! Lucius není blázen! Byl pak v pořádku, když jsme si o všem promluvili, opravdu. Jen ho to na okamžik hrozně ranilo, víte? To se přece může stát každému."

"Samozřejmě," řekl jsem neutrálně. "Každému."

"Vždyť jste se s ním nikdy nesetkali! Nevíte, jaký je! On je..."

"Citlivý. Ano, to už jsi nám říkala několikrát. A, Akté, nemusím se s ním setkávat. Jak říká Silia, ten chlapec není normální. Jenom doufám, že jeho úchylka není příliš... vážná."

"Doprdele s tím!" Teď už bylo vidět slzy. „A s vámi taky, s oběma! Lituju, že jsem vám něco vůbec řekla! Kdybyste ho znali, hned by vám bylo jasné, že je v pořádku!" Dívala se střídavě na nás a výbojně vystrkovala bradu s bradavicí.

"On je umělec a je... no dobře, ano, je citlivý!"

Nikdo z nás nepromluvil ani se jí nepodíval do očí. Nevím jak Silia, ale já jsem se prostě neodvážil. Akté se vyřítla ven. Z dálky jsme uslyšeli bouchnutí domovních dveří.

O tři dny později přišla pozvánka na večeři do paláce. Očividně jsme měli dostat příležitost posoudit Lucia sami.

Jak se později ukázalo, rozhodně nezvolila k danému účelu nejvhodnější večer, ale něco takového ubohá Akté nemohla tehdy tušit.

/9/

Vnesli jsme se do paláce v grandiózním stylu díky patřičnému houfu oslňujících nubijských otroků s nosítky, které jsem si vypůjčil od Persika. Byla to moje první večeře v císařském paláci a musím přiznat, že jsem pocíťoval mírnou

nervozitu: i když osobně jsem nechoval k Luciovi žádný respekt, ten mladík byl císař, a ať se mi to líbilo, nebo ne, nejmocnější muž na světě. Protože Arruntius byl senátor a pocházel z vážené rodiny, předpokládal jsem, že Sílvia je zvyklá pohybovat se v tak vznešených kruzích a že ví, co to obnáší. Jak se ukázalo, nebyla a nevěděla; a k tomu, aby mě podobných iluzí zbavila, si vybrala okamžik, kdy jsme s pozvánkou v ruce přistoupili ke strážní bráně.

"Je to všechno Gnaeova chyba, Tite," vysvětlovala. "Jako obvykle. Od té doby, co ten blázeň pomáhal zavraždit Caligulu, jsme nikdy nebyli v paláci vítání." Nakrčila nos. "Osobně bych předpokládala, že Claudius by mu mohl být jenom vděčný, ale tak už to chodí."

Podal jsem pozvánku mohutnému Germánovi, který zkontroloval úřední pečeť a vrátil mi ji.

"Myslíš, že mám v pořádku plášť?" zamumlal jsem, když jsme prošli dovnitř.

"Je ohromně elegantní, miláčku. Vypadáš v něm velmi distingované."

"Takže nepřipomínám žádného zvrhlíka."

Otrok v zeleném stejnokroji nás vedl vstupní halou a po jasně osvětlené chodbě k dvojitém cedrovým dveřím vykládaným mosazí. Zaklepal a dveře do císařské jídelny se otevřely.

Zdálo se, že jsme byli pozváni mezi nejvybranější společnost. Nebylo tam víc než deset lidí a podle malého počtu volných míst bylo zřejmé, že jsme přišli mezi posledními. Otrok nás zavedl k jednomu z bočních stolů v blízkosti císařského pódia. Obuli jsme si domácí pantofle, natáhli jsme se a další otrok nám přelil ruce parfémovanou vodou. Lucius ležel na purpurovém, zlaceném lehátku. Měl na sobě skvostně zdobenou tuniku v řeckém stylu, vlasy barvy mědi si svázel zlatou vozatajskou sponou. Akté vedle něj vypadala taky úžasně (dobrý mejkap udělá divy), přestože byla oblečena mnohem jednodušeji než on.

Když nás spatřila, usmála se a loktem šťouchla vládce světa do žeber. Zjevně jsme už zas byli v oblíbě.

"Miláčku," řekla, "nejsi příliš zdvořilý. Pozdrav se s mými přáteli."

Chlapec se otočil. Pořád měl tu křehkou krásu, kterou jsem si pamatoval z dostihové dráhy, zdůrazněnou jemnou červení na lícních kostech a maskarou na řasách. Jeho oči, jasné a neklidné, sklouzly k mé tváři a pak zas zpátky.

"Pane." Zdvořile jsem sklonil hlavu. Sílvia vedle mne udělala totéž.

"Petronie." Ozval se tenkým, nervózním tenorem. "Paní Sílvia. Je velmi milé, že se s vámi setkávám. Akté mi o vás tolik vyprávěla."

Zarazil se: očekával jsem jen pomlku v řeči, ale on se zahuhňal a odvrátil. I Akté byla zřejmě překvapena. Něco mu zašeptala, ale on zavrtěl hlavou a pohlédl k zavřeným dveřím. Oba pohyby svědčily o prudkosti, která mi připadala podivná a zneklidňující. Akté se zamračila.

Otroci přinesli předkrm. Většinu hostů jsem samozřejmě znal jménem a některé i důvěrněji. Byla to různorodá společnost. U vedlejšího stolu se na jednom lehátku jako zamilované sardinky tísnil Salvius Otho, Annaeus Serenus a sestry Terentie. Otho nenápadně osahával stehno mladší Terentie a Serenus se už zdál být pěkně pod párou. Šikmo proti nám zaníceně diskutoval Burrus s postarším senátorem, jehož jsem neznal; zachytil můj pohled a kývl na pozdrav. U stolu mezi ním a pódium byla další senátorská dvojice, Calpurnius Piso a jeho žena Licinia. Poslouchali mnohem staršího muže s věncem ocelově šedivých vlasů a s povislými tvářemi připomínajícími těhotnou ropuchu. Piso vypadal otráveně, a nedivil jsem se mu: Annaeus Seneka v plné formě nebyl zrovna nejpříjemnější společník.

Sílvia mě pohládila po paži a já jsem se k ní naklonil. Přiblížila rty k mému uchu.

"Podívej se na Britannika, miláčku," zašeptala. "Taková hanba, ubohý hošíček!"

Obrátil jsem se směrem, kterým se dívala. Téměř na konci místnosti, úplně osaměle a ve stínu sloupů stál malý stůl, u kterého ležel Claudiusův vlastní syn. Vedle něho ležel chlapec stejného věku, kterého jsem nepoznával. Jeho drsné selské rysy kontrastovaly s jemnou vlnou drahého pláště. Byli zabráněni do soustředěného hovoru a zbytek společnosti ignorovali.

"Kdo je ten chlapec?" zamumlal jsem.

"Titus, syn Flavia Vespasiana."

"Vespasiana?"

"Správce Afriky. Docela milý hoch, říkála Akté, a zcela oddaný Britannikovi. Škoda že jeho otec je takový moudra."

Musím říct, že už si nepamatuji, co jsme na té první večeři v paláci jedli, pili nebo říkali; ale byl k tomu, jak brzo sami uvidíte, velmi dobrý důvod. Na co si však vzpomínám, je, že při moučníku Lucius přivolal jednoho obsluhujícího otroka a něco mu zašeptal do ucha; pak, když se Akté zatvářila vyděšeně, se zasmál stejným krátkým zahuhňáním, jaké jsem slyšel předtím. A taky si vzpomínám na to, jak vzápětí přišla Agrippina.

Její plášť byl v alexandrijském stylu, tak bohatě vyšívaný zlatými listy a perlami, jako by byl určen pro královnu (možná byl). Byla pečlivě nalíčená a učešaná, víčka se jí leskla perleťovým pudrem a na rtech měla červeně. Při jejím příchodu veškerá konverzace postupně slábla, až utichla docela. Když jsem ji viděl stát ve dveřích, měl jsem pocit, jako by na mne sáhla smrt. Agrippina byla bezpochyby krásná, ale přes skvělá nadra a bezvadnou postavu se na ní už projevovaly známky stárnutí.

Lucius vstal. Mírně se zhoupl a natáhl k ní ruce, jako by byla dost blízko, aby se jí mohl dotknout. Oči se mu leskly.

Uvažoval jsem, jestli není opilý, ale jeho řeč byla naprosto jasná.

"Obávám se, že jsi zmeškala večeři, matko," zvolal. "Taková škoda. Přesto jsem rád, že tě tady vidím. Tak pojď sem, drahá máti. Posad se vedle mne a Akté."

Pohlédl jsem na Akté. Byla strnulá a upřeně hleděla na Lucia.

"Promiň. Bolela mě hlava." Agrippina se ani nepohnula.

Lucius se tence zahihňal.

"Pak bys možná měla promluvit s Xenofonem," řekl. "Má úžasně starostlivý přístup. A říká se, že ho nikdy netěšilo, když měl přijít o pacienta."

Agrippinina tvář ztuhla: Xenofon, jak jsem se snad už zmínil, byl lékař, který otrávil Claudia. Pomalu a beze slova prošla přes ztichlou místnost, vystoupila na pódium a ulehla na okraj Luciova lehátka, co nejdál od Akté. Obě ženy se ignorovaly.

"Máš jistě pořádný hlad, mami." Lucius z ní nespouštěl oči. "Tak to nemůžeme nechat, že?" Zvedl ruku a luskl prsty. Otrok s kouřícím podnosem postoupil vpřed a postavil se k císařovnině pravé ruce. "Houby. Pokrm bohů. Jedno ochutnání, a kdo ví, co úžasného se může přihodit?"

Kdosi – myslím, že to byl Otho – dusil smích. Jedna z Terentií se zachichotala. Jinak bylo ticho. Oči všech se upíraly na Agrippinu a na podnos s houbami.

"Nemám hlad, můj milý," řekla nakonec. "Opravdu."

Lucius se zamračil. "Ale dal jsem je připravit speciálně pro tebe. A moc bych se zlobil, kdybys je neochutnala. Všichni bychom se zlobili." Vytrhl otrokovi lžici, nabral houby z talíře a zvedl ji ke ústům. "Prosím? Aspoň kousíček? Jen jednu lžičku za svého malého Lucia?"

Neměl jsem Agrippinu rád, ale musím přiznat, že měla odvalu. Hleděla Luciovi přímo do očí a otevřela ústa. Lucius se usmál, strčil jí houby do úst a druhou rukou jí ústa zavřel.

Rozkousala houby a polkla. Ticho nemohlo být hlubší.

Nestalo se nic. Zdálo se mi, že se Agrippina na lehátku trochu sesula, ale zřejmě jsem se spletl. Bylo málem slyšet dýchání ostatních hostů.

"Tak vidíš, matko. Nebylo to špatné, že?" Lucius se usmíval. Odhodil lžici a obrátil se čelem do místnosti: "A teď nás náš drahý Seneka pobaví ukázkou ze svého posledního díla. Seneko!"

Všechny oči s výjimkou mých se přesunuly k žokovité postavě ležící vedle Pisona. Pořád jsem se díval na Agrippinu. Oči měla zavřené a její tvář pod mekapem zešedivěla.

Seneka, když jsem se na něj za okamžik podíval, vypadal zcela zmaten, tváře měl rudé jako kohoutí lalok.

"Och, můj milý!" zamumlal. "Zrovna teď! Možná by to bylo lepší za jiných okolností... ehm... někdy později... ehm..."

"Nesmysl!" Lucius působil dojmem nesmírně vzrušeného člověka. Oči měl jasné, tvář zčervenala a skoro drmolil. "Ale no tak, můj drahý! Už se nemůžeme dočkat! Prostě hoříme netrpělivostí! Kromě toho jsi to slíbil."

Objevil se otrok se svítkem. Seneka mu ho vzal z ruky, jako by to byla živá zmijs, a rozeplnul sponku. Pak zvedl oči a odkašlal si.

"Můj hlas není..." Odmlčel se. "Opravdu, můj drahý hochu, promiň mi. Abych řekl pravdu, dnes večer trochu chraptím."

"Ale no tak!" Lucius ho obdařil oslňujícím úsměvem. "Máš ten nejlepší hlas v celém Římě, ať je chraptivý, nebo ne. Kromě toho," pohlédl potutelně na Agrippinu, "matka umírá touhou tě slyšet. Že je to tak, mami?"

Agrippina neodpověděla.

"Aha. No dobře. Pokud si přeješ, pak tedy přirozeně..." Seneka se zatvářil ještě nešťastněji. Potřetí si odkašlal, napil se vína a roztáhl svitek. "Jmenuje se to... ehm, pojmenoval jsem to 'Ztykvění'."

Starší Terentia se zahihňala. Seneka na ni hněvivě pohlédl, zase si odkašlal a začal číst: "Chci zvěčnit, pro poučení budoucích generací, co se stalo v nebi dne třináctého října prvního roku našeho nejblazeštějšího věku..."

Agrippina zaúpěla. Seneka okamžitě zmlkl; tak náhle, že jsem slyšel, jak mu cvakly čelisti.

"Něco není v pořádku, matko?" Lucius byl starostlivý. "Snad špatné trávení po houbách?"

"Ne. Ne, miláčku." S očividnou námahou se snažila ovládnout. "Je to jenom další záchvat bolení hlavy, o kterém jsem se ti zmínila."

"Pak bych snad přece jen měl poslat pro Xenofona. Nebo možná pro Locustu..."

"To nebude zapotřebí," odsekla. "Miláčku."

"Tak dobře." Lucius se sladce usmál na Seneku a zvedl obočí. Seneka polkl a pokračoval v přednášení. Měl teď zajímavou brunátnou barvu.

Ten kousek samozřejmě znáte. Je to satira na prohlášení Claudia bohem, fiktivní vyličení Idiotova příchodu do nebe a opovrživého zacházení, kterého se mu tam dostalo. Mělo to, musím přiznat, brilantní styl, bylo to škodolibě chytré a místy šízravě posměšné. Byl to taky mimořádně krutý, bezdůvodně zlomyslný útok na lidskou bytost, jaký jsem snad ještě neslyšel. Nikdy jsem se s Claudiem nesetkal, ale ze Senekova "Ztykvění" se mi dělalo nanie. Bylo to jako kopání do mrtvol. Ptáte se mě, proč mám o tom starém pokrytci tak špatné mínění. Přečtěte si ten pamflet, milí kamarádi, a uvidíte.

Čtení doznělo v rozpačitém tichu. Všichni se dívali na Agrippinu, která v jeho průběhu seděla s tváří jako vytesanou z mramoru. Jakmile Seneka chvatně ukryl svitek do záhybů pláště, Lucius začal tleskat, pomalu a s potěšením. Nikdo jiný se nepohnul.

"Nádherné, můj milý! Prostě nádherné!" řekl. Pak se obrátil k Agrippině: "Nebylo to nádherné, mami?" A než stačila odpovědět, dodal: "A teď myslím, že bychom si měli připít na počest mého nevlastního božského otce."

Přistoupili otroci, aby naplnili poháry. Pořád bylo ticho. Lucius vstal, pohlédl k zadní části jídelny a přitom si stínil oči, jako by se snažil rozeznat něco ve velké dálce.

"Vrkúú!" Zakřičel. "Britanniku! Ach, Britanniku! Briti-briti-tanniku!"

Žádná odpověď. Britannikus si ho nevšímal, předstíral, že je zabrán do hovoru se synem afrického správce. Všiml jsem si, že Akté má na krajíčku pláč.

Lucius zářil. Obrátil se k otrokovi roznášejícímu víno.

"Postarej se, aby víno bylo jaksepatří zředěno vodou," pronesl hlasitě. "To ubohé dítě jistě už vypilo příliš mnoho, stouplo mu to až do uší. Ale napřed si připijme." Uchopil otrokům džbán, nalil víno do číše a vtiskl ji do Agrippininych neochotných rukou. "Tu máš, matko," řekl. "Připítek prones ty, má drahá! Na ztykvovatělého... och, promiň, má drahá!"

Na božského Claudia!"

Agrippina vstala. Dívala se synovi do očí. Pozvedla pohár.

"Na tvého předchůdce a otce, bývalého císaře," řekla klidně. "Na božského Claudia." Nepatrně upila.

"Ale, no tak, matko!" Luciův hlas byl jasný a ostrý jako ostří nové pily. "Přece se napiješ pořádně, ty, takový ostřílený pijan! Nemyslíš si přece, že víno by mohlo být – třeba – otrávené?"

Dlouho na něho hleděla. Pak pomalu, s pohledem upřeným do jeho očí, vyprázdnila číši a prázdnou ji odložila na stůl.

Všichni jsme čekali, že klesne k zemi.

V zadní části místnosti někdo – syn afrického správce – vykřikl. Stejně jako všichni ostatní jsem se otočil a uviděl jsem Britannika, jak se svíjí na podlaze vedle svého lehátka jako hrouzek na háčku.

"Všechno je v pořádku, moji draží!" Luciův hlas ječel vzrušením. "Všechno je v pořádku! Ten chlapec je epileptik! Je to epileptik! Říkám, že všechno je v pořádku!"

Všichni teď byli na nohách, zírali na zmítající se postavu, ale nikdo se pak už ani nepohnul. Siliina ruka mi sevřela zápěstí, nehty se mi zaryly do kůže a ona pořád dokola mumlala: "Ach, bohové! Ach, bohové!" Nakonec se chlapec přestal hýbat. Ozval se děsivý chraptivý zvuk a nastalo dlouhé ticho. Všichni se teď dívali na císaře.

Pomalu se zas uložil na lehátko. Oči se mu leskly a dýchal krátkými mělkými nádechy, jako by právě dosáhl orgasmu.

"Ach, bože, bože!" řekl tiše Agrippině. "Zdá se, že se mamčin chlapeček udusil. Tak kdo teď bude jejím mazlíčkem, zajímalo by nás."

Jejich oči se na dlouhý tichý okamžik setkaly. Pak císařovna sklouzla z lehátka a vyběhla z místnosti.

Pohlédl jsem na Seneku a Burra. Jako by najednou zešedivěli a zestárli. Akté měla hlavu v dlaních a vzlykala.

/10/

Za dva dny, když se Akté konečně podle dohody objevila u Silie, jsem ještě nedokázal ze sebe setřást tu hrůzu.

"Byl velmi rozčilený," řekla. To byla její první slova, ještě než se vůbec posadila.

Silia i já jsme na ni nevěřičně hleděli. "On byl rozčilený?" řekl jsem. "Serapide!"

Akté si přejela buclaté tváře. Vypadala děsně a já jsem pochyboval, jestli v posledních dvou dnech vůbec spala.

"Samozřejmě! Víš, vůbec se mu nelíbilo, co udělal. Cítil se pak opravdu mizerně."

Nemohl jsem její poznámce uvěřit. Musel jsem se zvednout ze skládací židle, na níž jsem seděl, když ji otrok přivedl, a začít přecházet po pokoji.

"Tak se přece posaď, Tite," ozvala se Silia ze svého křesla u bazénku. "Točí se mi z tebe hlava."

"Byl vyděšený." Akté na mne rozzlobeně hleděla. "Vždycky mlátí kolem sebe hlava nehlava, když je vyděšený. Není to jeho chyba."

"I vyděšení lidé se zastaví před vraždou, má milá," řekl jsem. "Ovšem psychicky normální."

"Lucius je normální!" odsekla Akté. Pak sklopila oči. Propletla dlouhé štíhlé prsty. "No..."

"Přesně tak." Přitáhl jsem židli. "Přiznej to. Ten chlapec je šílený."

Nastalo dlouhé mlčení.

"Trvalo mu celou věčnost, než se k tomu přiznal," řekla nakonec Akté tiše. "Myslím mně. Všem ostatním pořád tvrdí, že Britannikus měl zachvat nebo že polkl jed náhodou. Seneka a Burrus prohlašují, že mu věří, ale je ti jasné, že jsou jenom... opatrní."

"Přesně tak," řekl jsem suše. "Opatrní je to pravé slovo. Mimochodem, v čem byl ten jed?"

"Ve džbánu s vodou."

"Aha. Chytré." To vysvětlovalo Luciův příkaz otrokovi roznášejícímu víno, aby je chlapci pořádně zředil. Všichni ostatní už měli ve víně patřičné množství vody. "Překvapuje mě, že nezabil taky toho druhého kluka, když byl v tom Syna správce."

"To by přece nemohl udělat! Lucius není vrah!"

"Och, Serapide!" Znechucené jsem se odvrátil.

"A co Agrippina, má milá?" rychle řekla Silia.

"Drží se v pozadí." Akté si nepřítomně odlupovala zlomený nehet. "Ale to je něco jiného. Lucius se hrozně bojí, že se na něho zlobí."

"Cože?" Opravdu jsem nemohl věřit svým uším. "Moje milá! To je prostě úžasné!"

Akté měla tu slušnost tvářit se rozpačitě. "Petronie, ty tomu nerozumíš! Pro něho je důležité, co říká jeho matka, velmi důležité. Bojí se, že už ho nemiluje."

Zhluboka jsem se nadechl. "Řekněme si to na rovinu, má milá. Císař na veřejnosti uráží Agrippinu, předstírá, že ji chce otrávit, pak skutečně otráví jejího nevlastního syna přímo před jejíma očima, a ten chudáček se pak bojí, že by ho mohla přestat milovat?"

"Je to tak."

"A co ksakru čeká? Salvy potlesku?"

Silia pozvedla ruku. "Dovol Akté, ať to vysvětlí, Tite."

Akté se zamračila. "Jo, já vím, že to zní... divně, ale jak jsem řekla, nechápete to, protože Lucia neznáte tak jako já. Když všichni odešli, byl úplně v pořádku. Ohromně rozjařený, víte? Takže..."

"V pořádku' znamená ve tvém slovníku totéž jako 'ohromně rozjařený', že? Už chápu."

"Tite!"

Akté mě zpražila pohledem. "Pořád opakuje: 'Teď mě bude muset milovat,' a 'Nebyl by strýček Gaius pyšný?' Ach, Jupiter! Ale když jsem ho konečně dostala do postele, jen tam ležel zkroucen do klubíčka a říkal, že už ho určitě nemiluje, protože byl zlý."

"Proboha!" Zaklonil jsem se, zapomněl jsem ve svém hněvu, že sedím na vratké stoličce, a málem jsem se převrátil.

"Lucius je dospělý muž! Taková slova bych čekal od šestiletého děcka!"

"Právě k tomu momentu se chci dostat, Petronie," řekla trpělivě Akté. "On v mnoha ohledech je dítě."

"Je to kruci vládce světa, zlatíčko, na to nezapomeň! Nelíbí se mi ani ten výrok o Gaiovi." Gaius – Caligula – zavraždil svého bývalého spoludědice Gemella. Jestli si Lucius bere za příklad Caligulu, pak jsme až po krk v hnoji.

"Není to jeho chyba!" vyštěkla Akté. "To císařovna! Ona mu zamotala hlavu!"

"Já s ní souhlasím, Tite," řekla Silia.

Hleděl jsem na ni. "Cože?"

"Ach, nastavím se na jeho obranu. To, co udělal, je neomluvitelné. Ale císařovna je v podstatě něco jako Lamia."

Přes svůj vztek jsem chápal, co má na mysli. Lamia je strašidlo pro děti: krade děti z kolébek, živí se jejich masem a sají jim krev. Byla to jasná paralela. Jestli se Lucius mění v monstrum, pak za to velkou část viny nese Agrippina. I když... Vstal jsem a nalil si víno.

"Co udělal s tělem?" zeptal jsem se. Britannikova smrt nebyla ještě oficiálně oznámena.

"Spálil je." Aktin hlas zněl bezvýrazně. "Popel jsme uložili ve sklepení paláce. Petronie, on trpí, copak to nechápeš?"

Upil jsem víno a neřekl nic; upřímně řečeno, už jsem si netroufal. Ať jsem se snažil o soucit, jak jsem chtěl, určitě se netýkal chudáčka Lucia. Ten malý mizera znamenal blížící se katastrofu a byli bychom na tom mnohem lépe bez něho.

"Bojím se, Tite, že tentokrát jsem na Aktině straně. Lucius si zaslouží šanci," řekla Silia. "I když celá ta věc je hrozná, myslím, že by se nakonec mohla obrátit k dobrému."

Povzdechl jsem si.

"Je mi líto, má milá, ale nesouhlasím. Ten mladík je šílený a zlý zároveň. Bohužel je také římským císařem. Jenom doufejme, že ho Seneka a Burrus budou schopni udržet v patřičných mezích."

Akté vysunula bradu.

"Ovšemže budeme schopni," řekla.

"Je to na tobě, má milá." Dopil jsem víno. "Já osobně hodlám nevystřkovat moc hlavu."

A taky jsem se tím předsevzetím řídil. U všech bohů, že ano. Ale nemělo to žádný význam.

/11/

Vracel jsem se od svého bankéře na forum, když jsem vrazil do Arruntia – doslova – který spěchal od hloučku pruhovaných u staré řečnické tribuny. Ať diskutovali, o čem chtěli (a o něčem diskutovali, to bylo jasné, ne že by jen tak utloukali čas), věc byla vážná. Arruntius se mračil. Omluvil jsem se.

"Dobré ráno, Petronie." Nepromluvil moc přátelsky, ale taky jsem mu pořádně šlápl na nohu. "Co tě odvádí od práce v domě tak časné?"

Pokřčil jsem rameny. "Špatná investice. Je třeba zamezit ztrátě dřív, než mě oberou úplně."

"Ten pocit znám." Jeho zachmuřený obličej se trochu rozjasnil – problémy toku peněz jsou vždycky vděčným tématem – ale pořád se tvářil velmi vážně. Pak jsme vykročili vedle sebe, protože mířil k chrámu Božského Julia.

"Slyšel jsi už ty zprávy?" řekl nakonec.

"Jaké zprávy?"

"O trestním stíhání."

"Ne. O jakém stíhání?"

"Je toho plné forum. Ta pitomá kráva Silana. Chvála Jupiterovi, že se do toho nějak nezapletla Silia, i když u ní by mě to ani nepřekvapilo."

"Silia?" Ucítil jsem první záchvěv neklidu. Junia Silana byla Siliina švagrová, vlastně spíš bývalá švagrová, protože jejího bratra popravili za cizoložství s nechvalně známou Messalinou. Pořád byly důvěrné přítelkyně. "Arruntie, řekni mi o tom. Co se stalo?"

"Silana se postavila proti císařovně. Obvinila ji z vlastizrady."

Zůstal jsem stát jako zkamenělý. "Silana obvinila Agrippinu z vlastizrady?"

"Nepřímě, použila pár propuštěnců. Ale to se všeobecně ví. Minulou noc se spustilo v paláci peklo."

"A proč si myslíš, že se do toho mohla zaplést Silia?"

"Ale prosím tě!" vyštěkl. Na čele se mu zas okamžitě objevila vráska. "Ty jsi přece ten darebák, který ji zatáhl do politiky!"

To nebylo fér a on to věděl; bylo to přece úplně naopak. Ovšem slušný člověk dámu nekritizuje, zvláště když se jedná o jeho milenkou a on mluví s jejím manželem, a tak jsem to nechal být. Arruntius prostě nebyl ve formě; ne že by jindy byl o moc lepší.

Chytil jsem ho za loket a nasměroval k portálu Castorova chrámu. Měl jsem strach stejně jako on, a velký. Měl samozřejmě pravdu. Tohle byl přesně ten typ nebezpečné, troufalé, uhozené hry, se kterou docela dobře mohla přijít Silia, protože i když Silana nebyla nějaká upjatá římská matrona, neměla taky, když to řeknu slušně, žádný skvělý mozek. Zastavil jsem u sloupu a začal s vážným výsledkem.

"Tak dobře," řekl jsem. "Popovídej mi celou historii."

"Ty o tom opravdu nic nevíš?"

"Opravdu."

Arruntius potřásl hlavou. "Ani já sám neznám všechny detaily."

"Ale no tak, Arruntie! Alespoň co víš!"

"Víš, že Silana nemůže císařovnu po té záležitosti s mladým Afričanem ani vystát?"

Přikývl jsem. Z té záležitosti se před několika lety stal pořádně pikantní skandál. Silana, rozhodně ne zrovna nejctnostnější žena v Římě, zachytila svými pečlivě upravenými drápkami jistého mladého aristokrata jménem Sextius Africanus. Agrippina využila svého vlivu a jejich vztah zlikvidovala (povídá se, že to udělala proto, že chtěla toho

hezkého mladíka pro sebe) a Silana, do té doby Agrippinina nejlepší přítelkyně, jí to nikdy nezapomněla ani neodpustila.

"Takže," pokračoval Arruntius, "když se Agrippina octla v nemilosti, chtěla jí to Silana vrátit. Podle ní plánuje císařovna převrat ve spolupráci s Rubelliem Plautem."

Zasmál jsem se. "S Plautem? Arruntie, to přece nemyslíš vážně!" Rubellius Plautus byl zoufale rozumný mladý moralista se silným smyslem pro povinnost k vlasti. Nepřekvapilo by mě, kdyby měl na závěsech vyšito SPQR*. "Ani císař by nevěřil Plautově zradě, kamaráde!"

"Chceš se vsadit?" Arruntius se tvářil nevrle. "Je to docela věrohodné. Agrippina shání celé měsíce podporu u nejvznešenějších rodin. Plantova matka byla Tiberiova vnučka, má patřičnou krev a spojení. A taky jsem slyšel, že císař se zrovna nevyznačuje vyrovnaností."

Dobrý postřeh. Vzpomněl jsem si, jak Akté říkala, že Lucius kolem sebe mlátí hlava nehlava, když je vyděšený. A Lucius, to bylo nad slunce jasné, se opravdu dal lehce vyděsit.

"Tak v čem je problém?" řekl jsem. "Plautus má samozřejmě děsnou smůlu, ale pokud se Silaně podaří zbavit se Agrippiny, budou z toho mít všichni prospěch."

"Správně jsi řekl pokud. Nepočítal bych s tím, Petronie. Jenom člověk, který má v hlavě seno jako Silana, může Agrippinu podceňovat."

"To ale není odpověď. Silia přece nemá v hlavě seno."

"Doufejme," zavrčel a odlepil se od sloupu. "Zdá se, že toho víš o mé ženě víc než já. A teď mě omluv, Petronie, ale mám důležitou práci. Uvidíš se s ní dnes?"

"Se Silií? Možná." Ve skutečnosti jsme byli domluveni, že se setkáme dopoledne u Argyriona, klenotníka v Saeptě, abychom si prohlédli jeho poslední přírůstky.

"Dobře. Tak jí řekni, co jsem ti povídal. A i když s tím nemá nic společného, vyříd' jí, že pokud má ještě špetku zdravého rozumu, ať nechá svou bývalou starou kamarádku v nejbližší stoce."

"Ale to byl Silanin nápad, miláčku, opravdu!" Silia nasadila svůj nejnevinnější výraz; takový, kterému jsem nevěřil, ani co by za nehet vešlo. "Byla jsem na ni pyšná, že ho vymyslela, protože jinak není moc... no, chudák Silana není zrovna mozek, pokud víš, co tím myslím." Zvedla rubínové náušnice. "Co si myslíš o tomhle, Tite? Nejsou nádherné?"

"Moc přepřácané, miláčku. A taky předražené."

"To je fakt." Podala je Argyrionovi, který držel podnos s hromadou šperků na druhé straně pultu a nepřítomně se usmíval do prostoru mezi námi: hluchota byla v nejlepších krámech Saepty běžnou chorobou. "Napiš je prosím na účet mého manžela, Argyrione."

"Jistě, paní," řekl; hluchota byla samozřejmě selektivní.

Silia dál zkoumala tác. "Ach, podívej!" Vzala brož s kamejí s Luciovou tváří z profilu a pozvedla ji proti světlu; pokud se vůbec dalo mluvit o světle v krámku, kde dveře téměř zakrývali dva obrovití Núbijci, které si Argyrio najal na ochranu před zloději a falešnými zákazníky. "Není to dobrý portrét toho ubohého beránka? Takový hezký chlapec! Mimochodem, za pár let bude mít příšerný podbradek jako jeho otec. Už teď je vidět jisté náznaky."

"Ukaž." Vzal jsem od ní brož a položil ji zpátky: šperky s císařským portrétem mi připadají nevkusné, ať jsou jakkoliv dobře provedeny. "Takže jsi s tím směšným plánem neměla nic společného."

"Samozřejmě že ne!" Odmlčela se. "No, aspoň ne moc. A neříkej, že je směšný. Je to přece docela věrohodné."

Věrohodné. To už říkal Arruntius.

"Věrohodné to možná je, miláčku, ale je to pravda?"

"Ach, Tite, nebuď tak otravný, prosím! Co s tím má co dělat pravda?"

Povzdechl jsem si. "Protože obvinění je falešné, a předpokládám, že je, má Arruntius pravdu. Silana nikdy se svým obviněním neuspěje a Agrippina získá ještě pevnější pozici, než má."

"Nesmysl. Musí se zuby nehty držet, aby všechno zůstalo, jak je. Obvinění z velezrady bude poslední kapka, která ji smete z paluby."

"Myslíš, že by Lucius poslal vlastní matku do vyhnanství, aniž by měl jasný důkaz? Zvlášť takovou matku?"

"No, ovšemže by poslal! Upřímně řečeno, miláčku, myslím, že by měl vítanou záminku. Vždyť spolu celé měsíce skoro nemluví od doby, co ji vykázal z paláce a poslal ji bydlet do toho mřínavého domu její babičky. Lucius konečně dozrál, už není takové děcko, jak býval."

"To je jistě pravda. Proč by vlastně měla skončit v exilu? Už teď si může připsat na svůj účet jednu vraždu v rodině, a aby získal jistotu, není nic lepšího než další vražda."

"Tite!" Silia se mračila a zoufale koulela očima. Pohlédl jsem na Argyriona, který se mezitím přesunul na druhý konec pultu a rovnal náhrdelníky. Zdálo se, že i selektivní hluchota má své meze, a já jsem je překročil.

"Promiň," zamumlal jsem.

"To bych řekla! Každý by si myslel, že se té ženské zastáváš."

"Ovšemže se jí nezastávám! Ale mám obavy, zvlášť poté, co jsem mluvil s Arruntiem."

"Ale na Gnaea nedbej! Ten chudáček nemá v těle kouska optimismu."

Nesmál jsem se. "To je možná pravda, miláčku, ale Agrippina je stejně nebezpečná a k tomu kluzká jako namaštěný úhoř. Nemůžeš se s ní měřit, a chudák Silana už vůbec ne. Teď bude záležet na tom, kterým směrem Lucius vyrazí."

Něco mě napadlo. "Co říká Akté?"

"Jak to mám vědět?" Silia pořád mluvila podrážděně; viděl jsem, že jí nakonec budu muset koupit tu příšernou brož s kamejí. "Nemluvila jsem s ní víc než měsíc."

Kývl jsem na Argyriona. Přišel, zammul si ruce a zavanula z něho vůně drahého pižma.

"Tak bys možná měla," řekl jsem.

/12/

Dostat se do paláce bylo mnohem obtížnější než obvykle. Arruntius měl pravdu, strhlo se tam hotové peklo a bezpečnostní opatření byla dvojnásobná. Naštěstí Silia zahlédla propuštěnce, jehož znala a který byl ochoten převzít zprávu pro Akté. Ta pak přišla k bráně osobně a provedla nás dovnitř.

Neviděl jsem ji už dva nebo tři měsíce, vlastně od Britannikovy smrti. Tehdy vypadala strašně a dnes na tom nebyla o moc líp. Život s Luciem nemohl být jednoduchý, zvlášť ne pro toho, kdo nebyl zvyklý na stresy politického života.

Když už nic víc, tak alespoň oddanost té ženy byla obdivuhodná.

"Pojďte nahoru," řekla. "Lucius je u Seneky. Nebudeme rušeni." Provedla nás chodbou dlážděnou mramorem a pak dveřmi, které zapadaly do obložení stěny. "Tohle je zadní vchod. Je tu víc soukromí."

"Něco jiného, než tvůj starý činžák ve městě, že," řekl jsem, aby řeč nestála.

"Jo." Její hlas byl ostrý jako břitva. "Co myslíš, že mám raději? Hádej."

Neřekl jsem nic; odpověď měla v hlase. Další krátká chodba vedla k rameni dřevěných schodů, neleštěných, určených spíš pro služebnictvo než pro (to slovo mi přišlo na mysl bezděčně) nájemníky. Pak následovaly další dveře a zase svět mramorových podlah a nástěnných maleb. Objevila se nějaká otrokyně – dívka asi třináctiletá. Tvářila se vyděšeně.

"To je v pořádku, Chrysé," řekla Akté. "Nechej nás o samotě ano?"

Dívka přikývla a zmizela. Akté otevřela jedny z řady dveří vedoucí z malého odpočívadla.

"Vítejte do svatyně," řekla. "Udělejte si pohodlí."

Jak jsem předpokládal, bylo to apartmá kurtizány na vysoké úrovni, všechno v jemných barvách, luxusní nábytek a erotická dekorace, ale místnost byla malá, skoro stejně titěrná jako Aktina dílna v městském činžáku; vlastně jsem si všiml i pracovního stolu a nějakých masek. V jednom koutě stála krejčovská panna a na ní visel rozešitý kostým.

Akté si všimla, kam se dívám. "Připadá mi to tak útulnější. V podstatě jsem dost nepořádná. Posadíte se. Bohužel žádná lehátka, jen židle. Zabírají méně místa."

Sedli jsme si. Akté se vyhoupla na okraj pracovního stolu.

"Jsem ráda, že jste přišli," řekla. "Vlastně jsem se zrovna chystala k vám. Potřebuju radu, a rychle."

"Jakou?"

"Prošlo jí to." Nemusel jsem se ptát, koho myslí. Císařovnu Agrippinu. "Petronie, bylo to strašné! Úplně ho převálcovala!"

"Pověz nám, jak to bylo. Od začátku."

"Včera večer jsme večeřeli. Byl tam Seneka, Burrus ale ne, ten byl u stráží. Lucius se opil – opíjí se v posledních dnech často – ale měl dobrou náladu. Pak přišel Paris." Paris byl tanečník a jeden z císařových oblíbenců. "Byl v příšerném stavu, nebo to aspoň předstíral. Já si myslím, že to hrál."

Přikývl jsem. Jako profesionální herec dovedl Paris předvést jakýkoliv cit, na který byste si vzpomněli, ale Akté nebyla hloupá. Okamžitě poznala klam.

"Tak co se stalo?"

"Řekl Luciovi, že jeho matka má v úmyslu ho zabít. Žádné okolky, rovnou takhle. Trvalo chvíli, než Lucius pochopil, protože, jak jsem řekla, byl chudáček opilý, ale když mu to došlo, vyletěl. Měl v ruce jídelní nůž a přísahám, že by toho chlapa zabil, kdybych se mu nepovésila na ruku. Pak ho popadl Seneka a uklidnili jsme ho natolik, že začal poslouchat. Paris potom přešel k podrobnostem. Lucius měl být údajně zavražděn vlastními strážemi na příštích hrách. Agrippina by se provdala za mladého Planta a udělala by z něho císaře. Senát by ho podpořil a polovina velitelů legií taky."

Odmíchl se. "I Burrus."

V páteři mě zamrazilo. Bez Burra nebude možné Lucia zvládnout.

"A co Seneka?" zeptal jsem se. "Jak se zachoval?"

Aktina ústa se roztáhla do mdlého úsměvu. "Myslela jsem, že se podělá do kalhot, ale byl skvělý. Myslím to vážně, skvělý. Promluvil pomalu a pompézně, tak jak to umí, a přesně tohle Lucius potřeboval." Pak se ozvala hlubokým teatrálním hlasem: "Neukvapuj se, drahý hochu, neukvapuj se. Velcí mužové se nikdy neukvapují. Nezapomeň, že Alexandr předtím, než něco udělal, vždycky přemýšlel a byl milosrdný. Dobří panovníci jsou vždy milosrdní." Skvělý, jak jsem řekla. Úplně Lucia uklidnil. Bez něho by se to nepodařilo."

Silia poposedla na židli. "No, já si osobně myslím, má milá," řekla chladně, "že byla škoda, že zasáhl."

"Tys u toho nebyla." Akté se zamračila. "Jistě, přála bych si, aby císařovna nežila. Nejradši by mě viděla pod drnem. Ale Lucius byl vystrašený. Věř mi, paní, on by se nezastavil u Agrippiny nebo Planta, ani u Burra ne, zdaleka ne. Zase by byly procesy za vlastizradu s kdekým. Tohle bys chtěla?"

Silia neodpověděla a ani já ne. Pro každého, kdo je zažil, byla odpověď jasná.

"Takže Seneka císaře uklidnil," řekl jsem.

Akté poposedla na stole. "Jo. Přesvědčil Lucia, aby nezasahoval, dokud si nevyslechne její verzi celé historie. Přišla k němu hned ráno."

"A úplně ho převálcovala, jak jsi už řekla." Silia se schválně na Akté ani nepodívala. "Ach, jaké neštěstí pro vás oba!"

"Hele, nech toho, jo?" vyštěkla Akté. "Nebyla to moje chyba. A Agrippina je možná nejhorší bestie, ale aspoň nepřekročila meze."

"Ty chceš říct, že v posledních měsících se nesnažila získat zpátky svůj vliv?" zeptala se sladce Silia. "Má milá, souhlasím, že tohle konkrétní obvinění bylo vykonstruované, ale císařovna není nevinná, co se týče spiknutí. Řím by na tom byl líp bez ní a mrzí mě, že jsme zřejmě propásli šanci."

"Tobě vůbec nezáleží na spravedlnosti, paní?"

Silia obrátila oči v sloup.

"V tomto případě ne," řekla klidně. "Spravedlnost je tentokrát luxus, který si nemůžeme dovolit."

Akté otevřela ústa k odpovědi, ale já jsem se ozval dříve.

"Nechme filozofické otázky stranou, milá děvčata," řekl jsem. "Akté, pověz nám, co se stalo pak, prosím."

Akté se zhluboka nadechla. "Och, všechno popřela, řekla Luciovi, že se jedná o falešné obvinění a že ji pomluvili.

Předváděla milující matku. Jistě, já vím, byly to žvásty, ale věděla, co dělá. Chudák, rozbrečel se během pěti minut.

Nakonec ji prosil, aby mu poskytla příležitost smířit se s ní."

Vzpomněl jsem si na svůj rozhovor s Arruntiem. Měl samozřejmě pravdu: Agrippina mohla být v nepřízni, ale byla pořád velmi nebezpečná. A přes veškeré úsilí Seneky, Burra a Akté měla evidentně na Lucia vliv silný, jako vždy. To nebylo pro Řím dobré znamení. Vůbec to nebylo dobré znamení.

"Takže jí uvěřil," řekl jsem.

"Jo." Akté přikývla. "Silana odešla do vyhnanství. Její poskoci, kteří s obviněním přišli, taky."

"A Paris?"

"Paris ne. Je příliš dobrý tanečník." Zasmál jsem se a ona na mne rozzlobeně pohlédla. "Myslím to vážně, Petronie. Pro Lucia je důležitý. Nerad by přišel o takový talent kvůli malému omylu."

"Spravedlivé rozhodnutí," podotkla suše Silia.

Tentokrát Akté neskočila na špek. "Vždyť jsem vám říkala," prohlásila. "Lucius není pomstychtivý. A má své vlastní zájmy."

"Zdá se. Přesto je sympatické, že není úplně pod matčiny vlivem."

Akté se zamračila. Měla mé sympatie. Už jsem se sám začínal na Silii zlobit.

"Silio, miláčku," řekl jsem, "uvědomuješ si, že za celý ten politováníhodný průšvih můžeš ty?"

Nepřítomně na mne pohlédla. "Prosím?"

"Za prvé, kdybys se Silanou nesplichtila ten směšný plán, pak by se Agrippina nedostala zpátky do jeho přízně."

Podíval jsem se na Akté. "Je už zas v oblíbenosti, že?"

Akté přikývla. "Ne v tak velké jako předtím, ale máš pravdu, vyklouzla z toho dobře. Právě proto potřebuju poradit."

"Ale, Tite, vždyť jsem ti to říkala!" Silia měla tu slušnost se aspoň tvářit provinile. "Celé obvinění byl Silanin nápad!"

"Nesmysl, miláčku. Silana je tupá jak pařez. A ty můžeš být ráda, žeš měla štěstí a..."

Dál jsem se už nedostal, protože v tom okamžiku se otevřely dveře a vešel Lucius.

/13/

Císař měl na sobě šafránově žlutou tuniku, delší a mnohem bohatěji vyšívanou, než bylo obvyklé u římského typu.

Způsob, jak se pohyboval a držel tělo, vnucoval člověku dojem, že je opilý, ne však že by se potácel nebo měl

agresivní náladu, spíš jako by byl ve stavu příjemného opojení. Zastavil se ve dveřích a rozzářeně na nás hleděl.

"Lucie, nejdražší." Akté rychle vstala ze stolu, na kterém seděla – my jsme taky vstali – a zavěsila se mu pod paži.

"Pamatuješ si na mé přátele, paní Silii a Tita Petronia?"

"Ano, jistě." Císař se rozzářil ještě víc. "Ovšem! Jsem velmi rád, že vás zase vidím, moji drazí. Líbila se vám naše malá večerní společnost?"

Otázka zněla tak bezelstně, až mě zamrazilo. Pohlédl jsem na Akté. Její tvář pod líčidlem zbledla.

"Velice, pane," řekl jsem.

Úsměv ani nezakolísal. "To je ohromné. Jsem tak rád. Musíte zase někdy přijít. Akté to zařídí." Objal ji a vtiskl jí na tvář polibek.

Vzal jsem Silii za loket a snažil se ji protlačit kolem něho ke dveřím. Lucius mě zastavil.

"Ale to ne, to ne!" Jeho volná ruka obtěžkaná prsteny nás mávnutím zase zahнала na židle. "Nikam nespěchejte, moji drazí, o tom nechci ani slyšet. Hosté, skuteční hosté, jsou u nás velmi vzácní. Posad'te se, prosím."

Sedli jsme si. Lucius se spustil na poslední volnou židli a přehodil si nohu přes nohu. Tunika sklouzla a odhalila těstovitě bledou pokožku posetou hustými rudými chloupky. Zavládlo tísnivé mlčení. Nakonec je prolomila Akté.

"Petronius právě říkal, abych považovala za štěstí, že mám možnost žít v paláci, lásko."

"Cože, tady?" Zamračil se. "Ach, je to tu docela slušné, myslím, ale neřekl bych, že skvělé. Jednou ti postavím pořádný dům, miláčku. Něco, kde by se ti bydlelo opravdu pohodlně."

Aktina unavená tvář se roztáhla do úsměvu.

"To je nesmysl," řekla. "Tohle je dost velké pro každého a pro mne až příliš velkolepé."

Naklonil se k ní a objal ji. "Není rozkošná, Tite?"

"Okouzlující," řekl jsem a nijak jsem nezareagoval na to, že mě oslovil osobním jménem.

"Myslím to vážně." Akté ho políbila na špičku nosu. "Jako bych žila v mauzoleu, s tím vším mramorem kolem."

"Ale tam nebude jen mramor, miláčku. Budeme mít zahrady, opravdové zahrady, nejen zelinářský záhon velký jako ubrousek, jako máme teď. Možná i jedno nebo dvě jezera s několika ostrůvky. Něco takového by se ti líbilo, ne?"

Obrátil svou stále se usmávající tvář ke mně. "Vidíš, jaká je moje milá holčička, Tite? Ne jako ostatní. Všichni se ženou po penězích, všichni ti moji takzvaní přátelé, Seneka už ze mne vytahal miliony, ten chamtivý starý kozel, a co se týká matky, je skutečně nenasytná, Tite, a to myslím vážně!" Zamračil se. "Ne že by mi to samozřejmě vadilo. A tobě zase nevadí, že ti říkám Tite, že?"

"Vůbec ne. Lichotíš mi, pane."

"Už proto, že tě má Akté ráda, musíš být skvělý." Políbil ji na široký nos a pustil ji. "Výborně. Dobře. Tak to bychom měli. Cítím, že budeme opravdu výbornými přáteli. Nejlepšími přáteli." Och, Serapide! Tohle jsem nepotřeboval! "Máš od přírody dobrý vkus, Tite. Jsem o tom přesvědčen."

"Děkuji, pane."

"I ty, Silio." Svým úsměvem nás obdařil oba. "Považuji vás za skutečně mimořádné přátele. Nemyslete si, že nevím,

komu mám poděkovat, že sem přišla Akté."

Takhle tedy končí naše finty. Podíval jsem se na Siliu, která zrudla až ke kořínkům své dokonale upravené paruky.

Poprvé jsem pocítil k mladému Luciovi skrytý obdiv. Ten mladík nebyl tak praštěný, jak se zdál.

Obrátil se ke mně. "A ty máš jistě rád divadlo. Každý s vkusem jako ty je má rád."

"Ano, mám. Velmi rád. I když v Římě za moc nestojí."

"Správně. Správně. Zdejší divadlo je hrozné. Pořád jenom lupiči a vycpané penisy a otřepané staré vtipy. Římské divadlo je mrtvé. Nemá žádné osobnosti a nikdy nemělo. S výjimkou drahého Seneky přirozeně."

"Přirozeně." Pořád jsem se tvářil ledově. Seneka dosáhl úspěchu s jednou ze svých nekonečných, nudných tragédií, ale ostatní, které jsem zatím četl, dokazovaly, že není žádný Euripides.

"Samozřejmě ten chudinka není žádný Euripides." Překvapení se mi muselo odrážet i na tváři, protože Lucius se na mne znepokojivě usmál. Napadlo mě, jestli snad nějakým způsobem dokáže číst moje myšlenky; uměl být, jak jsem si začínal uvědomovat, velmi vnímavý, stejně jako velmi okouzlující. "Ale aspoň se o to pokouší. Škoda, že je tak," zahihňal se, "tak strašlivě římský."

Přikývl jsem. "Souhlasím. Jenom krev a vnitřnosti. Nemluvě o..." Zarazil jsem se právě včas: chtěl jsem říct o 'incestu', ale to by bylo nesmírně netaktičtí. "Nemluvě o některých odpudivých rysech."

"Ach, krev mi nevadí. Je to jenom falešná, divadelní krev a je... jistým způsobem vzrušující, nemyslíš, Tite?" Oči se mu na prchavý okamžik zanářily a vzápětí byly zas jasné. "Ale Řekové, rozumíš, Řekové jsou prostě úžasní, nemyslíš?"

Podívej se na ni! Nikdy by nemohla být Římanka."

Ukázal někam přes moje rameno, na něco, co viselo na stěně za mnou. Obrátil jsem se a uviděl jsem jednu z Aktiných dekorativních masek. Byla stará, vyrobená z tenkého dřeva a koňských žíní; tvář tragické heroiny. Výrobce jí namaloval do koutků úst a na čelo vrásky vyčerpání a strádání. Prázdné, bezvýrazné oční důlky jako by hleděly přímo na mne.

"Elektra." Lucius se usmíval. "Není fantastická? Patřila Aktinu otci. Že je to tak, miláčku?"

"Správně." Aktin hlas byl podivně ostrý. "Tatínek mi ji dal jako dárek na památku. Tehdy už byl stejně moc starý, aby hrál Elektru." Zdálo se mi, že to řekla s jistou hořkostí.

Lucius se zas otočil ke mně. "Znáš Euripidovu Elektru, Tite?"

"Zhruba ano. Ale ne příliš dobře."

"Ale pak si ji určitě musíš přečíst, můj milý! Je to prostě nádherná hra!" Vyskočil a stáhl masku z hřebíku. "Dovol mi, abych ti ukázal, o co přichází! Akté, drahoušku, budeš hrát Oresta!"

Zády ke mně si nasadil masku na obličej. Pak se obrátil. Ramena mu poklesla do teatrálního postoje. Oční důlky masky už nebyly prázdné; dívaly se na nás přes celou místnost s téměř animální vášní. Najednou už Lucius nebyl císař, nebo dokonce exaltovaný připitý mladík, ale někdo... jiný. Tak jiný, že jsem cítil, jak mi běží mráz po zádech.

Prudce otočil hlavu na stranu, jako by uši masky zaslechly zvuk, který jsme my neslyšeli, a oči se zahleděly někam do daleka.

"Lucie, lásko, to ne," řekla tiše Akté; ale paži měla již zvednutou do tragického gesta herce nařizujícího mlčení. Začala mě svěřit kůže na hlavě.

"Co to?"* Hlas, který zasyčel z mezery v pootevřených dřevěných rtech, byl mnohem vyšší a silnější než Lucioův slabý tenor. Promluvil řecky. "Snad vidím, že sem z Mykén někdo jde?"

Akté se ostře nadechla.

"Ach ne!" zašeptala. "Tu scénu ne, prosím! Ted' ne!"

Oči v masce se ani nepohnuly. Celé Luciovo tělo zůstalo bez pohybu a zdálo se ztuhlé jako železná tyč. Dlouho nikdo nepromluvil.

Pak se z Aktina hrdla ozval podivný zvuk, napůl povzdech, napůl zavzlykání. "Ach ne," řekla řecky, hlasem stejně hlubokým, jako byl Lucioův hlas vysoký. "To matku vidíš, žež mne zrodila."

Už jsem věděl, o kterou scénu jde; a protože jsem ji znal, bylo mi jasné, proč Akté nechtěla, abychom ji viděli zrovna my. Masku sebou trhla směrem k ní a přehodila vlasy dozadu. V témže okamžiku Luciova pravá noha dupla do země, aby zdůraznila první slovo. Pantomima vyjádřila skvěle brutální, prudkou radost: ani sám Paris ji nemohl zahrát líp.

"Jak vhod nám přichází!" Oči mu zaplály. "A vprostřed nástrahy."

Odvážil jsem se kradmo pohlédnout na Siliu. Oči fascinovaně upírala na něj jako králík, který se setkává s hadem.

Naklonil jsem se a vzal ji za ruku; věděl jsem, že Lucius si toho nevšimne. Serapis ví, jaký bůh se ho zmocnil, ale držel ho pevně.

"Co uděláme s matkou?" Aktin hlas byl naprosto bezbarvý. "Za..." Zarazila se. "Lucie, lásko, nechtěj, abych pokračoval! Nechme toho! Prosím!"

"Ne." Nebyl to Elektřin hlas ani Lucioův, ale něco mezi tím. Ucítíl jsem, jak se mi zježily vlasy nad límcem. "Pokračuj!"

Akté klesla hlava jako utržený květ. Její gesto, to jsem věděl, nebylo součástí hry.

"Zabijeme ji?" zašeptala. "Zabijeme vlastní matku?"

Cítil jsem, jak Siliiny prsty pod mými zmrtvěly. Ruka se jí třásla. Jemně jsem ji stiskl.

Maska se zvedla a odhodila zíněné prameny. "Máš lítost snad, jak spatřils tělo matčino?" Slova zazněla tichým jízlivým sykotem.

"Lucie, prosím!" vykřikla Akté. Luciovo tělo ztuhlo a vyčkávalo.

Po chvíli ticha se ozvalo Aktino podivné zavzlykání.

"Ach! Jak zabít matku svou?" Slova jsem sotva slyšel. "Jak zabít tu, žež vychovala mne?"

"Jak ona mně i tobě otce zhubila!" Na dřevěných rtech se objevila sprška slín. "Když pomstíš otce..."

"Ne! Už dost!" Akté skočila vpřed, strhla masku z císařovy tváře a mrštila jí na druhou stranu pokoje. Tenké dřevo při nárazu na stěnu prasklo.

Lucius stál a přisleple mžoural jako sova omámená slunečním světlem. V koučích úst mu cukalo. Nepřítomně zvedl ruku k ústům a otřel si je. Dlouho na sebe s Akté hleděli. Pak zamířil k rozbité masce, zvedl ji a pověsil co nejpečlivěji na hřebík. Ruce se mu chvěly.

"Je to jen hra," zašeptal. "Jenom hra." Jeho oči, stále skelně lesklé, se obrátily k nám. "Tite. Silio. Řekněte jí něco, moji milí. Nemyslel jsem to vážně. Doopravdy."

Neřekli jsme nic. Věděl jsem, že Silia stejně jako já je příliš šokovaná, než aby byla schopna promluvit. Ruce jsme měli pořád propleteny jako děti, které se bojí tmy.

"Pojď se mnou, můj nejdražší." Akté pozvedla ruku. Její hlas byl tichý a sevřený. "Jsi přetažený. Petronius a Silia nás jistě omluví."

Přikývl jsem. Zdálo se mi, že mě něco drží za hrdlo a zabavuje mě dechu. Lucius se otfásl, pak se náhle ostře zasmál a vyslal na nás jeden ze svých zářivých úsměvů.

"Vidíte, jak mě miluje, chudinka?" řekl a vrávoral ke dveřím. Akté na nás vrhla přes rameno letný vyděšený pohled a vyšla za ním.

Za okamžik se objevila otrokyně Chrysé. Mlčky – a nervózně – nás doprovodila dolů po schodišti a zpátky k bráně paláce.

"Samozřejmě že je šílený. Úplný blázen," prohlásila klidně Silia, když jsem propustil otroky s nosítky a kráčel s ní kolem uklánějícího se vrátného.

"Samozřejmě." Snažil jsem se ovládnout vlastní hlas; v dané chvíli to rozhodně nebylo nic jednoduchého. "Ale je jeho šílenství umírněné, nebo nebezpečné? To je otázka."

"Můj drahý Tite." Silia se na mne vážně podívala. "Žádné takové stvoření jako umírněně šílený císař neexistuje. A po dnešním představení jsem moc ráda, že nejsem Agrippina."

Šli jsme domů a milovali se; ale nikdo z nás do toho nedal srdce.

/14/

Přišly zimní svátky a zase skončily a až do poloviny února jsme o Akté nic nevěděli. Pak mi koncem měsíce přišel dopis z paláce; tentokrát ne pozvání na večeři, ale předvolání k večernímu rozhovoru s Luciem na blíže neurčené téma.

Ukázal jsem je Silii, když se kráslila pro své ranní návštěvy.

"Co si o tom myslíš?" zeptal jsem se.

Silia si dopis přečetla a položila ho na toaletní stolek před sebou. "Bohové vědí, drahý. Možná tě prostě chce zas vidět. Zřejmě jsi na něho udělal dojem."

"Nesmysl. Setkali jsme se jenom dvakrát a ani jednou nešlo o nic příjemného."

"To jsi řekl velmi ohleduplně, můj milý." Nastavila tvář, aby ji Lalage nanesla poslední vrstvu pudru. "Ovšem, miláčku, nesměj se mi, ale mám podezření, že ten hošíček tě obdivuje."

Zasmál jsem se.

"Je to pravda, Tite. Isis ví proč. Možná se mu jenom líbí tvoje nádherné řasy."

"Silio, ani trochu netoužím mít s Luciem něco společného. Je to příliš nebezpečné." Naprostá pravda. Pokud člověk věří klepům, které se nesou po fóru (a já jsem jim věřil), od té doby, co polevil Agripinin silný vliv na syna, Luciovo chování v soukromí bylo čím dál vrtošivější a jeho přátelé a rádci zjišťovali, že je čím dál obtížnější ho zvládat. Když se odtrhl od matčiných sukní, objevil radosti bouřliváckého života; a to, s mocí, kterou Lucius měl, nebyla žádná legrace. Silia se po posledním přepudrování a celkovém zálibném pohledu oprášila a přečetla si dopis ještě jednou.

"Vypadá to jako naprosto nevinná žádost," řekla.

"Ach, moje milá! Ujišťuji tě, že Caligulovy vypadaly stejně." Vzal jsem jí svitek z ruky, pevně jsem ho zavinul a zastrčil do pláště. "A stejně jako jeho listy, i Luciův může být předeheurou k podříznutí krku."

"Nedramatizuj, Tite! Proč proboha by měl Lucius toužit po tvém krku? Nejsi přece nijak důležitý."

"Děkuji. Tvá slova mě velice uklidňují."

"No, přece víš, jak to myslím, miláčku." Zaváhala. "Půjdeš?"

"Mám snad jinou možnost?"

Naklonila se a rychle mě políbila na bradu.

"Vlastně ne," řekla tiše. "Ale chovej se, jak se patří, ano? A neříkej žádné hlouposti."

Interview vůbec nebylo takové, jak jsem očekával. Úplně naopak.

Otrok mě uvedl dovnitř, ne však do oficiální místnosti pro audience, ale do místnosti v císařském apartmá, která se vyznačovala všemi znaky soukromého pokoje. Po všech koutech byla roztroušena stračí sbírka předmětů a útržků snad z každého druhu umělecké tvorby: nástroje, štetce, povalující se zpola hotové nákresy, zahrabané pod dalšími výtvary. Byl zde dokonce rám pro kladení mozaiky, v němž však polovina kousků chyběla. Lucius stál uprostřed u stolu a mluvil s nějakým tlustým Syřanem; poznal jsem Argyriona, klenotníka ze Saepty. Císař zvedl oči, zpozoroval mě a tvář se mu roztáhla do širokého úsměvu.

"Tite!" Spěchal ke mně s napřaženýma rukama. "To je skvělé, že jsi přišel, můj milý!"

"Pane." Nechal jsem se obejmout. Měl na sobě řeckou tuniku s dlouhými rukávy, ještě zdobenější, pokud to bylo možné, než jsem na něm viděl minule, a táhl z něho drahý parfém.

"Ty znáš Argyriona, že?" Syřan se uklonil a kučeravé kadeře mu spadly do očí. "Ovšemže ho znáš, kdo by ho neznal? Argyrione, ukaž Titovi náhrdelníky!"

Tlustý klenotník ustoupil stranou. Na stole ležely tři masivní náhrdelníky ze zlata a drahokamů, každý stál určitě asi polovinu mého ročního příjmu.

"Tite, potřebuji tvou radu." Císař mi pořád svíral ramena. Jeho dech byl cítit skořicí. "Řekni mi, který je nejhezčí."

"Pane, já..."

"Ale no tak, můj milý! Nedělej drahoty! Který by sis vybral ty?"

Na jeden jsem namátkou ukázal. "Tenhle."

Zazářil a obrátil se k Argyrionovi.

"Tady to máme, vidíš!" prohlásil. "Říkal jsem ti, že by si vybral smaragdy, ne?" Argyrio se usmál a uklonil, ale neřekl nic. "Titus má skvělý vkus, prostě skvělý! Stačí! Ty další dva si sbal a padej!"

Díval jsem se, jak Argyrio lhostejně shrnul zbývající náhrdelníky do vaku z jehněčí vlny a s další úklonou vyšel za otrokem z místnosti. Dveře se za ním zavřely. Lucius zvedl náhrdelník, který jsem vybral, a podržel bo v rukou.

"Je samozřejmě pro Akté," řekl. "Překvapení. Myslíš, že se jí bude líbit?"

"Jsem přesvědčen, že ano." Smaragdy zářily ve světle lampy. "Každé ženě by se líbil. Je krásný."

"Jistě bude té milé dívce dokonale slušet." Odhodil náhrdelník stranou. "Už jsem byl sám napůl rozhodnutý, ale chtěl jsem se napřed zeptat tebe, abych měl jistotu."

"Lichotíš mi."

"Nesmysl, můj drahý. Akté často mluvila o tvém dokonalém úsudku. Nejlepším v Římě."

Připadalo mi těžké jeho slovům uvěřit, ale člověk nemůže odporovat císaři.

"Není lepší než tvůj, pane, tím jsem si jist," řekl jsem.

Lucius se na mne zářivě usmíval. Pak najednou vytáhl se shluku židlí dvě nejbližší.

"Posaď se, můj milý. Nedal by sis trochu vína?"

Přikývl jsem. Cítil jsem pořádný zmatek. Na postranním stolku stál džbán. Nalil si z něj a podal mi pohár, pak přitáhl další židli, posadil se a hleděl na mne. Koleny jsme se téměř dotýkali. Cítil jsem se nepřijemně.

"No?" řekl konečně. "Co myslíš?"

Zamračil jsem se. "Prosím?"

Zahihňal se. "O vínu, ty troubo! No tak, ochutnej je!"

Napadlo mě, jestli mě nechce otrávit stejně jako Britannika, ale bylo by vrcholně nevhodné (a zřejmě stejně osudové) odmítnout. Upil jsem.

"Dobré?"

Válel jsem víno po patře, než jsem je polkl. Řecké, samozřejmě – to se dalo čekat – ale v žádném případě nějak mimořádné.

"Obávám se, že rhodské nemám příliš v oblibě," řekl jsem diplomaticky.

"Ach, přestaň žvanit, Tite! Řekni mi otevřeně svůj názor! Já tě neukousnu, můj milý!"

Zhluboka jsem se nadechl. "Dobře. Podle mého názoru bys mohl mít lepší rhodské. Kdo je tvým dodavatelem?"

"Memnon."

Přikývl jsem. "Měl jsem s ním před časem problémy. Podle mého názoru je moc drahý. Já dávám přednost Euelpidovi. Není tak exkluzivní, ale mnohem líp se vyzná v tom, jak správně víno přepravovat."

Jeho tvář se zachmuřila a já jsem v duchu proklínal svoji hloupost. Když se člověka někdo ptá na názor na své víno, je neměnitelným pravidlem říct, že je vynikající, i kdyby to byla úplná břečka. A pokud je ten někdo zároveň náhodou císařem, pravidlo je ještě neměnitelnější.

"Je mi líto, pane," řekl jsem. "Ale chtěl jsi to vědět."

Pořád se mračil "Ne, ne. Zcela správně. Zcela správně. I já jsem pochyboval." Zvedl se, zamířil ke dveřím, otevřel je a zařval: "Stratone!"

Objevil se postarší řecký otrok a nervózně se uklonil. Lucius hleděl na mne.

"Stratone," řekl. "Zruš objednávku, kterou jsme dohodli s Memnonem. Převeď ji na Euelpida. Vlastně," vrhl další pohled směrem ke mně, "udělej dvojnásobnou, je to dobrý chlapík. Tisíc lahví."

Otrok odešel a zavřel za sebou dveře. Lucius se na mne usmál.

"Tak to bychom měli, můj drahý. Spokojen?"

Zatočila se mi hlava. "Pane, skutečně bych se nerad..."

"Nesmysl!" Znovu se usadil na židli. "Prokázal jsi mi laskavost. Máš pravdu, je to mizerné pití. Už jsem si to říkal tolikrát, ale znáš služebnictvo, vůbec tě neposlouchají!"

"Ano, pane." Serapide!

Přitáhl si židli ještě blíže. Mimovolně jsem ucouvl; ale naštěstí si toho, zdá se, nevšiml.

"Víš, jiní lidé nemají naši vnímavost, můj milý," řekl. "Řím je příšerné město, samý buran, ani si neumíš představit. Někdy se cítím tak skličeny, že bych všeho nejraději nechal a hodil jim to na hlavu. Kdyby nebylo kultivovaných přátel, jako jsi ty a Akté, udělal bych to. I matka..." Odmlčel se a zamračil.

"Císařovna...?" pobídl jsem ho. Měl jsem nejpodivnější pocity, že jsem zabrousil do jednoho z těch protivných důvěrných rozhovorů, které milují matrony středního věku, jenom skandály a pomluvy.

Lucius se najednou zahihňal. "No, matku vypustíme. Je to milá ženská, ale tak přízemní, že bys nevěřil!" Kousl jsem se do jazyka. "Co by chudinka řekla, kdyby věděla, jak..." Zaváhal. "Tite, můj milý, jsme přece přátelé, že? Dobří přátelé?"

"Ovšem." Začal jsem se potit. To 'interview' se začínalo měnit v něco podobně dráždivého jako svádění a já jsem si nebyl úplně jistý, jak je mám brát. Viděl jsem, že Luciovo čelo je pod vzpurnými vlasy pokryto kapkami potu.

"Nejedná se o nic hrozného," řekl. "Vůbec ne. Jen o legraci, vždyť se celý čas tak nudím. To přece chápeš."

"Ano, pane." Napadlo mě, jestli bych se neměl vymluvit na náhlé střevní potíže a vypadnout. "Ovšemže chápu."

"Věděl jsem, že pochopíš. Jsi tak úžasně vnímavý. Jako má drahá Akté. Takže půjdeš se mnou dnes večer? Jen na chvilku?"

"Pane, opravdu nevím..." Naše kolena o sebe zavadila. Trhl jsem sebou.

"Prosím, Tite! Jsem přesvědčen, že budeš nadšen. Zažiješ ohromnou legraci, opravdu."

Tohle jsem bral s rezervou. Nebylo moc pravděpodobné, že by se Luciova představa o legraci s mou shodovaly v jediném podstatném bodě. Neřekl jsem nic.

"Ale, no tak, můj milý! Slib mi, že půjdeš! Nebud' takový morous!"

Sebral jsem všechnu svoji odvahu.

"A co konkrétně," řekl jsem, "bys chtěl, abych udělal?"

Ušklíbl se jako kluk. "Ach, nic důležitého. Jenom aby ses se mnou trochu prošel."

Zase jsem začal dýchat. Zdálo se, že jsem toho mladíka špatně odhadl.

"Kde?"

"Jenom se trochu projdeš po Římě. Se mnou a s Othonem a s Paridem a se Senecionem. Procházíme se v poslední době každý večer. Bude se ti to líbit, to vím určitě." Náhle vstal a já jsem si nenápadně otřel zpocené ruce o plášť. "Jde jen o malou procházku po ulicích."

"Cože, teď?" Nikdo, kdo má jen trochu rozumu, se neprochází v římských ulicích jen tak pro potěšení. Rozhodně ne v noci.

"Ano, můj milý, teď. Můžu ti zaručit, že to bude vzrušující. Jenom..." Odmlčel se.

"Jenom co?"

Jeho úsměv byl okouzlující.

"Jenom neříkej nic matce. Bude to naše malé tajemství."

/15/

Ostatní na nás čekali u brány, zahalení v huňatých pláštích: myslel jsem, že je mají proti chladu, ale měl jsem pravdu jen zčásti. Také Lucius si vzal na sebe těžký cestovní plášť – byl zimomřivý – a jeden vybral i pro mne.

Othona a Parida jsem znal dost dobře, ale Seneciona ne. Po prvním pohledu mě to vůbec nijak nemrzelo. Byl synem jednoho z Luciových osvobozenců; urostlý, svalnatý Hispánc s přízvukem táhnoucím se jako vařená kaše a s dechem páchnoucím po cibuli.

"Kdo je to?" Zamračil se na mne; okamžitá nechuť byla evidentně vzájemná. "Nestojíme o žádnou společnost, Nerone."

"Ale nehloupni, můj drahý!" Lucius si nasadil klobouk s mimořádně širokou křempou, která stínila jeho rysy i na jasně osvětleném nádvoří. "Titus je můj host. Chovejte se slušně, je to dobrý kluk. Nechci žádné spory."

"Aspoň ne teď," ušklíbl se Paris. I v tlustém vlněném plášti vypadal jako to, co skutečně byl, nejlepší baletní tanečník a mim v Římě. "Zdravím tě, Petronie. Těšíš se na náš společný večerní výlet?"

"Samozřejmě, můj drahý." Už jsem začínal tušit, co asi mají na mysli, ale nebyl jsem takový blázen, abych jim to vyzvonil.

"Tak copak si dáme dnes?" Otho se zašklebil. "Osmý okrsek?"

"Ne. Tam je nuda a kromě toho kolem fora je až moc chlupatců." Senecio vytáhl ze záhybů pláště hrozivě vyhlížející hůl a lehce si jí plácl do dlaně. "Já jsem pro Dobyččí trh. Bejvá tam hromada všelijakejch ňoumů a pak bychom to mohli vzít nahoru k Mammaeji."

Lucius se obrátil ke mně.

"Drahý Tite, rozhodni sám," řekl. "Je to privilegium hosta."

Možná jsem vypadal jako naivka, ale zas úplně pitomý jsem nebyl a vůbec se mi to celé nelíbilo. Dobyččí trh je rozhodně podezřelá část města a u Mammaeje je bordel nejhrubšího zrna; dost divoký za denního světla a vysloveně nebezpečný v noci.

"Neptej se ho!" Senecio si odplivl do stínu. "Už teď je pochcanej strachy. Já říkám Dobyččí trh."

"No tak nechej Seneciona, ať si užije, Nerone." To byl Paris. "Petroniovi na tom nezáleží, nemám pravdu, Petronie?"

"Tak dobře!" Lucius na mne vrhl zpod klobouku jeden ze svých oslnivých úsměvů. "Tak tedy Dobyččí trh. Souhlasíš, Tite?"

Vůbec jsem nesouhlasil; ale ani teď jsem nebyl takový idiot, abych to přiznal. Lucius přikázal stráží, aby otevřela bránu, a byli jsme venku.

Začalo pršet a ulice byly temné a opuštěné: neviděli jsme jediného chodce, ovšem cestovních vozů, které zajišťovaly noční dodávky, jezdilo dost. Většinou byly pomalé jako šnek s artritidou a dělaly dost hluku, aby probudily mrtvého – po západu slunce by obyvatelé centra města potřebovali zátky do uší – ale právě jsme zahnuli do ulice Etrusků, když nás jeden prázdný vůz málem ušetřil zbytku Luciova principátu. Paris popadl shnilou hlávku zelí a hodil ji na zadní dvířka.

"Svině!" zaječel Lucius, když vůz zmizel. "Zasraná svině!"

Paris zamumlal něco, čemu jsem nerozuměl – a ani, tušil jsem, že našťěstí pro něho, Lucius ne – a Senecio se zasmál.

Moc příjemný smích to nebyl.

Dostali jsme se do první ulice u Dobyččího trhu a já s Othonem jsme šli v patách ostatním. Měl jsem dojem, že přes všechno své silácké chování postrádá Otho jakékoliv nadšení stejně jako já. Potloukat se po ulicích, vyhledávat trable a nadávat povozníkům je klukovská záliba a Otho měl na Lucia a Seneciona dobré čtyři roky. Paris byl samozřejmě starší než my všichni; byl však věčný puberták a blázen a dost velký neřád, aby se mu to líbilo.

"Děláváte to často?" zeptal jsem se Othona. Snažil jsem se mluvit tiše.

Otho pokrčil rameny. "Když ho to popadne." Nemusel jsem se ptát, o koho se jedná. "Což v poslední době bývá každý večer."

"Proč?"

Další pokrčení rameny. "Někdo ho musí držet v bezpečí. Je koneckonců císař. A taky kamarád."

"Myslel jsem, proč to dělá? Z takových zábav jsem vyrostl, když mi bylo sedmnáct."

Otho se zazubil. "Myslíš, že my ne, můj milý?"

Ostatní před námi zmizeli ve dveřích krámu, nad kterými jsem rozeznal primitivní dřevěný znak s namalovanou vinnou lahví. Dohonili jsme je právě včas, abychom viděli, jak Paris vytahuje ze záhybů pláště sochor. Zarazil špiči mezi dveře a závora a zapáchal. Ozval se tříštivý zvuk a závora povolila.

Lucius se zahihňal.

"Budeme bumbat, pánové," řekl a prošel kolem nás přes práh. "Tite, kde jsi? Potřebuji tvou radu."

Zaváhal jsem.

"Radši běž, Petronie," zašeptal Otho.

Vkročil jsem dovnitř za Luciem. V místnosti byla samozřejmě tma jako v pytli a srazili jsme se.

"Kde je kruci nějaká pochodeň?" naříkal podrážděně. "Proč tady nikdo nemá pochodeň?"

Na to nebyla odpověď, alespoň ne taková, která by mohla být vyslovena nahlas. Neměli jsme s sebou pochodně, protože člověk s pochodní je podezřelý. Cítil jsem, jak se těla ostatních tísni v malém prostoru za námi a i přes pach zvětralého vína jsem cítil Senecionův cibulový dech a Paridův parfém.

"Nevadí, nevadí! Našel jsem polici plnou amfor." Lucius se od nás odlepil. Slyšel jsem, jak šátrá za kamenným pultem.

Ozval se rachot kameniny, pak náraz a třeskot. "Ale doprdele! To nic, je jich tu ještě spousta. Ochutnej jednu, Tite.

Zkus, co myslíš?"

Amfora mě udeřila do prsou a já jsem zaúpěl bolestí. Paris se zachichotal.

"Podej ji dozadu, drahoušku," řekl. "Nebud' krkoun."

"Ne, ne!" ozyval se ze tmy Luciův hlas. "Napřed se napije Titus. On je expert přes víno. Tak do toho, Tite! Ochutnej naslepo."

Paris se znovu zahihňal. Rozlomil jsem voskovou pečeti, pak jsem vytáhl zátku a napil se.

"No tak, zlatíčko! Čekám!"

Nedalo se nic dělat, než v duchu pokrčit rameny a oddat se Bakchovi.

"Sorrentské," řekl jsem. "Zdá se mi, že ne moc ušlechtilé."

"Doprdele! Podej to sem." To byl Senecio. Amforu mi někdo vytrhl z ruky a uslyšel jsem jen pomalé bubláni následované zachrchláním a odplivnutím. "Ten jeliman má pravdu. Slabý a kyselý jak vestálčiny kozy." Kamenina se roztříštila na kamenné podlaze a pach rozlitého vína zesílil. "Vytáhni ještě nějakou, Nerone."

Císař mu vyhověl. Tentokrát to bylo massické, trpké, jak jen massické dovede být. I ono bylo určeno k zániku.

Lucius pak vybral třetí – znovu špatné massické – a pak čtvrtou, která obsahovala přišernou odrůdu z Fundi. Jednou mi ji (nebo nějakou hodně podobnou) podali na slavnostní večeři, a přestože jsem pil střídmě, měl jsem ještě několik dní střevní potíže a přišerné bolení hlavy. Tentokrát jsem láhev zahodil sám, už jen z čisté lásky k lidstvu.

Musím přiznat, i když je to hloupé přiznání, že ten okamžik mě jaksi vzpružil. Nebo si mezitím moje oči zvykly na tmu, či snad se nějak rozjasnilo, protože jsem najednou uviděl šedé stíny tam, kde předtím byla naprostá tma. Dokonce se mi podařilo zachytit pátou amforu, když mi ji Nero hodil. Tuhle jsem nedokázal přesně zařadit, ale víno bylo etruské a ze všech nejmizernější.

Jakmile amfora dopadla na zem, Lucius nesouhlasně zamlaskal.

"To je hrůza," řekl. "Prostě děs. Tenhle krám patří naprostému křupanovi."

V duchu jsem souhlasil. Pět různých druhů vína, a žádné se nedalo pít. Ten vinař by udělal líp, kdyby prodával olej do lamp.

"Jdeme?" navrhl Paris.

"Ano, můj milý. Ale napřed," Lucius se zahihňal, "malý zásah. Podej mi sochor."

Paris se natáhl a položil těžkou železnou tyč na pult. Lucius ji zvedl.

"Jménem moci, kterou mi svěčil senát a římský lid, odebirám tomuto sklípku právo prodávat víno. Celý sklad se likviduje. Pozor na hlavy, drahoušci!"

Sklonil jsem se právě včas. Železná tyč se obrátila a přejela po polici s lahvemi. V úzkých zákoutích krámu se ozval strašný hluk. Pak najednou bylo víno všude, vzduch byl plný vína, víno po nás stříkalo a naplňovalo nám nos svým pachem. Začali jsme se smát jako šílení, dupali jsme v loužích a chovali jsme se jako pubertální ztřeštěnci. Jak dlouho to trvalo, nevím, ale najednou někdo vykřikl: "Stráž!"

Zapomněl jsem na Othona. Zůstal stát venku, buď proto, že se už nemohl dostat dovnitř, nebo proto, že se moudře rozhodl hlídat. Ať už k tomu měl jakýkoliv důvod, v duchu jsem mu děkoval. Nebýt jeho, chytili by nás jako krysy ve sklepech; a to by bylo příliš trapné.

Vyrazili jsme z krámu a utíkali, proběhli jsme zadní uličkou a pak ještě v rychlém sledu několika dalšími, až jsme je setřáslí. Pak Lucius uklouzl na hromádce psiho lejna a my ostatní jsme se sesypali na něho. Posbírali jsme se a oprášili. Nebyl jsem na sebe pyšný a kromě toho jsem si zvrtil kotník. Otho klel a držel si pohmožděné rameno, ale ostatní se neovladatelně chechtali.

Pak Senecio uviděl opilce.

Opíral se jednou rukou o stěnu městského činžáku a prudce zvracel na chodník; muž středního věku, na spáncích šedivějící, žádné purpurové pruhy, ale podle kvality pláště rozhodně lepší člověk. Pod paží svíral domácí přezůvky a za uchem měl povadlý věnec květů. Bůh ví, co dělal sám a bez pochodně v téhle změti uliček. Ať se tady octl z jakéhokoliv důvodu, měl vyslovenou smůlu.

Když jsme došli (nebo v mém případě dokulhali) k němu, vydával poslední zvratky, zvedl usazené oči ze země a uviděl nás. Pokusil se utéct, ale plášť se mu zapletl mezi nohy: ne natolik, že by upadl, ale každopádně mu zabránil v běhu.

Senecio ho popadl za tuniku. Paris ho chytil z druhé strany.

"Hej, kámo!" Senecio se usmíval. "Proč ten spěch?"

Muž na nás hleděl, ústa od zvratků sevřená strachem. Pokusil se couvnout, ale Senecio a Paris ho drželi pevně. Paris už sahal po jeho váčku s penězi.

"Z flámu, co? Musel bejt parádní." Senecio zesílil sevření a narazil muže na tvrdou zeď. Mezi nohama opilce se objevila moč a stékala na chodník. Paris uskočil, aby se vyhnul zvětšující se louži a Senecio zaklel.

"Jsi odpornej špinavěj mamlas, že, kámo?" řekl.

"Nemám," řekl muž, "nenemám už nic." Scházela mu polovina předních zubů a ústa měl samou modřinu; toho večera už zjevně párkrát upadl.

Paris vytáhl ruku ze zamotaného pláště. Byla prázdná.

"Špižírna je prázdná, drahoušci," řekl. "Dneska prostě nemáme štěstí, že jo?"

"Tak pojď, Senecione." Otho postoupil o krok dopředu a vzal Hispánce za volnou paži. "Nechej toho mamlase být. Je na mol."

Senecio se zahihňal, ale nepustil ho. "Smutná pravda. Plonkovéj a pozvracenej a pochcanej. Samý pé. Nestálo za to ho chytat, co?"

"Pusť ho," řekl znova Otho. "Pojďme k Mammaeji. První platím já."

Senecio zakroutil hlavou. "Běž napřed. Já tě dohoním, až budu hotovej."

Lucius zatím zůstával v pozadí. Teď vystoupil vpřed. Klobouk, který měl na hlavě, když jsme vycházeli, ztratil někde v uličkách při úprku a teď byl prostovlasý.

Opilec zvedl oči a uviděl ho. Vytřeštil kalné oči.

"Ale ty jsi..." řekl.

Nikdo nedopověděl. Senecionova ruka vklouzla muži pod plášť, jeho paže se hnula dopředu a zase dozadu, jednou, dvakrát. Muž zasípal, oči se mu otevřely ještě víc a ulpěly na něčem za Senecionovým ramenem. Pak se mu otevřela ústa a začal zvracet krev.

Senecio ustoupil stranou a mrtvý se zhroutil na chodník.

"Podívejte se na to," řekl. "Zrovna na můj plášť." Kopl do mrtvolý. "Prase!"

My ostatní jsme ztuhli, byli jsme v příliš velkém šoku, než abychom se mohli pohnout. První se vzpamatoval Paris.

"Dobře mu tak," řekl. "Měl nám něco nechat. Pár stříbrných by ho nezabilo."

Senecio se zasmál, sklonil se dolů a otřel ostří dýky o plášť mrtvého muže.

"Hnusná svině," řekl znovu, tentokrát skoro s láskou.

"Nemusel jsi ho zabíjet." I ve světle půlměsíce jsem si všiml, že Othonova tvář je šedivá. "Natlouct někomu je jedna věc, ale zabít..." Udělal rukou podivné gesto, jako by chtěl zažehnat neštěstí. "Vražda je něco jiného."

"Neměl jsem jinou možnost." Senecio se narovnal a schoval dýku. "Poznal císaře. Je to tak, že, Nerone?"

Pohlédl jsem na Lucia. Zíral na mrtvolu, oči měl jasné a vytřeštěné a ztěžka dýchal.

"Nerone?" ozval se znovu Senecio. Jeho hlas ztratil sebejistotu.

Žádná odpověď. Jako bychom neexistovali, pokud šlo o Lucia.

"Pro dnešek by té zábavy stačilo, Senecione," řekl tiše Otho. "Na Mammaeu se vybodnem. Vrátime se."

Paris se díval na císaře.

"Možná bychom to opravdu měli skončit," řekl.

Už jsme se obraceli, když Lucius náhle zaječel. Zvedl nohu a začal kopat do mrtvolý – do žeber, do obličeje, do hlavy, do zad i do slabin. I Senecio, myslím, byl zděšen náhlou prudkostí útoku. Zdálo se, jako by Lucius měl v úmyslu změnit mrtvolu v beztvary kus masa.

Paris a Otho ho chytili z obou stran a vlekli pryč. Lucius přitom vykřikoval svým ječivým hlasem oplzlé nadávky a každým okamžikem jsem očekával – a napůl si přál – že se v oknech domů objeví hlavy nebo že se zpoza rohu vynoří stráž; ale obyvatelé činžáků se po setmění starali o své a stráž měla víc rozumu, než aby hlídala zadní uličky.

"Dejte mu přes obličej plášť!" zasyčel Paris. Otho ovinul Luciovi plášť kolem úst a nosu a pevně utáhl. Ztlumené kletby postupně utichaly a Lucius v sevření obou mužů zmalátněl.

Otho povolil sevření a ujistil se, že Lucius zas normálně dýchá.

Trvalo nám hodinu, než jsme ho přivedli zpátky do Palatinu. Celou cestu už nepromluvil ani slovo; vlastně nevydal vůbec žádný zvuk. Jeho tvář vypadala ochable a bez života, stejně jako tvář mrtvého muže, a při chůzi vrávorál, jako by byl opilý.

/16/

Pořádný skandál ani zkaženou rybu, jak se říká, nelze zatajit. Než uplynul měsíc, staly se Luciovy noční eskapády veřejně známou záležitostí. Už nikdy jsem s ním nešel: po té jediné katastrofální vycházce jsem se u něho přes četná pozvání neukázal.

Skandál nebyl to nejhorší. Pod záštitou císařova jména se začali potloukat po ulicích jiní hoši a napadali a olupovali nevinné občany. Osamělý chodec – nebo dokonce i osoby v nosítkách – si říkal o problémy, když se vypravil po setmění ven i v lepších čtvrtích bez zdatné osobní ochrany. Stráž byla přetížena a zdálo se, že bude nevyhnutelné vyhlásit stanné právo. Ovšem s Luciemi jako s nejhorším násilníkem to nepřípadalo v úvahu.

Začátkem března mi Akté poslala vzkaz z paláce, že mě musí naléhavě vidět; a nebyl jen od ní, jak jsem zjistil, když jsem tam přišel. Poznal jsem Senekův suchý hlas, ještě než mě otrok uvedl do místnosti.

Akté rychle vzhlédla. Vypadala vyplašeně.

"Petronie!" řekla. "Díky bohům jsi to ty!"

"Kdo jiný by to měl být, drahá?"

Zaváhala. "Myslela jsem, že Lucius."

Seneka, který seděl zády ke dveřím, se obrátil a zíral na mne. Nezdálo se, že by byl moc rád, že mě vidí.

"Znáš se s Annaeem Senekou?" zeptala se Acté.

"Už jsme se setkali." Což bylo přehnané: filozofové nechodívají na návštěvy k lidem mého druhu a naopak. S tím starým podvodníkem jsem se viděl ve společnosti jen jedinkrát: na Luciově nevydařeně večeři.

"Mladý muži." Seneka vážně naklonil hlavu.

"Posaď se, Tite." Akté vyhlížela ještě přepadleji, než když jsem ji viděl naposled. Nikdy nebyla krásná. Ted' vypadala jako vyslovená šereda. "Potřebujeme tvoji pomoc."

Bylo to poprvé, co mě oslovila osobním jménem, ale nevdalo mi to. Předpokládal jsem, že jsme dost staří přátelé, aby na tom nezáleželo, a tužil jsem, že Akté ted' potřebuje všechny přátele, které může sehnat.

Přitáhl jsem si proutěnou židli zdobenou zlatem: nebyli jsme v jejím soukromém pokoji, ale v jedné z veřejných místností v paláci a nábytek zde byl poněkud výstřední. "S čím pomoci, má milá?"

"S Luciem přece. Ten ubožák si působí nekonečné problémy."

"Způsobuje si problémy?" Láska bývá slepá, ale zdálo se, že Akté je postižena morálním astigmatismem, který byl vysloveně nezměrný.

"Ve filozofickém slova smyslu má naše přítelkyně v podstatě pravdu," vložil se úlisně do řeči Seneka. "Svémi nevhodnými akcemi poskvňuje ten hoch svoji duši; proto může být vskutku řečeno, že dělá sám sobě medvědí službu."

Nejraději bych ho kopl do jeho nafoukaných kotníků. V žádném případě jsem neměl v úmyslu nechat se mást pochybnými frázemi.

"Z čehož mám dojem," řekl jsem, "že problémy pramenící z císařova chování ted' mají jiní. Když to mám říct jednoduše, císař Nero se mění v pěkného násilníka."

Seneka se zamračil, ale neřekl nic.

"Takže ty nevíš, co se stalo včera v noci?" Akté si okusovala nehet; všiml jsem si, že dalších devět bylo okousáno až do masa. "S Juliem Montanem?"

Zavrtěl jsem hlavou. Jméno jsem znal; vzpomněl jsem si na podsaditého muže středního věku s postavou zápasníka, vzhledem k jeho mírné povaze nepříliš známého.

"Lucius... šel proti němu před Marcellovým divadlem. Montanus mu dal do nosu."

Rozesmál jsem se. "No to je skvělé! Montanus je třída!" Rána do nosu byla podle mého názoru přesně to, co ten spratek potřeboval. "Ublížil mu hodně?"

"Nepochopil jsi to. Když Montanus zjistil, o koho se jedná, omluvil se. Lucius mu pak řekl, aby šel domů a podřízil si zápěstí."

Och, Jupiterě! Dobrý, milý Jupiterě!

"Co řekl?"

"Aby spáchal sebevraždu, Tite." Akté vstala a přešla k oknu; místnost byla v prvním patře a měla výhled do zahrady na nádvoří paláce. Zůstala ke mně obrácena zády, když promluvila. "Vůbec mu to není podobné. Lucius není zrůda, dokonce nerad podepisuje oficiální rozsudky smrti. Jak mohl provést něco takového? Zabít někoho pro nic za nic?" "Ne pro nic za nic." Vzpomněl jsem si na mrtvého muže v postranní uličce. I on poznal císaře. "Řekl ti o tom sám Lucius?"

"Vůbec se o tom nezmínil. Zjistila jsem to dnes ráno."

"A co ode mne čekáš?"

Obrátila se čelem ke mně. "Pomoc. Nevím jakou. Prostě pomoc. Lucius ji potřebuje. Je třeba ho zastavit dřív, než..." Kousla se do rtu.

"Než dostane chuť zabít z rozmaru."

Se sklopenou hlavou přikývla. Ani Seneka se na mne nedíval.

"Akté, uvažuj rozumně! Sotva ho znám. Proč by měl poslouchat něco, co mu budu muset říct?"

"Protože se zdá, že má jakýsi respekt k tvému... é... k závažnosti tvého úsudku, Petronie," řekl upjatě Seneka. "I když si nejsem zcela jist, na jakém základě tento respekt spočívá."

Zase mě začala svrbět noha, že bych ho kopl do holeně. "Dokonce větší respekt, než k drahocenným radám, které mu tak štědře uděluješ? Ach, drahý Seneko! To jistě ne!"

Velká nevýrazná tvář zrudla a tlusté rty se stáhly.

"Petronie," řekl. "Jsi mladý muž. Já ne. Mladý raději poslouchá mladého a slova starce, ať jsou jakkoliv moudrá, zůstanou nepovšimnuta. Mluvil jsem s Neronem. Odmítl připustit, že se včera v noci s Montanem vůbec setkal. A co víc, popírá, že se vůbec kdy zúčastnil jakýchkoliv nočních... výprav."

"Ale to je..." Chtěl jsem říct "šílené", ale pak jsem si to rozmyslel. "Nesmyslné. Není přece žádné tajemství, co provádí po nocích. Já sám jsem s ním jednou byl."

Seneka znechuceně našpulil rty. "Přesně tak. Tobě by nic nemohl popřít. U mne je to něco jiného. Já bych toho drahého hocha musel začít nazývat lhářem."

Chápal jsem jeho stanovisko, bylo správné. Seneka neměl u dvora žádné oficiální postavení, dokonce ani (ted' když Lucius dosáhl dospělosti) jako učitel. Vyprovokovat hádku by bylo velmi nerozumné, téměř jistě marné a možná katastrofální pro celý Řím.

"Podstata věci," Seneka si přejel prstem po záhybu svého elegantního pláště, "je v tom, že je císař a může si dělat, co chce. I když si to zatím plně neuvědomuje. Čím déle budeme moci jeho poznání oddálit, tím lépe, pro jeho dobro i pro naše."

"A co bych měl udělat já?"

Místo odpovědi pohlédl Seneka na Akté.

"Mysleli jsme, že bychom – že bys – ho mohl rozptýlit, Tite," řekla. "Dělá to koneckonců jenom z nudy. Lucius vlastně vůbec nechce být císařem, nikdy nechtěl."

"Rozptýlit ho?"

"Nasměrovat ho do bezpečnějších oblastí," řekl Seneka. "Jak říká Akté, ten hoch potřebuje nějaký zájem. Něco, co by odvedlo jeho mysl od všedních činností jako... jako..."

"Vládnutí? Tlučení lidí? Udělování svěvolných rozsudků smrti?"

Rozzlobeně se na mne díval. Já jsem mu oplácel lhostejným nevzrušeným pohledem.

"Zcela správně. Alespoň dokud si nevytvoří zodpovědnější přístup."

"A máte na mysli něco konkrétního?" Snažil jsem se, aby z mého hlasu nečišel sarkasmus.

"Tite, nedělej problémy, prosím!" Akté zamířila ke mně a položila mi ruku na rameno. "Je to příliš důležité."

"Omlouvám se." Mluvil jsem upřímně. Měla naprostou pravdu, bylo to důležité. "To jenom proto, že vůbec nevím, co ode mne očekáváte."

"Lucius je umělec. Máme pocit," pohlédla na Seneku, který se zamračil, "alespoň já mám pocit, že kdyby ho někdo povzbudil, někdo, jehož názoru si váží, nějaký starší muž..." Zmateně se zarazila.

"Akté chce říci," Senekovy rty se znovu našpulily, "že císař je, nebo by rád byl, považován za estéta. Helénofila."

Použil řecké slovo a vyslovil je pečlivě a s odporem.

Akté s úlevou přikývla.

"Má Řeky rád," vysvětlovala.

"Děkuji, má drahá," řekl jsem. "Já tomu slovu rozumím. Jen pořád nechápu, co..."

"Můj drahý Petronie, to je přesně ono," přerušil mě Seneka. "Ať v dobrém, nebo ve špatném, Nero tě považuje za..."

Neřimana, pokud mohu použít takové slovo. V jeho mysli jsi vskutku, domýšlivě se usmál, když používal bonmot, "vzácný pták". Kdybys dokázal využít svého vlivu a tímto neškodným způsobem odvrátil císařovu pozornost od jeho ostatních činností, pak by sis vysloužil naši bezmeznou vděčnost."

"Pochybují, že by se Řím smířil s Řekem v purpuru," řekl jsem.

"Spíš než aby musel snášet dalšího Caligulu." Jeho slova zazněla unaveně. Akté se nadechla a Seneka se k ní obrátil.

"Nezlob se, má drahá, ale bylo třeba to říci. Nelíbí se mi to o nic víc než tobě, ale ten hoch už vyjádřil obdiv ke svému nikým neopлакávanému strýčkovi. Už mi rozumíš, Petronie?"

"Rozumím." Cítil jsem se nesmírně vyčerpaný. "Výborně, pomůžu, jak budu moci. Co myslíte, že bych měl přesně udělat?"

"Přijď dnes večer," řekla Akté. "Lucius pro jednu zůstane doma. Zařídím vám soukromý hovor."

Ach, Serapide! Jestli tohle znamená nevystřikovat hlavu, tak je ze mne čistokrevný Brit.

/17/

Přijal mě ve svém soukromém pokoji. Čekal jsem, že tam uvidím i Akté, ale byl sám.

"Tite! To je úžasné!" Vstal a shodil z klína papyry. "Akté říkala, že se možná zastavíš. Pojd' a posad' se, můj milý!"

"Děkuji, pane."

"Ale hloupost! Hloupost!" Vzal mě za rameno. "Říkej mi Nerone. Nebo ještě lépe Lucie, tak jako Akté. Je to zvláštní.

Mám pocit, jako bychom se znali řadu let. Ty ne?"

"Ano, pane. Lucie." Posadil jsem se, zatímco on tékal kolem a urovnával věci a naléval poháry vína.

"Mrzí mě, že je tady takový nepořádek, ale nepouštím sem otroky." Rozzářil se. "Znáš přece otroky. Ty jejich ulepené prsty a nemotorné nohy. Za pět minut udělají v pokoji víc škody než drancující armáda. Tady máš." Podal mi víno.

"První z nové zásilky od Euelpida. Vidíš, nezapomněl jsem. Měl jsi úplnou pravdu, je stokrát lepší než Memnonovo. Na zdraví."

"Na zdraví." Upil jsem vína a on mě pozorně sledoval.

"Dobré?"

"Dobré."

"To je dobré." Zasmál se a zakryl si ústa rukou. "Promiň."

"To nic." Díval jsem se na papyry, které mu upadly, když jsem vešel. Jeden z nich jsem zvedl. "Nevadí?"

"Ne. Ne, prosím." Zčervenal radostí. "Jen se podívej. Ale nikomu ani slovo. Aspoň zatím ne."

Byly to architektonické pohledy na amfiteátr a podle měřítka, kterého jsem si všiml dole, velký amfiteátr. Byl jsem trochu vyveden z míry: Lucius neměl rád gladiátorské hry a zápasy s divou zvěří, ani je neschvaloval. Tak proč to dělá, uvažoval jsem, proč plánuje pro Řím další amfiteátr?

"Není to tak, jak si myslíš, Tite." Zubil se na mne a já jsem měl zase pocit, že mi vidí do duše. "Ach ano, vypadá to jako zápasiště, ale není to tak, vůbec ne. Je to překvapení."

"Tak co se tam bude dít? Není moc věcí, které by se daly provozovat v amfiteátru."

"Aleje! Hádej, můj milý! Můžeš třikrát!"

"Pane, já opravdu..."

"Lucie."

"Tak tedy Lucie. Opravdu nemám nejmenší tušení."

Jeho úsměv se ještě roztáhl. "Napovím ti. Olivová ratolest, petržel..."

Něco mě napadlo. "Olympijské hry? Atletické soutěže?"

"Proč ne?"

"V Římě?" Serapide! To by bylo pobouření! Zrovna tak by mohl přimět sdružení gladiátorů, aby v poledním programu her uspořádali líbání v ringu.

Císařův úsměv se vytratil. "Nemyslíš, že je to dobrý nápad?"

"Myslím, že je..." Zarazil jsem se, protože jsem si vzpomněl, proč jsem přišel. "Myslím, že je prostě skvělý."

Úsměv se objevil znovu a rozkvétl jako poupě.

"Opravdu?"

"Opravdu. Fantastický. Pokud o svém plánu nikomu nepovíš." Amfiteátr se staví asi dva roky a bude nejlepší, když si lidé zatím budou myslet, že se chystá pro obvyklé účely. Nemělo smysl nějak je rozčilovat, dokud nenastane čas; a mezitím snad ten kluk dostane víc rozumu. "Na práci ovšem budeš muset dohlédnout osobně."

"Já?"

"Přirozeně. Víš, jací jsou dodavatelé, a takový amfiteátr by měl být výstavní kousek. Kde bude umístěn, mimochodem?"

"Myslel jsem na Martových polích."

"Dobrý nápad. Je tam dostatek prostoru. Musíš mi to místo zítra ukázat a vysvětlit, kde budou jednotlivé části."

"Půjdeme hned ráno." Téměř poskakoval vzrušením. "Ach, Tite, jsem tak rád, že jsem se svěřil napřed tobě. Ani Akté ještě nic neví."

"Je to pro mne velká čest."

"Nesmysl. Ale zachovej tajemství. Nezapomeň, můj milý."

"Samozřejmě, že nezapomenu."

"Nebude úžasné, když se prosadí? Myslím řecké hry. Už žádné souboje na meče nebo výtržnosti na terasách, jen dobrá zdravá zábava. Mohli bychom dokonce přesvědčit lidi, aby se do soutěží zapojili, tak jako je zvykem v Řecku."

Ach, můj milý Serapide! Zamrazilo mě. Z pomýšlení, jak bude reagovat většina obyvatel Říma, když budou žádáni, aby skákali přes překážky nebo vrhali diskem na veřejnosti jako afektovaní Řekové, se mi dělalo zle od žaludku. Ať si to třeba je dobrá zdravá zábava.

"O tom bych se zatím nezmiňoval," řekl jsem opatrně.

"Ne? Opravdu myslíš, že ne?" Zamračil se. "Možná máš pravdu."

Rozhlížel jsem se po místnosti a hledal záminku, abych mohl změnit téma. Oči mi padly na krásnou řeckou citeru s perleťovou rezonanční deskou a zlatými a slonovinovými kolíky.

"Hraješ?" zeptal jsem se.

Znovu zrůžověl. "Trochu. Chtěl by sis něco poslechnout?"

"Velmi rád," lhal jsem.

"Určitě?" Dychtivě stáhl citeru z kolíku a pohupoval ji v pažích jako dítě. "Nemusíš. Na mou čest. Pokud nechceš."

"Bude mi ctí." To stačilo. Lucius se rozzářil. Zatímco hledal trsátko a usazoval se na vhodnou židli, opřel jsem se a připravoval se na nudu, pokud neohluchnutí při plnění povinností.

Nedošlo k jednomu ani k druhému.

Očekával jsem něco velkolepého a nabubřelého, jako třeba Euripidovu sborovou píseň nebo – když beru v úvahu, o čem jsme mluvili – některou z Pindarových ód. Co jsem slyšel, byl prostý žalozpěv, překrásně zahráný a překrásně zapívaný. Když dozněl poslední tón, přiznám, že jsem měl slzy v očích.

Lucius rozpačitě odložil citeru a zaváhal.

"Mohl bych to zahrát ještě mnohem lépe," řekl pak. "Menecrates mi dává hodiny, ale ještě jsem nezvládl vibrato."

"Bylo to nádherné," řekl jsem. "Nádherné." Myslel jsem to vážně.

"Opravdu? Skutečně se ti píseň líbila?" Jeho tvář zářila štěstím.

"Opravdu se mi líbila. Kdo ji složil? Bacchylides?"

Zaváhal. "Ne, vlastně je to moje dílo. Ale Menecrates mi pomáhal s úpravou. Nemyslíš, že mám příliš slabý hlas?"

"Ne, vůbec ne." Zpíval středně silným barytonem, silnějším, než byl jeho obvyklý tenor, a ze zkušenosti jsem věděl, že by se nesl až do zadních řad pořádného koncertního sálu.

"Ovšem už cvičím, víš." Lucius se posadil a složil ruce. "Provádím dechová cvičení se zátěží na prsou. A také držím přísnou dietu. Jsem rád, že mi pomáhá."

"Slyšel jsem profesionály, kteří neuměli zpívat tak dobře. Je škoda..." Zarazil jsem se. Mlčení mezi námi se protahovalo.

"Je škoda, že jsem náhodou římským císařem," řekl Lucius tiše. "To jsi chtěl říct, že, Tite? Ale souhlasím s tebou. Zcela souhlasím."

Neřekl jsem nic.

"Víš, co bych rád dělal? Kdybych to dobře uměl?"

"Ne."

"Rád bych uskutečnil hudební turné po Řecku. Po velkých festivalech. Jako účinkující."

Jupiter! Takový podnik by způsobil infarkt celému senátu! "Proč ne?"

Zavrtěl hlavou. "Ne, to nejde. Ten příšerně spořádaný senát by mě nepustil. A každopádně bych zvítězil ve všem, do čeho bych se pustil. Myslíš, že něco takového chci?"

"Ne." Pohlédl jsem na něho přímo; myslím, že vůbec poprvé. "Ne, Lucie. Nemyslím."

"Děkuji." Usmál se a kývl hlavou. "Och, rád bych samozřejmě vítězil, ale chtěl bych vítězství dosáhnout čestně a spravedlivě. A víš, že jako císaři se mi to nepodaří."

"Být císařem má své výhody." Neměl bych to říkat, ale najednou jsem k tomu mladíkovi pocítil zvláštní náklonnost nebo možná soucit. "Můžeš trvale povznést Řím."

"Věděl jsem, že pochopíš!" Vyskočil. "Tite, vyjádřil ses přesně! Přesně to mám v úmyslu, víc než cokoli jiného!"

Vytáhnout tohle prohnílé, barbarské město z bahna a dát mu duši!"

Zjistil jsem, že souhlasím. Lucius vystihl problém. Zrovna tak jsem problém Říma viděl i já: měl brunátný krk

venkovského burana, byl hrubý, měl sílu, ale ne jemnost. Jestli vůbec měl duši, byla obtížena svazky prutů se sekerou a penězi. Na okamžik jsem se jednoznačně octl na Luciově straně.

Škoda, že byl blázen.

Ozvalo se zaklepání na dveře a vešla Akté.

"Promiňte," řekla, "Zdalo se mi, že slyším křik." Pohlédla na mne, jedno obočí lehce zdvižené. "Je všechno v pořádku?"

"Císař mě poctil soukromým recitálem." Zachoval jsem ledový výraz.

Lucius se rozesmál. "Ty mizero! Říkal jsi, že se ti má hra líbila!"

"Líbila."

"Je dobrý, že?" prohlásila pyšně Aklé. Lucius ji objal a políbil na čelo. "Přiznej to, Tite!"

"Och, je skvělý. Příliš dobrý na císaře."

"Neříkala jsem to?" Akté sáhla po citeře a vložila ji Luciovi do rukou. "Ještě jednou, můj milý, pro mne. Prosím."

Bylo už pozdě, když jsem se dostal domů. Měl jsem s sebou půl tuctu otroků a tři nosiče pochodní, takže pokud se nablízku vyskytovali nějakí pseudoneronové, moudře se rozhodli nechat mě na pokoji.

V noci se mi zdálo, že mě Lucius rozřízl od hlavy k patě na dvě poloviny. Děsivé bylo, že ve snu jsem si nebyl jistý, jestli mám být rád, nebo jestli mě to má mrzet.

/18/

Během dalších osmnácti měsíců jsem Lucia poznal dobře, jistě daleko lépe, než jsem chtěl. Také jsem se mnohem blíže seznámil se Senekou, který považoval za svou morální povinnost ochránit mou duši, zatímco já jsem mu pomáhal chránit Luciovu. Ani jeden z nás neuspěl: moje měla zakořeněnou averzi k tomu, aby si ji bral do parády takový starý suchar, který viděl nedostatky všech, jen ne své vlastní, a Luciova měla tolik podob, jako má parthský velvyslanec tváří.

Tento fakt byl nesporný. Při bližším pohledu bylo jasné, že v hlavě chudáka kluka je větší zmatek, než bych považoval za možné. Udržet ho alespoň v jisté míře duševního zdraví, jak kvůli němu samému, tak pro dobro Říma, byla sisyfovská práce. Myslím ovšem, že se nám to mohlo podařit, nebýt nebetyčné Othonovy hlouposti.

No, tohle není fér. Poppaea Sabina by zřejmě stejně nakonec dostala, co chtěla, i kdyby se Otho nechvástal milostnými zážitky; ale mohli jsme aspoň dříve poznat, k čemu se schyluje. Ale protože jsme zjistili pravdu až v době, kdy už i Akté věděla, že Lucius je posedlý roztomilou Poppy a povolala nás do paláce, bylo příliš pozdě něco napravovat.

Akté samozřejmě zuřila.

V jejím pokoji byl svinčík: převrácené židle, rozbité nádobí, krejčovská panna opřená vzhůru nohama o stěnu. Dívka Chrysé, která nás přivedla, celá bledá, okamžitě zmizela.

"Je to kurva!" Nikdy jsem neviděl Akté se zlobit, ale vypadala děsivě. "Hnusná, zasraná kurva!"

Prásk! O dveře kousek od mé hlavy se roztříštila další váza. Instinktivně jsem se přikrčil.

"Tak už se přece uklidni, má milá." Silia se ani nehnula.

Oprášila jedinou židli, která ještě stála na nohách, od smetí a posadila se. "Není ještě konec světa."

"Opravdu?" Akté na ni hleděla, pak zaťala ruce v pěst a udeřila prudce do zdi. "Mohlo mě napadnout, že jede po Luciovi, když se provdala za Othona! Kdo by ksakru k sobě pustil toho plešatého křivonohého mamlasa, kdyby neměl jiné plány pro svou červanu prolezlou kundu?"

Zašklebil jsem se. Co se týče Othona, měla samozřejmě v podstatě pravdu, ale...

Silia velmi opatrně vstala, vykročila k ní a tvrdě ji udeřila do tváře. Obě ženy na sebe dlouho hněvivě hleděly. Pak se náhle Akté sesula na pracovní stůl a rozvzlykala se.

"Podívej se po nějaké láhvi vína, Tite," řekla Silia. "A nemusíš spěchat, než ji přineseš, prosím."

Rychle jsem odešel.

Když jsem s podnosem v ruce dveře znovu otevřel, seděly vedle sebe na pracovním stole. Akté pořád vzlykala, Silia ji držela kolem ramen, ale aspoň vzduchem nelétaly květináče. Mlčky jsem nalil víno a podal pohár Silii. Akté vypila neředěné víno dvěma doušky.

"Už jsi v pořádku?" zeptal jsem se.

Přikývla. "Promiň, Tite."

"To nic, má milá. Je to ponaučení."

"Myslela jsem vážně každé slovo. Poppaea je kurva."

"Tak jsem to pochopil." Narovnal jsem převrácenou židli a posadil se. "Kromě toho zjevného faktu, co se vlastně stalo? Jediné, co tvůj posel řekl, bylo, že nás chceš okamžitě vidět."

"Lucius pozval Othonovu manželku, aby byla jeho hostem v paláci," řekla Silia. "Na neomezenou dobu."

"Jupitere!" Něco takového jsem tušil už při jejich dvou mimořádně jízlivých větách, kterými nás pozdravila, když jsme vešli, ale tohle prosté konstatování mě šokovalo. Lucius samozřejmě o Poppaeji mluvil a Otho se vždycky chvástal krásou a sexuálními vlohami své nové ženy, ale nepředpokládal jsem, že věci dojdou tak daleko. "A co Otho?"

"Lucius ho poslal do Lusitánie." Akté si vzala ode mne džbán a nalila si další pohár. "Jako správce."

"Je mi líto Lusitánců. Takže z Poppae se má stát oficiální milenka?"

"Zatím ne. Ale ne že by se nesnažila."

Zamračil jsem se. Znal jsem Poppaeu, nebo alespoň její pověst, a byla to druhá Agrippina v malém. Pokud zaťala spáry do Lucia, budeme mít pořádné problémy.

"Císař je blázen," řekl jsem. "Pomohli jsme mu zbavit se jedné nebezpečné ženské, a on si uváže na krk další. To myslím vážně, má milá!"

"Není to jeho chyba." Ať byla vykázána za postranní čáru, nebo ne, Akté pořád automaticky Lucia bránila. "Ona je

vinna. Chudák Lucius si nedovede pomoci. Ona je kus, opravdu krásná ženská a," začervenala se a sklopila oči, "dobrá v posteli. Moc dobrá. A jemu se to líbí."

Naprostá pravda. Na to téma jsme už měli spoustu zajímavých a poučných debat, já a Lucius: jeho sexuální vkus byl dost vybíravý, ovšem poněkud drsný i podle mých velkorysých měřítek. A z toho, co říkal Otho, bylo jasné, že Poppaea Sabina je jak aktivní, tak i vynalézavá.

"Víš o tom Seneka?" Ne že by ten starý mohl nějak zasáhnout, i kdyby chtěl.

"Otho mu už o ní říkal. Je velmi rozčilený. Myslím Otho."

"Dovedu si představit. Není jenom tak, když člověku řeknou, že má táhnout do Lusitánie, aby si to císař mohl rozdávat s jeho ženou."

"Tite, to není k smíchu!" okřikla mě Silia.

"Promiň, má drahá. Máš úplnou pravdu." Nalil jsem si číši vína a přilil vody ze džbánu na stole, který jakýmsi zázrakem unikl zkáze. "Tak co radí Seneka?"

Akté zvedla kousek látky ze stolu – připadal mi jako kóské hedvábí – a hlasitě se vysmrkala. Zdálo se, že víno udělalo své a že už zas je skoro ve své kůži.

"Nevím. Nakoukl sem předtím, ale," mávla rukou, "nezdržel se."

Zasmál jsem se. Dovedl jsem si představit Senekovu odulou zděšenou tvář, když nahlédl do dveří, zatímco Akté uvnitř zuřila. Škoda, že toho starého kozla nepraštila džbánem.

"Možná bys s ním měl promluvit, Tite," řekla Silia. "Vypracovat nějaký společný plán."

"Já? Proč sakra já?"

"A proč ne, můj drahý?"

Cítil jsem, že je třeba zaujmout nějaké stanovisko, a čím dřív, tím líp. Některé věci se dostaly moc daleko.

"Protože, má milá, tato situace se mě bohužel opravdu netýká. Slíbil jsem, že budu Lucia odvádět od politiky, ale ne že budu zasahovat do jeho sexuálního života."

"Tite, to jsou jenom kecy, a ty to víš. A pak, dlužíš to Akté."

"Tak dobře." Přes pohár na mne hleděly Aktiny smutné oči. "Nevadí. Máš docela pravdu, Tite, není to tvoje věc. Něco už vymyslíme."

Silia ji ignorovala.

"Nejlíp bude, když půjdeme, miláčku," řekla.

Když jsem se dostal do Senekova sídla na Caeliu jen o něco méně luxusního než palác – Burrus už čekal, usazen ve velké pracovně na velmi nepohodlně vyhlížející židli téměř dva kroky od nádoby na žhavé uhlí. Vypadal churavě: uvažoval jsem, jestli je příčinou špatné větrání nebo horko nebo prostě blízkost Seneky, který ležel na jediné pohovce obrácen ke dveřím a zdravil mě okázalým gestem ruky.

"Petronie," kývl Burrus. "Jsem rád, že tě vidím. Slyšel jsi, co se děje?"

"Jdu zrovna z paláce." Posadil jsem se co nejdál od nádoby s uhlím. "Poslala pro nás Akté."

"Jak se má naše milé děvče?" Pán tvorstva se usmál. "Pořád se... zlobí?"

"Zlobila se, když jsem přišel. Teď už je jí líp."

Burrus zamručel. "Strašně nervózní, tyhle ty Řekyně. Ale Akté je mi líto. Je to hodná ženská, i když bývalá otrokyně. S ní jsme aspoň věděli, na čem jsme."

"Burre, mluvíš, jako by ta ubohá duše byla mrtvá." Seneka se zamračil. "Ona nepřišla o jeho přízeň, můj drahý kamaráde. Zdaleka ne, ať si teď myslí, co chce. Císař má prostě... jen jeden zájem navíc."

"Takovou bokovku, myslíš?" řekl jsem.

Rybí oči se obrátily ke mně.

"Poppaea Sabina není Neronova milenka, Petronie. Rozhodně ne oficiálně. A má řadu dobrých vlastností. Je inteligentní, bystrá, ráda čte..."

"Taky energická." Burrus se opřel a zavřel oči: opravdu nevypadal moc dobře. "Ambiciózní. Bez zábran..."

"Všechno, co chci říci," odsekl Seneka, "je, že nedošlo k žádné katastrofě, i když vy tři – počítám i Claudiu Akté – si to zřejmě myslíte. Poppaea neznámá žádnou hrozbu. Měl bych mnohem větší obavy, kdyby opět získala oblibu císařovna Agrippina."

Burrus otevřel oči. "Agrippina dostala lekci s Britannikem. Teď se drží stranou a dělá dobře."

"Možná." Senekův hlas ztvrdl: neměl chudák opravdu rád, když se mu odporovalo, zvláště na jeho vlastní půdě. "Ale nepočítal bych, že se jedná o trvalou situaci. Pořád představuje značnou sílu a císař, ať tak nebo tak, je k ní velmi... přitahován. Akté je možná svým způsobem velmi vzácná žena, ale nemůže naplnit císařovy poněkud neobvyklé, ehm," zadíval se na zem, "tělesné tužby."

"Nero dosahuje v té oblasti velmi dobrých výsledků, můj drahý," řekl jsem klidně. "Věř mi."

Burrus se zakuckal. Seneka na mne pohlédl s odporem.

"Nemluvím o krátkodobých svazcích. Musíš už přece vědět, že ten ubohý chlapec má potřebu být ovládán – sexuálně ovládán – starší ženou. Akté, jak říkám, je bytostně neschopna jeho potřebu uspokojit, ale někdo ji uspokojit musí, má-li císař zůstat zvladatelný."

To bylo docela upřímné. Taky pozoruhodně bystré.

"A myslíš, že takovému požadavku Poppaea vyhovuje?"

"Zdá se, že ano."

"Já nesouhlasím." Burrus naježil obočí. "Ne, nemyslím s tím, co říkáš o Neronově charakteru, Seneko. Máš naprostou pravdu, vždycky byl připoután k sukním a teď se z toho jen tak nedostane. Ale Poppaea Sabina není tak nevinná, jak se zřejmě zdá tobě. Má své ambice."

Seneka povzdechl. "Můj drahý kolego, připuť, prosím, že mám taky trochu inteligence! Samozřejmě má ambice, ale není hloupá a na rozdíl od Agrippiny nemá ani politickou prozíravost, ani císařovninu cílevědomou snahu o politickou moc. Nijak zvlášť mě netěší, že s ní musíme počítat, ale ve srovnání s Agrippinou není rozhodně tak zlá."

"Líčíš ji málem jako Messalinu," řekl jsem. "Ta taky neměla politické ambice."

Messalinino jméno vyvolalo nepříjemné mlčení, jak jsem ostatně měl v úmyslu. Všichni jsme prožili období vlády Claudiovy krásné a kruté amorální manželky; a všichni jsme znali lidi, kteří neměli to štěstí je přežít.

"To je nesmysl," řekl dutě Seneka. "Messalina byla něco jiného. Za první byla šílená, za druhé Claudius také, a Nero, přes všechny své... výstřednosti, není. Za třetí je císař už ženatý."

"S Octavií," podotkl jsem, "kterou nemůže vystát a která s ním už celé roky nežije, nemluví o tom, že by s ním spala. A taky existuje taková věc jako rozvod."

Seneka zrudl: hněvem, ne rozpaky. Nemohl přenést přes srdce, že je někdo tak drzý a odporuje mu, ale hádat se by bylo společensky zcela nevhodné.

"Poppaeina matka možná pocházela z rozumné dobré rodiny," řekl, "ale rozhodně nemá aristokratický původ. A její otec byl úplná nula. Jistě nepředpokládáš, že myslí na manželství?"

Zaváhal jsem. Nenapadlo mě, že by Seneka, jako mnozí z provincií, mohl být snob, zvlášť když jeho názor na třídní rozdíly byl jinak tolerantní. Normálně by mi tato překvapivá slabá stránka připadala zábavná. Teď mě znepokojila.

"Myslel jsem, že je jasné, o co jí jde," řekl jsem mírně.

"Souhlasím." Burrus se zvedl. "Samozřejmě že jí jde o manželství. Jinak by neztrácela čas."

Seneka těkal pohledem z jednoho na druhého jako zmatený nosorožec. "Oba se mýlíte. Naprosto se mýlíte. Milenka je jedna věc, manželka něco jiného. Císař by se nikdy nerozvedl s dcerou svého předchůdce, aby se oženil s Poppaeou Sabinou. Nikdy."

No ovšem. Nemělo smysl dál se přít, zvlášť když ten starý suchar byl tak paličatý. Snažil jsem se, co jsem mohl, ale v každém případě jsme nic moc dělat nemohli. Ovšem když se podívám na následující období, musím poctivě přiznat, že Senekův názor nebyl tak úplně mylný: rozmilé Poppy trvalo čtyři roky, než udělala z Lucia čestného muže, a nebylo to proto, že by se nesnažila, jak prohlásila Akté.

Cestou domů jsem se zastavil u Othona. Měl plno práce s balením a nebyla s ním řeč. Litoval jsem ho; měl možná své chyby, ale jinak byl docela čestný chlap. Než jsme se rozloučili, vzal si mě stranou. Přejel prsty po malé stříbrné sošce Isidy, kterou neustále nosil na krku.

"Řekni Neronovi, že se vrátím," prohlásil; nic víc. Ale jeho oči dodávaly: "A plivnu tomu gaunerovi na hrob."

Zachvěl jsem se, když jsem nastupoval do nosítek. Den byl kalný a studený.

/19/

Netrvalo dlouho a Poppaea dokázala, že jsem měl pravdu. O jejích plánech jsem se dověděl od samého Lucia, který byl jinak naprostý tajnůstkář, pokud se jednalo o jeho sexuální partnery.

"Poppy chce, abych se s ní oženil, Tite," řekl a odložil talíř (byli jsme v jedné z palácových jídelen, kde jsem mu radil při výběru nového jídelního servisu). "Včera v noci na mne zas naléhala, tento měsíc už popáté. Opravdu, můj milý. Tak rád bych jí vyhověl, ale jak můžu? Je to absurdní!"

"Neptej se mě na manželství." Vybral jsem ze servisu misku na houby a zvedl ji ke světlu. "Na takovou věc nejsem odborník. Alespoň ne z praxe."

Zasmál se. "Ale no tak, nebuď příliš skromný! Co myslíš? Nemůžu se přece rozvést s Octavií. Matka by zuřila, pořád říká, jak tu husu má ráda."

Odložil jsem podnos – něco takového by se vůbec nemělo vyrábět, dekorace byla všední a zoufale staromódní – a pokoušel jsem se promluvit nenuceným hlasem.

"Vidáš se v poslední době s císařovnou často?"

"Ale ne! Jenom občas. Je mnohem méně chladná, než bývala, ale Poppy ji nemůže vystát o nic víc než Akté." Zamračil se, zřejmě při vyslovení těch dvou jmen vedle sebe: Akté pořád žila v paláci, ale sotva ji kdy v poslední době navštívil a vůbec o ní nemluvil. "Tite, s Octavií se prostě nemůžu rozvést, ne? Fakt je, že spolu nežijeme a tak dál, a taky jsem ji nikdy neměl rád. Ale je to dcera starého Claudia a vlastně nic špatného neprovedla, že?"

"Ne," řekl jsem. "Neprovedla. A," dodal jsem opatrně, "pochybuju, že by byla schopna. Zapomeň na ni. Octavia je se svým současným postavením docela spokojená."

Přikývl. "To je pravda. Taky to pořád říkám Poppy!"

Zvedl jemně tepanou lžici. "A co tyhle? Moc pěkně se hodí k polévkové míse, nemyslíš?"

"Ano, velmi pěkně." Přesl jsem na citlivější půdu. "Říkáš, že matka začíná být 'méně chladná'?"

"Mhm." Odložil lžici stranou a sáhl po míse na ovoce s knoflíkem ve tvaru hlavy satyra. "Dovede být hrozně kritická, víš, a na umění nemá čas. Ale nedávno jsme si docela hezky popovídali o moderním malířství. Aspoň projevila nějaký zájem, přitom, jak má dlouhou chvíli." Zvedl mísu. "Ten ale vypadá ošklivě, že?"

"Cože?" Na okamžik jsem ztratil souvislost. "Aha, ten satyr. Ano, vypadá."

Lucius se zahihňal. "Podobá se trochu Senekovi. Ale neříkej tomu starému páprdovi, že jsem to říkal."

"Ach, bože!" Zkoumal jsem mísu blíže. Satyr na mne hleděl prázdnýma ropušíma očima. Vypadal, jako by měl zácpu.

"No, máš úplnou pravdu! Zvlášť ten výraz."

"Vezmeme si ji? Jen pro tu legraci. Dám mu ji jako dárek na příští večeři."

"Dobrý nápad." Vzal jsem mu mísu z rukou a vložil do ní lžice. "Ale ještě k Agrippině..."

Položil mi ruku na rameno. "No, Tite, drahoušku, nebuď naivní! Vim naprosto jasně, o co se matka snaží, a nepodaří se jí to. Nemá chudinka v těle ani kouska smyslu pro umění, ať předstírá opak, jak chce. Ale docela mi polichotila."

Vzbuzovala dojem, že se stará."

"Ano, zřejmě ano. Císařovna," ztratil jsem nit, "se vždycky chovala protektorsky."
Znovu se zahihňal. "A kromě toho má nejkrásnější nádraží v Římě. Kromě Poppaeovy ovšem. A tvé Silie."
"Ale přirozeně že jsou nejhezčí! Sál z nich přece císař!" Promluvil jsem nafoukaným senekovským hlasem; a hned nato bych se byl nejraději kousl do jazyka, protože Lucius zbledl.
"Správně, můj drahý," řekl tiše. "Tak to bylo."
Naštěstí právě v tom okamžiku vstoupil sám Seneka. Pochyboval jsem, že by se mi kdy tak ulevilo.
"Ach, můj drahý Nerone!" Starý muž promluvil přátelsky a usmíval se, ale rozpoznával jsem v jeho hlase příznaky nervozity. Na čele se mu leskl pot a záhyby jeho pláště nebyly tak dokonalé jako obvykle. Člověk si nikdy nemůže být jistý, jeli vítán, když jde k Luciovi. "Poslal jsi pro mne?"
Luciova tvář se zachmuřila.
"Ano?"
"Ano, poslal. Před necelou hodinou. Přišel jsem, jak nejdříve jsem mohl." Kývl směrem ke mně. "Dobré ráno, Petronie. Vybíráš stříbro?"
"Ano." Lucius se zase usmíval. "Není překrásné? Zvlášť tahle mísa na ovoce s hlavou."
Seneka ji pozvedl a pozorně se na ni zadíval. Bylo mi jasné, že mu nic nepřipomíná. "Och, ano. Velmi hezká. Velmi neobvyklá."
"Ach, už si vzpomínám!" Lucius luskl prsty. "Kvůli tomu nápadu s daněmi!"
Seneka ztuhl. Chápal jsem proč: dosud projevoval Lucius velmi malý zájem o vládní záležitosti a finanční problémy ho zvláště nudily. Celý náš plán měl za cíl držet ho stranou věcí veřejných.
"Tvůj nápad s daněmi," řekl. Jeho hlas byl bezvýrazný.
"Ano. Je prostě úžasný." Lucius nás mávnutím ruky pobídl k lehátkům. "Posaďte se prosím. Oba. Nemůžu vám ho vysvětlovat, když stojíte."
Sedl jsem si. Seneka se spouštěl na lehátko opatrně, jako by se bál, že ho kousne. Lucius zůstal stát.
"Pohodlíčko?" zeptal se.
"Dokonalé." Senekovi se na tváři objevil nacvičený výraz. "Tak. Jaký je tvůj nápad s daněmi?"
"Víš, jaký máme problém s pronájmem práva vybírat daně?"
"Ano." Pronájem práva vybírat daně byl kletbou finanční správy. Z úsporných důvodů byl totiž výběr nepřímých daní zadáván externím osobám. Výsledkem byl systém administrativně těžkopádný, prolezlý korupcí a velmi svévolný. Z provincií neustále přicházely stížnosti.
"No, napadlo mě, proč se na tu věc nevykašlat?"
Pozorně jsem se na Seneku zadíval. Ubožákovi scházelo jen pár odsunů do čisté zeleně. Zavládlo tísnivé mlčení.
"Prosím?" řekl jsem nakonec.
Lucius přecházel po místnosti. "Je to jednoduché. Nechme tyhle daně plavat. Dovozní a vývozní cla, přístavní poplatky, všechno. Nepotřebujeme je, jsou samý švindl."
"Ale kde," ozval se opatrně Seneka, "vezmeme pak peníze, Nerone? Deficit bude znamenat katastrofu pro pokladnu."
"Nechápeš, že se nejedná o žádný problém?!" Lucius zářil. "Obchod bude volný a trh se během dne zdvojnásobí. Nehleď na administrativní úspory. Je to vynikající!" Obrátil se ke mně. "Co si myslíš ty, Tite?"
"No, já nejsem ekonom, můj milý. Rozhodně ne ekonom tvé vysoké úrovně."
"Nepodlézej, mizero. Seneko?"
"Je to... zajímavá myšlenka." Starý podvodník vypadal pohasle a já jsem se mu nedivil. "Rozhodně... radikální. Zda by fungovala v praxi, je ovšem jiná věc."
"Ale předložíš ten návrh senátu?"
"Ano," Seneka bolestně polkl, "předložím ho senátu. Pokud na tom trváš. Stejně, drahý příteli..."
"Ovšemže trvám!" Lucius pořád zářil. "A stejně je výborný, ať si myslíš, co chceš. Zruš nepřímé daně a každý vydělá, všichni budou šťastní, kromě daňových monopolů, a ti podvodníci si můžou trhnout nohou."
"Doufám, že ti nebude vadit, když se zeptám, milý hochu, ale..." Seneka neklidně poposedl na okraji lehátka. "Byl to tvůj nápad, nebo ti jej... ehm... někdo navrhl?"
"Jenom můj."
"A nebyla to náhodou paní Poppaea... nemíním jí nějak projevovat neúctu, rozumíš, ale jen jsem zvědav, jestli by snad ona nebo někdo jiný mohl..."
Lucius na něho úkosem pohlédl a vychytrale se usmál.
"Ne, nebyla," řekl příkře. "I když mi připomněla, že jsem císař a že bych se snad měl chovat trochu víc... císařsky."
Odvrátil se. "Nijak tě nenutím, Seneko, ale skutečně si myslím, že můj nápad je skvělý, a byl bych ti velmi vděčný, kdybys jej předložil senátu." Odmlčel se: následoval další oslňující úsměv. "Řekni jim, že je to tvá vlastní myšlenka, jestli chceš."
Myslel jsem, že Senekův náhlý záchvat kašle toho starého darebáka porazí.

Zastavil mě pak venku, kde jsme čekali na nosítka.

"Nelíbí se mi to, Petronie, nelíbí se mi to ani trochu!"

"Císařův plán s daněmi?"

"Ale ne. Zdá se mi, že to myslel docela dobře. Samozřejmě je to hloupost, ale musíš přiznat tomu mládenci poctivý úmysl. A současný systém opravdu potřebuje důkladnou revizi. Ne. Mínil jsem jeho novou... duchovní nezávislost." Objevila se jeho nosítka a on do nich s námahou nastoupil. "Ta mi dělá starosti. Och, a možná jsi měl s Poppaeou pravdu. Mám dojem, že jsme ji poněkud podcenili."

Byl jsem tak překvapen, že jsem málem zapomněl podat mu mísu na ovoce, kterou jsem pro něho nesl. Seneka nikdy nepřiznával, že se mýlí. Nikdy. Také jsem se zapomněl zmínit o rozmluvě týkající se Agrippininych řader. Z ní, podle mého názoru, se dalo usoudit hodně. Ale ve chvíli, kdy jsem si na to vzpomněl, Seneka byl pryč.

/20/

Asi tak za měsíc, kdy jsem byl náhodou v Neapoli, pořádal v koncertní hale představení Terpnus a Lucius (který se speciálně kvůli tomu vypravil na jih) mě pozval, abych se s ním posadil do císařské lóže. Nejen mě, přirozeně: nikdy nechodil v těchto dnech nikam bez doprovodu elegantních mladých mužů, umělců a hudebníků. Tisnil se nás dobrý tucet, hlava na hlavě, v prostoru určeném sotva pro polovinu.

Nechtěně jsem se opozdil. Terpnus právě ladil, když jsem přišel, a Lucius už seděl na místě.

"Tite! Kde ses zdržel?"

"Promiň. Domácí krize."

"Nevadí, máme pro tebe místo." Zazubil se. "Pojď a posad se vedle Poppy."

Nevšiml jsem si Poppaey na druhé straně, možná proto, že jsem ji tady nečekal. A Poppaea Sabina nebyla žena, které by si člověk mohl nevšimnout.

Když seděla, byla vyšší než Lucius, s dokonale pravidelnými rysy, které by snad mohly být považovány za tuctově hezké, ale u ní přecházely do krásy. Zároveň vyzařovala chlad, který byl podle mých zkušeností unikátní: jako by její krása a jemnost byly potaženy ledovým povlakem. Když jsem se prodíral přes protestující lidi k ní, obrátila se a pohlédla na mne. Jako by mě zasáhl rampouch.

"Omlouvám se," řekl jsem znovu Luciovi. "Přítel, u kterého bydlím, zakopl o kočku své milenky a skončilo to zlomenou nohou."

Lucius se zasmál.

"Jeho nohou, nebo nohou té kočky?" řekl. "Nebo milenky?"

"Nemluv hlouposti, drahý." Poppaea se zamračila. "Petronius si to právě vymyslel."

"Přisahám, že je to pravda!" Byla. Ve chvíli, kdy jsem se přestal smát a přiměl otroky toho ubožáka, aby zavolali lékaře, bylo na včasný příchod pozdě.

"Ach, nevadí, můj milý, aspoň že jsi tady." Lucius mávl rukou směrem k Terpnovi, který spolu s ostatním publikem čekal, až utichne ruch způsobený mým příchodem. "Tak už se posad a mlč, je to prima chlap."

Protlačil jsem se kolem Poppaey, a náhodou (neúmyslně) jsem si potvrdil, co říkal Lucius o jejích řadrech. Pohledem shora – který ukazoval hodně – jsem zjistil, že jsou dokonalá, bílá jako parský mramor. Zachytila můj pohled a zle se na mne podívala. Očividně nebylo souzeno, abychom se stali přáteli.

Publikum zmlklo, když Terpnus znova sklouzl očima k Luciovi a začal hrát. Neapol je řecké město, a tedy kultivované. V Římě bychom byli šťastni, kdyby se nám přes praskání louskaných oříšků a pražených melounových jader podařilo zaslechnout hudbu. Zdejší obecnost se chovala k vystupujícím umělcům se zdvořilostí, jakou zasluhovali. Terpnus samozřejmě zpíval řecky – převážně své vlastní skladby a některá starší díla. Zpěv i hra na lyru byly vynikající, ale jednu píseň jsem vůbec nedokázal zařadit. Když skončila a Terpnus se občerstvoval pohárem vody, naklonil jsem se k Poppaeji (nemělo smysl si to s ní rozházet tím, že bych ji ignoroval) a zašeptal jsem: "Či je ta poslední? Byla výborná, nemyslíš?"

Poppaeiny rty tvořily úzkou čárku. Lucius, který to musel slyšet, se na mne zašklebil a vypadal domýšlivě.

"Tady to máš, Poppy!" řekl. "Neříkal jsem ti, že Titus má dobré ucho?"

Sevřené rty se stáhly definitivně. Nepokoušel jsem se o další konverzaci, dokud koncert neskončil.

Po představení jsme samozřejmě šli do zákulisí. Terpnus byl v šatně umělců, převlékal si své parádní šaty a popíjel z poháru numentské víno smíchané s limonádou z krup. Lucius ho objal.

"Nádherné, můj milý!" řekl řecky. "Prostě nádherné!"

"Byla to tvá vlastní skladba, která byla nádherná, pane." Terpnus vypadal mimo jeviště trochu jako nafouklý holub s patkou šedivých vlasů přilepených na plešatou šišku. "Jenom doufám, že jsem ji příliš nepokazil."

"Byla docela dobrá, že?" Lucius se obrátil ke mně, rozzářený, paži pořád kolem ramen toho skrčka. "Titus ji okamžitě poznal."

Poppaea se pořád mračila. "Petronius to věděl celou dobu. Zeptal se jenom proto, aby ti udělal radost."

"Ale to je nesmysl! Nesmysl!" Lucius šiji volnou rukou přitáhl k sobě a objal ji. "Ty máš ale příšerně podezíravé myšlenky, drahoušku! Titus nevěděl, že je moje. Nevěděl to nikdo kromě tebe a Terpna. Je to tak, Tite?"

"Jistěže je."

"Génus," zamumlal sentimentálně Terpnus, "se nedá utajit. Zbytek mého představení byl pouhý odvar."

"Kecy!" Lucius zrůžověl radostí a znovu ho přitiskl k sobě. Terpnus sebou škubl. "Mimochodem, postupuju docela dobře. Za rok ti zřejmě umožním, aby sis přišel na své peníze. É, Poppy?"

Usmál se na ni. Když stáli vedle sebe, měli oči ve stejné úrovni.

"Myslím, že Terpnus má docela pravdu, miláčku," řekla. "Jsi už teď mnohem lepší."

"To je moje nejmilejší holka!" Lucius ji políbil. "No, možná jsem. Uvidíme."

"Hudební génus pana Nerona je překonáván jen jeho schopnostmi v dramatické oblasti," ozval se někdo za mnou pomalým, znuděným hlasem. Otočil jsem se. O zárubeň dveří se opíral vysoký tmavovlasý muž s výrazně semitskými rysy.

"Alityre!" vykřikl Lucius a pustil Poppaeu i Terpna. "No to je úžasné! Kde ses tu vzal, můj drahý?"

Nikdy jsem se s tím člověkem nesetkal, ale věděl jsem, kdo je to: židovský komický herec a přítel Poppaein i Luciov.

Nevím, jestli takové označení je eufemismus, nebo ne. Ne že bych to tak mínil.

"Jsem u místního divadla." Ať měl jakékoliv vztahy s Luciem, svlékal Poppaeu očima. Ona na něho hleděla bez výrazu.

"Nebo od zítřka budu."

"Opravdu? V které hře?"

"V Kratinově Povodni."

"No tohle!" Lucius se zasmál. "Kratinos snad ne! Chudinko malá!"

Alityrus pokrčil rameny a odlepil se od dveří. Ani jednou nespustil z Poppaeu oči, i když mluvil s Luciem; a jistě vůbec nezaznamenal Terpnovu přítomnost, natož pak moji. Pochyboval jsem, že jsem kdy potkal někoho tak zahleděného do sebe.

"Je to hra," řekl. "A pán, který platí, má rád staré a otřepané. Já mám jiný názor." Mrkl na Poppaeu; ňadra se jí zdvihala a klesala. "Ale taky musím jíst, že?"

"Alityre, ještě jsi neblahopřál našemu hostiteli," prohlásila rychle Poppaea. "To není zdvořilé, můj drahý."

Oči s těžkými víčky se stočily k Terpnovi. Odulý malý Řek se mračil a zjevně netoužil být déle centrem pozornosti.

"Gratuluji," řekl Alityrus.

To bylo všechno. Terpnus jen kývl hlavou – slovo ani tón nevyžadovaly nic jiného – omluvil se a vyřítil se ven s takovým halasem, jakého se odvážil.

Napadlo mě, co si ten člověk o sobě myslí, jak může tak hloupě a bezostyšně urážet císařova oblíbence; pak jsem se podíval na Lucia a pochopil jsem. Alityrus si mohl dovolit vše, alespoň před Terpnem. Císař se nakrucoval jako oškřivá stará panna v přítomnosti nápadníka o polovinu mladšího, kousal si rty až do ruda a dotýkal se pevných prstýnků jeho vlasů. Starší muži mě nikdy nezajímali. Byl jsem mírně pobaven a ke své hanbě musím přiznat, i mírně znechucen.

"Myslím, že Povodeň neznám," řekl jsem.

Alityrus mě poctil líným pohledem. Když se zbavil jedné nuly ve společnosti, byl očividně připraven odstranit další.

"Není důvod, proč bys měl," řekl. "Nehrála se už léta a vtipy v ní mají vousy delší než rabin."

"To je Titus Petronius, drahý." Luciova paže už zas objímala kolem ramen Poppaeu. Špičkami prstů přejel po hrotu jejího levého ňadra, ale oči nespustil z tváře muže proti sobě. Dostalo se mi maximálně úsporného pokývnutí a líné oči se zas svezly jinam.

"Ovšem pro návrh scény máme Helora," řekl na Luciovu adresu, "takže dojem není špatný. Výprava vždycky přitáhne lidi."

"To mi povídej!" Skoro jsem viděl, jak se Luciovi natáhly uši. Děťinsky obdivoval mechanismy a palác byl plný podivných důmyslných strojů, ve kterých si libovali Řekové.

"Ach, jsou skvělé. Na konci představení se objeví i člun."

"Člun?"

"Při scéně povodně. Přes délku jeviště se závěsy po celé palubě. Nádherná práce. Myslel bys, že je opravdový."

Poprvé dostal Alityrův hlas náznak barvy. "Když se pohne, davy šílí."

"Zavěšený člun! To je chytré!" Lucius kývl hlavou, oči stále upřeny na Alityra, zatímco prsty levé ruky hladily Poppaeino ňadro. Najednou jsem dostal podivnou touhu stát se neviditelným. "Máš naprostou pravdu, můj drahý, musíme tvůj člun vidět. Říkáš zítřa? Zítřa večer poprvé?"

"Už zítřa." Alityrus zíral na Poppaeu, která mu oplácela chladným pohledem.

Najednou se Lucius otřásl jako pes vytřásající si vodu z kožichu.

"Tak jdeme," řekl. "Všichni se půjdeme podívat na ten skvělý zavěšený člun. Uděláme si malý divadelní výlet. Ale dnes večer," najednou vyslal zářivý úsměv objímající ty dva a nezahrnující mě, "dnes večer, moji milí, si dáme společnou večeři, abychom povzbudili apetýt. A pak... no, pak uvidíme, že?"

Omluvil jsem se a rychle zmizel.

/21/

Pokud jsme si mysleli, že jediným mrakem na obzoru je Poppaea, mýlili jsme se. Na konci února najednou Seneka povolal mě a Siliu do svého domu na Caeliu k jakési mimořádné válečné poradě. Burrus a Akté tam už byli. Seděli ve studovně, do níž nás otrok uvedl.

Burra jsem neviděl celé měsíce. Vypadal staře a unaveně a nemocně.

"Ach, Petronius!" Slabě se pousmál. "Doufám, že císařův poradce ve věcech vkusu přináší s sebou zázrak. Jupiter ví, že bychom ho potřebovali."

Tázavě jsem pohlédl na Seneku. Jeho naducaná tvář byla sevřená a šedivá.

"Velmi se bojím, můj drahý příteli, že ztrácíme vliv. Možná jsme ho už ztratili. Je jen otázka, v čí prospěch."

"V čí prospěch?" Přitáhl jsem židli pro Siliu a posadil se vedle ní. "Co tím míníš, v čí prospěch?"

Seneka se podíval na Akté.

"V Poppaein, nebo císařovnin, Tite," řekla ochable. "Jedné, nebo druhé. Co se mě týče, je mi úplně jedno v čí."

"Agrippina?" Něco studeného mi projelo po páteři.

"Spí spolu. Už dlouho."

"Víš to jistě?" zamračila se Silia.

"Och ano, paní. Vím to jistě. Řekla mi to Chrysé. V paláci se o tom všeobecně ví, každopádně mezi otroky, a ti vždycky vědí, co se děje."

"Chrysé je ještě dítě. Možná se spletla. Špatně si to vyložila."

"Nespletla se. A Chrysé je ostrá jako břitva."

"Tak povídej," vyzval jsem ji.

Akté pokrčila rameny. "Moc toho není. Agrippina přišla po večeři, když byl Lucius ze tří čtvrtin opilý, oblečená jako kurva třetího řádu z Damašku. Svedla ho. Dostala ho přímo na lehátko v jídelně. Od té doby v tom pokračuje pořád."

Zavládlo ticho.

"Tak je to, Petronie," řekl nakonec Burrus. "Co budeme dělat?"

Potřásl jsem hlavou. "Je mi líto, ale nevěřím tomu. Císař není žádný blázen, ať je opilý, nebo střízlivý, a ví, že jeho matku zajímá pouze moc. Chryse se spletla."

"Obávám se, že ne, milý hochu." Seneka, jako by se chtěl distancovat od svých slov, hleděl na police s knihami, které lemovaly stěny. "Byli u toho i jiní. Ne u konečného... spojení," našpulil ústa, "ale během, ehm, počátečního stadia. Byl to, jak říká Akté, záměrný sexuální akt s plnou spoluprací císaře."

"Pak musí být blázen!"

Burrus mě obdařil dalším mírným úsměvem.

"Ovšemže je," řekl. "Víme to už celé roky."

"Myslím, že je blázen, když připouští, aby nad ním zase získala moc. Myslel jsem, že jsme se Agrippiny zbavili navždy."

"My?"

"Miluje ji," řekla klidně Akté. "Vždycky ji miloval. Nebo aspoň po ní toužil. Nemůže tomu odolat."

"V každém případě jsou její důvody dost čitelné." Seneka promluvil suše. "Jistě víte, že Poppaea téměř přesvědčila císaře, aby se rozvedl s Octavií."

"To je nesmysl! Nero nemá v úmyslu..."

"Petronie, prosím!" Seneka zvedl ruku. "Předvídal jsi zpočátku, co Poppaea chce, a já jsem tě neposлуouchal. Nedělej stejnou chybu jako já. To není jen domněnka, drahý příteli, to je fakt. Když bude Octavia mimo, Nero se bude moci oženit a jeho příští manželkou se stane Poppaea. Pak bych velmi silně pochyboval, že Agrippina dlouho přežije svatbu."

"On má pravdu, Tite," řekla Silia. "Agrippina musí jednat. Než ho ztratí úplně."

Burrus přikývl. "Souhlasím. Agrippina, nebo Poppaea, jedna z nich ho brzy dostane. Otázkou je, kterou stranu si vybereme? Která bude lepší pro Řím?"

"A co Luciova strana?" řekl jsem.

Seneka nakrčil obočí a obrátil se ke mně. "Prosím?"

"Co kdybychom si vybrali císařovu stranu? Je koneckonců, moji draží," rozhodil jsem ruce, "císař."

"Nebud' blázen, Tite!" odsekla Silia. "Ten ubohý hošíček nemá žádnou stranu."

"Určitě?" Jen jsem je všechny trochu provokoval; a sebe taky, protože, abych řekl pravdu, jejich úvahy byly stejně jako moje. Zřejmě se mého jazyka zmocnil nějaký démon. "Silio, císař není 'dítě' ani 'chlápec' nebo 'hošíček'. Je mu jedenadvacet a je samostatný člověk. Možná bychom si to měli občas uvědomit."

Zírali na mne. Všichni.

"Zřejmě má kritický den," mružel Burrus. Byla to první urážlivá poznámka, kterou jsem ho kdy slyšel vyslovit.

"Můj drahý příteli," řekl jemně Seneka, "ovšemže je Nero dospělý, alespoň po fyzické stránce. Ale musíš přiznat, že co se týče úsudku..."

"Jeho jediná skutečná chyba," přerušil jsem ho, "je, že se narodil špatné matce a byl přinucen ujmout se role, která mu nikdy neseděla. Byl by naprosto spokojený, kdyby mohl jako herec třetí kategorie kočovat s podřadnou divadelní společností nebo kdyby hrál za peníze někde na rohu ulice. Místo toho je nejmocnější osobou na světě. To je třeba si také uvědomit."

Všiml jsem si, že Akté přikývla. Burrus ovšem ne.

"Ale, Petronie," řekl unaveně, "v tom to právě je. Nero je císařem, ať se mu to líbí, nebo ne. Ať se to líbí nám, nebo ne. Ten chlapec..." Opravil se. "Promiňte, ten muž má dobré úmysly, ale..."

"A to je další věc." Už jsem se pořádně zlobil. Bohyně vědí proč, ale zřejmě jsem všechna ta slova v sobě potlačoval už pár měsíců, a teď jsem měl pocit, že musí ven. "Ano, myslí to dobře. Nejsem žádný altruista jako ty a nedělá mi potěšení manipulovat s lidmi jako Seneka, nebo dokonce Silia..."

"Ach, drahý příteli!"

"Tite!"

"...ale jako člověk, který sám sebe považuje za patřičně kultivovaného, pocít' uji značné sympatie k tomu, o co se Lucius pokouší."

"A co to je?" Burrus se zdál být upřímně zvědav.

"Popadnout Řím za límec a zkulturnovat jej, ať se to Římu líbí, nebo ne. I když pochybuju, že je to v dnešní době ještě možné, a nesouhlasím všemi deseti s metodami toho mladého muže, přece jeho záměrům fandím."

"Hele, Tite!" ozvala se tiše Akté do prodlužujícího se mlčení.

"Tite, už jsi skončil?" Siliin hlas jako by byl přímo kusem ledu.

"Myslím, že ano, miláčku," řekl jsem. "Víceméně."

"Dobře." Obrátila se k Senekovi. "Teď si proberme, co by se dalo udělat. Možná..."

"Počkej okamžik. Souhlasím s Petroniem." To byl Burrus. Hleděl jsem na něho. "Ach ne, nemyslím s tím nesmyslným Neronovým posláním nebo jak tomu chcete říkat. O tom už jsme mluvili předtím a znáte můj názor. Řecko je morální bahno a každý rozumný člověk po něm ani nevzdechne. Ale Petronius má pravdu, co se týče stran. Já bych nechtěl podporovat Poppaeu ani císařovnu a nemyslím, že ani kdokoli z nás." Odmlčel se a rozhlédl se po všech kolem sebe.

"No? Mám pravdu?"

Žádná odpověď.

"Jasně. V každém případě si myslím, že udělat cokoliv konstruktivního už není v našich silách. Tak co je špatného na Petroniově návrhu, abychom nechali toho mladíka – nezlob se, Tite, ale on je mladík, i když dospělý – řešit jeho vlastní problémy?"

Seneka si odkašlal. "Myslíš tedy, že ten ubohý... echm, že císař je toho schopen?"

"Jistěže ne." Burrus zvedl hlavu. "Nejsem idiot, jaký se zřejmě stal z Petronia. Ale myslím si, že by bylo bezpečnější a... taktičtější," nechal to slovo viset ve vzduchu a přísahám, že se ten starý mazák začervenál, "nechat ho, aby se o to pokusil."

Zůstalo při tom. Myslím, že jsme tentokrát měli pravdu; i když si nikdo z nás nepředstavoval, že Lucius bude problémy řešit tak drasticky – a tak definitivně – jak se později ukázalo.

Silia byla cestou domů neobvykle mlčenlivá. Byli jsme téměř u Palatina, když řekla: "Já přece vůbec nemanipuluji s lidmi, Tite, nemyslíš?"

Usmál jsem se.

"V jednom kuse, miláčku. Je to jedna z tvých nejroztomilejších vlastností."

"Jako Seneka?"

"Ne jako Seneka." Naklonil jsem se k ní (měli jsme společná nosítka) a políbil ji na tvář. "Kromě toho, má milá, ty to děláš jen pro jejich dobro. Ty ubohé zbloudilé duše přece potřebují, aby jim někdo organizoval život."

"To," usadila se zpátky se spokojeným povzdechem, "jsem si myslela."

Zbytek cesty uplynul v taktickém mlčení.

/22/

Než uběhla polovina března, věděli jsme, jak se Lucius rozhodl. Obvykle slavil pětidenní svátky Minervy v Bájích nedaleko Neapole. Oslavy byly velkolepé. Předtím jsem na ně nikdy nebyl pozván, ale tentokrát mělo bohužel dojít ke změně.

Dostal jsem pozvánku počátkem měsíce spolu s žádostí, abych co nejdřív přišel za Luciem do paláce. Otrok mě uvedl do malé tělocvičny, ve které stála jediná židle. Lucius ležel na podlaze, na sobě jen krátkou tuniku. Na hrudníku měl olovenou desku a funěl jako měchy. Zdvořile jsem vyčkal, až pokynul otrokům, kteří stáli vedle něho. Zvedli desku.

"Dechová cvičení, Tite," řekl. "Měl bys je zkusit. Dělají s hlasem úplné zázraky."

"Och ne, můj milý, já ne! Přilíš si vážím svých žeber. A taky," zkoumal jsem jeho tvář, "se mi nikdy nelíbila purpurová barva."

Zasmál se a svalil se na židli. Otroci mu otřeli pot z čela a nanесли parfém. Z jeho křehké chlapecké krásy teď mnoho nezbývalo. Krk a spodní čelist měl nateklé, což dodávalo jeho tváři hrubý výraz.

Všiml jsem si, že začíná tloustnout.

Když s ním otroci skončili, mávnutím je poslal pryč a zůstali jsme sami.

"Dostal jsi pozvánku?" zeptal se. "Na slavnost?"

"Samozřejmě. Proto jsem zde."

"Výborně. Víš, můj drahý, byl bych rád, kdybys pro mne a pro matku zorganizoval večírek. Budeme ho pořádát ve vile v Bauli." Musel jsem vynaložit veškerou sílu, kterou jsem měl, abych se nezatvářil šokovaně. Přesto měl Lucius starosti. "Není v tom žádný problém, že? Zvládneš přípravu včas?"

"Ne. Chci říct ano, samozřejmě že můžu, jestli chceš."

Rozzářil se. "Výborně. Nemusíš ani trochu šetřit, můžu si to dovolit a matka za ty peníze stojí. Kromě toho, v poslední době se málokdy někam dostane, chudinka."

V jeho hlase se ozvalo podivné bezděčné zajíknutí, o kterém jsem nevěděl, co si mám myslet. Bylo znepokojivé a zároveň dráždivě známé.

"Poppaea tam bude taky?" Snažil jsem se mluvit neutrálním hlasem.

„Och ne, Poppaea bohužel nemůže. Má migrénu. Někdy ji cítí už celé měsíce dopředu. Budeme tam jenom já a matka."

Ozvalo se to zas. Možná se ještě projevoval účinek olovené desky. "Co se ti nezdá, Tite? Mám dojem, jako bys váhal?"

"Ne. Vůbec ne. Jaký večírek si představuješ?"

"Ach, rozhodnutí nechám na tobě, drahý! Jsi přece tak skvělý, co se týká pořádání večírků, že se ani neodvažuji něco navrhnout. Pohoštění pro padesát lidí." Zvrátil se do opěradla a zavřel oči. Jako by bylo předem domluveno (což zřejmě bylo), do místnosti vklouzl hezký malý otrok, nebylo mu víc než pět nebo šest let. Zcela mě ignoroval a začal Neronovi masírovat chodidla a kotníky. "Ale pamatuj. Ať vymyslíš, co chceš, musí se to matce líbit. Přes všechny hrozné věci, které matka údajně o mně říká, jak tvrdí Poppy, je to má nejmilejší maminka a tohle bude její večírek. Ať si Poppy vykládá, co chce."

V tom okamžiku strčil chlapec hlavu pod tuniku a já jsem rychle odešel. Ani jeden z nich si mého odchodu určitě nevšiml.

Netěšilo mě to. Přes všechny své sliby jsem si uvědomoval, že deset dní je na zorganizování pořádného večírků příliš krátká doba, zvláště když se jednalo o zakázku od císaře. Ovšem rys, který Seneka nazval Luciova nová duchovní nezávislost, každým dnem sílil. Lucius si začal uvědomovat základní pravdu, kterou se všichni snažili ze všech sil před ním ukrýt: že je císař a může si dělat, co chce, ať je to rozumné, nebo ne. Zatím byly naše vztahy výborné, ale velmi dobře jsem věděl, že se jednou musí změnit. Nebyl jsem samozřejmě sám; Seneka a Burrus na tom byli stejně. Tušil jsem, že Poppaea a Agrippina taky.

Všichni jsme svým způsobem kráčeli nad propastí; opatrně a se zatajeným dechem. Zachvěl jsem se, když jsem si pomyslel, jaké následky by mělo, kdyby někdo z nás udělal chybu, která by Lucia vážně rozzlobila.

Řekl mi, že večírek musí být dobrý. Věděl jsem, že je v mém vlastním zájmu, aby byl víc než dobrý.

Byl. Protože Lucius a Agrippina chtěli připlout po moři z Bají, dal jsem ukotvit v blízkosti pobřeží šest vorů, na nichž

seděly dva tucty "Sirén", dívek, vybraných pro svou krásu a hezké hlasy. Kolem těchto ostrůvků plavali další krásní mladíci a dívky oblečení jako Tritoni a Néereovny. Jejich úkolem bylo provázet císařskou loď přes mělčiny až k přístavišti. V zahradách prostírajících se od pláže nahoru (a osvětlených stejně jako ostrůvky barevnými lampami a pochodněmi) čekali další nymfy a satyrové a skupina ukrytých hudebníků s flétnami a lyrami. Dojem, i když má slova možná zní jako vychloubání, byl úžasný.

Ne ovšem úžasnější než Lucius ve chvíli, kdy dorazil do vily, v níž jsem ho očekával. Jeho plášť, posetý zlatými listy a flitry, které se třítily ve světle lamp, patřil spíš na jeviště než na slavnostní večeři a víčka se mu leskla perleťovým pudrem.

"Tite, to je nádhera! Úplně ses překonal!" Objal mě. "Nemám pravdu, máti?"

"Opravdu velmi hezké, drahý." Agrippina v tuhých šatech ze zlata a s rubínovým diadémem vypadala skutečně královsky. Natáhla ruku dlaní dolů. Políbil jsem ji. "Ohromné překvapení."

"Jsem rád, že se ti to líbí, má drahá." Lucius ji políbil na tvář. Ohlédl se zpátky k přístavišti, kam připlouvaly čluny ostatních hostů, a vykřikl: "Anicete! Jsi v pořádku?"

Postava se odlepila od dvou dryád – najatých stejně jako většina nymf a satyrů z cechu neapolských prostituujících – a zamávala.

"Tomu ubožákovi se během plavby udělalo strašně zle." Lucius se na mne zazubil; z bezprostřední blízkosti byl jeho parfém cítit tak, že mě málem srazil na kolena. "Na velitele loďstva je skutečně hrozný námořník. A za bezvětrí taky. Nechutné." Zahihňal se. "Musím se postarat, aby se mu dostalo větší praxe. Tak co pro nás ještě máš?"

Zavedl jsem je do domu. Byl jsem docela pyšný na to, jak jsem vilu vyzdobil. Keře a malé stromky v květináčích, mezi nimi listnaté větve a další barevná světla, rozdělující upjaté formální místnosti na řadu útulných koutů připomínajících malebné jeskyně s lehátky a stolkami pokrytými květy. Ve vzduchu byly jemně rozprášeny drahé parfémy; samozřejmě ne takové, které bylo cítit v císařově blízkosti. Vešli jsme a podle domluvy vystoupil vpřed nejkrásnější chlapec, kterého mohl neapolský cech nabídnout. Podal císaři podnos se dvěma zlatými vinnými číši.

Lucius si jednu z nich vzal. Očima chlapce svlékal: což nebylo těžké, protože měl na sobě jenom miniaturní zástěrku a věnec květin.

"Tite!" řekl. "To je dokonalý malý Ganymedes! Kde jsi ho objevil?"

Druhý pohár nabídl chlapec Agrippině. Zamračeně po něm sáhla. Lucius se k ní obrátil. "Ach, podívej se, matko!" řekl.

"To dítě je úplné zlatíčko!" Natáhl ruku a, nespouštěje oči z její tváře, jemně pohladil chlapcovy pozlacené bradavky.

"Nebo si to nemyslíš?"

"Ano, drahý." Agrippina, jak jsem viděl, se nijak nebavila. "Je velmi hezký."

"Že ano? Tak jdi, maličký." Lucius obrátil hocha čelem vzad a poplácal ho po zadku. Pořád přitom hleděl na Agrippinu.

"Přines nám pak zas nějaké víno." Hoch odcupital. "Tak, Tite, co máme k večeři? Mám hrozný hlad, přímo příšerný hlad!"

"Myslel jsem, že bys s císařovnou rád povečeřel v soukromí," řekl jsem.

Moje slova vyvolala u Agrippiny její první úsměv. Vzala Lucia za ruku.

"Ach, jak pozorné!" zamumlala. "Nemám pravdu, drahý?"

Lucius místo odpovědi přešel rty pudrovou bělobu jejího čela. Agrippina byla možná pořád velmi krásná, ale měla na sobě – viděl jsem to při jasném světle lamp – velmi silnou vrstvu líčidla. Pod bílým nánosem byly patrné vějířky vrásek v koutcích očí a na okrajích úst.

Majordomus čekal v zadní části vily. Zavolal jsem ho.

"Císař a císařovna si přejí ihned povečeřet," řekl jsem.

Uklonil se a počkal, až vykročili za ním.

Lucius mě uchopil za paži. "Výborně, Tite! Skvělé! Prostě úžasné!" zašeptal. Pak zamrkal. "Uvidíme se později, ano?"

Díval jsem se chvíli za nimi a pak jsem se vrátil ke společnosti.

Jednalo se o ohromný úspěch, na kterém mělo zásluhu především jídlo: neapolská zátoka je proslavená svými rybami.

Nápad s jeskyněmi jsem uplatnil i v zahradách a na pobřeží, takže jsme se najedli pod širým nebem a po večeři jsme se začali věnovat náročnější zábavě. Litoval jsem, že se slavnosti nemohla zúčastnit Silia – musela se věnovat manželským povinnostem – ale podařilo se mi bavit se dost dobře i v její nepřítomnosti. Ganymedes byl zřejmě zaměstnán jinde, ale měl kamaráda, a objevil jsem ještě dvě moc hezké nymfy, takže jsme mohli vytvořit čtveřici.

Lucia a Agrippinu jsem uviděl až mnohem později, když mi majordomus přišel říct, že císařský pár odchází. Lucius měl divnou náladu. Paži ovinul Agrippině kolem ramen a pevně ji objímal; a ona se na něho usmívala se zvláštním samolibým úsměvem jako spokojená kočka.

"Matka je poněkud unavena, Tite," řekl: hlas se mu přitom zas jakoby udýchaně zajíkal, měl stejné zbarvení, kterého jsem si všiml tehdy v tělocvičně. "Chce se ihned vrátit domů."

"Císařovnin člun čeká, pane." Majordomus se uklonil. Poznal jsem, že je nervózní, a zajímalo mě proč.

"Připravena, miláčku?" Lucius políbil Agrippinu na ústa. Zareagovala a já jsem zahlédl kmitnout se jazyk, než zas hlavu odtáhl. "Tak jdeme."

"Doprovodím vás k přístavišti," řekl jsem.

Vyšli jsme spolu do zahrady teď už mdle osvětlené a snažili se přitom nešlápnout na dvojice (nebo někdy trojice), které se tu a tam povalovaly na cestičkách. Agrippina, schoulená v pevném Luciově objetí, celou cestu nepromluvila.

Člun v přístavu byl jiný než ten, ve kterém přijeli. Byl už spuštěný na vodu a přes celou palubu měl velký baldachýn.

Agrippina se zastavila.

"Co je to?" řekla.

Lucius sezahihňal a objal ji.

"Poslední malé překvapení. Není krásný? Jen jdi. Je tam tak nádherné lehátko. Můžeš se cestou domů prospat."

"Ty nepojedeš se mnou?"

"Mám trochu podrážděný žaludek, má drahá. Pojedu raději po cestě a pak se uvidíme."

Posádka už byla na palubě i s Agrippininou komornou. Viděl jsem, že císařovna váhá.

"Určitě nepojedeš, Nerone?" řekla.

"Už jsem řekl, jak přijedu!" Luciova tvář najednou potemněla. "Tak už neblázni, matko! Loď je úplně bezpečná! Jed'!"

Dlouho stáli a dívali se na sebe, ale nedotkli se jeden druhého. Pak Agrippina beze slova přešla můstek a vstoupila na zakrytou palubu. Otroci odvázáli kotevní lana a loď vyplula.

"Pokud máš podrážděný žaludek," řekl jsem a obrátil jsem se k Luciovi, "proč ne..."

Zarazil jsem se. Sledoval vzdalující se člun prázdnýma očima, ze kterých stékaly černé maskarové slzy.

"Dnes v noci mě neopouštěj, Tite," zašeptal. "Vrať se se mnou do Bají."

Paměť je hrozná věc. Sotva promluvil, vzpomněl jsem si, kdy jsem poprvé slyšel ten podivný, bezdechý vzrušený hlas.

Při naší první společné večeři v paláci, té noci, kdy zemřel Britannikus.

Ucítil jsem náhlý závan chladu, i když noc byla teplá.

/23/

Nebyl jsem samozřejmě tak hloupý, abych mu dával najevo, že jsem si všiml jeho podivného chování a že jsem zjistil, co se za ním skrývá.

"Nemáme přece žádný důvod vracet se do Bají," řekl jsem. "Proč bychom nemohli zůstat tady?"

"Ach, to bych nemohl udělat." Luciovy oči se ještě skelně leskly. Usmíval se, nebo alespoň jeho ústa, a najednou podivným křečovitým pohybem trhl hlavou do strany. Pohled na něj byl příšerný. "Slíbil jsem to matce. Chudinka by byla nesmírně zklamaná, kdybych se tam neukázal."

"Pak mi tedy dovoľ, abych se podíval, jestli je připraven vůz," řekl jsem; a s úlevou jsem se vzdálil.

Hala byla prázdná – většina zbývajících hostů zabrala ložnice nahore v patře nebo se uložili venku v zahradě – ale když jsem se hnál domem, srazil jsem se s Anicetem. Malý Řek byl sice velitelem Luciova loďstva, ale nikdy nevypadal jinak než jako učitel s prsty upatlanými od inkoustu, kterým kdysi býval.

"Už odjela?" řekl. "Císařovna?"

"Ano, už odjela." Uhnul očima skoro jako Lucius. "Anicete, co se děje?"

"Pro Apollona, neptej se!" Byl bledý jako duch. "Jak vypadá císař?"

"Nechal jsem ho u mola. Chce, abych se s ním vrátil do Bají." Objevil se otrok a já jsem ho poslal postarat se o vůz

"Anicete, naposled se tě ptám, co se kruci stalo?"

Pohlédl mi přes rameno. Vytřeštil oči a zvedl kostnatý prst ke rtům. Obrátil jsem se. Ze zahrady přicházel Lucius.

"Tite, kde je ten zatracený vůz?" řekl. Svůj hlas už téměř ovládal, ale ozývalo se v něm potlačované vzrušení. "Chci domů."

"Už tu bude."

"Dobře, chci, aby si pospíšil. Jsem hrozně utahaný." Zasmál se. "Anicete, ty samozřejmě pojedeš s námi." To byl příkaz. Malý muž se uklonil.

Vyšli jsme před domovní dveře a čekali na povoz.

"Matka by už měla mít kus cesty za sebou." Lucius vzhlédl k obloze. "Není dnes úžasná noc na plavbu?"

Anicetus ani já jsme neodpověděli. Přijel vůz a my jsme nastoupili.

Cesta do Bají byla poklidná. Lucius neřikal nic, jen vyhlížel oknem do tmy. V koutě vedle mne tiše pochruřoval Anicetus.

Byli jsme sotva míli od města, když jsem si uvědomil, že se Lucius dívá přímo na mne, nebo spíš hledí skrze mne. Oči měl nepřítomné jako tehdy u mola a plakal.

"Toužila jsi jen po moci, moje milá," řekl jemně. "Nemilovala jsi mě pro mne samého. Nemohl jsem nic jiného dělat."

Zavřel jsem oči a předstíral spánek.

Druhého dne ráno, když se objevil posel z Bauli, jsme zjistili, že Agrippina žije.

Loď se potopila, jak bylo v plánu, v půli cesty mezi Bauli a Bajemi. Agrippina měla být zabita úderem do hlavy těžkým železným závažím, které bylo ukryto pod palubním baldachýnem, ale zadržely je boční strany jejího lehátka a ona se zatím stačila převalit rovnou do vody. Přestože měla hlubokou ránu v rameni, odplavala tiše pryč a vylovili ji nějací rybáři, kteří ji pak přivedli zpátky do vily.

Její služebná takové štěstí neměla. Aby poskytla Agrippině čas k útěku, křičela z vody, že je císařovna a vyzývala posádku, aby jí pomohla. Rozrazili jí hlavu lodním hákem.

To všechno jsem se samozřejmě dověděl až mnohem později. Agrippinin osvobozenec vyprávěl něco zcela jiného.

Přikradl se, když jsme snídali – Lucius, Anicetus a já – v císařské vile v Bájích. Lucius se uložil zpátky na lehátko a usmál se na něho s nádechem naděje.

"Tak co?" řekl.

"Mám pro tebe zprávu, pane, od tvé matky. Od paní Agrippiny."

Úsměv se změnil v mrazivou masku.

"Od mé matky?"

"Ano, pane. Říká, že díky božímu milosrdenství a tvé šťastné hvězdě unikla smrtelné nehodě." Pompézní slova zněla škrobeně a zvláště poslední bylo pečlivě zdůrazněno. "Chce, abych ti vyřídil, že utrpěla jen lehké zranění a že si nepřije, abys ji navštívil, než ji bude lépe."

Lucius vyskočil. Když vstával, zachytil koleno o malý stolek vedle lehátka a převrhl ho na podlahu. Stříbrný podnos zazvonil o mramor a zastavil se až u protější stěny.

"Takže nezemřela!" zašeptal.

Muž polkl. "Ne, pane. Je jen zraněná. A říká..."

"Strážte!"

Dvojité dveře se hlučně rozlétly a dva vojáci ve službě vtrhli s tasenými meči do místnosti. Vzápětí se zmateně zastavili.

Lucius pokynul bližšímu z nich.

"Ty!" vyštěkl. "Dej mi tu věc!"

Muž pohlédl na svého kolegu, pak císaři podal meč jílcem napřed.

Lucius ho hodil poslovi k nohám.

"Pokusil se mě zabít," řekl klidně. "Ten člověk se pokusil zavraždit mě. Všichni jste to viděli. Tite. Anicete. Je to úkladný vrah, kterého poslala matka, aby mě zabil."

Posel s hrůzou hleděl na meč.

"Pane, to nikdy!" zašeptal. "Ať do mne Jupiter uhodí, nikdy!"

"Zatkněte ho!" zaječel Lucius.

V naprostém tichu udělal druhý voják krok vpřed. Vzal muže za paži a beze slova ho odváděl. Anicetus a já jsme jen pohlédli na sebe.

Neozbrojený voják se sklonil, aby zvedl meč ze země, a chystal se následovat svého druha.

"Počkej." Lucius mu položil ruku na rameno. "Kde máš svou zbraň, můj milý?" Muž jen zíral s pokleslou čelistí "Nevíš, že když je voják přistižen ve službě beze zbraně, zasluhuje trest smrti?"

Voják mlčel, ale viděl jsem bělmo jeho očí. Levou rukou – napůl skrytou za zády – udělal znak kříže: na zažehnání šilenství a zlé moci.

Lucius muže prudce postrčil ke dveřím.

"No tak už jdi!" vyštěkl. "Tentokrát ti to projde. Ale ať se to podruhé nestane."

Dveře za ním se zavřely. Lucius na okamžik strnul. Pak se začal třást a pouli oči jako vyděšený býček.

"Pomoz mi, Tite," zašeptal. "Pomoz mi. Chce mě zabít. Poslala už jednoho. Může poslat další."

Byl jsem v takovém šoku, že jsem nebyl schopen promluvit. Anicetus byl bílý jako smrt a i on se třásl jako list. Lucius se náhle obrátil k němu s napřaženým ukazováčkem.

"Ty! Ty jsi sakra velitel mého loďstva! Udělej něco! Pošli do Bauli válečnou loď a zabij ji!"

"Pane, já ji..." koktal Anicetus.

Lucius dvěma ráznými kroky překonal vzdálenost mezi nimi a popadl ho pod krkem za tuniku. Látka se roztrhla.

"Zlikviduj ji, ty mizero!" vykřikl. "Doraz ji, kruci!"

Anicetus odvrával. Pozoroval jsem Lucia, jako bych sledoval divoké zvíře, které uprchlo z klece, ale on mi vůbec nevěnoval pozornost. Klopýtal zpátky ke svému stolku se snídaní, uložil se vedle něho a přitiskl kolena pevně k bradě. Do úst si strčil palec.

Opustil jsem ho tak tiše, jak jsem dokázal, zatímco on stále ležel v prenatalní poloze a cucal si prst.

Anicetus a jeho lidé překvapili Agrippinu samotnou v ložnici v baulské vile. Když viděla, že ji čeká smrt, roztrhla si noční košili až ke slabinám a odhalila břicho.

"Bodni mě sem," ukázala.

Její tělo bylo téhož večera spaleno na jednom z mých slavnostních lehátek posetých květy.

/24/

Příští dva dny byly příšerné. Lucius měl nesmírně vrtkavou náladu, kajícínou i triumfální zároveň, a velmi se děsil důsledků Agrippininy smrti. Kdybych měl odvahu, vrátil bych se do Říma, ale ve svém současném stavu by se na to díval jako na dezerci a odpornou zradu a podle toho by reagoval. Co bylo horší, byl jsem na něho sám: Anicetus zmizel. Když se po vraždě císaři hlásil, byl zelený jako nezralé jablko ("Ve vile mi bylo třikrát zle, Petronie. Ale ne z krve, z toho pachu."). Lucius mu chladně poděkoval a odeslal ho do Misena.

Seneka přijel z Říma, jak nejdřív mohl. Kola jeho vozu se ještě snad ani nezastavila, když vystoupil, a okamžitě se zavřel s Luciem. Zůstal jsem ten večer dlouho vzhůru, protože jsem doufal, že za mnou přijde a promluvíme si spolu.

Objevil se až ve dvě ráno. Ukázal jsem mu na lehátko pro hosty, ale on si napřed nalil plný pohár vína a vypil ho.

"Potřeboval jsem to," řekl prostě. Znělo to skoro lidsky.

"Co je s Neronem?" zeptal jsem se.

"Spí. Přesvědčil jsem ho, aby si nechal připravit od doktora trochu makového vývaru." Unaveně se opřel na lehátku. Jeho mohutné tváře byly naběhlé a šedivé jako jelenice nasáklá vodou a vypadal unaveně. "Dostaneme se z toho. Není konec světa."

Šel mi trochu na nervy, když o celé situaci mluvil tak klidně.

"Skoro," řekl jsem, "bych si myslel, že jsi rád, když ses Agrippiny zbavil."

"Nikdo nemá radost z vraždy, milý příteli." Našpulil rty. "Oceňuji výsledek, zavrhuji metodu. Zbývá jen minimalizovat škody."

"To je opravdu velmi morální přístup."

"Neodsuzuj mě, Petronie. Nazýval jsi mě politikem a měl jsi pravdu. Je úkolem politika – a filozofa – udělat ze špatného to nejlepší. Morálka někdy musí ustoupit pragmatismu. Snažím se dělat pro Řím to nejlepší, co mohu."

Bylo pozdě a nechtěl jsem se hádat. Kromě toho byl očividně vyčerpaný. Pokrčil jsem rameny.

"Promiň. Máš samozřejmě pravdu. Tak co si myslí Řím?"

Zavřel oči. Ted' už se doslova podobal mrtvole.

"Senát je rád, že se jí zbavil, za jakoukoliv cenu, ale obyčejným lidem se to nelíbí. Ani trochu se jim to nelíbí." Zamračil

se a pak zarecitoval: "Alcmaeon, Orestes a Nero bratři jsou, protože matku svou bez milosti zapíchnou."

Zasmál jsem se: "Co je ksakru zas tohle?"

"Úryvek kostrbatého verše, který jsem viděl naškrábaný na zdi nedaleko Appiovy brány. Rozhodně to není ojedinělý nápis, řeknu ti."

"Docela milý. Aspoň zní kulturně."

"Alcmaeona napsali špatně." Odmlčel se a zas otevřel oči. "Armáda je samozřejmě taky potenciální problém. Ale ta byla vždycky, pokud šlo o císařovnu."

Chápavě jsem přikývl. Hromotluční legionáři roztají obvykle jako máslo z nejpošetilejších důvodů a Agrippina byla dcerou jejich hrdiny Germanika.

"Myslíš, že by mohli dělat problémy?"

"Doufám, že ne. Neobjevuje se žádný zjevný uchazeč o trůn. Burrus má oči otevřeny a alespoň důstojníci jsou na naší straně. Jak jsem řekl, zvládneme to." Vztáhl ruku a nalil si další pohár vína. "Nevadí?" Zavrtěl jsem hlavou. "Hlavní starost mi dělá – a to je důvěrné, Petronie – císař sám. Určitě sis všiml jistého zhoršení jeho stavu."

"V posledních dvou dnech se mi zdál poněkud... rozrušený."

Seneka se nevesele pousmál. "Rozrušený. Ano. To je ovšem slabé slovo. Když jsem toho mládence viděl, blouznil. Přisahal, že Agrippina spáchala sebevraždu poté, co poslala svého osvobozence, aby ho zabil."

"Lhal."

"Ale to samozřejmě moc dobře vím! Problém je, že Nero tomu upřímně věří."

"To není možné. Byl jsem u toho." Popsal jsem scénu, ke které došlo při snídani. "Ten chudák byl popraven nevinně."

"Přesně tak." Seneka zaváhal. "Pokud se budeš držet mé rady, zapomeneš na to malé drama. A že to bylo drama, to víš, nic než divadlo, navzdory svému nepříjemně skutečnému závěru. Někdy mě napadá, jestli si císař vůbec ještě uvědomuje rozdíl mezi divadlem a skutečností. Měl jsi velké štěstí, milý příteli, že tě nevypudil jako našeho přítele Aniceta. Pochybují, že by Nero nějak spěchal, aby ho zas zavolal zpátky."

"Souhlasím. Tak co uděláme?"

Rozhodl ruce. "Samozřejmě nic. Co ještě můžeme dělat? Nero momentálně prožívá paniku, ale to přejde, až pozná, že mu nic nehrozí. A jediné, co můžeme dělat v budoucnu, je totéž, co jsme dělali posledních pět let. Starat se, aby si ten nebohý chlapec neuvědomoval svou moc, a zaměstnávat ho... jinými činnostmi." Pokusil se o úsměv. "Mimochodem, tvoje pomoc na tomto úseku je neocenitelná a byla vysoce hodnocena."

"Díky. Ale pořád mám pocit, že..."

Ozvala se rána a dveře se prudce rozlétly. Oba jsme se vyděšeně obrátili. Na prahu stál Lucius a opíral se o zárubeň, oči vytřeštěné a nepřítomné.

"Byla tam!" zašeptal. "Stála v koutě! Dívala se na mne!"

Vrávorat do pokoje směrem k nám. Vyděšený otrok za ním držel plášť, jako by to byla ptáčnickova síť. Oba jsme vyskočili. První se pohnul Seneka. Popadl plášť a přehodil ho Luciovi přes ramena. Já jsem zatím nalil do poháru víno a držel ho připravený v ruce.

"To je v pořádku," řekl jsem tiše, jako kdybych uklidňoval vystrašené dítě. "Je to v pořádku, Lucie. Něco se ti zdálo. Byl to jenom sen."

Lucius obrátil prázdný pohled ke mně. "Ale já jsem ji viděl! Stála tam v koutě! Měla rozpuštěné vlasy a v průvanu se jí vlnily a břicho měla..."

Udělal děsivý pohyb, jako když bodá do břicha, vzápětí mu ruka klesla a já jsem ucítil, že se mi na krku ježí vlasy. Pak odvrátil hlavu a začal prudce zvracet na zem. Pokoj se najednou naplnil pachem zvratků a směsi odvaru z makovic s vínem.

"Můj drahý hochu." Seneka promluvil pevným hlasem. "Císařovna je mrtvá."

"Myslíš, že to nevím?" Lucius prudce obrátil hlavu s ústy od zvratků k němu. "Říkala, že jsem ji zabil. Jak mi mohla takhle lhát?"

"Byl to zlý sen." Seneka mu položil ruku na rameno. "Nic než zlý sen. Teď se vrať do postele, milý příteli a..."

"Ne!" Vřhl se k nejbližšímu lehátku a zhroutil se na ně s tváří zabořenou v dlaních. "Nebyl to sen! Viděl jsem ji! Viděl jsem ji a ona lhala a lhala a její oči mě probodávaly, spalovaly! Jak mohla říkat takové věci? Nikdy bych mamince neublížil, nikdy, bez ohledu na to, jak byla zlá!" Najednou se posadil. "Možná není vůbec mrtvá. Možná je to všechno omyl. Seneko!" Chytil starce za zápěstí. Viděl jsem, jak mu zbělely prsty, a překvapilo mě, že ještě nepraskaly kosti.

"Postarej se, aby byla mrtvá! Prosím! Postarej se o to!"

"Nerone," promluvil tiše, ale velmi rozhodně Seneka. "Poslouchej mě, chlapče. Ona je mrtvá. Byla to noční můra, to je všechno. Je už velmi pozdě. Vrať se do postele a spi."

Pokynul jsem otrokům – objevili se tři, s očima vytřeštěnými jako sovy. Když Seneka vyprostil zápěstí z jeho sevření, pomohli mu vstát a napůl ho nesli, napůl vedli ke dveřím.

Když byl pryč, podívali jsme se na sebe. Pak Seneka potřásl hlavou a beze slova vyšel z pokoje.

Té noci jsem už moc nespál. Ano, byl to sen. Samozřejmě. Nic jiného to nemohlo být.

Podivné ovšem bylo, že jsem slyšel, jak Anicetus podával své hlášení, a byl jsem si jist, že nesdělil Luciovi žádné podrobnosti o způsobu vraždy. Určitě mu neřikal, že bodl císařovnu do břicha.

/25/

Seneka měl pravdu, i když jeho klid, se kterým smetl celou záležitost ze stolu, byl odporný. Lucius zůstal v Neapoli až do zří. Senát a provincie posílaly jeden vzkaz za druhým a blahopřály mu k zázračnému úniku před zákeřnou vraždou. Agrippininy sochy šly do vápenek, její jméno bylo otlučeno z veřejných památníků a den jejího narození byl zahrnut do kalendáře nešťastných dní. Ta hrozná ženská si samozřejmě nic jiného nezasloužila, ale stejně to bylo nechutné.

Na oslavu jeho návratu zorganizoval Burrus v Taurském amfiteátru na Martově poli vystoupení gladiátorů.

"Seneka z toho nemá radost a císař nebude mít taky," řekl mi mezi čtyřma očima, když přípravy vrcholily. "Ani jeden z nich není to, čemu ty říkáš fanda." Vyjádřil se velmi umírněně: jediné, co měl Lucius přece jen společného se Senekou, byl jeho iracionální odpor ke krvavým sportům. "Ale všechno dobře dopadne, Petronie. Chátra potřebuje kapku krve, aby se zas přiklonila na naši stranu. A na dobrém, čestném šermířském souboji není nic špatného. Lucius bude prostě muset zatnout zuby a hrát si na Římana."

Když jsem ho uviděl v tunelu vedoucím k císařské lóži, vypadal Lucius i pod pečlivě nanesenou vrstvou mejkapu poněkud nazelenale. Přišel s Poppaeou a Burrem, kteří ostentativně ignorovali jeden druhého a mluvili jen s mužem s hustými vlnitými černými vlasy, vzadu svázanými, sedícím v řadě jezdců. Seneka tam nebyl.

Císař se rozhlédl a všiml si mě.

"Ach, tady je můj poradce! Tite, pojď sem a dovol mi, abych tě představil Tigymu!"

Druhý muž se obrátil. Už na první pohled mi připadalo, že naše vzájemná nechuť je okamžitá. Měl hrubé rysy a velké zuby sedláka z jihu Itálie a pokoušel se nemračit, když ke mně napřáhoval ruku.

"Ofonius Tigellinus," řekl.

"Titus Petronius." Podal mi ruku. Byla velká jako lopata a téměř stejně tvrdá. Jeho sevření mě málem připravilo o čtyři prsty. "Rád tě vidím."

Lucius nás pobaveně sledoval.

"Tigy chová nejlepší závodní koně, jaké jsi kdy viděl," řekl. "A je s ním ohromná legrace. Jsem si jist, že z vás budou výborní přátelé."

"Nepochybují o tom," řekl jsem. Tigellinus mi naposled stiskl ruku a pak ji pustil.

"Pokud jsi připraven, pane, začneme." Uštváný úředník, který řídil vystoupení, ustoupil stranou.

"Výborně!" Lucius se zamračil. "Když už musíme, asi bychom měli. Dejme se do toho, moji mili."

Jakmile jsme vstoupili do lóže, ozvaly se trumpety. Na okamžik jsem byl oslněn sluncem svítícím mi přímo do očí a pak mě jako pěst zasáhl řev davu. Amfiteátr byl plný do posledního místečka. I v poměrně chladném dni jsem cítil výrazný pach lidského potu a koňského hnoje, mísící se s puchem zasychající krve. Všiml jsem si, že Lucius i Poppaea si drží u nosu parfémované kapesníčky.

Císař zamával davu, když jsme se usadili. Seděl jsem mezi Burrem a Tigellinem. S Burrem jsem se pozdravil kývnutím hlavy. Vypadal ještě nezdravěji a sešleji než jindy. Lucius zaujal místo ve své zdobené předsednické lóži a Poppaea vedle něho. Trubky znovu zatroubily, boční brány v aréně se otevřely a jakmile se objevili zápasníci, jásání se změnilo v ohlušující řev.

Burrus zajistil velkolepou podívanou. Bylo jich padesát vrcholových specialistů těžké váhy i bojovníků štíhlých jako leopardi. Seřadili se čelem k lóži ve dvojicích a předvedli tradiční obřadný pozdrav.

Tigellinus se usmíval. Loktem mě bolestně šťouchl do žeber.

"Je tu pěkný materiál," zašeptal. "Lepší než ty dýchavičné herky, co máme u nás na jihu."

Gladiátoři odpochodovali a na písku zůstaly jen dvě první dvojice – těžce vyzbrojení rybáři proti rváčům. Když se brány uzavřely, čtveřice mužů se znovu pozdravila a pak se nahrbila čelem k sobě.

"Tohle by mělo být dobré," zamručel Burrus. "Dva páry bratrů. Podle toho, co říká trenér, se jejich rodiny nenávidí na smrt."

Vyšší z rváčů se vrhl kupředu s lehkým oštěpem mřící na protivníkovu hrud'. Rybář uskočil, přitáhl obdélníkový štít, aby si chránil zebru, pak prudce sekl svým krátkým mečem do strany; ale rváč byl už pryč, lehkými pohyby tanečníka se vzdálil až k okraji arény. Dav zařval.

Zatím se druhému z rybářů podařilo prolít krev protivníka. Když jeho bratr couvl, vrhl se kupředu kolem štítu svého soupeře a bodl muže do břicha. Hrot jeho meče sklouzl po vnější straně stehna ustupujícího rváče a rozsekl ho až na kost. Muž zavrával a málem upadl.

"Vem si ho!" zamručel Tigellinus.

"Pozor!" To byl Burrus.

Zraněný rváč energicky přitáhl štít a nepřijemným švihem zápěstí zachytil paži s mečem svého protivníka právě v místě kde končila jeho zbroj. Rybářův meč zaduněl v písku a pod okrajem helmy s hledím se mu do hrdla zabořil oštěp.

Výtryskla krev. Zařinčel kov a rybář poklesl na kolena.

"Dobrá práce!" Tigellinova ruka udeřila do zábradlí. "Neříkal jsem ti to, Petronie? Rovnou na věc, žádný strachy!"

Souhlasil jsem; boj se vyvíjel opravdu solidně.

Polovina davu stála na nohách a ječela. Vítězný rváč vytáhl oštěp a zvedl ho vysoko nad hlavu; právě když se první rybář obrátil a zabořil meč až po jilec do jeho nechráněných zad.

"Ohó, výborně!" prohlásil Burrus. "Jupitere, to je ale boj, co? Dva mrtví za pět minut!"

Tigellinovi planuly oči. "Ten pitomec si ani neuvědomil, co ho zasáhlo!"

Podíval jsem se na císařský pár. Poppaea seděla strnule jako socha, ruce sevřené v klíně. Lucius hleděl stranou.

Připadal mi bledší než jindy.

Teď to bylo jedna k jedné. Hlava zbývajícího rváče chráněná helmou se pomalu obrátila k druhému soupeři, který stál a čekal pár metrů od něj. Hleděli na sebe a dav nad nimi šlel. Pak rybář upustil svůj meč, sehnul se a zvedl bratrův. Vrhel se kupředu jako mohutná vlna.

Rváč uskočil, zachovávaje vzdálenost asi deseti metrů. Párkrát se ozvalo fuj, ale většina lidí povzbuzovala, věděla, že cílem lehce vyzbrojeného muže je vyčerpat protivníka. Rybář si jasně uvědomoval, co se děje, protože se zastavil a čekal.

"Ten chlap není žádný hlupák," zabručel Burrus. "Ani ten druhý. Nakonec z toho bude pořádně tvrdá dřina." Usadil jsem se a sledoval, jak oba bojovníci krouží kolem sebe. Rvác se odvážil vpřed, ale hrot jeho oštěpu škrábl jen o železný střed rybářova štítu a těžký krátký meč sekl do držadla. Rvác uskočil a obrátil se k nekryté straně svého soupeře.

"Je načase si loknout." Tigellinus vytáhl koženou láhev vína, odzátkoval ji a napil se. Aniž by ji otřel, podal ji mně. "Dáš si?"

Zavrtěl jsem hlavou. Tigellinus pokrčil rameny a dal si druhý, delší lok. Oba bojovníci pod námi pořád kroužili jeden kolem druhého. Dav začínal být neklidný. Po mé levici někdo silným hlasem námořníka z Ostie zaječel: "Nepárejte se s tím!" Jestli křičel na rybáře nebo na rváče, nevím. Možná to nevěděl ani on sám.

Najednou se rvác pohnul. Pomalu ustupoval dozadu, lákal soupeře k sobě a postupně zvyšoval rychlost. Pak uhnul vlevo a oštěpem namířil do škvíry mezi rukou obrněnou mečem a okrajem štítu. Rybářův meč švihl nahoru a dolů, zachytil rukojeť oštěpu kousek nad hlavou a čistě ho rozštípl. Pak, když se jeho protivník pokoušel získat rovnováhu, prudce obrátil štít a veškerou silou udeřil jeho masivním železným výčnělkem do soupeřova krku. Rvác zařval a upadl, upustil oštěp i štít a chytil se za naražená žebra.

Očekával jsem jako všichni – že rybář vyčká na verdikt císaře, na znamení života nebo smrti, ale neudělal to. Odhodil štít a vlekl ječícího muže za vlasy k místu, kde ležel jeho bratr. Pak mu zvrátil hlavu tak daleko, jak to bylo možné, a nad mrtvolou mu probodl hrdlo. Dav řval nadšením. Lucius vstal, tvář měl bílou a kolébal se jako opilý.

"Svině! Hnusná barbarská svině!" ječel.

Poppaea a Burrus ho chytily pod pažemi a stáhli dolů; i když pochybuji, že si toho vůbec někdo všiml. Jistě ne rybář, který si strhl helmu a triumfálně mával zkrvaveným mečem. Ani publikum: to křičelo do ochraptění a házelo do arény ovoce, mince, oříšky – všechno, co mu přišlo pod ruku. Tigellinus se smál sám pro sebe a usrkával víno ze své láhve. Poppaea a Burrus už zas usadili císaře mezi sebe, když rybář triumfálně obešel arénu a naposledy zvedl meč na pozdrav císařské lóže. Několik otroků s háky odtahovalo mrtvé válečníky, zatímco jiní sypali přes kaluže krve čerstvý písek.

Branou vpochodovala druhá skupina gladiátorů.

Místo aby Lucius odpověděl na pozdrav, obrátil se k Burrovi. Byl pořád bleďý a třásl se. Prstem ukazoval na místo, kde před chvílí ležely tři mrtvolky, a na povykující dav vzadu.

"To je ten váš Řím!" syčel. "To je vrchol vaší takzvané civilizované římské společnosti! No, můžete zůstat a dívat se, jak se dál vraždí. Já jdu domů!"

Mlčky jsme na něho hleděli. Burrus měl na tváři neproniknutelný výraz. Když otroci otevřeli dveře císařské lóže, Lucius zmlkl. Pořád se chvěl, tvář brunátnou vzteky. "A až tahle jatka skončí, chci vás vidět v paláci! Všechny! I Seneku!"

/26/

Burrus poslal Senekovi naléhavou zprávu, aby se s námi setkal v Palatinu. Pokud ho překvapilo, že mezi námi vidí Tigellina, když jsme přišli, nedal to najevo, ale všiml jsem si, že se chová ještě odměřeněji a formálněji než obvykle. Všichni jsme se přizpůsobili jeho chování. Během nepříjemného čekání v předpokojí paláce jsme mlčeli jako ryby.

Lucius nás přijal ve svém soukromém pokoji. Přecházel po místnosti a pořád vypadal rozzlobeně.

"Tak? Líbila se vám krvavá lázeň, moji milí?" vyzvídal. "Cítíte se patřičně očištěni, vy všichni?"

"Pokud mluvím za sebe, ano," ozval se poklidně Burrus. "A chátka byla spokojena, což je hlavní. Provolávali ti slávu, Nerone, i když jsi je zbavil své přítomnosti."

Trhl jsem sebou. Bylo nebezpečné oponovat císaři v takové náladě, ale Burrus měl pravdu a Lucius to věděl. Žádný panovník si nemohl dovolit ignorovat davy; a Lucius chtěl být milován víc než kdokoli jiný.

"Můj drahý příteli, chápu tvé pocity, věř mi." Seneka byl smířlivější. "Já sám na legalizovanou řezničinu nemám čas, jak dobře víte. Ale Burrus to vystihl. Na rozdíl od nás má dav z ulice krutou duši. Nemůžeme čekat, že bude schopen skutečné katarze, prostě na to nemá dost inteligence."

Lucius se vrhl na lavici a sebral ze země malou bronzovou sošku. Mračil se. "No tak se přece posadte! Posadte se, všichni!" Mávl podrážděně směrem k židlím. "Máte v podstatě pravdu. Je to jenom chátka! Možná jsem se neměl tak rozčilit. Není to chyba těch lidí, vážně ne, jsou chudáci. Jak říká Seneka, nic jiného neumí. A ohromně mě obdivují."

"Kdo by neobdivoval, když tě zná?" Tigellinovo lichocení bylo tak ořesné, až mi vzalo dech.

"Přesně tak," přikývl Lucius a nepřítomně hladil bronz; byl to Korint'án, mladý a krásný atlet. "Osobní příklad, ten tady chybí. V poslední době jsem na to hodně myslel. Jediné, co lidé potřebují – co všichni Římané potřebují je, abychom jim ukázali, jak se chová skutečně civilizovaný člověk. Je třeba vychovávat příkladem a všechna pošetilost vymizí.

Souhlasíte se mnou?"

Cítil jsem, jak Seneka vedle mne váhá.

"V podstatě ano," řekl opatrně. "Ovšem člověk nemůže změnit lidskou povahu přes noc. Filozofové se o to pokoušejí celá staletí. Je to dlouhý, vyčerpávající proces, a přinejlepším nejistý."

"Och, to já vím, můj milý," Lucius odložil sošku. "Nejsem blázen. Ale jsem císař, a pokud si někdo může dělat, co chce, pak jsem to já. Mám pravdu?"

"Ovšem." Přisahám, že Tigellinus na mne mrkl; ale neměl jsem v úmyslu mu naletět. Zachovával jsem vážnou tvář a soustředěnou pozornost. "Máš docela pravdu. Jestli je někdo schopen je zcivilizovat, pak jsi to ty."

Seneka si odkašlal. "Co máš přesně na mysli, Nerone?"

Císař se začal rozhovňovat. "No, víte, za prvé jsou tu všechny ty hloupé bariéry. Mezi námi a nimi. A pak nesmyslné protirecké předsudky. Všeho se musíme zbavit. Otevřít lidem oči, aby viděli svět v plné šíři, pro své vlastní dobro."

Obrátil se ke mně. "Tite, drahý, víš, kam mířím, že? Jsi na mé straně?"

"Ano." Přemýšlel jsem, kam se dostaneme.

"Můj drahý hochu," řekl klidně Seneka. "To není otázka stran. Kdybys nám možná řekl trochu víc o svých plánech,

rozuměli bychom ti lépe."

"Ale to je přece tak jednoduché!" Lucius zas vyskočil a rozzářeně na nás hleděl. "Celý život jsem se na to připravoval! Jako na božské poslání!"

Burrus ztuhl. Byl z nás nejstarší a měl nejvíc v paměti šíleného zloducha Caligulu.

"Božské poslání?" řekl.

Lucius se na něho usmál.

"Civilizovat Řím. Opatřit mu trochu základní kultury."

Nastalo ticho.

"Například?" Burrova tvář byla jako z kamene.

"Atletiku. Balet. Divadlo. Hudební vystoupení. A tak dál." Přemýšlel jsem o plánech na "řecký" amfiteátr na Martově poli, které mi ukazoval před dvěma lety. Nakonec z nich nic nebylo, ale zdálo se, že myšlenka přetrvávala. "Moji drazí, bylo by to úžasné! Naprostá obroda!"

"A tvoje úloha v tom všem...?"

"Och, samozřejmě aktivní! Myslím, že jsem sice císař, ale zasloužím si taky trochu zábavy, ne? A nabídl bychom samozřejmě ceny, abychom povzbudili lidi k účasti."

"Lidi?" Divil jsem se, jak Neronův velitel pretoriánů mohl to slovo dostat přes sevřené zuby.

"Každého, kdo bude chtít! Opravdu každého! Přirozeně očekávám, že přední rodiny půjdou příkladem. Mezi nimi nejsou jen takové prohnílé staré pařezy jako ty, můj milý. Budou nadšeni, když je požádáme, tím jsem si jist.."

Burrus zrudl jako krocan. Napůl se zvedl ze židle.

"To je..." začal.

"...zajímavý nápad, drahý příteli," dokončil úlisně Seneka a uchopil Burra za zápěstí. "Ale člověk si možná potřebuje o takové věci trochu podiskutovat, než se pustí do praxe."

Lucius si ho nevsímal. Přecházel po pokoji. "Myslel jsem, že bychom mohli začít s novou vatikánskou závodní dráhou. Možná bych předvedl malou ukázkou řízení dvoukolých vozů."

Myslel jsem, že Burra v té chvíli raní mrtvice.

"Chceš říct," zašeptal, "že bys vůz řídil ty sám? Na veřejnosti?"

"Samozřejmě, můj milý. Proč ne?" Lucius se obrátil s úsměvem k Tigellinovi. "Umím to docela dobře, že Tigy?"

Tigellinus se také usmíval. On jediný zůstal naprosto v klidu a napadlo mě, že s ním Lucius už celou záležitost probral předtím.

"Jsi výborný, pane," řekl. "Vždycky lepší než Hermippus."

Hermippus byl nejlepší vozataj zelených, Luciova oblíbeného týmu.

„Tak vidíte." Lucioův úsměv se rozšířil. "A Tigy ví, o čem mluví. Dodává koně."

Aha. Takže o tom věděl. Už mi bylo jasné, proč byl Tigellinus pozván k téhle malé debatě.

"Nerone, nezlob se na mne," ozval se Burrus, "ale tohle prostě dělat nemůžeš."

Lucius se ani nepohnul a my ostatní taky.

"Ale jsem přece císař, moji drazí," řekl klidně. "A můžu si dělat, co se mi ksakru zachce."

"Burre, prosím!" Senekův výraz byl netečný, ale na jeho čele jsem zahlédl kapky potu. "Náš mladý přítel má naprostou pravdu. Můžeme mu jen přispět radou. Pokud se rozhodne neřídít se jí, pak se nedá nic dělat." Obrátil se k Luciovi.

"Možná by se mělo napřed... pozvat jen několik hostů... aby se dala lidem trocha času si na tu myšlenku zvyknout?"

Sám jsi přece řekl, že by byla chyba věci příliš uspěchat."

"Opravdu?" Lucius se zamračil. "Možná jsem to řekl. Moc na tom nezáleží. Ale jestliže na tom závisí štěstí toho starého mrzouta, pak to uděláme. Ale zásadně nejsi proti, že?"

"Jak bych mohl být? Jak říkáš, milý příteli, ty jsi císař."

"A konec." Lucius se na nás opět zářivě usmíval. "Výborně. Jsem rád, že jsme se zas všichni shodli. Nebojte se, uvidíte, že mám pravdu."

"Mohl bych se zeptat," ozval se jemně Seneka, "co ještě jsi měl na mysli?"

Lucius se posadil na lavici. "Už jsem říkal. Spoustu věcí. Na začátek divadelní festival. Balet, tragické recitály. Už mám připraveno několik skvělých písní." Zahihňal se. "Poppy chce, abych si oholil bradu, říká, že ji lechtá. To by byla záminka, myslím, první holení je pro vás staré Římany přece strašně důležité, že, drahý Burre? Slavná tradice! Myslel jsem, že bychom tomu mohli říkat Hry mládeže."

Burrus sevřel rty. Lucius si toho všiml zamračil se a odvrátil se od něho.

"No, jak myslíš, ty starý suchare!" vyštěkl. "Pro dnešek stačí, už mě z vás bolí hlava. Zmizte a můžete trucovat."

Odešli jsme.

Seneka měl pozvání na večeři někde jinde na Palatinu. Já jsem nasedl do nosítek spolu s Burrem, který ještě soutil.

"Ten pitomec ztratil i tu trochu rozumu, kterou měl!" vybuchl, sotva se zatáhly záclonky. "Jestli prosadí svůj idiotský plán, bude celá státní správa ve zbrani!"

"Mohlo by to být ještě horší," řekl jsem. "Alespoň není paranoik jako Tiberius, ani nechce, abychom mu podkuřovali, jako Caligula."

Ale Burrus se nedal jen tak uklidnit.

"Možná kdyby měl tu slušnost být blázen jak se patří, měl bych pro něho větší sympatie," zavrčel. "Alespoň bychom věděli, na čem jsme."

Měl jsem Burra rád a zdálo se mi, že mu dlužím trochu upřímnosti.

"Já se na to docela těším," řekl jsem. "Do Říma by se dostal aspoň závan čerstvého vzduchu."

Zíral na mne, jako bych se sám zbláznil.

"To přece nemyslíš vážně!"

"Samozřejmě že myslím. Ve srovnání s Řeckem je Řím nudný a k barbarství mu moc nechybí. Vždycky jsem si to myslel."

Povzdechl si, jako by mě považoval za ztracený případ. "Petronie, o tom jsme už mluvili. Řekové jsou svým způsobem skvělí, ale ve srovnání s římským olejem jsou jako voda. Každý císař, který by se pokusil ty dvě látky smísit, toho bude muset nechat, protože se mu to nepodaří."

"Uvidíme. Ale myslím, že Nero má rozumný cíl, a přeju mu štěstí."

"Pak jsi stejný blázen jako on."

Zmlkli jsme a myslel jsem si, že usnul. Odhrnul jsem záclonu a vyhlédl do tmy. Pak najednou řekl: "Mimochodem, co si myslíš o Tigellinovi?"

"Nic moc, můj milý."

Zakuckal se. "Ani já. Ten člověk je úplná zhoubu a k tomu prohnílý jak červivé jablko."

"Kdo to vlastně je?"

"Bývalý Agrippininův otrok. Caligula ho poslal do exilu, protože si to rozdával s jeho milenkou a její sestrou, a on tehdy odešel do Řecka. Nadělal nějaké jmění v obchodu s rybami a pak si to zas přihasil do Itálie. V poslední době má nedaleko Tarenta chov dostihových koní."

"Zvláštní figura. Zdá se, že Nero si ho oblíbil."

Zamručel něco neurčitěho a přikývl. "No jo. A to mě právě znepokojuje. Jak jsem řekl, je jako rakovina. Budeme muset drahého Tigyho pozorně sledovat."

Ale trvalo ještě dva roky, než dal Tigellinus svou přítomnost jaksepatří znát; a v té době byl už Burrus mrtev.

/27/

Luciova ukázka řízení dvoukolého vozu zvířila víc metaforického prachu než skutečného. Vládce Říma, oblečený do nádherného roucha z kóského hedvábí, sladěného s obočím a vlasy svázanými dozadu zlatou šňůrou, vedl klusem své čtyři koně po vatikánské dostihové dráze pod modrým baldachýnem posetým zlatými hvězdami. Počínal si dobře: Tigellinus sice přeháněl, když ho srovnával s Hermippem, ale ne moc.

Řím byl potěšen. Byl i poděšen. A pobouřen. Jízda byla pořádným výsměchem konvencím a rozdělila město na dvě poloviny. Chátra byla samozřejmě nesmírně nadšena, ale římská chátra je nadšena kdečím. Vyšší vrstvy se na to dívaly jinak. Někteří se smáli pod nos. Jiní, hlavně mladší a ti, kteří oceňovali, o co se Lucius snaží, tleskali, zatímco zarytí konzervativci se dívali s kamennými tvářemi a stisknutými rty a v soukromí ho posílali do horoucích pekel.

Postaral jsem se, abych mohl nadcházející Hry mládeže navštívit se Silií, ale nakonec nás byla čtyřčlenná skupina.

"Požádala jsem Akté, aby nás navštívila, Tite," řekla, když jsme upřesňovali podrobnosti. Akté se před několika měsíci vystěhovala z paláce a žila ve vile, kterou jí Lucius koupil v Puteoli. "Byla tam tak osamělá, chudinka. No a Gnaeus zrovna tak. Obvykle nijak netoužím, abyste se stýkali, ale je teď hrozně naštvaný kvůli nějakému korintskému flétnistovi a potřebuje rozptýlení. Nevadí ti to moc, že ne?"

"Jistěže ne, miláčku! Ani trochu!" Co může člověk říct? I když se dal předpokládat katastrofální výsledek. Arruntius zaujímal místo ještě o kus vpravo od Catona a na koncertě byste ho za normálních okolností neviděli ani mrtvého.

Hry začaly náboženským obřadem, který působil jako čistá fraška. Po spálení býka, kdy se v celém městě usadil pach jako v kuchyni, vylezl Lucius na schody Jupiterova chrámu a zvedl nahoru krásný zlatý koš zdobený perlami.

Obsahoval nástroje na holení vousů, které podle tradice svěřoval do úschovy bohu. ("Tomu starému se bude takové divadlo líbit, Tite," svěřil se mi předtím. "Taky se rád předváděl a myslím, že by z něho byl skvělý herec.")

To byl teprve začátek. V příštích několika dnech bylo naším hlavním úkolem chránit Arruntia před mrtvicí. Objevila se tam například baletka, která předvedla docela slušnou Kassandru, ("Její bratr je městský soudce, Petronie!") a, což bylo nejvíc pohoršující, scénu, kdy Pásifaé, která se ukryla do dřevěné duté krávy, se miluje se svým manželem býkem – kterého nádherně zatančil Paris. ("Jupitere! On ji píchá! Ten chlap ji doopravdy píchá!")

Což byla pravda, ale Paris to dělal velice vkusně. Ani Akté se nezačervenala. Za těchto okolností jsem si myslel, že bude lepší, když Arruntiovi neřeknu, že "Pásifaé" je manželka známého senátora a přihlásila se k představení dobrovolně. Mám dojem, že taková informace by ho odrovnala definitivně.

Poslední den vystoupil na jeviště sám Lucius.

Mělo to být samozřejmě překvapení, ale pochybuji, že by byl v přeplněném amfiteátru někdo, kdo by to nevěděl předem. Ovšem když v rouše harfenisty posetém flitry vystoupil na pódium, nastalo ticho, že byste slyšeli upadnout špendlík. Silia a já jsme pevně drželi Arruntia na sedadle.

Pak se začaly ozývat vlny potlesku jedna za druhou. Vyprovokovala je vždy speciálně najatá mládežnická klaka, kterou si císař sám ve velké tajnosti vycvičil: Lucius nic neponechal náhodě. Byla rozdělena do tří skupin rozptýlených po amfiteátru. První začala jen tiše bzučet, druhá tleskala přidrušeně jen špičkami prstů a třetí plácala naplno dlaněmi.

Výsledek byl úžasný. Aplaus se ozýval neskutečně dlouho, až nakonec Lucius zvedl ruku a zjednal si klid. Pak zazněla první píseň.

Zpíval nejlepší Terpnovu skladbu, Pláč Niobe nad jejími zavražděnými dětmi. Každý tón zněl čistě jako zvon a jeho podání mi málem vehnalo slzy do očí.

"Není výborný?" zašeptala pyšně Akté.

Přikývl jsem docela bez dechu. Byl lepší než dobrý. Císař necísař, šilenec nešilenec, lichotky stranou, Lucius se projevil jako skvělý interpret. Skladba, intonace a frázování byly vynikající. Měl jsem pocit, že dokonce i římské publikum musí ocenit kvalitu, kterou slyšelo.

I když evidentně ne všichni. Arruntius, zaklíněný mezi mne a Silií, měl tvář jako posmrtná maska předků. Potil se i pod nosem.

Píseň dozněla a vypukl potlesk. Byl ohlušující stejně jako předtím, ale účinkující si ho každopádně zasloužil. Jen jsem litoval, že nic neznamená. Jako římskému císaři by se Luciovi dostalo stejného potlesku, i kdyby krákorál jako vrána. Na přídavek zazpíval vlastní skladbu: Píseň umírajícího Attise. Pochybují, že by na ní sám Terpnus našel nějakou chybu. Rozhlédl jsem se po publiku. Na mnoha tvářích bylo vidět zaujetí, ale abych řekl pravdu, také dojetí, a když píseň skončila, byl to většinou prostý lid, kdo tleskal nejvíc. Zpozoroval jsem Seneku v první řadě a Burra, který seděl trochu dál vlevo s čestnou gardou pretoriánů. Do obličeje jsem jim neviděl, ale všiml jsem si, že měli slušnost tleskat jako ostatní.

I Arruntius tentokrát slabě zatleskal.

"Je to hanba," mumlal si přitom. "Hanba."

"Myslím, že byl výborný, drahý," řekla Silia. "Kdo by řekl, že má tak krásný hlas?"

"V minulosti každý občan, který se objevil na jevišti, automaticky o své občanství přišel." Arruntius byl sice rozčilený, ale hloupý nebyl; neozýval se moc hlasitě. "Ten zákon pořád platí, pokud vím. A císařovo účinkování není nic jiného než rouhání."

"Nesmysl," odsekla Silia. "Jak to může být rouhání, drahý?"

"Ty přece víš, co myslím! Nero je..."

Položil jsem mu varovně ruku na paži. Lucius zvedl ruku, aby umlčel obecnost a hluk potlesku se pomalu vytratil. Zazpíval další píseň a pak ještě jednu. Nakonec po pátém přídavku – dobrou hodinu poté, co měl koncert skončit – se uklonil a opustil jeviště. Potlesk pokračoval, ale císař se už neobjevil.

Počkal jsem, až odejdou diváci z naší řady – upjaté se tvářící starší finanční úředník a jeho doprovod – a pak jsem se také zvedl.

"Pojďme mu do zákulisí pográtulovat," prohlásil jsem. "Očekává to."

Arruntius se na mne podíval, jako bych mu udělal neslušný návrh.

"Ty si dělej, co chceš, Petronie, ale já jdu domů."

"Ach, Gnaee, nebuď takový suchar!" Silia ho vzala za paži. "No tak, miláčku! Ty taky, Akté."

"Já ne." Kroutila hlavou. "Lucius – myslím císař – mě nebude chtít vidět."

"Hlouposti! Nejsi v nemilosti, má milá! Ty ses rozhodla opustit Řím, on tě nevyhnal. Tak už přece pojďte, oba!"

"Silio, už jsem řekl." Arruntius se drsně vykroutil z jejího sevření. "Jdu domů. Uvidíme se později."

A bez dalšího slova odcházel od nás směrem k východu. Silia za ním něžně hleděla.

"Je to ale starý bručoun, že?" řekla. "No, nevádí, poradíme si bez něho."

Lucius byl ve své šatně asi s padesáti dalšími lidmi. Vypadalo to na oslavu v plné parádě.

"Tite!" Zářil. "Silio, miláčku! To je nádhery! Pojďte si pro polibek! Paride, naley jim, drahousku! To dobré víno, ne ty splašky, kterými jsi odbýval mě, hamoune!"

Razil jsem si cestu davem a vlekl Silií za ruku za sebou. Vyskytovala se tam především společnost umělců nebo jejich přívěsků. Šedivých nebo lysých hlav ani senátorských purpurových pruhů nebylo mnoho a po Burrovi nebo Senekovi taky ani stopy.

"Koho to tady ještě máš?" Lucius napřed políbil mne a pak Silií a nakukoval mi přes rameno. "Snad ne Akté?" Odsunul nás a přivinul ji do náruče. "Akté! To je úžasné! Myslel jsem, že trucuješ někde v Kompanii!"

"Netrucovala jsem." Aktina široká ošklivá tvář hořela a byla zmáčená slzami. "Víš, že to tak nebylo. Lucie, lásko, byl jsi skvělý!"

"No jasně." Lucius se zašklebil a políbil ji. "Paride, třikrát víno, miláčku! A jestli rozliješ, snížím ti plat!"

"Tu máš, vzácný pane." Paris se proplétal davem, stříbrný táč zvednutý co nejvýš, pak jediným plynulým pohybem přistál Luciovi u nohou s pažemi nad hlavou a očima obrácenými vzhůru. Na podnose stály tři číše vína plné až po okraj. Stříbro bylo neposkvrněné. Jako exhibice pohybu to bralo dech.

Lucius se zasmál a šfouchl do něj špičkou boty.

"Nebuď sarkastický, ty starý buzerante!" řekl. "A zvedni se. Vypadáš jako přiblblý šimpanz."

Paris se zatvářil naoko rozmrzele a vrátil se ke své skupině obdivovatelů.

"Tak." Lucius se obrátil k nám. "Povězte mi, jak jsem byl skvělý. A nevěšmejte si, jestli se budu červenat."

"Byl jsi bezvadný," řekl jsem. "Opravdu dokonalý."

Podíval se na mne zblízka, pak kývl, jako by byl spokojený.

"Byl jsem samozřejmě celou dobu nervózní jako stará panna. A dech mi páchl po cibuli. Bohové, jak já cibuli nesnáším!"

"Tak proč ji jíš?" Silia byla vždycky praktická.

"Cibule je nejlepší prostředek pro hlas, má milá. A taky pažitka v oleji, což je ještě odpornější. Ale stálo to za to, že? Mohl bych pokračovat celé hodiny, úplně mě hltali. Samozřejmě kromě starého Seneky a Burra. Neviděli jste je, ty staré mrzouty s nafknutými tvářemi, jak se snažili předstírat, že se jim můj zpěv líbí? Myslel jsem, že puknu, vážně!"

"Líbila se mi podpurná skupina," řekl jsem a upil vína. "Velmi účinné."

"Nepotřeboval je." Akté pořád zářila. Ještě nikdy jsem ji neviděl tvářit se tak pyšně.

Lucius se uklonil a políbil ji na čelo.

"Možná ne," řekl. "Ale fungovali skvěle, že? Někteří z nich byli námořníci, které jsem dostal na lodi z Alexandrie, nádherní hoši. Možná si je nechám, jenom pro tu psinu." Vrzly dveře. Lucius se k nim podíval a zamračil se. "Hrome, přicházejí fouňové! Zůstaňte u svých koryt, moji drazi!"

Otočil jsem se. Seneka si razil cestu zástupem tak rychle, jak mu důstojnost dovolovala.
"Ach, můj drahý příteli!" Dorazil k nám a objal Lucia. "Skvělý výkon. Co nejsrdečnější blahopřání!"
"Díky. Kde jsou ostatní... kde je Burrus?"
"I on ti gratuluje." Senekův úsměv objímal všechny. "Petronie. Silio. Akté, má milá, jsem rád, že tě zas vidím."
"Takže představení se ti líbilo?" Lucius měl už zas na tváři úsměv.
"Ovšem."
"Jak moc? Řekni."
Senekův úsměv ztuhl. "Promiň, Nerone," řekl. "Ale teď ti nerozumím."
"Je to prostá otázka, můj milý. Jak moc se ti líbil můj zpěv?"
"Velmi." Zaváhal. "Opravdu velice."
"Velmi není dost." Lucius nezvýšil hlas, ale místnost náhle ztichla. "Zdaleka to nestačí."
Seneka se neusmíval. Pohledem hledal u mne podporu.
"Annaeus Seneka, pane, chce říct," nasadil jsem svůj nejnabubřejší hlas, "že se mu tvůj zpěv líbil tak, jak se může nafrněnému starému mrzoutovi bez špetky hudebního sluchu líbit tenhle úžasný výkon."
Bylo to, jako by najednou praskla příliš napjatá struna. Císař zamrkal a objal mě.
"Ach, Tite!" řekl a zazubil se. "Není příšerný, Seneko? Představ si, že označuje mého hlavního poradce za nafrněného starého mrzouta bez hudebního sluchu! Co na to řekneš?"
"Vůbec nic, můj hochu." Viděl jsem, jak se stařec zoufale snaží zachovat klid. Na okamžik se vyděsil, a já jsem se mu nedivil. "Má docela pravdu. Nikdy neumím pořádně ocenit hudbu. Ale opravdu ses mi líbil, pokud jsem schopen tě ocenit."
"Pak jsme víc nemohli čekat, že? Není tvoje chyba, že nemáš jemné uši. Nebo že ty a Burrus jste párek starých nafrněných mrzoutů. Aspoň se snažíte." Lidé kolem nás se uchichtávali. Jako by byl na jevišti, zvedl ruku a vyžádal si klid. "Zřejmě je budeme muset vychovat, že Tite? Oba, Seneku i Burra."
Ve chvíli, kdy jsme opouštěli budovu, mi Seneka poděkoval. Odbyl jsem to se smíchem jako maličkost, ale oba jsme věděli, že císař dal oběma svým poradcům poslední vážné varování.
/28/
Obával jsem se, že Lucius zajde po svém vítězství nad římskými maloměšťáky příliš brzy příliš daleko. Ve skutečnosti však postupoval velmi citlivě.
"Některé lidi hry strašně rozčílily, Tite," prohlásil o deset dnů později ve stáji zelených, kde nám Hermippus předváděl nový tým. "Chci říct, že vím, že je to hloupé, ale tak to chodí. Druhý den v senátu mi připadalo, jako bych mluvil s hromadou mumií. Apronianus se kousal do rtů, až jsem si myslel, že vytryskne krev."
Procházeli jsme řadou stájí dál.
"Aspoň to byla jeho vlastní ústa," řekl jsem. "A zřejmě ukázal i jinou tvář."
"Ale prosím tě, můj milý!" vyprskl Lucius. "Myslím to vážně! Do tváře mi samozřejmě nehorázně lichotili, ale ve skutečnosti se jim ani trochu nelíbí, o co se pokouším. Že?"
"Ne," řekl jsem. "Nelíbí. Nelíbí se jim to, protože tomu nerozumějí."
Pohládl nozdry nejbližšího koně; byl to valach španělského původu a musel stát zelené celé jmění.
"Přesně tak. Ztracení Římané. No, bojím se, že se s tím budou muset smířit. Rozhodl jsem se příští rok uspořádat další festival. Tentokrát opravdu řecký."
Nijak zvlášť mě to nepřekvapilo. Hry mládeže byly nakonec ohromně populární u všech kromě konzervativců. Urazili jsme už hezký kus cesty od Cincinnata u pluhu* a bylo načase, abychom si to uvědomili.
"Předpokládám, že se zúčastníš?" začal jsem takticky.
Kůň v sousedním stání natáhl nozdry a očichával Luciovu paži. Lucius vzal z koše u zdi jablko a přistrčil ho k růžovým pyskům.
"Ne. Myslím že ne," řekl. "Už jsem v tom směru provokoval dost a vyvolal bych příliš mnoho nepříjemností. A taky tam z pochopitelných důvodů nebude žádný balet."
Přikývl jsem.
Řecké festivaly byly slavnostní, vážnou náboženskou událostí a baletní čísla se netěšila dobré pověsti: například Mystikus, jeden z Paridových kolegů, nedávno vyvolal skandál svým podílem na smrti dvou senátorů. Jeden srdeční infarkt in coitu bych dovedl pochopit – pánům, o které se jednalo, bylo koneckonců přes sedmdesát a Mystikus byl vitální chlapík – ale dva za jeden večer, to bylo nerozumné.
Lucius si vzal další jablko a kráčel podél řady koní. Byli ze Sicílie, černí jako půlnoc, bez jediného světlého chloupku. Vzpomněl jsem si na Tigellina.
"Nejsou nádherní?" řekl. Pohládl poslední černou hlavu. "Tenhle je nejlepší. Brontes. Opravdový závodník, uvidíš. Nevadilo by mi, kdybych ho řídil sám."
"A proč neřídíš?"
"Zas ti páprdové. Nemůžu si dovolit je moc rozčilovat, Tite, a už jsem se rozhodl."
Zavolal na podkoního a utřel si ruce do ručníku, který muž přinesl.
"Vlastně jsem se tě chtěl zeptat na jinou svoji myšlenku."
"Ano?" zareagoval jsem opatrně.
"Nedívej se tak ustaraně. Nejedná se o nic zvláštního. Co si myslíš o pravidelném pořádání večerů poezie?"
"Myslíš recitace?"
"Bohové, to ne! Něco na řecký způsob. Kdy lidi přijdou na večeri a předvedou, na čem zrovna pracují, aby jim každý mohl skočit do řeči se svými poznámkami a návrhy."

"Myslím, že je to výborný nápad. Koho bys pozval?"

"Kohokoliv. Všechny. I Seneku, když slíbí, že se bude chovat slušně."

"A Burra?"

"Ten starý kozel by nepoznal anapest*, i kdyby se vzeplal a kopl ho, můj milý." Zasmál jsem se. "Myslím to vážně. Má své přednosti, ale literární rozhled k nim nepatří. Tak co si o mé myšlence opravdu myslíš? Upřímně?"

"Už jsem řekl. Je vynikající."

"Dobře." Pohladil Bronta po krku. "Myslel jsem, že se ti bude líbit. Začneme okamžitě."

Luciovy literární večery se mi líbily, ovšem přivedly mě k první malé rozepři se Senekou. Prvotní příčinou byl Lucillius. vypasený Řek, který psal epigramy. Jednou večer nám pár přednesl a na závěr zarecitoval tehle:

Thyestes snědl vlastní dítě: ubožák –

je mi ho líto.

Ovšem –

nebylo by hezké, kdyby Seneka udělal totéž?

Provokativní a ne zrovna taktní, zvlášť když ten velký muž s ním tehdy sdílel lehátko. Všichni zařvali smíchem: já jsem právě jedl hroznové víno a zakuckal jsem se, až mě můj partner na lehátku musel bouchnout do zad.

Seneka se nafoukl jako uražený krocan.

"Pokud," řekl, "to má být narážka na moji poslední tragédii, pak není zrovna k smíchu."

Lucillius pokrčil rameny a zvedl krásný oblouk obočí. Zatímco Seneka natékal ještě víc, obrátil se k císaři a malátně zvedl ruku v klasické póze gladiátora čekajícího na verdikt. Místnost vybuchla a Seneka vypadal nevrleji než jindy.

"Ale no tak, Seneko!" řekl Lucius. "Nebud' takový starý suchar! Byl to jenom vtip."

"Zrovna jako jeho Thyestes," zamumlal Lucillius, ale tak hlasitě, že ho všichni slyšeli. Zase se ozval smích, ke kterému se přidal i Lucius.

V té chvíli už Seneka přímo zuřil.

"Možná, můj drahý Lucillie," řekl a obrátil se k Řekovi, "bys mohl být tak laskav a říct mi, co přesně není na mé hře v pořádku."

A já. Méně ješitný člověk by viděl nebezpečí takové výzvy, ale skromné a objektivní posouzení vlastních literárních schopností nikdy nepatřilo k Senekovým silným stránkám. Lucillius celou věc škodolibě zkritizoval a ostatní se přitom mísili do hovoru. Pochyboval jsem, jestli se ten starý pisálek někdy v životě setkal s takovou dávkou oprávněné kritiky a jestli byla tak jízlivá, že ho dokázala zesměšnit.

Nakonec nevydržel a vybuchl.

"Alespoň císaři se líbila!" Obrátil se k Luciovi, který se provokací nezúčastnil. "Řekl jsi to přece, když jsem pořádal recitál, nemám pravdu, drahý chlapče?"

"Ovšemže jsem to řekl, můj milý!" Lucius k němu vyslal zářivý úsměv. "Tvůj Thyestes je vynikající divadelní hra! Maso a krev po kýblech! Nádherné šílenství od začátku do konce a úžasně odporné!" Otrásl se. "Skvělý kousek!"

Tohle Seneka zrovna nečekal. Jeho tvář zbrunátněla.

"A jako poezie, můj milý?" vyzval ho Lucillius. "Po literární stránce?"

Lucius se usmál ještě víc. "Ach, po literární stránce je to obludná hra."

Seneka zíral s otevřenými ústy. Pokoj vybuchl smíchem.

Po zbytek večera už toho moc neřekl.

Byl roztrpčen, ještě když jsme se dopravovali domů ve společných nosítkách.

"Nechápu, co vidí císař na těch takzvaných spisovatelích!" prohlásil. "Dnes to bylo příšerné, naprosto příšerné!"

"Mně se to docela líbilo," řekl jsem.

I ve tmě jsem cítil jeho hněvivý pohled.

"Nechci tě nijak urážet, Petronie, ale něco ti povím. Je v tobě příliš mnoho anarchisty, než aby to bylo pro tebe dobré. A pro jiné taky."

"Opravdu?" řekl jsem mírně. "I pro jiné, jo?"

"Jistě." Urovnal záclonku. "Nezapomeň, že máš jistou zodpovědnost. Způsob, jakým se podbízíš císaři, je někdy do nebe volající. Dáváš tomu ubožákovi naprosto nevhodný příklad."

Byl jsem příliš vyveden z konceptu, než abych se rozzlobil. "Seneko, nebud' směšný! Co se týče podbízění Luciovi, mohl bys mi v tom dávat každý den lekce."

"To je úplně něco jiného!" řekl škrobeně. "Vrtkávému vladaři se musí ustupovat v malých věcech, aby se chránily velké. Jestli Nero touží po večírcích a tanečnicích..."

"Tanečnický myslíš taky, drahý?"

"...pak mu chci dát večírky a tanečnice. Ale to neznamená, že je schvaluji, a určitě bych ho v jejich pořádání nepovzbuzoval, natož abych mu navrhoval nějaká... vylepšení. A ty, zdá se, děláš obojí."

"Možná proto, že i mně se líbí večírky a tanečnice. A tanečníci."

"Nebud' nechutný!"

"Alespoň nejsem pokrytec." I když jsem znal důvod jeho špatné nálady, kterou se snažil přenést i na mne, musel jsem se snažit, aby mi v hlase neznělo podráždění. "Myslím si, že Nero udělal za posledních pár měsíců s Římem zázraky. Zbavil ho zčásti prachu a přinesl zas trochu barvy do života."

Seneka zafuněl. "Nero není nic jiného než rozmazlené děčko. Rozmazlené děti, především ty, které se náhodou staly panovníky, potřebují pečlivé vedení. Ať se ti to líbí, nebo ne, ty patříš k jeho rádcům a musím bohužel říci, že zrovna teď ses ve své práci moc nevyznamenal."

"Nesouhlasím." Už jsem se začínal zlobit. "Za prvé, císař není děčko. Už jsem ti to řekl. Ovšem umělec je. Jeho priority jsou možná jiné než tvoje, ale jsou zrovna tak důležité a skutečnost, že je nedovedeš ocenit, neznamená..."

"Přestaň mluvit sám jako děčko!" odsekl Seneka. "To je nesmysl! Bez ohledu na své umělecké sklony je Nero především panovník. Má mnoho dobrých vlastností, ale je a vždycky bude psychicky nevyrovnaný a příliš náchylný nechat se ovlivňovat jinými, a to u vladaře nutně vede ke katastrofě."

"Souhlasím, ale..."

"Není žádné ale! Jsme jako dvoukolý vůz, Petronie, se splašeným koněm a jedinou otěží. Poslední, co potřebujeme, je, aby nějaký idiot s dobrými úmysly pobízel zvíře k vyššímu výkonu."

"Jak nádherná metafora, můj milý! A lichotivá pro císaře i pro mne."

"Zatraceně, je to tak!"

"Možná ano," řekl jsem opatrně; ještě nikdy jsem neslyšel Seneku klít a bylo mi jasné, že je opravdu rozčilený. "Ale co když kůň míří přiměřeným tempem ve správném směru a tvůj idiot má pochybnosti o tom, jestli jeho kolega má právo dávat povely?"

"Pak je ten člověk ještě větší blázen, než za jakého jsem ho považoval!"

K tomu nebylo co říct. Zbytek cesty proběhl v nepřátelském mlčení a na Caeliu jsem ho vysadil jako horkou cihlu.

/29/

No dobře. Myslím, že bylo nevyhnutelné, abychom se nakonec nepohodli. U Seneky byl na prvním místě mozek, zatímco já jsem si nikdy nedělal nároky na to být intelektuál. Možná proto jsem tak dobře vycházel s Luciem. Byli jsme si v mnoha směrech podobní. A pořád jsme.

Bezděčně si začínám uvědomovat, že vyprávění tohoto příběhu je pro mne zrovna takovou cestou (doufejme) jako pro tebe, můj čtenáři. Cítím například o něco větší sympatie k Senekovi, než jsem cítil na začátku (Dion se usmívá! Běž do háje, Dione!), a určitě i větší, než jsem cítil při naší rozepři. Možná to způsobuje ztráta krve a moje schopnost myslet slábne nebo se mění. Seneka si samozřejmě taky nakonec podržel zápěstí a sdílená sebevražda nevyhnutelně plodí jisté sympatie, takové, jaké bývají mezi členy kteréhokoliv exkluzivního klubu. Kdybych ho tak rychle nezavřel jako pokrytce a kdyby on byl méně přesvědčen o své dokonalosti, možná bychom se sice nestali přáteli, ale zřejmě bychom alespoň dosáhli lepšího porozumění.

Ale dost sentimentálního filozofování, kamarádi. To není, jak se říká, moje parketa.

Jak to bývá, po hádce v nosítkách jsme se k sobě začali chovat s jistou obezřetností. Jen jednou se bariéry mezi námi snížily a my jsme se ocitli na stejné straně: o dva roky později, po vraždě městského prefekta Pedania.

Pedanius byl pěkný mizera: hubený, zakyslý Cato, který byl samá skrupule a nikdy nezapomněl na žádnou křivdu. Měl kuchaře jménem Cynus, který si ušetřil ze svého spropitného tolik, že si mohl koupit svobodu. Poté, co byla smlouva mezi nimi dojednána, Pedanius z dohody vycouval, aniž by mu vrátil peníze. Té noci vzal Cynus svůj nejlepší porcovací nůž a podržel tomu chudákovi krk. Pak se vzdal. Jako vrah, který se sám přiznal, zasloužil, co ho čekalo, ale podle římských zákonů platí, že když otrok zabije svého pána, jsou všichni další otroci v domácnosti popraveni spolu s ním. Což v tom případě obnášelo čtyři stovky nevinných mužů, žen a dětí.

Když zpráva pronikla na veřejnost, vypukly bouře v ulicích a davy obklopile budovu senátu, kde se případ projednával. Nakonec byl trest smrti potvrzen, hlavně díky výmluvnosti dalšího výlupka vyšších tříd jménem Cassius Longinus; a aby bylo jisté, že nenastanou žádné problémy s chátrou, byla podél cesty, kterou byli odsouzení otroci vedeni na popravu, nasazena zvláštní jednotka pretoriánů.

Jako každý jiný slušný člověk v Římě jsem byl i já konsternován a šokován; tak šokován, že jsem se vypravil do paláce s nadějí, že přesvědčím Lucia, aby rozhodnutí senátu anuloval. Byl jsem už na cestě, šel jsem zas od svého bankéře na fóru, když jsem narazil na Arruntia. Řekl mi, jak ho výsledek jednání potěšil.

"Cassius jim to pořádně naservíroval," prohlásil. "Měl bys ho slyšet, Petronie! Nádherná řeč, prostě skvělá!"

"Šťastné uši, kterým se dostalo takového požehnání," citoval jsem řecky.

"Cože?" Arruntius se zamračil: nemyslím, že pochopil smysl, natož narážku. "Aha. Opravdu, ano, jistě. Každopádně si vysloužil bouřlivé ovace, a to se často nestává. Bylo to taky jasné poselství těm nanicovatým liberálům, kterých máme plné zuby, to ti řeknu."

Já jsem měl taky dost. Arruntia.

"Myslíš císaře, můj milý?" řekl jsem nahlas. Několik hlav se obrátilo naším směrem. "A kdo mají být ti ,my'?"

Arruntius zbledl a rychle se rozhlédl na obě strany.

"Buď zticha, ty blázne!" zasyčel. "Víš moc dobře, koho myslím! Cassius měl rozhodně pravdu. Někdo musí občas vyslovit samozřejmé, jenom aby nám připomněl, že je to samozřejmé."

"Je samozřejmé, aby čtyři sta nevinných lidí muselo zemřít jen proto, že náhodou byli pod stejnou střechou, pod kterou byla spáchána vražda? Arruntie, drahý, to je prostě úžasné!"

"Ne lidí. Otroků. A vůbec ne tak nevinných."

"Kolik z nich podržilo někomu krk?"

Zamračil se. "Nehřej si se slovíčky! Myslíš, že jich pár nevědělo o tom, že se chystá vražda? Že to ten darebák kuchař zachoval v naprosté tajnosti?"

"I kdyby..."

"I kdyby nie!" Arruntius se obrátil k odchodu, jako by si nade mnou v duchu umýval ruce. "Když budou všichni potrestáni, bude jisté, že se to už nikdy nestane. Až příště nějakého praštěného hajzla napadne zabít svého pána,

zatraceně dobře si to rozmyslí. Někdy na shledanou, Petronie."

Když jsem se konečně dostal do paláce, Seneka už byl v předpokoji. Byl bledý jako smrt.

"Petronie." Strnule na mne kývl.

"Seneko." Byl jsem podobně chladný; neviděli jsme se celé měsíce a i tehdy naposled jsme spolu sotva promluvili. Naštěstí se v té chvíli objevil sekretář a zavedl nás přímo do císařova soukromého apartmá.

I Lucius vypadal přepadle. Přestože bylo pozdní odpoledne, nebyl oholen a měl na sobě pomačkanou tuniku. Ještě předtím, než za námi otrok zavřel dveře, pozvedl ruku, aby nás uklidnil.

"Já vím!" řekl. "Nedívejte se tak na mne! Nemůžu nic dělat."

Seneka se spustil na židli. Ruce se mu třáslly.

"Jednou jsi řekl, příteli, když po tobě žádali, abys podepsal rozsudek smrti, že si přeješ, aby ses nikdy nenaučil psát."

"Se mnou to nemá nic společného! Je to zákon!" Lucius se obrátil ke mně. "Tite, vysvětli mu to!"

"Ty jsi císař." Posadil jsem se. "Jsi víc než zákon."

"Nejsem!" Lucius udeřil rukou do stolu před sebou. "Senát rozhodl. Senát nese zodpovědnost, ne já."

"Ty máš právo veta."

"Můj milý, nemůžu! Opravdu! Copak nechápeš?" Zíral jsem na něho. "Nedávej mi to za vinu, je to vina senátu a jeho pokřivených římských představ o spravedlnosti!" Vzpomněl jsem si na Arruntia. Pokřivený bylo přesné slovo. "Nebyli jste u toho jeden ani druhý, když Cassius přednášel svůj projev."

"On znamená jen jeden hlas," řekl tiše Seneka. "Jsou tam přece i jiní."

"Osli, ano." Lucius začal přecházet po pokoji. Málem mu tekly slzy. "Spousty jiných. Většinou souhlasili, protože Cassiův argument byl pádný: 'Je to zákon, jak ho vytvořili naši otcové, pánové, podle něho se vždy postupovalo. Zažili jsme v posledních letech už dost změn. Udělejte si stanovisko hned, než bude příliš pozdě. Hlasujte pro staré dobré římské způsoby!'" Zarazil se a pohlédl na nás. "Myslíte, že jsem blázen? Že nevidím souvislosti?"

"Cassius z toho udělal politickou záležitost." Pocítil jsem nevolnost. Tak tohle tedy myslel Arruntius tím jasným poselstvím liberálům.

"Samozřejmě! A většina senátu je při něm. Nemůžu s nimi bojovat, neodvážím se, po tomhle ne!" Náhle si Lucius odplivl. "Barbaři! Hnusní barbaři! Nenávidím je!"

"Nejsou barbaři." Seneka sepal ruce. Díval se k zemi. Napadlo mě, že se snad modlí. "Jenom podléhají klamu."

"Takovému klamu, kterému podle tebe podléhám i já?" Žádná odpověď. Zadržel jsem dech, ale Lucius dál nenaléhal; pokračoval velmi jemně. "Můj milý, co by tvoji historikové – tvoji vzdělání, solidní, vlastenečtí římscí historikové – napsali o Cassiovi a o mně, kdybychom oba zítra zemřeli? Řekli by, že Nero byl hříčka přírody, zvrhlík, který se opíčil po Řecích a pořádal v divadlech veřejná vystoupení. A Cassius? Dobrý, konzervativní Říman, jenž se postavil tyranům stejně jako jeho jmenovec. Které straně bys dával přednost, i kdyby se počítaly mrtvoly?"

Seneka neřekl nic, jen hleděl na své ruce. Lucius se vrhl na lehátko a nalil si víno.

"Víš, budou toho litovat," prohlásil nenuceně. "Všichni. Já nezapomínám."

Vyměnili jsme si se Senekou pohled. Lucius si ho všiml a usmál se, jen ústy, ne očima.

"Och, nebojte se, moji draží! Nejsem jako můj strýc Gaius, nemyslím to tak! Ale oni nakonec opravdu budou litovat. Teď vypadněte, je mi nanic. Konec interview. Žádost se zamítá."

Odešli jsme.

Zemřeli. Všichni. Všech čtyři sta lidí.

/30/

Myslím, že i Cassius by zaváhal, kdyby věděl, co bude nakonec znamenat poprava těch čtyř stovek otroků, a nejen pro senát. O jedenáct měsíců později poskytl Luciovi vhodnou záminku Antistius Sosianus, když u slavnostní večeře recitoval verše, které císaře zesměšňovaly.

Verše byly vysloveně kostrbaté, a kdyby byly napsány před Pedaniovým případem, myslím, že by je Lucius ignoroval, stejně jako tehdy ignoroval podobné: jako mnozí jiní umělci byl si i on jist svým talentem tak, že každým, kdo ho nerozpoznal, opovrhoval. Ovšem rozhodl se využít situace, aby vyslal senátu zřetelné poselství. Prostřednictvím úslušného pomocníka byl Sosianus obviněn z vlastizrady.

Senát byl šokován. Když se Lucius stal císařem, slíbil, že je konec s vlastizrádnými procesy, které pošpinily Claudiovu vládu a byly nechvalně známým zdrojem peněz pro profesionální udavače. Zcela nevinná věta nebo nevhodný žert pronesený jen mimochodem mohl vyústit v rozsudek smrti nebo exil: a většinou obětí byli senátoři nebo jejich příbuzní z jezdců. Při pomýšlení že by císař mohl procesy obnovit, se nejednomu patriciovi stahoval konečník. I já jsem začínal mít obavy.

"Ale, Tite, to je perfektní plán!" trval na svém Lucius, když jsem jakoby náhodou zašel do paláce prozkoumat vítr kvůli některým senátorským kamarádům. "Drobet strachu jim neuškodí. Tomu rozumí. Navíc si nedovedou vážit toho, že u moci jsem právě já, opravdu ne."

Procházeli jsme se v zahradách paláce. Lucius se tu a tam zastavil, aby utrhl zelenou ratolest do věnce, který splétal.

"Sám jsi zažil období procesů." Snažil jsem se mluvit nenuceně. "Opravdu chceš, aby se ty hrůzy opakovaly? Neškodní staří páprdové odsuzování na smrt, jenom proto, že si na večírek vzali plášť s purpurem?"

"Ovšemže ne! Nehloupni." Zamračil se na živý zimostrázový plot sestříhaný do podoby páva. "Chci jenom, aby viděli, že všechno by mohlo být mnohem horší, kdybych měl sklon k něčemu podobnému. A mimo to, Sosianus je slizký mizera. Římu bude bez něho líp."

Ucítil jsem chlad. "Necháš senát, aby ho popravil?" Za vlastizrady byla jediným trestem smrt. "Jenom pro pár hloupých

veršů?"

"Ne." Zahihňal se. "Nejsem zručná, můj milý, to už bys měl vědět. Budou to samozřejmě chtít udělat, protože se budu hrozně rozčilovat a zlobit a ti patolízalší darebáci budou předpokládat, že jsem stejně bezohledný jako oni. Ale v posledním okamžiku se tam objevím a ukážu jim, jak se chová řádný civilizovaný člověk." Nasadil si věnec na hlavu a sklopil ho na stranu. "Bude to pro ně užitečná lekce, Tite, nic víc. A ten pisálek může v exilu vylepšovat své jamby." Lucius však nemusel zasahovat, což byla zřejmě zčásti moje chyba, i když jsem mu to nikdy neřekl: nikdy by neodolal grandióznímu teatrálnímu gestu. Případ proběhl přesně tak, jak předvídal. Zvolený konzul, prvotřídní šplhavec jménem Marullus, požadoval trest smrti, a dostal by, co chtěl, kdybych se předtím nezminil starému Thraseovi Paetovi, jednomu z mála slušných členů senátu, jak se na to Lucius doopravdy dívá. Senát však rozhodl, že Sosianus vyvázne s exilem.

Přestože proces se Sosianem vysloveně hraničil s fraškou, o šest měsíců později učinil Lucius rozhodnutí, které mělo mnohem bezprostřednější – a zároveň dalekosáhlejší – důsledky.

Dověděl jsem se o něm při běžné návštěvě paláce u příležitosti příprav oslav jarních svátků, o jejichž zorganizování mě Lucius požádal. Sekretář mě jako obvykle uvedl do jeho soukromého apartmá. Na lehátku pro hosty po císařově pravici žvýkal skleníkovou broskev muž, jemuž jsem se snažil vyhýbat víc než dva roky.

"Tite! Pojď dál, můj milý!" Lucius byl samý úsměv. "Pozdrav nového velitele pretoriánů!"

"Spoluvelitele." Tigellinus odložil broskev a obdařil mě líným, nepříliš příjemným úsměvem. "S Faeniem Rufem."

"Co se stalo s Burrem?" Hloupá otázka, ale byl jsem v šoku. Burrus velel pretoriánům. Tigellinus měl na starost městskou stráž poté, co ho Lucius před rokem přivedl do Říma, ale od této funkce k veliteli pretoriánů je obrovský skok.

"Je mrtvý. Zemřel včera v noci." Lucius se pořád usmíval. "Nádor v krku ho nakonec zabil. Smůla. Tite, posad' se přece, můj milý, připadáš mi hrozně bleďý."

Měl jsem pocit, jako by mě někdo zezadu praštil pytle s pískem. Přitáhl jsem si židli. Věděl jsem, že Burrus v posledních měsících trpěl kvůli výrůstku v průdušnici, ale zdálo se, že se jeho stav nemění. Teď náhle nebyl.

"Rufus je jenom ústupek senátu," říkal Lucius. "Doopravdy se s ním nepočítá, je to přinejlepším nepoužitelný starý páprda. Ve skutečnosti bude mít všechno na starosti Tigy. Nebude to bezvadné?"

"Bude," řekl jsem. Tigellinus se na mne díval temnými pobavenými očima. "Burra je mi líto. Ani jsem nevěděl, že umírá."

"Ani já ne, můj drahý." Lucius rozhodil ruce. "Ale nakonec to šlo rychle. Jednou jsi tady, za chvíli je z tebe hromádka kostí. Všechny nás to čeká. Musím pro něho složit báseň."

"Když mluvíme o hromádce starých kostí, Petronie," Tigellinus si utrl kuličku hroznového vína z trsu na míse vedle sebe, "jak se má v poslední době tvůj kámoš Seneka?"

V páteři jsem ucítil chlad. "Nevím. Dlouho jsem ho neviděl."

"Budeme si spolu muset promluvit, my dva. Nemám pravdu, Nerone?" Jeho oči na okamžik sklouzly ode mne, když vyhodil kuličku do vzduchu a šikově ji chytil do úst. Rozkousal ji a zrníčka vyplivl do dlaně.

"Když musíš, miláčku. Ačkoliv vůbec nechápu, proč bys měl. Se starým skuhralem se sotva pobavíš," zamračil se Lucius. "A když už o tom mluvíme, Tite, nezdá se mi, že bys byl příliš nadšen mým novým jmenováním."

"Prosím?" Ještě jsem se díval na Tigellina, který si vybíral další hrozen.

"Nadšen. Potěšen. Bez sebe radostí. Uchvácen." Tigellinus se zakuckal. "Z nápadu dát Tigymu na starost pretoriány, můj milý."

"Ovšemže jsem." Pokusil jsem se o úsměv, i když to nebylo snadné, protože se do mne zavrtávaly Tigellinovy černé oči. "Jenom mě trochu překvapilo, co jsem se dověděl o Burrovi. Nejsrdečnější blahopřání, Tigelline."

"Díky."

Císař sledoval naši upjatou konverzaci s pobaveným zájmem.

"Zeptej se mě proč," řekl.

"Co proč?"

"Proč Tigellinus." Zvedl se ze svého místa, přešel k lehátku, na němž se rozvaloval Tigellinus, a posadil se na okraj.

"Určitě umíráš touhou to vědět. Nemám pravdu?"

"Nemusím se ani ptát. Myslím, že je to výborný nápad."

"Ne, to si nemyslíš, můj drahý." Luciovy prsty se zabořily do vlasů jeho souseda a začaly je čuchat, jako by byl Tigellinus nějaká obrovitá kočka. "Nelíbí se ti to a jsi zvědavý. Přiznej se."

Černé oči pořád hleděly do mých. "Tak dobře," řekl jsem. "Proč Tigellinus?"

"Protože je výkonný. Protože byl vynikajícím velitelem stráže a protože bude ještě lepším velitelem pretoriánů. Jsi spokojený?"

"Ne." Díval jsem se na jeho prsty. Sklouzly dozadu na krk. Tigellinus se začal usmívat ještě víc a protáhl se. Zapraskaly mu klouby.

"Je to pravda. Všechno."

"Možná. Ale hlavní důvody to nejsou."

"Ne, nejsou." Ukazováček jemně přešel po tmavých vlasech nahoru. "Dobře. Takže co říkáš tomuhle. Mám ho rád. Rozumíme si. Má smysl pro humor. Dovede se bavit. Jeho... smyslnost se mi líbí a vzrušuje mě. Správně, můj milý?" Tigellinus bez jediného slova prohnul svalnatá záda. Málem předl.

"Bojím se, že ani tohle nesouhlasí," řekl jsem; tmavé oči se pořád nehýbaly a měl jsem pocit, že mě hypnotizují. "Ten, kdo velí pretoriánům, zastává po politické stránce jednu z nejvýznamnějších pozic v říši. Na tohle jsi opatrný. Nesvěděl bys je někomu jenom proto, že je tvůj přítel."

Lucius se usmál. "No výborně! Naprosto správně, nesvěřil. Nebo aspoň nejen proto." Jeho ruka putovala Tigellinovi po páteři a na dolním konci se zastavila. "Řekneme mu to, můj milý?"

"Pokračuj," prohlásil Tigellinus. Nepohnul se, ani jiným způsobem nedal najevo, že si uvědomuje dotek císařovy ruky. Lucius zamířil zpátky ke svému lehátku a uložil se.

"Tigy je bývalý otrok, Tite," řekl. "Celý život byl zlý, musel škrábat a kousat, když se chtěl někam propracovat, a neměl čas myslet na konvence nebo na morálku. Vždycky přežije, protože má jediný zájem. O Gaia Ofonia Tigellina. Je to tak, Tigy?"

Tigellinus přikývl. "Ano."

Mluvil vážně, to bylo vidět. Ten člověk nebyl žádný blázen. V ústech jsem pocítil sucho.

"Pořád jsi ovšem neodpověděl úplně na mou otázku," řekl jsem. "Proč Tigellinus?"

"Ne?" Lucius se zamračil. "Ale, Tite, odpověď je přece jasná! Tigy je dokonalý, protože senát ho nemůže ani cítit. Jaký jiný důvod bych mohl mít?"

Neřekl jsem nic. Měl samozřejmě pravdu. Burrus byl sice venkovan, ovšem alespoň jeho rodina byla vážená a dalo se o něm říct, že je "rozumný chlap", jak říkával Arruntius. U Arruntia a jemu podobných – což znamená u dobrých dvou třetin senátu – bude Tigellinus oblíbený asi jako shnilá oliheň v sudu bajských ústřic.

"Koneckonců, říkali si o to," pokračoval Lucius mírným hlasem. "Říkají si o to už celé roky, tahleta nafoukaná římská sebranka. A Tigy je přesně člověk, jakého zasluhují. Nemám pravdu, Tigy?"

Tigellinus se usmál a přivřel oči.

"Nebud' tak skromný, miláčku, samozřejmě, že mám!" Lucius natáhl ruku a roztáhl prsty, jako by něco chytal. Hlas měl tichý a ostrý jako břitva. "Proto jsem se rozhodl dát jim ho, Tite, a hodlám jim ho nacpat do těch jejich zatracených římských prdelí tak daleko, jak to půjde. Už mi rozumíš, můj milý?"

"Ano," řekl jsem; a zachvěl jsem se. "Rozumím. Děkuji."

"Nemluv o tom, Petronie," prohlásil s úsměvem Tigellinus. "Vůbec se o tom nezmiňuj. Nikomu."

"Správně." Lucius se posadil. "Je to naše malé tajemství. A teď, proč jsi mě vlastně přišel navštívit, drahý?"

Váhavě jsem začal vysvětlovat své představy o blízcích se jarních svátcích, ale srdce jsem do toho nedal. Jaksi se stalo, že organizování zábavy mi nepřipadalo už tak důležité.

/31/

Dostalo se mi jasného varování, abych se nezmiňoval o Luciových záměrech se senátem, ale o tom, že bych měl držet v tajnosti nové jmenování, nebylo řečeno nic; a tak jako tak se o tom bude na veřejnosti povídat už možná zítra. Zamířil jsem rovnou k Senekovi. Seděl u stolu ve své studovně. Před sebou měl svitek a část, na kterou bylo vidět, byla zpoloviny pokryta drobným, úhledným písmem.

Nemusel jsem se obtěžovat. Už tu zprávu slyšel. Také samozřejmě věděl, že Burrus nežije.

"Někteří lidé si myslí, že toho ubožáka otrávil," řekl pomalu. "Není to pravda. Lékař mu už na přelomu roku dával sotva měsíc nebo dva. A potom, proč by to měl Nero dělat?"

Nikdy jsem ho neviděl tak unaveného. I jeho odulé tváře, purpurové váčky protkané popraskanými žilkami, jako by teď schlíple visely.

"Neřekl mi, že umírá," poznamenal jsem. "Myslím Burrus."

"Ne. Ne, nemluvil o tom." Seneka nepřítomně převaloval v dlaních pero. "Ale konečně – a teď ho nemíním nijak znevažovat – proč by měl?"

Neodpověděl jsem. Byla to upřímně míněná poznámka. Měl jsem sice k Burrovi úctu, ale byli jsme každý jiný. Seneka si, zdá se, uvědomil, že ještě drží pero v ruce. Opatrně je položil na rukopis.

"Co náš přítel Tigellinus?" zeptal se.

"Ohromně spokojený. Jako kočka, která dostala smetanu." Poposedl jsem na židli. "Taky že ji dostal. A co budeš dělat ty? Pokračovat ve funkci císařova poradce?"

"Ne." Potřásl hlavou. "Už to nemá smysl. Budu rezignovat. Samozřejmě po přiměřené době. Nebo možná požádám Nerona, aby mi dovolil odejít na odpočinek, protože moje postavení nebylo nikdy oficiální."

"Je to nutné?"

"Ne, přímo ne. Ale už tomu mládenci nemohu pomoci a neznamenám teď pro něho nic víc než..." Zaváhal. "Nic víc než překážku. Kromě toho," ukázal na svitek, "měl bych se věnovat psaní."

"Filozofie? Nebo další drama?"

"Filozofie. Co jiného v mém věku? Dramata nebyla nikdy ničím víc než duchovním dávidlem. Myslím, že to nikdy nepochopíš, drahý příteli. A pokud se nemýlím, brzy by se příliš podobala realitě, než aby se lidem líbila. Jen doufám, že mě císař nechá na pokoji. A co ty, Petronie? Co budeš dělat ty?"

Pokrčil jsem rameny. Necítil jsem se zrovna příjemně.

"Organizovat zábavy. Chodit na ně. Mazat mu med kolem huby. Jako vždycky."

"Možná že v budoucnu to nebude tak snadné," prohlásil suše. "Našel si i za tebe náhradu, stejně jako za mne a za Burra."

"Přežiju to," řekl jsem a zvedl se.

"No ovšem, ovšem." Seneka se zvedl až příliš horlivě a jeho úsměv nebyl zrovna přátelský. "Jistěže přežiješ. Určitě ještě rok nebo dva. Ale teď pojď, drahý příteli, vyprovodím tě ven."

Kráčeli jsme mlčky halou a vyhýbali se vzájemnému pohledu. U dveří se zastavil.

"Vzpomínáš si na rozhovor, který jsme spolu měli před časem? O voze a splašeném koni?"

"Ano." Celý den jsem se snažil na to nemyslet, protože jsem na místě vozatájů viděl Tigellina spolu s Luciem.

"Nu, vůz teď řídí jiný vozatáj. Nebo brzy bude." Když otrok otevřel dveře, obrátil se ke mně. "Myslíš, že bude lepší než

ten předechozí? A jsi přesvědčen, že kůň míří správným směrem?"
Neodpověděl jsem. Dveře se za mnou tiše zavřely.

Asi za měsíc Seneka odjel z Říma do své vily v Kampami a Lucius si sotva všiml, že zmizel. Ta lhostejnost mi dělala starosti, protože se nevztahovala jen k Senekovi. I když jsem s Luciem trávil čím dál víc času než kdy jindy, náš vztah se měnil, byl stále chladnější, a cítil jsem se už ne tolik jako přítel, ale spíš jako najatý organizátor společenských akcí. Situace vyvrcholila jednoho dne, kdy jsem přišel do paláce a našel ho jako obvykle v rozhovoru s Tigellinem. Na okamžik, než zjistil, kdo přichází, se zamračil. Pak se s pokrčením ramen obrátil k Tigellinovi a řekl: "Nevadí, můj milý. Je to jen můj poradce ve věcech vkusu."

Tigellinus se zachichotal.

Luciův poradce ve věcech vkusu. Proč mě ten výraz tak popudil, dokonce ještě víc než pokrčení ramen nebo smích, nevím. Téhož večera jsem se svěřil Silií, zatímco jsem sledoval její přípravu na jeden z Luciových častých a nekonečných večírků.

"Myslím si, že začínáš hloupnout, miláčku," prohlásila a začala si nasazovat perlové náušnice. Arruntus jí je věnoval k jarním svátkům. "Je to ohromná poklona, opravdu. A ty jsi jako poradce opravdu skvělý."

Odloupl jsem kapku vosku z opěrky křesla.

"Možná. Ale nejsem nějaký majordomus, který si přivydělává sháněním vtipných bavičů pro společenskou večeři svého pána."

"Ne?" Silia ke mně obrátila dokonale nalíčené oči. Zamrkal jsem. "Ach, promiň, Tite, nemyslela jsem to tak. Ale co je špatného na tom, že pomáháš císaři přinášet do města trochu civilizovaného života? Vždycky jsi říkal, že ho kvůli tomu obdivuješ."

"Ano. Ale v poslední době se u mne projevuje..." zaváhal jsem, hledaje správný výraz, "určitá zaujatost vůči němu, kterou jsem předtím necítil. Tehdy měl na mysli blaho Říma. Teď si myslím, že mu na něm nijak nezáleží. Vlastně ho podezírám, že je rád, když jsou pořád proti němu."

"Kdo?"

"Senát. Nebo spíš celá správa. Konzervativci tvrdé linie. Nikdy je neměl rád, a ta nechut' je vzájemná. Teď, když císaři náš milý Tigellinus šeptá do ucha, co se mu hodí, začíná ho zajímat, jenom jak si je pořádně podat."

Silia zvedla zrcadlo, aby zkontrolovala, jak jí sluší náušnice. Teď je odložila a řekla velmi vážně: "Trápíš se kvůli Tigellinovi, že?"

"Ano. Je jako zvíře, nemá žádnou morálku. Vyvolává problémy jenom pro zábavu, vůbec nemyslí na následky. A Lucius se řídí podle něho, protože Tigellinus má odvalu dělat si, co chce, a Lucius ji nemá. Ano. Trápím se kvůli Tigellinovi."

Silia znovu uchopila zrcadlo a začala zkoumat obočí.

"Možná bys rád věděl," řekla pomalu, "že se stýká s Poppaeou." Ztuhl jsem na židli. "Velmi diskrétně. Možná spolu dokonce ani nespí."

"To je nesmysl! Tigellinus by přece nebyl takový blázen."

Silia pokrčila rameny. "Věř, nebo nevěř. Ale můj informátor mi také pověděl, že první projevila zájem Poppaea."

"Jaký informátor?"

"Pamatuješ si na Aktinu, komornou Chrysé? Je samozřejmě v Puteoli, ale její sestra pořád pracuje v paláci a občas mi poskytne jistou výsadní zprávu."

"Myslíš jistý drb?"

"Když tomu tak chceš říkat," odpověděla Silia s notnou dávkou důstojnosti. "Každý má nějaké zájmy a mě náhodou baví dovídat se o skandálech."

"Věříš jí?"

"Bezvýhradně."

Zase jsem se posadil pohodlněji. Tohle bylo důležité. Lucius měl sice své dobré vlastnosti, ale dal se snadno ovlivnit jakoukoliv silnou osobností, které to stálo za snahu a která mu připadala sympatická. Bez Burra a Seneky měli teď na něho jediný skutečný vliv Tigellinus a Poppaea (sebe už jsem nemohl počítat). Pokud ještě navíc spojili své síly, mohli jsme očekávat problémy. Já jsem mohl očekávat problémy. Oba neměli žádné skrupule a žádnému z nich nebyl Titus Petronius moc sympatický.

"Nespí spolu?" řekl jsem.

"Možná spolu nespí, miláčku. Chrysina sestra je velmi svědomitá informátorka, i když, chudinka, maličko natvrdlá."

"Takže by jejich styky mohly mít... politické pozadí?"

Silia se usmála. "Milý Tite, viděl jsi Poppaeu někdy v poslední době? Je úchvatná, naprosto úchvatná! A Tigellinus je možná pěkný mizera, ale taky ohromně přitažlivý. Politika v tom možná je, ale smlouva se podepisovala v posteli."

"Skláním se nad tvou dokonalou znalostí světa, miláčku." Myšlenky se mi v hlavě honily. Samotná moc – kromě moci ničít – Tigellina nezajímala. Do postele určitě šel s Poppaeou docela ochotně, jestliže mu učinila nabídku, ale pokud to udělal, neměl jiný motiv než vlastní potěšení z aktu samého. Poppaea byla něco jiného. Zoufale toužila stát se císařovnou; což samozřejmě znamenalo definitivně se zbavit formální manželky Octavie. Zatím Lucius odmítal, protože lidé Octavii milovali, stejně jako Poppaeu nenáviděli, a nový sňatek by neměl žádný význam. Kdyby ovšem dokázala přesvědčit Tigellina, aby jí pomohl, pak...

"Tite, co myslíš?"

"Hmm?"

Silia držela v ruce dva náhrdelníky, které jsem měl posoudit. "Ale no tak, miláčku! Prosím! Už musíme jít a tohle je

důležité. Perly, nebo rubíny?"

"Perly," řekl jsem.

Nakrčila nos. "Rubíny ne?"

"Perly, miláčku. Rozhodně."

"Tak dobře." Uložila rubínový náhrdelník zpátky do šperkovnice. "Lituju, že jsem se zmiňovala o té zatracené holce, budeš celý večer protivný. A teď, prosím tě, přestaň zírat do prázdna a řekni Simonovi, aby dal přinést nosítka."

Na večírku byli Tigellinus i Poppaea. Seděli daleko od sebe, a pokud jsem mohl posoudit, nezdálo se, že by se jeden o druhého nějak zvlášť zajímali; ale to nic nedokazovalo.

/32/

Nikoho nepřekvapilo, když byl za nějaký čas Tigellinův spoluvelitel zbaven funkce. Záminka, že se přátelil s Agrippinou, byla absurdní: v době jeho jmenování byla Luciova matka dávno po smrti. Náhradu za něj císař nestanovil.

Lucius o svém rozhodnutí mluvil zcela otevřeně, alespoň se mnou. "Proč bych se měl namáhat hledat někoho slušného, Tite?" řekl. "Nikdo nevěří, že ten starý rozťfesený dědek byl schopný nějaké lumpárny. Kdyby byl, možná bych ho nevyrazil. Ovšem, můj milý, ti prdelolezci v senátu by se neodvážili říct ani bú, ať bych uvedl jakýkoliv důvod."

Oba postřehy byly v podstatě správné; zarazilo mě však, že je Lucius otevřeně vyslovil. Jeho třetí poznámka – pronesená jakoby mimochodem – byla ještě zlověstnější: "Teď se Tigy skutečně může začít bavit."

Tigy se na začátek pobavil hned dvěma politickými vraždami. Jeho první obětí byl Faustus Sulla, aristokratický manžel Octaviiny sestry Claudie, vyslaný před čtyřmi lety do exilu. Vrahové vtrhli do Sullova domu v Massilii, probodli ho a v souladu s instrukcemi přivezli jeho hlavu zpět do Říma. ("Tigy si myslel, že bychom se ho měli zbavit," řekl mi později Lucius. "A koneckonců, bylo to pro něho vysvobození. Úplně tam zešedivěl, chudák.")

Druhý byl Rubellius Plautus. Plautus byl další příbuzný, kterého před časem poslali do exilu, když se objevila kometa. Komety, jak známo, ohlašují smrt vladařů, a Lucius tedy logicky žádal, aby se mu tento vzdálený bratranec vzdalil ještě víc a stáhl se do svého asijského sídla, než někdo dostane nebezpečný nápad. I jeho hlavu přivezli zpátky, tentokrát naloženou do octa. ("Nezdá se ti, že má hrozně dlouhý nos, Tite?" řekl, když vytáhl hlavu z nádoby a ukazoval mi ji, "Tigy tvrdil, že byl nebezpečný, ale já si tím nejsem tak jistý. S takovýmnosem? Ale stejně, lepší se pojistit, než pak litovat, že?") Pozvracel jsem si svůj nejlepší plášť. Lucius se jen smál.

Co jsem mohl dělat? Co mohl dělat kdokoli? Po příhodě s hlavou v nálevu jsem odešel domů a plakal jsem. Ano, bylo mi líto Sully a Planta a bylo mi líto Říma; ale ještě víc jsem litoval Lucia, protože jsem upřímně věřil a dosud věřím, že obě vraždy pro něho neznamenalý víc než smrt na jevišti a hlavy nic jiného než papírové masky. Pokud bych měl za ně i za ty, které následovaly, někoho vinit, byl by to Tigellinus, který tomu ubožákovi ukázal, jak úžasná, nevinná zábava je zabíjení, a vážený spolek našich ctihodných senátorů, kteří nejenže zavražděné muže vyloučili ze svých řad, ale den jejich smrti odhlasovali jako státní svátek.

Mluvím zahořkle? Cítíš v mém líčení nezvyklou vážnost, která je v rozporu s dosavadním Petroniovým vyprávěním, milý čtenáři? Já ano. A ty taky. Nedá se nic dělat.

Za posledním řádkem udělej čáru přes celou stránku, Dione. Ne, neptej se proč, chlapče. Jenom ji tam udělej, prosím.

/33/

Asi měsíc po zmíněných vraždách, když Arruntius musel odcestovat na nějakou úřední cestu, rozhodl jsem se vzít Silii s sebou do Tiburu, kde měl jeden můj starý známý vilu. Když jsem se pro ni zastavil, seděla u okrasného jezírka s přítelkyní Junii Calvinou.

"Ty ještě nejsi připravená, že, miláčku?" řekl jsem. Nemusel jsem být žádný génius, abych dospěl k takovému zjištění. V hale nebylo ani stopy po ohromném množství zavazadel, která Silia považovala za nutné brát s sebou, když se chystala z domu třeba jen na jednu noc.

"Tite!" Zvedla hlavu a chytila se za ústa. "Ach, bohyně, už je čas? Promiň, drahý, ale přišla Junia se zajímavými novinami a zapovídaly jsme se. Mám všechno sbaleno, opravdu. Jenom ještě otroci nepřinesli zavazadla sem."

"S jakými novinami?"

"O rozvodu přece." Juniiina boubelatá tvář byla smutná.

"O jakém rozvodu?" Přitáhl jsem si židli. Ať odpoví Silia cokoliv, věděl jsem, že ještě nějaký čas tady posedíme.

"O císařovu. Rozvádí se s Octavií."

Těžce jsem dosedl. "Ne!"

Junia přikývla. "Dnes ráno to oznámili."

"Proč? Jaký k tomu může mít důvod?"

"Oficiální důvod je neplodnost, ale to je samozřejmě nesmysl. Nero s ní nikdy..." Začervenala se a začala znovu.

"Octavia je ještě..." Ruměnc se rozšířil po celém obličejí, až ubohá holka vypadala jako krocan. "Chci říct, no, není to tak. Je to naprosto nemožné. Věř mi."

Vzpomněl jsem si, jak Akté před lety o jejich manželství řekla, že nebylo nikdy dovršeno; a také na to, že Junia Calvina byla Octaviina velmi blízká přítelkyně.

"Promluvte si spolu a já se zatím připravím," řekla Silia. "Nebude mi to trvat dlouho, drahý."

Díval jsem se, jak spěchá nahoru, a mračil jsem se. Nemělo to nic společného s jejím zpožděním, s ním jsem počítal, a kočár jsme měli objednaný až na poledne. Bylo to vážnější. V posledních dnech jsem několikrát hovořil s Luciem, a on se o rozvodu nezmínil ani náznakem.

"Octavia je hrozně rozčilená," začala Junia. "Měla z rozvodu strach celé roky a byla tak opatrná, že si to nedovedeš

představit!"

"Viděla ses s ní?"

"Byla jsem u ní dnes ráno. Všechno je samozřejmě Poppaeina práce. Její a toho darebáka Tigellina. Víš, že... se spolu dali dohromady?"

"Slyšel jsem."

"Myslíš, že o tom císař ví?"

Sám jsem o tom uvažoval. Lucius o jejich důvěrném vztahu nemusel vědět, i kdyby skutečně existoval.

"Pochybuj."

"Ale to není fér!" Junia zkrabatila tvář zlostí. "Poppaea je taková bestie, Tite! Bohyně ví, co na ní Nero vidí!"

"Vidí svou matku, má milá."

Vrhla na mne vyděšený pohled: Junia byla vždycky naivní, podobně jako Octavia, proto si byly tak blízké.

"Myslíš? Císařovnu? Ale to je strašné!"

"Lucius nikdy nikoho jiného doopravdy nemiloval. Jediná věc, kterou ten ubožák nemůže nikdy pochopit ani vystát, je nevinnost."

"Takže Octavii potrestá pro nic za nic a Poppaeji může projít i vražda! Co je to za..." Zarazila se a vytřeštila oči. "Ach, Tite!"

V žaludku jsem ucítil kámen. "Octavia je v naprostém bezpečí, věř mi. Patří k císařské rodině a je příliš oblíbená, než aby se Lucius odvážil jí ublížit."

"Víš to jistě?"

"Samozřejmě. A teď se hezky posad' a buď hodná holčička." Poslechla a začala si okusovat nehty. "Kromě toho, Lucius není..." Teď jsem se zarazil já: málem jsem řekl Lucius není vrah. "Lucius nemá jiný zájem, než oženit se s Poppaeou."

"Už to je dost zlé!"

"Souhlasím. Ale..."

Na schodech se ozval nějaký pohyb. Objevila se Silia s lehkým cestovním pláštěm v ruce.

"Tite, mám úžasný nápad," řekla. "Co kdybychom vzali Junii s sebou?"

"Proč ne." Jistě by to chudinku aspoň trochu rozptýlilo. "Marsovi to určitě nebude vadit." Marsus byl můj přítel s vilou.

"Junio, drahoušku? Nemáš tady žádné závazky, že?"

"Ne. Jenom kdyby Octavia..."

"Miláčku, nemůžeš tady jen tak zůstat a trápit se!" Vstal jsem a pomohl Silii do pláště.

"Naprostou souhlasím, Tite," řekla Silia. "Octavia se zas vzpomíná. Kromě toho, v Tiburu je v téhle roční době nádherně a podle toho, co vím od Tita, ten jeho kamarád je prostě zlatíčko."

Samozřejmě jsem nic takového neřekl. Marsus byl můj bývalý bankéř, šlachovitý starý suchar, ošklivý jako hřích a konverzačních schopností měl asi tolik jako kus mramoru. Byl všechno možné, jen ne zlatíčko. Nemínil jsem ovšem Silii odporovat. Junia na to přijde sama.

"Tak dobře." Na její široké tváři se poprvé objevil úsměv. "Jenom si zaskočím domů sbalit věci."

Ach jo. Chybami se člověk učí. Poslal jsem otroka, aby zrušil původní domluvu a objednal až na pozdní odpoledne největší cestovní vůz, jaký sežene.

/34/

Lucius měl dost rozumu, aby se se svým novým manželstvím moc nechlubil. Mě a Silii ovšem samozřejmě pozval na malý obřad v soukromí. I Junii, ale ta nepřišla.

Lucius a Poppaea vítali hosty ve hale před místností, kde se měl konat obřad a kde byla přichystána svatební hostina. Ženichovo oblečení bylo nádhernější – a vrstva mejkapu silnější – než nevěstino.

Dlouho a usilovně jsem přemýšlel o vhodném svatebním daru – co vlastně můžete dát člověku, který má doslova všechno? Nakonec se mi podařilo problém vyřešit: bylo mi totiž nabídnuto zajímavé erotické dílo, starý egyptský papyrus datovaný někdy do období prvních ptolemaiovců a detailně popisující alespoň devadesát sedm koitálních poloh dvojic a trojic stejného i různého pohlaví. Lucius byl nadšený.

"Dáme to přeložit Chaeremonovi, Tite," prohlásil.

"Myslíš, že na to má?" Nemínil jsem zpochybňovat jeho vzdělání: Chaeremon byl další z bývalých Luciových učitelů, kdysi profesor alexandrijské univerzity a expert na esoterické nauky starého Egypta. Bylo mu přes osmdesát a polovinu těla měl ochrnutou.

"Ale v tom je právě vtíp, můj milý!" zahihňal se. "Takový šok toho starého chlípnicka úplně vyřídí."

Poppaeji jsem věnoval šperk pocházející ze stejného zdroje: ozdobnou pokrývku hlavy tvořenou stovkami tenkých zlatých plátků. Jak mi řekl můj dodavatel, pocházela z hrobky královny, která panovala ještě před řeckým útokem na Tróju. Myslel jsem, že se jí bude líbit, ale nelíbila. Vlastně na ni nechtěla ani sáhnout.

"Ale nebuď hloupá, Poppy! Je překrásná!" Lucius ji políbil na tvář a obrátil se ke mně. "Je hrozně pověřivá, to nevíš? Myslí, že by na ní mohla být kletba. Je to tak, zlatíčko?"

"Pochází z hrobu. Z egyptského hrobu." Poppaea se na mne mračila. "A Egyptané se v proklínání vyznali."

"Tím bych se netrápil, má drahá," řekl jsem nenuceně. "Muži, od kterého jsem ji koupil, je pětasedmdesát, má čtyři milenky a patří mu největší dům v celé Alexandrii, hned vedle paláce. Jestli na ní byla kletba, už dávno pominula."

"Kletby nepomíjejí. Trvají věčně." Kývla na otrokyni, která ozdobu odnesla a uložila k narůstající hromadě dalších darů. "Děkuji, že sis na mne vzpomněl, Petronie. Je to od tebe velmi... charakteristický dárek."

Kývl jsem na pozdrav a odešel vyhledat Silii, která už čekala v obřadní místnosti.

"No, měl jsem úspěch asi jako s prdem na pohřbu," řekl jsem.

"S čím, miláčku?" Podala mi pohár vína.

"S Poppaeiným dárkem. Vůbec se jí nelíbí."

Silia ohrnula nos. "Chtěl ses jenom vetřít do její přízně. Víš, že tě nesnáší. Měl jsi jí dát hezký náhrdelník a ušetřil by sis problémy."

"Jaké máš problémy, Petronie?" To byl Tigellinus. Stál zády k nám a rozmlouval s nastávajícím konzulem Mariem Celsem. Všiml jsem si, že Celsus hezky rychle upaloval, sotva od něho Tigellinus odvrátil pozornost, a připojil se k hloučku senátorů šeptajících si v koutě.

"Ale, nic vážného," řekl jsem neurčitě.

"Prima." Krátce pohlédl přes rameno na skupinku v rohu a v úsměvu odhalil nádherně bílé zuby. "Silio, lásko! Vypadáš k nakousnutí jako obvykle."

"Děkuji, Tigelline," řekla chladně Silia. "Nevěděla jsem, že ke tvým zvyklostem patří i kanibalismus."

"Au." Tigellinus mrkl a usmál se. "Přímě přes hubu. Tohle se mi na paničkách z vyšších tříd líbí. Jak umíte člověka zkrouhnout, a ještě z toho udělat umění."

"Vyžaduje to přirozeně praxi," řekla Silia. "A jistý styl."

"Už chápeš, jak jsem to myslel, že, Tite?" Tigellinus se na mne zazubil. Vypadal naprosto nevzrušeně. "Takže Poppy se tvůj dáreček nelíbí? Jaká ostuda. Mohl jsem ti poradit předem, kdyby ses mě zeptal. Ta chudinka si dává pozor, který střevíc si obuje jako první, když ráno vstává z postele." Zatvářil se zděšeně. "Ach, bože, co jsem to řekl? A v takový slavný den!"

"Možná jsem nevybral dobře." Dával jsem si větší pozor než Silia, abych nepopudil císařova nejbližšího přítele. "Vím, že je císařovna pověřivá, ale nemyslel jsem si, že až do té míry. Vždyť ta věc neležela v hrobě už stovky let."

"Ach, Poppy na tom nezáleží. Naletí na každé tajemství východu. Ne jako Octavia. To je velmi protřelá dáma."

"Opravdu?" pronesla mrazivě Silia.

Tigellinus při vyslovení jména Poppaeiny předchůdkyně zvýšil hlas; zcela záměrně, protože vzápětí se rozhlédl a do náhlého ticha se zasmál. Za okamžik přerušená konverzace pokračovala, ale o poznání tišeji, jako by každý ještě při hovoru poslouchal.

"Opravdu," řekl.

"O tom nic nevím." I já jsem zvýšil hlas: aby si Tigellinus nemyslel, že se jejího jména bojím. "Nikdy jsem se s Octavií nesetkal."

Zasmál se. "To je logické. Nepustila by tě k sobě blíž než na dvacet metrů. Ani mě ne. I když," začal být nepříjemně důvěrný a objal Silii kolem ramen, "mohl bych ti o té ledové panně vyprávět historky, že bys neuvěřil!"

"Tím jsem si jistá," pronesla klidným hlasem Silia a odsunula mu paži.

Tigellinus si jí nevšímal. Přiblížil ústa k mému uchu. Všiml jsem si, že nás alespoň čtyři lidé za ním koutkem oka sledují a moc mezi sebou nemluví.

"Povídá se, že všechny řeči o ctnostné římské matroně jsou jenom kecy," zamumlal. "Naše drahá Octavia si už celé měsíce pouští do ložnice chlapa."

"Vážně?" Zvedl jsem pohár k ústům, aby neviděl, jak se tvářím. "Máš samozřejmě pravdu."

Zatvářil se zmateně. "Jak to myslíš, že mám pravdu?"

"Že neuvěřím tvým historkám, můj milý."

Silia se usmála. Tigellinus se zamračil.

"Je to tak," řekl. "A hádej, kdo je ten šťastlivec?"

"Ty, můj milý?"

Věděl jsem, že provokovat toho slizkého prevíta je hloupost, ale nemohl jsem si pomoci. Pokoušel se zachovat klid, ale moc se mu to nedařilo.

"Už jsem ti řekl, Petronie, že není moje gusto. Nepustila by mě ke své jeskyňce ani za milion let. Já jsem ten nejnepravděpodobnější kandidát, na jakého jsi mohl přijít."

"Tak kdo?"

Ušklíbl se a ohlédl se. Lidé kolem nás – viděl jsem aspoň tucet, jejichž jména v politice a ve společnosti něco znamenala – přestali předstírat konverzaci a vysloveně poslouchali.

"Ne. Ne, už jsem řekl dost. Dovíš se to včas. A kdybys chtěl přece pokoušet štěstí, máš zelenou. Teď, když nastala obleva a objevilo se prasklé potrubí, možná by přivítala jiného instalatéra."

Silia svírala pohár s vínem, až jí zbělely klouby. Zdálo se mi, že moc neschází a vychrstne jeho obsah Tigellinovi do tváře; ale pak se naštěstí objevil starý Aelius Tubero, nejvyšší Jupiterův kněz, a zahájil svatební obřad.

Odešel jsem se Silií domů hned poté, co jsme hodili na novomanžele oříšky a šťastný pár odešel vychutnat svou první řádně posvěcenou společnou noc. V bezpečí nosítek jsme rozebírali, co řekl Tigellinus. Silia byla rozčilená: znala Octavii prostřednictvím Junie Calviny, a i když nebyly vyslovené přítelkyněmi, do jisté míry si jedna druhé vážily.

"Nelíbí se mi to, Tite," řekla. "Vůbec se mi to nelíbí. Ten prevít něco chystá."

"Myslíš císař, nebo Tigellinus?"

"Záleží na tom? V poslední době jsou jeden jako druhý."

"Přidej k nim ještě Poppaeu, drahá. Ona tahá za provázky. Celá historka je samozřejmě naprostý výmysl."

"Samozřejmě," povzddechla si Silia. "Tite, ta chudinka! Přece ji něco takového nemůžou udělat."

"Ale můžou. A udělají."

"Ale to není fér! Vždyť se na jiného muže ani nepodívala! Copak nestačí rozvod?"

"Pro Poppaeu ne. Chce mít Octavii v exilu, nebo mrtvou." Vyhlížel jsem ven nezakrytým okénkem nosítek. Palatin nepatřil zrovna k nejrušnějším částem Říma, ale na noční ulici se přece jen pár lidí vyskytovalo – především vracejících se ze zábavy. "Možná pomluva nezabere. Není moc věrohodná a Octavia je příliš oblíbená, než aby se jí jen tak mohli zbavit. Zvláště kvůli Poppaeji."

"Myslíš si, že takový důvod je zastaví? Opravdu?"

Neodpověděl jsem, což byla taky odpověď. Možná zastaví. Luciovi možná záleželo na vlastní popularitě, ale většina Římanů – v jakémkoliv postavení – jsou realisté. A když se proti němu spojí Poppaea s Tigellinem, nemá chudák Lucius šanci.

"Co myslíš, o koho se jedná?" řekla po chvíli Silia.

Najednou jsem se cítil unavený, k smrti unavený.

"Jupiter ví. Kdo není momentálně v přízni? Myslím u Tigellina a u císaře?"

"Většina senátu, miláčku."

"Ani Tigellinus a Poppaea nemůžou obvinít Octavii z toho, že spí s většinou senátu. A Tigellinus se zmiňoval o jednom muži."

"Thrása?" To byl dobrý nápad a dost znepokojivý. Thrása Paetus byl Luciovi trnem v patě už celé roky, hlavně proto, že neodpovídal jeho tvrzení, že všichni senátoři jsou šplhouni. Thrása jednal, jak sám uznal za vhodné, a byl čestný; což byla další vlastnost, kterou u něho Lucius nesnášel. Předstírané ušlechtilosti by rozuměl a opovrhoval by jí, skutečná ho znervózňovala. A když byl Lucius nervózní, byl zároveň velmi nebezpečný.

"Možná," řekl jsem.

"Jsem jenom ráda, že Juniiin bratr a synovec jsou v bezpečí. Byli by na řadě první a to by tu chudinku zabilo."

Přikývl jsem. Silia měla pravdu, dovedl jsem si představit, jak Tigellinus přemlouvá Lucia, aby se jich zbavil. Silanus a Torquatus, stejně jako Junia, měli ve svých žilách císařskou krev a byli poslední z rodiny. Ovšem Silanus byl v současné době v Asii a Torquatovi bylo teprve čtrnáct. Ani Lucius je nemohl označit za viníky, pokud mu aspoň trochu záleželo na hodnověrnosti.

Ve skutečnosti se nejednalo o žádného z nich. Tigellinus ovšem nežertoval; muž nakonec obviněný ze svedení Octavie byl z celého Říma ten nejnepravděpodobnější.

/35/

Za několik dní, když spolu se svými novými poradci obvinil Octavii z cizoložství s jedním z jejich vlastních otroků, musel Lucius přece jen změnit názor na volbu vhodné osoby, kterou by použil při řešení problému. Podcenili totiž římský lid, který na rozdíl od ustrašeného senátu vůbec neváhal vyjádřit svůj nesouhlas a škodolibě šest dní obšťastňoval Řím pouličními výtržnostmi. Poppaea byla zděšená; nebála se davu samého, ale toho, že by se Lucius, jako známý zbabělec, mohl zaleknout a vypovědět ji.

Byly také problémy s důkazem. I přes mučení odmítla většina Octaviiniých otroků poskytnout potřebné svědectví o nevěře. Nakonec Lucius prohlásil, že se skutečný cizoložník přiznal. Obviněným, kterého odhalil zmatenému senátu a lidu, byl Anicetus.

Byl jsem jedním z mála, koho to nepřekvapilo. Známý svůdník mi to řekl sám, když jsem ho potkal den předtím cestou z paláce.

Neviděl jsem Aniceta od vraždy Agrippiny. S dvoudenním strništěm a oděvem (i pachem), vzbuzujícím dojem, že se celý měsíc nepřevlékl, vypadal jako ještě bezvýznamnější nula než jindy.

"Petronie!" Chytil mě za paži. "Och, díky bohům za přátelskou tvář! Musíš mi věřit! Nikdy jsem se jí ani nedotkl!"

Stráže u brány se ušklíbaly a zaslechl jsem útržek pikantní poznámky.

"Ano, můj milý," řekl jsem. "Ovšemže ses jí nedotkl. A o kom vlastně mluvíme?"

Přešlapoval z nohy na nohu, jako by měl plný močový měchýř a byl ještě deset kilometrů od záchodu.

"O Octavii přece! Nero..."

To mi stačilo. Zacpal jsem mu rukou ústa a násilím, s rukama za zády, vyvedl malého Řeka z bran kolem stráží najednou zkažených. I vojáci – což nejsou zrovna nejchytřejší mozky v impériu – věděli, kdy je třeba dělat hluché.

Našli jsme si tichý kout mezi zdmi a tam jsem ho pustil.

"Tak, Anicete. Co to má všechno znamenat?"

"Musel jsem souhlasit, víš." Trásl se. "Jinak by mě popravili. A Sardinie není tak zlá."

"To je věc názoru, můj drahý. Teď se zkus ovládnout a popovídej mi všechno od začátku."

Zhluboka se nadechl a zas vydechl a naplnil vzduch kolem nás ostrým pachem vína a ančoviček.

"Víš, že jsem pořád velitelem válečného loďstva v Misenu?" řekl.

"Ovšem." Serapis ví proč. Ten ubohý bambula by nebyl schopen velet ani veslici.

"No, před třemi dny přišla výzva, abych se vrátil do Říma. Překvapila mě, protože jsem císaře neviděl celé roky, vlastně od té doby, co... co..." Kousl se do rtu.

"Od té doby, cos zabil jeho matku. Ano, já vím."

"Nemohl jsem za to! Neměl jsem jinou možnost! Přece jsi tam byl, slyšel jsi..."

Povzdechl jsem si. "Anicete, mohl by ses prosím trochu vzpamatovat, můj milý, a říct mi, co se stalo?"

"Promiň. Jsem tak..." Znovu se zhluboka nadechl. "Šel jsem rovnou sem. Nero se choval docela přátelsky, opravdu, nabídl mi pohár vína a povídali jsme si o všem možném. Jako za starých časů, rozumíš? Pak najednou Poppaea řekla..."

"Poppaea byla u toho?"

Podíval se na mne tak, jako bych to byl já, kdo začíná hloupnout. "No ano, samozřejmě. A taky Tigellinus. To je ale hrozný chlap, Petroniie, opravdu hrozný!"

"Já vím, můj milý. Pokračuj. Takže Poppy řekla..."

"Řekla: „No tak už ven s tím!" a Nero řekl: „Slyšel jsem, že jsi spal s mojí bývalou manželkou." Až na to, že neřekl „spal", ale..."

"Anicete, prosím tě!" Snažil jsem se nechytit ho za krk.

"Promiň." Polkl. "Promiň. To proto, že nemůžu... No, každopádně jsem na něho jen zíral, protože s Octavií jsem se nikdy ani neviděl. Tigellinus se zasmál tím svým způsobem a řekl: „Já bych se k tomu na tvém místě místo přiznal, zlatíčko. Ušetří ti to nakonec hromadu problémů."

"Ano, zřejmě ano." Ve směru k bráně kolem nás prošli dva senátoři. Zadívali se jinam, když nás zpozorovali, a zvýšili tempo. "A tak s tebou císař uzavřel dohodu."

"Dohodu sotva. Dal mi jednoduchou volbu. Buď přiznám, že mě Octavia svedla, aby se dostala k loďstvu, nebo řekne senátu, že jsme spolu chystali spiknutí, a dá mě popravit za vlastizradu. Co jsem mohl dělat, Petronie?"

"Nic." Pohlédl jsem na něho. Jako cizoložník byl ten chudák jenom směšný; obvinít ho z vlastizrady by bylo už naprosto absurdní. "A on ti za to slíbil komfortní exil? Bohové s námi, na Sardinii?"

"Sardinie je příjemné místo. V létě určitě. Aspoň je tam klid, takže budu moci pokračovat ve svém psaní."

"A co Octavia?"

Pokrčil rameny; nejradši bych ho praštil. "Taky ji posílá do exilu."

"Kam?"

"Na Pandatarii."

"Serapide!" Pandataria je maličký ostrov u pobřeží Kampánie, oblíbená skládka nežádoucích členů císařské rodiny.

Cesta je obvykle jednosměrná. "To řekl on? Lucius?"

"Ne, Poppaea. Císař vypadal překvapeně, ale neopravil ji."

"Takže ty, jako nevinná strana, se odsuneš na odpočinek na Sardinii, zatímco Octavia bude obviněna ze zrady a dostane Pandatarii." Uvědomil jsem si, že ho držím za plášť těsně u krku. Uvolnil jsem sevření. "Případá mi to jako fěrová dohoda, můj drahý."

"Petronie, já za to nemůžu!" promluvil ukňouraným hlasem Anicetus. "Poslal by ji tam tak jako tak, ať bych souhlasil, nebo ne! Není moje chyba, že se jí Nero chce zbavit!"

Najednou jsem pocítil únavu. Nemyslel jsem si, že by byl Lucius schopen tak krutého rozsudku, jako je Pandataria, ani v jedné ze svých šílených nálad; a rozhodně ne tehdy, když uvažoval rozumně. Ale císař už nebyl člověk, kterého jsem znal.

"Ne," řekl jsem. "Ne, můj drahý, není to tvoje chyba. Ale nesmím tě zdržovat. Předpokládám, že spěcháš zpátky do Misena, aby sis sbalil na cestu."

"Chtěl jsem jenom, aby někdo věděl, že jsem nevinný." Anicetus teď poprvé vypadal spíš rozhořčeně než vystrašeně: napučená malá postavička s prsty od inkoustu a slabošskou bradou. "Budou tvrdit, že jsem to udělal, ale není to pravda. Můžeš to každému říct, Petronie. Vysvětlí jim, že jsem se jí ani nedotkl."

"No, aspoň můžeš s tím vědomím klidně odpočívat, můj milý," řekl jsem. "Nikdo jistě ani ničemu jinému neuvěří." Pak jsem ho opustil a zamířil na opožděnou schůzku s císařem.

Aniceta jsem už nikdy neviděl. Strávil pohodlné dva roky na Sardinii, vychutnával lahůdky, kterými ho zásoboval Lucius, a psal monografie méně známých řeckých básníků, než v poklidu (a možná v pravý čas) zemřel ve spánku. Octavia takové štěstí neměla. Už za pár dní po příjezdu na Pandatarii ji dostihla naverbovaná skupina Tigellinových pretoriánů. Svázali ji a podřízli zápěstí; pak, protože hrůza způsobila, že jí krev vytékala příliš pomalu, ji odnesli do páry v malých lázních na ostrově, zvýšili teplotu a vlhkost, až se udusila. Její hlavu přivezli Poppaeji jako důkaz. Myslím, že jí nebylo ještě ani dvacet.

Nevím, jestli Lucius znal všechny podrobnosti, nebo ne. Pokud ano, nikdy se o nich nezmínil.

/36/

Exil a vražda ubohé Octavie pronikly dokonce pod hroší kůži senátu. Ne že by skutečně zvedli své vydatné oplácené zadky a vznesli normální protest, ale toho podzimu bylo ve vzduchu silně cítit revoluci. Zachytil jsem dokonce několik nespokojených poznámek od Arruntia, když jsem jeho a Siliu pozval jednou večer na vařeného pštrosa.

Večere byla skoro u konce. Arruntius, který provedl prudký nájezd na moje nejlepší setijské, byl dost podnapilý a dělal oči na mladého perského hochy, kterého jsem před několika dny koupil, abych z něho udělal číšníka.

"Takže nejsi zas tak moc nadšený svým kamarádem císařem, Petronie, že," řekl náhle.

"Prosím?" Mluvili jsme právě o ceně pozemků u zálivu nedaleko Bají. Arruntius uvažoval o investování nějakých peněz z úplatků, které nakřečkoval při obhospodařování silnic a akvaduktů, do koupě nějaké menší vily. A teď takhle změnil téma!

"Říkám," natáhl ruku a bezmyšlenkovitě pohládl zadek perského mladíka, když mu naléval, "že jsi méně nadšen naším uměleckým panovníkem, než jsi byl dříve. Nebo se to aspoň říká."

"Vycházíme spolu docela dobře." Rozlouskl jsem oříšek. Arruntius byl docela přijatelný společník k večeři, ale ne k tomu, abych mu svěřoval důvěrnosti. "Možná že mě do všeho nezasvěcuje tak podrobně, jako to dělal předtím, ale taky jsem nikdy nebyl politikem jako ty, můj drahý, takže to ve skutečnosti nic neznamená."

Silia si loupala jablko. Zvedla oči.

"Žádnou politiku, Gnaee, je to otrava. A," dodala opatrně, "taky škodí zdraví."

Perský chlapec – říkal jsem mu pro legraci Xerxes – se nenápadně usmál a odběhl naplnit džbán.

"No, nevykládej si to špatně, Petronie." Arruntius si jí nevsímal. Mávl čerstvě naplněnou číši a pár kapek z ní ukápl na lehátko. "Nebyl bys sám, kamaráde. Spousta lidí má o Neronovi v poslední době nevalné mínění, zvláště o tom, co se začalo dít, když se objevila ta jeho nová ženská a Tigellinus. Moc lidí umírá, kamaráde. Moc se jich trápí."

"Gnaee!" Silia promluvila tiše, ale v hlase měla podivný varovný podtón. "To už stačí."

"Ale, Petroniovi můžem věřit, miláčku." Arruntius těžkopádně poposedl, aby se na ni mohl podívat: za ty roky, co jsem ho znal, značně ztloustl a teď byl skutečně otlýl. "Jak řekl, nemá buňky pro politiku. Ale jeho nadšení je fuč, stejně jako nadšení každého jiného. Co, Petronie? Mám pravdu, nebo ne?"

Neřekl jsem nic a Silia taky ne: jen ho probodávala očima. Arruntius se zazubil a vzal si další mandlový koláček.

"Samozřejmě že mám pravdu. A chceš, abych ti řekl, proč tolik lidí má dneska Nerona plný zuby, můj milý? Protože už není vítěz. Vítěze my tolerujeme, hodně jim odpustíme." Odmlčel se a hleděl mi přímo do očí. "Ty si myslíš, že šplháme."

Myslím senát. Není to tak. Jsme realisti. My a císař, to je jako manželství. Musíš respektovat obě strany. Nezáleží zas tak moc na tom, co který z partnerů udělá, pokud oba dodržují podmínky smlouvy." Najednou se otočil k Silii a přitom vylil zbytek vína na stůl. "Souhlasíš, miláčku?"

"Gnaee, je mi nesmírně líto, ale mám dojem, že jsi opilý, miláčku." Její hlas mrazil. "Měli bychom jít domů."

"Ne. No jo, já vím, že jsem opilý. Ale domů nejdem. Ještě ne." Setřel rozlité víno ubrouskem. "Neměj obavy, že budu osobní. Tak jsem to nemyslel: ty a Petronius si můžete dělat, co sakra chcete, je mi to fuk. Ale chápeš, co chci říct, Tite, že? Vládnutí je smlouva, a Nero ji nectí."

"Opravdu si, můj drahý, myslím, že Silia má pravdu. Už je dost pozdě." Sdílel jsem její obavy a nemělo to nic společného s Arruntiovou opilostí. Služebnictvo bylo sice spolehlivé, ale při jeho úvahách jsme se už pohybovali na hranici vlastizrady.

Arruntius mě slyšel, ale nevěnoval mi pozornost. Xerxes se vrátil a on na něho kývl, aby šel k němu.

"Sem, chlapče. Pojď sem a posad' se vedle mě. Ty určitě nechceš, abysme šli domů, že?"

Och, Serapide. Tenhle problém už jsme tu měli. Jediné, co se dalo dělat, bylo nechat toho chudinku, aby se vypovídal a pak usnul, kam dopadne. Vždycky jsme mohli přes něho hodit pokrývku a nechat ho tady na noc. Zvedl jsem obočí na Silii, ale dívala se jinam.

Arruntius ovinul levou paži kolem mladého Xerxa a pozvedl prázdný pohár, aby mu ho dolil.

"První, co zvrtil, byla arménská válka," řekl. "Mohli jsme si udržet Arménii proti Parthům, kdyby ukázal trochu víc kuráže. Pak tu byl ten kšeft s obilím."

"To nebyla jeho chyba," řekl jsem. Ale byla. V důsledku nešťastné shody okolností byly zatopeny téměř tři stovky lodí vezoucích obilí a Lucius přikázal náklad obilí, které zplesnivělo, vyhodit do Tibery. Římské sýpky zůstaly skoro prázdné.

"Možná to jeho chyba nebyla, ale je za celou kalamitu zodpovědný. Císařovým úkolem je starat se o zásobování města obilím. Jinak se chátá naštve a všichni budem mít problémy." Arruntius ukazováček hladil mladíkovi pod tunikou bradavku. "A ještě jedna věc. Tři sta lodí v tahu, pak do tý jeho nádherný nový řecký tělocvičny uhoří blesk. Pak zemětřesení v Pompejích. Moc katastrof na jeden rok. Nechci být pověřivý, Petronie, ale mám pocit, že se někdo pokouší nám něco říct. Všechno to něco znamená a dává smysl."

"Jaký smysl?"

"Už jsem ti řekl." Začínal špatně artikulovat: zřejmě to měl na svědomí poslední pohár vína. Nenápadně jsem pokynul Xerxovi, aby mu znovu dolil. "Že Nero prohrává. Mohli bysme mít přesto větší uznání, kdyby aspoň trochu couvl, kde se jedná o náš zájem, ale jemu na nás vůbec nezáleží."

"Víš, co je senát?" Všechno, co řekl, bylo dost znepokojující. Byl jsem zvyklý, že si Arruntius pouštěl hubu na špacír, když byl opilý, ale obvykle to byla jenom prázdná sláva, co mlátil. Tohle znělo zcela jinak.

"Senát jsme my. Nero nás možná nemůže ani vystát, ale je blázen, že to dává tak najevo, protože někteří z nás se můžou rozhodnout, že už toho máme dost, a něco s tím uděláme."

"Arruntie, opravdu se mi zdá, že..."

"Tak třeba Piso. Už od doby, co se ten slizký gauner Romanus pokusil dosáhnout toho, aby Seneku obvinili z..."

"Gnaee! Tak dost!" vyštěkla Silia. Zdála se být čím dál neklidnější a já jsem zpočátku předpokládal, že ji k tomu přivedlo Arruntiovo nevhodné chování – jeho levá ruka už zajela dolů pod okraj Xerxovy tuniky. Evidentně ji však popudily jeho řeči: málokdy jsem ji viděl tak rozčilenou.

I Arruntius byl překvapený. Otevřel ústa a pak je zase sklapl pevně jako škeble.

Silia se obrátila ke mně. "Tite, byl to nádherný večer, ale opravdu si myslím, že bychom měli raději jít." Blýskla očima po Arruntiovi. "Tak pojď, miláčku. Hned."

Arruntius něco zabručel a poslušně se zvedl z lehátka.

"Tak jo," řekl. "Brou, Petronie. Nádherný večer. Skvělý pštros, skvělý víno." Lehce se naklonil a políbil Xerxa na rty.

"Nádherný kluk. Nam! Neprodal bys ho?"

"Teď zrovna ne, drahý. Je úplně nový. Snad později."

Přikývl. "Těším se na to. A promiň mi ty..." Mávl neurčitě pravou rukou, pak si uvědomil, že v ní pořád ještě drží číši s vínem, vypil ji a postavil obráceně na stůl. "Promiň mi ty kecý. Nechal jsem se unýst."

"To nic."

"Nikommu ani muk, jo?"

Silia vztáhla ruku a pevně ho uchopila pod paži.

"Dobrou noc, Tite!" řekla.

Když Arruntius odešel, přemýšlel jsem o tom, co řekl. Nebo málem řekl. Věděl jsem o Deciu Romanovi. Nosil úzké lemy jako já, ten notoricky známý dobrodruh, který se držel asi na krok před rukou zákona. Zanedlouho po vraždě Octavie přišel osobně k Luciovi (říká se, že s Tigellinovým požehnáním) a řekl mu, že má důkaz, že se Seneka ještě s několika známými senátory, včetně aristokrata Gnaea Calpurnia Pisona, zapletl do spiknutí. Naštěstí chudáček podal celou

historiku tak amatérsky, že mu Lucius vůbec nevěřil. Seneka přinesl jasný důkaz své nevinu a Romanus za podání falešného obvinění dostal vyhnanství v Hispánii.

Tak. Piso možná cítil zatrpkllost vůči Romanovi, že přišel s obviněním, ale neměl důvod jak Arruntius naznačil – cítit nějakou nevraživost vůči Luciovi, který obvinění zavrhl. Ale co když měl Romanus pravdu, i když neznal pravé důvody?

Nevěnoval bych celému problému ani okamžik přemýšlení, nebýt Siliina chování. Byla nabroušená, sotva Arruntius převedl řeč na Lucia, a když se zmínil o Senekovi, zchladla jako tuna ledu a táhla ho domů. Věděla snad Silia něco, co já ne? A když ano, proč se tak zoufale snažila, abych na to nepřišel? Takové tajnůstkářství jí nebylo podobné. Vůbec jí to nebylo podobné.

Začal jsem mít obavy. Opravdu vážné obavy.

/37/

Koncem ledna příštího roku se Poppaeji narodila v Antiu dcera. Dali jí jméno Claudia. Lucius byl nadšen. "Jako by tatínkovi z oka vypadla, Tite!" jásal. "Jasně rudé chmýří na hlavě a ty nejkrásnější oříškově hnědé oči."

Napadlo mě, a se mnou i několik dalších, jestli nebude mít vlasy tmavé a vlnité a oči černé, ale Poppaea nebyla tak hloupá a ani Tigellinus ne.

"Gratuluji." Usrkl jsem ze šálku horkého vína s medem. Lucius byl nachlazený, což znamenalo, že i jeho hosté museli pít léčivý nápoj. "Kdy se můžeme přijít podívat na ten tvůj malý zázrak?"

"Až tak za dva tři měsíce." Lucius si strčil do úst syrový stroužek česneku. "Zvlášť v takovém počasí. A Poppy mívá hroznou mořskou nemoc, chudinka. Za takové riziko to nestojí."

"Je v pořádku?" Doufal jsem, že otázka zní přiměřeně upřímně. Já bych moc netruchlil, kdyby drahoušek Poppy zemřela na komplikace po porodu. A asi bych nebyl sám.

"Je silná jako kůň." Zašklebil se, když polkl. "Och, a dávám jí titul císařovna. Jí i naší malé."

"To je pěkné." Snažil jsem se nedat najevo zděšení. Titul "Augusta" má nesmírnou váhu. Tím, že porodila Luciovi první dítě, se Poppaea dostala rovnou na vrchol císařského stupínku.

Vešel otrok s nádobou na dřevěné uhlí a postavil ji mezi nás. Poposedl jsem dozadu – v pokoji byl už tak nedýchatelný vzduch – ale Lucius se sklonil k nádobě a natáhl ruce nad uhlí.

"Promiň, Tite, ale nemůžu se zahřát," řekl. "To je to příšerné nachlazení. Tobě se to nestává?"

"Moc často ne. Jeden lékař, kterého jsem potkal ve Smyrně, mi poradil, že mám jíst citrony, když na mne něco leze. Zdá se mi, že pomáhají."

"Citrony?"

"Indické ovoce, velmi kyselé. Vaří se s medem a kořením, aby se jeho chuť zmírnila." Odmlčel jsem se a řekl jemně: "Už o tom ví senát? O těch nových titulech?"

Lucius vyprskl, pak se zkroutil v záchvatu kašle. Zvedl stříbrnou mísu vedle své židle a já jsem zdvořile počkal, až vyplivl chuchvalec hlenu.

"Kašlu na senát, můj milý." Ušklíbl se a utřel si ústa ubrouskem. "Ano, vědí o tom. Jsou samozřejmě bez sebe nadšením. Alespoň na veřejnosti. Budeme mít nový chrám zasvěcený bohyni plodnosti. A speciální atletické závody. Přece jenom se zdá, že se jim tělesná cvičení zamlouvají, drahouškům, nemyslíš?"

Nevěděl jsem, jestli mám brát jeho poslední poznámku jako sarkasmus, nebo ne. Během celého minulého roku Lucius uskutečňoval svůj záměr přimět senátory a jezdce, aby se objevovali v aréně a na atletickém stadioně. Ti mladší a odvážnější se do závodů pustili dobrovolně, ale on dal jasně najevo, že očekává alespoň symbolickou účast každého, kdo není zrovna úplně z formy, pokud si hodlá zachovat jeho přízeň; což mu získalo u konzervativců ještě méně obliby. Lucius mě pozorně sledoval, na tváři podivný výraz.

"V poslední době o mně nemáš moc dobré mínění, že?" řekl.

Sevřel se mi žaludek. "Prosím?"

"Slyšel jsi dobře, miláčku. Myslím to vážně, je to na tobě vidět. Nemysli si, že jsem si nevšiml. Nelíbí se ti už, jak řeším své záležitosti."

"Jsi císař." Serapide! "Nepotřebuješ můj souhlas."

Usrkl horkého vína a sledoval mě očima nad okrajem šálku.

"Myslel jsem si, že mě máš rád," řekl tiše. "Idealistu ve světě barbarů. Teď si nejsem jist, jestli stojíme na stejné straně." "Možná to není otázka stran."

"Vidíš?" Odložil šálek. "Začínáš mluvit jako Seneka. Jednou řekl zrovna tohle, nevzpomínáš si? Já ano. Senát by mě zpracoval podle svých představ, kdybych jim to dovolil. Když řeknou 'kompromis', myslí tím 'chovej se slušně, udělej, co chceme my'. Právě proto potřebuju Tigyho, aby v nich vzbudil strach z Boha."

"Určitě se mu to dobře daří." Zoufale jsem hrál o čas.

"Vzbuzovat strach je jeho úkolem. Já sám to dělat nemůžu, i když bych moc rád." Ta slova z něho vylétla naprosto přirozeně, jako by jim Lucius skutečně věřil. Možná to tak bylo. "Je to hloupé, ale jinak to nejde. Jsem moc dobrosrdečný. Tigy je pragmatický gauner, kterému se líbí děsit lidi. Kromě toho senátu vyhovuje, když dostává přes prsty, dává jim to šanci dělat se hezkými na veřejnosti a fňukat v soukromí." Odmlčel se. "Tite, řekni něco. Teď to myslím vážně."

Co jsem mohl říct?

"Být císařem a zároveň umělcem nemůže být jednoduché, můj milý." Jak banální! Ale myslel jsem svá slova vážně: je to věčná pravda. V té chvíli jsem cítil k Luciovi víc sympatií než za celé předchozí měsíce.

Zasmál se, až se rozkašlal. "Řekni mi něco, co nevím! Ne, není to jednoduché. Ale mohlo by to být snadnější, teď, když Poppy porodila, protože se míním usadit a žít jako otec rodiny a rodiče jsou úctyhodní lidé. Možná že na oplátku i senát

trochu povolí."

To byla dobrá zpráva. Lucius nakonec vyrazil: váhám použít slovo dospěl. Blesklo mi hlavou, že bych ho měl varovat před Pisonem, ale neudělal jsem to. Neměl jsem žádný skutečný důkaz a kromě toho to nebyla moje věc.

"Ty nemáš děti, že ne?" třel si ruce nad plameny.

"Ne. Aspoň o tom nevím."

"Měl bys mít. Změní se tím tvůj zorný úhel. A samozřejmě máš nesmírnou zodpovědnost. Budu muset dávat na malou Claudii velký pozor. Nechci, aby vyrůstala se stejnými problémy jako..." Zarazil se. "S jakýmkoliv problémy."

"Určitě nebude," řekl jsem.

"Ne." Ted' se nedíval na mne, ale upřeně hleděl do uhlí. "Ne. Poppy bude skvělá matka. Skvělá."

Neodpověděl jsem. Mlčení se prodlužovalo a já jsem stále tiše seděl. Luciovy oči pořád hleděly do plamenů. Zdálo se, jako by zapomněl, že jsem zde.

Náhle zamrkal a napřimil se.

"Promiň, Tite," řekl. "Nějak jsem se zasní. Co jsem to říkal?"

"Že Poppaea bude skvělá matka." Pokusil jsem se o úsměv a doufal jsem, že nevypadal příliš falešně. "Vůbec o tom nepochybuju."

"Samozřejmě!" Zazubil se. "Ale teď dost vážných řečí. Kde bych mohl sehnat tyhle citrony, o kterých jsi mluvil?"

Pověděl jsem mu, že ve Velabru je obchod, který se specializuje na exotické druhy ovoce, a pak jsme začali klábosit mnohem bezprostředněji, než jsme spolu mluvili celé měsíce. Když jsem odcházel, dosáhli jsme málem úrovně našich předchozích vztahů. Málem, ale ne úplně. Jak řekl Arruntius, na to už bylo příliš mnoho mrtvých a příliš mnoho trápení. Mohl jsem sice cítit sympatie – Lucius a já jsme si byli povahově natolik blízcí, že sympatie nemohly úplně pominout – ale nemohl jsem se přimět, abych toho chudáka měl rád, i přes veškeré jeho vyzrávání. A bez lásky je přátelství nemožné.

Lucius však neměl nikdy možnost stát se rodičem, protože o čtyři měsíce později dítě zemřelo.

Zemřelo na horečku ještě v Antiu a Lucius byl naprosto zoufalý. Svým chováním si ještě víc popudil starou gardu v senátu.

"Podle toho, jak se chová, by člověk mýsl, že je ženská!" stěžoval si mi hořce Arruntius, jakmile se z paláce vrátila delegace senátorů, aby oficiálně vyjádřili soustrast. "Slzy, trhání šatů, no hrůza! A k tomu na veřejnosti! Byl jsem znechucen, Petronie, prostě znechucen! Ale taková jsou tihle zženštilí herci vždycky, nemají smysl pro míru. Jupiter, vždyť to mně ani nebylo kluk!"

Nesouhlasil jsem. Luciovi žal byl možná teatrální, ale byl opravdový. Určitě byl méně pokrytecký než smutek Arruntiova a jeho senátorských kumpánů, kteří okamžitě prohlásili Claudii za bohyni.

Byl jsem zrovna v paláci, abych také vyslovil soustrast, když přišla zpráva ze senátu.

"Vidiš, Tite?" řekl Lucius a posmutněle se na mne usmál (nespal a nejedl už čtyři dny a jeho soukromý pokoj byl v ještě bezútěšnějším stavu než obvykle). "Myslí si, že jsem dítě, že mě utěší takovým nesmyslem. Jak by se mohla ta malá chudinka stát bohyní jenom proto, že to oni prohlásí? To je přece hloupost."

"Tak jim řekni, že je to hloupost. Použij právo veta."

Pokrčil rameny. "Proč bych se tím měl obtěžovat? K ničemu by to nebylo. Nemají ani kouska úrovně, a to je konec.

Definitivně jsem s nimi skončil. Od této chvíle mě můžou brát takového, jaký jsem, nebo ať mě raději nechají být."

Jeho slova zněla zlověstně, ale já jsem věc nerozvíjel.

"Jak je císařovně?"

"Je velmi zoufalá. Která matka by nebyla?" Zabořil hlavu do dlaní. Myslel jsem, že se rozpláče, ale byla to jen únava: svezl se do opěradla židle. "Budeme se samozřejmě pokoušet znovu, ale ne hned. Ubohé děvče, nedá se utěšit. Vůbec se nedá utěšit."

Osobně jsem o tom pochyboval: Poppaeiny síly byly nezdolné a nikdy na mne nepůsobila jako mateřský typ.

"Vrátí se zpátky do Říma?" Nepřipustil jsem nevhodnou pauzu.

"Vrátí, už za pár dní. Až balzamovači..." Zarazil se. Ramena se mu roztřásla a zvedl zase ruce. Tentokrát byl důvod jasný. Uvažoval jsem, jestli mám odejít, ale to by bylo nezdvořilé, proto jsem mlčky seděl, dokud neskončil a nevysmrkal se do ubrousku. "Pohřbíme dítě do rodinného mauzolea. Nikdy předtím jsem neviděl pohřbívat bohyni, Tite. Jaký je při tom obřad, nevíš, Tite?"

"Ne," řekl jsem tiše.

"Nevadí. Necháme to na senátu. Bude to... impozantní, tím jsem si jist. V takových záležitostech jim můžeme věřit." Odmlčel se, zíral do prázdna, až jsem si myslel, že na mne zapomněl. Pak se najednou zasmál; drsným smíchem, ve kterém nebyla stopa veselí.

"Jen jsem se zamyslel, můj drahý," řekl. "Starý Julius je bůh. Můj prapradědeček Augustus je bůh. Dokonce i chudák starý idiot Claudius je bůh. A všichni díky senátu. Možná ti slizcí darebáci přece jenom mají nějakou moc."

Neřekl jsem nic.

"Takže pokud je malá Claudia opravdu bohyně, co z toho vyplývá pro mne? Může smrtelný otec bohyně zůstat pořád smrtelníkem? Tak co, můj milý, jsi přece vzdělaný člověk. Co na to řekneš? Otec by měl přece být sám božský, ne?"

Přestal jsem dýchat. Mluvil teď (a také vypadal) až příliš podobně jako jeho strýc Gaius, než aby se to líbilo mně nebo i Římu. Jeden vládnoucí božský císař na jednu generaci stačil, dalšího jsme nepotřebovali. Kdybychom měli být svědky zrození dalšího Caliguly, pak by se jenom blamovali.

Musel si všimnout mého výrazu, protože se přestal smát.

"Tite," řekl jemně. "To byl jen vtip."

Pomalu jsem vydechl. Pokud si Lucius nebyl vědom narůstajícího napětí předím, uvědomil si ho teď. Tvářil se vážně, velmi vážně.

"Tys předpokládal, že to myslím vážně, že?" řekl.

Beze slova jsem přikývl.

"Ale přece jsem ti řekl, drahý, že celá ta věc je hloupost! Nemůžeš to ani zmírnit jiným výrazem, je to prostě hloupost!"

"Já vím."

Zaťatou pěstí udeřil do opěrky křesla. Překvapilo mě, že dřevo neprasklo.

"Tak se ke mně přestaň chovat jako k bláznovi! Jsi stejný jako ten zatracený senát! Jsem přece stejně smrtelný jako ty!"

"Víš to jistě, můj milý?" Moje prostořekost nebyla samozřejmě na místě, ale ulevilo se mi natolik, že jsem nad ní nepřemýšlel.

Lucius se neusmál.

"Nejsem šilený, Tite," řekl. "Taky nejsem bůh, a jestli bude záležet na senátu, nikdy se jím nestanu. Ani bych nechtěl, protože už být člověkem je dost těžké. Těm kreténům se to nedaří ani z poloviny."

Být člověkem je dost těžké.

Přemýšlel jsem o tom cestou domů. A myslím na to pořád. Když pomineme otázku šilenství (překvapilo mě, že se o něm vůbec zmiňoval), jak to mohl myslet? První část je docela jasná. Ať se stane co se stane, je nepravděpodobné, že ho senát prohlásí za božského, alespoň ne dobrovolně. Ale jeho slova o tom, že je těžké být člověkem, ne, těm jsem vůbec nerozuměl. Když shořel Řím a on začal stavět svůj nový přepychový palác, poznamenal v mé přítomnosti: "Alespoň budu moci žít jako člověk!"

Tehdy to dávalo smysl a odpovídalo jeho charakteru. Ale bylo tu ještě něco jiného, něco víc.

Ach, nevím a nikdy vědět nebudu. Ale opustil jsem ho s pocitem... neklidu, to je zřejmě to pravé slovo. Možná bych se cítil líp, kdyby se ten chudák přede mnou přece jen tvářil jako bůh. Všechno by pak bylo mnohem jednodušší.

Už zas začínám filozofovat. Přestaň, Petronie, ty starý hňupe! Dej si radši kousek bažanta.

/38/

Lucius myslel naprosto vážně svá slova, že skončil se senátem. V příštích dvanácti měsících dospěly jejich vztahy ke kritickému bodu. A chudák naivka Petronius se samozřejmě do toho zapletl. Věděl jsem, co má Lucius v úmyslu provést s Římem a do jisté míry – osobnosti stranou – jsem s ním sympatizoval. Na druhé straně jsem také chápal postoj Arruntia a jeho kumpánů. Nemůžete zrušit osm set let vývoje jenom tak, že lidem řeknete, že se mýlí, a budete je ignorovat. Pokud si nechcete říkat o problémy, neuděláte to; na rozdíl od Lucia.

Toho června jsem byl v zahradě za domem a rozhodoval se, kam postavit sochu, kterou jsem právě získal, když vešel otrok a oznámil mi, že mě přišel navštívit Thrasea Paetus.

Překvapilo mě to. Thrasea nebyl ani můj známý, natož přítel. Přestože jsme na sebe nikdy neměli dost času, choval jsem k němu jistou úctu: na rozdíl od většiny senátorů měl své zásady a neobával se jich držet. Lucius samozřejmě toho chudáka nesnášel; ale jak jsem řekl dříve, Lucius nikdy nesnášel čestné lidi s morálkou. Ani Thraseovi kolegové nebyli zrovna šťastní v jeho společnosti, a to ze stejných důvodů.

Co asi, uvažoval jsem, potřebuje tenhle vzor všech ctností ode mne?

Chlapec ho přivedl ke mně. Thrasea se blížil šedesátce, byl mohutný a růžolící, připomínal Gala: jeho rodina pocházela z Patavia*.

"Těší mě, že jsi mě přijal, Petronie," řekl. "Máš nádhernou zahradu."

Byl nervózní, to jsem poznal hned, i když jsem netušil proč – proto jsme si chvíli jen tak povídali o růžových zahradních besídkách a o umění tvarovat keře, na což byl odborník. Nakonec jsem ho dostal k věci.

"Petronie, potřebujeme tvoji pomoc," řekl.

"My?"

"Senát." Okamžitě zaváhání: Thrasea byl pravdomluvná duše. "Nebo alespoň rozumní členové."

"A takoví tam jsou?" Zamračil se. "Och, promiň, drahý, jsem prostořeký. Nejsem prostě zvyklý hovořit o něčem závažnějším, než jaké víno podávat k pečenému plameniákovu. A už jistě ne se senátem."

Vráska se prohloubila. Uvědomil jsem si, že vyjadřuje rozpaky, ne hněv.

"Ano, rozumím ti." A jéje! "Ale potřebujeme někoho blízkého císaři, kdo je, dejme tomu, nezaujatý člověk umírněných názorů. A potřebujeme ho naléhavě."

Vedl jsem ho k zahradnímu posezení vedle zimostrázového živého plotu. Za jeho požadavkem jsem tušil komplikace; určité nevěštil nic dobrého, a když už mám probírat vážné věci za tak příjemného dne, jako je dnešní, raději to budu dělat v pohodlí.

"Bojím se, že se mnou jen ztrácíš čas." Posadil jsem se. Thrasea si také sedl. "Vycházíme spolu docela dobře, ale neřekl bych, že se jedná o důvěrný vztah. Teď už ne. Od chvíle, co se objevil Tigellinus."

Thrasea zkrřivil ústa.

"To také chápu," řekl. "Věř mi, kdybychom dokázali najít někoho vhodnějšího, udělali bychom to."

Začínal jsem chápat, proč nejde tolika lidem pod nos. Upřímný a čestný sice je, ale taktu má asi tolik jako cihla.

"Och, to je nesmírně lichotivé."

Podíval se na mne; každý politik pozná sarkasmus, když ho slyší, i ten nejnetaktnější.

"Řekl jsem nezaujatý a umírněný člověk, Petronie, a myslím to vážně," řekl pomalu. "Víme, že nejsi jeden z nás. Nejsi ovšem ani Tigellinus a právě o to jde."

Povzdechl jsem si. "Tak dobře. Řekni mi, co chceš. Pokud to bude v rámci mé nezaujaté umírněnosti, rád se toho ujmu."

"Chceme, abys pomohl urovnat roztržku mezi námi a císařem."

"Cože?" Rozesmál jsem se. Nebyla to zrovna zdvořilá reakce, ale nemohl jsem si pomoci. "To je všechno? A po večeři bych možná mohl přesvědčit Parthy, aby nám zas přepustili Arménii."

"Samozřejmě, pokud bys to dokázal." Od Thrasey jsem humor nečekal, natož takhle šibeniční. Hned mi začal připadat lidštější. "Bude to chtít čas a velké úsilí, já vím, ale..."

"Bude to chtít mnohem víc, můj drahý! Bude to chtít menší zázrak. Nebo už Tigellinus umřel?"

"Petronie, musíš pochopit moji pozici. Jednám s těmi lidmi – myslím se senátem – každý den. Jsou schopni vypořádat se s tyranem. Jsou schopni vypořádat se s šilencem, jako byl Caligula, nebo s podezřivým bláznem, jako byl Claudius. Ale nejsou a nikdy nebudou schopni vypořádat se s Neronem, protože mu nerozumějí. A ten nedostatek porozumění povede brzy k problémům."

Měl samozřejmě pravdu. Luciův nedávný veřejný debut na jevišti v Neapoli senát pohoršil. Pak, ještě o něco později, přišla na řadu jeho "svatba" v klasických svatebních šatech s bývalým otrokem Pythagorem, která parodovala tradiční svatební obřady. Nezúčastnil jsem se jí, protože jsem byl tehdy pracovně v Capui, ale o císařově teatrálním jekotu a úpění za zavřenými dveřmi svatební komnaty se hovořilo všude. Lucius připravil principát o důstojnost, a pokud si senát na svých vládciích něčeho vážil, ať byli pokrytci jací chtěli, byla to právě důstojnost.

"Tak co bych měl udělat?" řekl jsem.

"Promluvit s Neronem. Vysvětlovat. Jeho soukromý život je jeho věcí, ale musí ovládnout ty své..." Thrasea zaváhal, "...výstřelky na veřejnosti. Dělalí nesmírnou škodu. Nesmírnou."

"Tak velkou, že přiměly některé tvé kolegy uvažovat o jeho odstranění?" To bylo i na Thraseu velmi ostré. Zrudl a zaklapl ústa jako past.

"Ale no tak, můj milý! Tohle jsi mi chtěl přece říct, ne?"

"To jsou... pomluvy." Mluvil opatrně.

"Čert vem pomluvy. Nebyl bys tak zoufalý a nechodil sem, kdyby šlo jenom o pomluvy. Nečekám, že mi svěříš jména, to by nebylo rozumné."

"Samozřejmě. Nepřišel jsem, abych zrazoval své přátele, Petronie."

"Něco takového bych od tebe ani nečekal. Každopádně bych mohl sám jmenovat některé hlavní chytráky." Vzpomněl jsem si, co mi říkal Arruntius u naší pštrosí večeře. "Třeba Calpurnius Piso." Zatvářil se zděšeně, ale neřekl nic. Přímě do černého. "Takže chceš, abych pozvedl pokličku, drahý, než polévka vyvře?"

"Pomohlo by to řadě věcí. Senátoři nejsou žádní revolucionáři, dovedou brát i dávat. Ale Nero je zatlačil příliš daleko do kouta a oni takový stav už nesnesou."

"Počkej okamžik, Thraseo. Už jsem ti řekl, že nejsme přátelé, císař a já. Aspoň ne důvěrní přátelé." Utrhl jsem větvičku keře a mnul ji v dlaních. "Tigellinus je jediný, koho teď poslouchá. A nejenom ve státních záležitostech. Možná budu pořád zván na císařské večírky, ale nebude vhodné, abych na ně chodil moc často."

Oči mu zablýskly. Pohybovali jsme se v odlišných světech a tohle, zdá se, ho překvapilo.

"Chceš říct, že císařův poradce ve věcech vkusu byl uvolněn z funkce?" řekl. Vycítil jsem slabý náznak škodolibosti.

"Řekněme, že byl vystřídán." Odhodil jsem větvičku a setřásl z dlaní rozdrčené lístky. "Nero si našel lepšího. Nebo spíš horšího." Na okamžik jsem si vzpomněl na Senekova vozataje. "Chápu samozřejmě proč. Tigellinus je velmi chytrý člověk. Ví, že císař potřebuje někoho, kdo bude dělat toho špatného." Usmál jsem se. "Kromě toho, je mnohem vynalézavější než já."

"Smutné přiznání pro poradce ve věcech vkusu." Škodolibost už byla zjevnější, i když Thrasea byl natolik zdvořilý, že se ji pokoušel skrýt. Ne že bych se zlobil nebo urazil: byli jsme rozdílní lidé a Thrasea některé věci prostě nechápal.

"Ach, můj bože!" řekl jsem mírně. "Neřekl jsem, že Tigy má lepší vkus! Řekl jsem, že je vynalézavější."

"Chápu." Nechápal jeho rty byly sevřeny do nesouhlasné křivky – ale na tom nezáleželo. "Tak pomůžes nám, Petronie? Jak nejlíp dovedeš? Pro dobro Říma."

"Pro dobro Říma." Zvedl jsem se a napřáhl ruku. On také vstal a po kratičkém zaváhání ji přijal. "I když opravdu pochybuji, že něco zmůžu."

"Cokoliv bude lepší než nic."

"Budu si to pamatovat, můj milý."

Když odešel, zamrzelo mě, že neviděl mou novou sochu. Jistě by si vysloužila jeho nesouhlas.

/39/

Osmnáctého července večer jsem se vypravil na večírek na Caeliu; sám, protože Silia trávil s Arruntem dovolenou v Bájích. Když jsem okolo druhé ráno vyšel z domu svých přátel, byla krásná noc se zářícím úplňkem a jasnou oblohou. V polovině Strmé ulice nosítka zastavila. Slyšel jsem otroky, jak se mezi sebou o něčem dohadují, ale protože jsou Galové, k ničemu mi to nebylo.

"Rufille!" zakřičel jsem. "Co se děje?"

Můj otrok, který měl na starosti nosítka, odhrnul záclonku.

"Hoří, pane," řekl. Galové neplývají slovy. Rozhodně ne latinskými.

Vstal jsem trochu nejistě a víc než trochu rozzlobeně, připraven spáchat vraždu: požáry byly v Římě až příliš časté, než aby upoutávaly čumily, a já jsem chtěl domů do postele.

Pak jsem zjistil, o čem Rufillus mluví.

Hořelo celé město.

Hořelo všechno od místa, kde jsme stáli, až skoro do poloviny cesty k řece a i odtamtud jsem ještě slyšel křik. Když vzplanuly městské činžáky, hořely jako pochodně, a jakmile se zhroutily, zablokovaly okolní hlavní ulice i postranní uličky. Čtvrť v okolí cirku, kterou také zasáhl požár, byla jedna z nejhustěji osídlených v Římě, přeplněná obytnými domy. Bohové vědí, kolik lidí v nich teď umíralo. Určitě stovky. Možná i tisíce. A oheň se šířil, nesl se větrem směrem k

centru města a přitom ničil a zabíjel. Viděl jsem, jak se zhroutilo dlouhé, nízké skladiště na severní straně oblasti požáru. Jazyky plamenů pak vyšlehly, zkroutily se víc k severu a začaly olizovat další řadu budov sotva sto metrů od Palatinu. "Och, Serapide!" zašeptal jsem. "Nejmilejší Serapide!"

Nebyli jsme sami. Lidé proudili kolem nás směrem k výše položeným částem města, špinaví, potřísnění sazemi a páchnoucí kouřem a potem: jeden muž nesl vepře, jiný bronzová kama. Bylo tu dítě, svírající v rukou třínohého hracího koně a žena se svazkem cibule. To byli ti šťastnější. Nikdo z nich nám nevěnoval pozornost.

Obrátil jsem se ke Galům a pokusil se promluvit pevným hlasem.

"Domů, drahoušci. A rychle, prosím."

Cestou jsme se prodírali po Strmé ulici a pak dál směrem k severu. Bylo dusno a všude plno chodců i vozů pohybujících se hlenýždím tempem. Nedocházelo k žádné panice, spíš se zdálo, jako bychom se ocitli v dobytém městě obklíčeném utečenci. Celá obloha za námi vypadala jako obrovská zsinálá podlitina; vítr za našimi zády přinášel spršky mastných černých sazí a zápach spáleného dřeva a, což bylo horší, pálicího se masa. Viděl jsem samozřejmě i jiné požáry, ale nikdy tak rozsáhlé. Jediné, co by oheň mohlo zastavit, by byly ohnivzdorné pásy, vytvořené tak, že by se v patřičném prostoru odstranil z dráhy požáru veškerý hořlavý materiál. To by potřebovalo čas a pravděpodobně větší autoritu, než jakou by si dovolili disponovat snad i konzulové bez císařova souhlasu. A Lucius byl zatím v Antiu.

Jakmile jsme se dostali ven z desátého okrsku, davy začaly řidnout. Měděná ulice už nebyla plnější než jindy přes den, a když jsme dostali na Quirinalis, sotva bych uvěřil, že se děje něco nenormálního, nebýt krvavě rudé oblohy za námi.

Přední brána mého domu byla otevřená, vrátný stál před ní a civěl na oblohu.

Na nádvoří jsem vystoupil z nosítek a spěchal do domu. Crito, vrchní otrok čekal v hale.

"Máš připravenu horkou koupel, pane," řekl. "A dal jsem příkazy uložit cennější kusy nábytku do beden."

"Výborně, můj milý." Cítil jsem se nevýslovně vyčerpaný, když jsem si svlékal sazemi potřísněný sváteční plášť.

"Velmi rozumné."

Od požáru nás dělila vzdálenost přes polovinu Říma, ale pokud Crito myslel, že bychom se měli připravit na evakuaci, alespoň bylo všechno v bezpečí.

"Taky," Crito mi vzal z ruky plášť, "přišla zpráva od Laecania Bassa."

Zarazil jsem se. "Mladšího konzula?"

"Ano, pane. Ptá se, jestli by ses s ním mohl setkat u Maecenatovy brány, co nejdřív, budešli moct."

"Řekl ti, co chce?"

"Netýká se to jenom tebe, pane. Myslím, že svolává na pomoc několik pánů mimo senát. V současné době je státní správa velice oslabená, jak si jistě uvědomuješ."

To dávalo smysl. V červenci a v srpnu většina senátorů odjela z města do svých sídel v Albských horách nebo na kampánském pobřeží. A Bassus na rozdíl od svých senátorských kolegů měl mezi ušima víc než kosti.

Klímal jsem v páře svých lázní asi hodinu, pak jsem zavolal maséra, aby mi vytloukl z unavených svalů víno, a vydal se k Esquilinu.

Věž byla součástí Maecenatových zahrad, byla vestavěna do starých Serviových zdí. Naposled jsem tam byl při příležitosti jedné z Luciových celonočních zábav, v oněch rozváznějších dnech před Tigellinem, kdy pořádal své orgie v soukromí. Byla vysoká skoro pětadvacet metrů, vypínala se nad nejvyšší činžák, masivní, postavená z kvalitního kamene s dubovými trámy podírajícími každé patro a s pevným vnitřním schodištěm. Ze střechy opatřené nízkou zídou jste se mohli dívat na celý Řím.

"Petronie! Přišel jsi první! Výborně, kamaráde!" Bassus, obvykle elegantně oblečený, vypadal, jako by ve svých šatech spal. Pokud vůbec spal.

Neodpověděl jsem. Shlížel jsem na město. Nebo na to, co z něho zbylo. Celá jižní část od Palatinu k Aventinu a celá cesta k řece byla zahalena hustou clonou kouře ozářenou plameny. Dole to muselo být hrozné. Tady pohled na požár jen paralyzoval mysl.

Bassus stál těsně vedle mne.

"Strašné, že?" řekl tiše. "Celý jedenáctý okrsek lehne popelem. A pak Palatius, včetně paláce. Nemůžeme proti tomu nic dělat."

Díky bohům, že Silia byla v Bajích; její dům stál na severních svazích Palatinu. Byl jsem si jist, že její vrchní otrok dá příkazy k evakuaci veškerého cenného majetku, ale dům sám shoří. "Poslal jsi zprávu císaři?"

"Posel vyjel už před několika hodinami. Modlil jsem se k Jupiterovi, aby Nero okamžitě přijel." Bassus byl v Římě raritou, zbožný muž, který věřil, že modlitby mají nějaký účinek.

"Jak k požáru došlo? Nevíš?"

Pokrčil rameny. "Možná v některém krámě s olejem za cirkem. Na tom už nezáleží. Při tak suchém počasí můžeme ztratit celé město, když oheň hned nezastavíme."

To mi bylo samozřejmě jasné: jak by ne, když jsem stál na střeše věže s umírajícím Římem pod sebou? Přesto bylo děsivé slyšet, jak Bassus vyslovuje tu myšlenku nahlas.

"Co chceš, abych udělal?"

"Pojď sem ke stolu, ukážu ti to."

"Stůl" byla hromada prken položených na podstavci, na kterých stál model města.

"Není to krása?" řekl Bassus.

"Náhdera." Pahorky byly vymodelovány z hlíny a řeku tvořila křivka ze skla. Úřední budovy byly vyřezány ze slonoviny, a i když ostatní stavby tvořily jen prosté dřevěné kvádry, byly umístěny na správných místech. Nebylo však ani stopy po Claudiově chrámu, ani po některých dalších novějších stavbách, takže jsem usoudil, že maketa musí

být stará víc než deset let.

"Přinesl jsem to z paláce." Bassus kývl na otroka, aby podal pochodeň. "Císařovi to nebude vadit, model by stejně shořel. Takže, Petronie. Tady jsou naše problémové okrsky." Prstem kreslil ve vzduchu nad miniaturním Římem hranice jednotlivých oblastí. "Isis a Serapis. Subura, od Palatinu k Viminalu. Samotné centrum mezi řekou, Palatinem a Capitolem."

Přikývl jsem. Části města, které ukazoval, tvořily přirozenou dráhu ohně, těžce vybudované oblasti, které zaplnily nížinu mezi řidčeji osídlenými úbočími pahorků, na nichž městské činžáky ustupovaly domům střední a vyšší třídy.

"Obrovská plocha, můj milý."

"To mi povídej." Bassus si protřel oči. "Minimálně je zapotřebí zabránit šíření ohně, ale už nám docházejí síly a situace se zhoršuje. Je těžké zkoordinovat záchranné práce. Nemáme dost lidí. Potřebujeme zodpovědné lidi přímo na místě, kolik se jich jen podaří sehnat. Zorganizovat přísun vody, umístit lidi tam, kde je zapotřebí, vyklízovat domy, dávat příkazy k demolici." Odmlčel se. "Tak co? Pomůžeš?"

"Lichotíš mi," řekl jsem.

Unaveně se zašklebil. "To je fakt, Tite. Ale jsem už zoufalý."

Rozesmál jsem se. Když Bassus zrovna nepodával takový supervýkon, byl výborný společník, na rozdíl od aristokratického Licinia Crassa Frugiho, který byl suchar neskutečných rozměrů. Což mi připomnělo...

"Mimochodem, kde máš svého váženého kolegu?"

"Je ve své vile v Tusculu, pokud vím." Bassovi pokleslo obočí. "Může tam ten mizera klidně zůstat, pokud jde o mne.

Možná jsem zoufalý, ale zas tak moc ne. Poradím si sám. A třeba si to i odnesu, až se vrátí Nero."

"V tom případě, můj milý," řekl jsem, "pomůžu opravdu rád."

/40/

Bojovali jsme s ohněm šest dní a prohráli. Bassus mi dal na starost část města mezi Dlouhou ulicí a Caeliem, ale nakonec z ní zbyla jen spálená pustina a museli jsme se přesunout na východ až ke Querquetulské bráně. Ještě dnes, když zavřu oči, vidím plameny a vzadu v krku cítím štiplavý kouř a slyším rachot bortícího se zdiva a výkřiky, které přitom zaznívaly. Vidím i jiné, horší věci: napůl ohořelou mrtvolu, o kterou jsem zakopl v postranní uličce, a myslel jsem, že se jedná o psa, ale ukázalo se, že to je dítě. Ženu, která skočila ze střechy činžáku, u kterého jsem dal příkaz k demolici, těsně předtím, než se zřítíl. Strachy šílicí muly, u jejichž boků se houpaly rozbité amfory, jak běží kolem nás, nasáklé škvařícím se olejem. Nikdy nebylo dost času, nikdy dost pomoci. Ani dost vody: nejbližším zdrojem vody byl Claudiův vodovod víc než kilometr od Caelia, a tak jsme museli vystačit s trubkami veřejného rozvodu a s kašnami. I když se stalo, že byl člověk na potřebném místě a nic mu nestálo v cestě, plná nádoba postupovala řetězem s děsivou pomalostí. Když jsem se dostal v noci domů – a to málokdy – do klamného poklidu Quirinalu, první věcí, které jsem si všiml, bylo odporne šplouchání vody přitékající do mého okrasného jezírka.

Oheň strávil srdce Říma. Druhý den se změnil vítr a odvál plameny pryč od fora a Kapitolu, ale zanesl je na severní svahy Palatinu. Třetí den bylo v plameni všechno na jih od Svaté cesty a čtvrtý den tu nezůstalo nic než zčernalé zdivo, ohořelé trámy a nános popela. Královský palác. Vestin chrám a hrob. Chrám Jupitera Zastavitele, který založil před osmi sty lety Romulus. Jsou pryč. Všechny pryč. Na východě, kde jsem byl já, se plameny prohnaly mezi Caeliem a Esquilinem a strávily Isidu a Serapida až k Serviovým zdem. Šestý den zůstaly mezi řekou a pahorkem Caeliem na západě a na východě a Svatou cestou a Aventinem na severu a na jihu Říma jen trosky páchnoucí trpkým kouřem a ohořelým masem.

Lucius přijel, sotva dostal Bassovu zprávu. Zpřístupnil bezdomovcům veřejné budovy na Martově poli na severozápadě města a své vlastní Vatikánské zahrady, organizoval nouzové ubytování a zvláštní zásobování obilím z ostijských sýpek a z měst mimo Řím a srazil cenu na šestnáctinu původní. Ale to všechno jsem se doslechl z druhé ruky. Viděl jsem ho jen jednou, čtvrtý den, když jsem se vypravil k Maecenatově bráně požádat Bassa o další síly. První, co mě překvapilo, bylo ticho. Přestože se nic nedalo srovnávat s peklem třetího okrsku, Maecenatova věž jako řídící centrum byla vždycky hlučná. Přizemí, kde se podávala rutinní hlášení, bylo ještě zalidněnější než obvykle, ale nebyl tu žádný pohyb, jen děsivé ticho. Protlačil jsem se dovnitř a chytil nejbližšího úředníka za rameno.

"Kde je Bassus?" řekl jsem.

"Cože?" Jeho oči na mne nepohlédly. Stále se dívaly na úpatí schodiště.

"Ten konzul, pitomče! Je tady?"

"Ano." Konečně mi začal věnovat pozornost, ale musel vynaložit velké úsilí. Znal jsem ho: byl to jeden z Bassových nejlepších propuštěnců, chytrý asijský Řek z oddělení veřejných prací. "Ano, je na střeše. Ale má..."

Nečekal jsem, až dopoví. Prodral jsem se kolem něho a začal stoupat po schodech. I tam bylo plno; ale ani zde se nikdo nehýbal. Celá věž, jak se zdálo, z jakéhosi důvodu strnula a poslouchala.

První slova jsem uslyšel, ještě než jsem minul poslední hlouček lidí před samotnou střešou, a v té chvíli jsem ho spatřil.

Lucius stál zády ke mně a hleděl na hořící město. Měl na sobě roucho tragéda, pošíité perlami a flitry, které se třpytily ve světle plamenů. V ohybu levé paže držel citeru, těžký jedenáctistrunný nástroj používaný pro koncertní vystoupení. Když jsem přistoupil blíž, zabořil do strun trsátko a začal zpívat:

Múzy, povězte o hněvu Řeků, o tom, jak porodil dřevěný kůň
Hříbata oděná v bronzu dopadla na zem,
strašlivá ve svém hněvu
přinesla Iliadě smrt...

Zůstal jsem stát jako přibitý. Byla to Luciova vlastní píseň "Plenění Tróje", kterou napsal před rokem a chystal ji pro své zrušené řecké turné. Do jejích tónů zaznívaly zvuky umírajícího města hluboko pod námi; vnikaly i do mých uší a do mysli. Lidé křičeli. Ženy a děti kvílely. Rachot padajících domů a děsivý, neustávající praskot plamenů. Nalevo, u jižní zidky, jsem uprostřed další skupiny uviděl Bassa. Plakal. Sáhl jsem si na tvář, a když jsem pak pohlédl na prsty, byly vlhké a zčernalé od sazí.

Konečně píseň dozněla. Lucius zahrál poslední akord a zaujal pózu umělce čekajícího na potlesk. Dočkal se. Nevelkého, ale přece jen potlesku. Nemohl jsem se přimět, abych se připojil. Vzpomněl jsem si na mrtvé dítě v uličce, které jsem považoval za psa.

Císař se obrátil a uklonil se. Chtěl jsem se vytratit, ale všiml si mě.

"Tite, drahoušku! Co tady děláš?" Podal citeru čekajícímu otrokovi a vykročil ke mně. Jeho roucho – purpurové barvy – dostalo ve světle plamenů barvu zaslhlé krve. "Líbilo se ti to?"

"Velmi," řekl jsem.

"Můj milý, vypadáš jako přičmoudlý hastroš!" Objal mě. "A odporně páchneš. Co se s tebou stalo?"

"No, to víš." Nejraději bych ho praštil. "Především jsem se účastnil plenění Říma."

"Je to hrozné, že?" Na okamžik – ale jenom na okamžik – se jeho tvář zachmuřila. "Bassus mi říkal, že jsme už přišli o tři okrsky. Včetně paláce samozřejmě. Taková hanba. Právě se tam usadili architekti."

"Alespoň k něčemu požár je." Ukázal jsem na otroka s citerou. Myslím, že ještě nikdy jsem neměl takový vztek.

"Poskytuje nádherné divadlo."

"Ano, že je to tak?" Kývl hlavou a rozzářil se. Paži měl pořád ovinutou kolem mých ramen a voněl parfémem "Nemohl jsem zmeškat takovou příležitost, že ne? Taková tragédie, můj milý! Úžasné vzrušující. Skoro to za to stojí."

"Skoro." Nejjemněji, jak jsem dokázal, jsem se vyprostil z jeho objetí. Ale zřejmě ne dost jemně. Zamračil se.

"Starám se, Tite," řekl. "Udělal jsem, co jsem mohl. Co na tom komu vadí?"

"Co?" Pohlédl jsem na Bassa. Jeho tvář, stejně jako tváře lidí kolem něj – všiml jsem si, že všichni jsou senátoři – byly jako z kamene.

"Uvidíš." Lucius se mnou mluvil jako s dítětem. "Až ten strašlivý požár zvládneme, postavím pořádné město. Široké ulice s krytými chodníky. Spolehlivá protipožární opatření. Spousty nových veřejných budov. Poskytnu samozřejmě dotace soukromým občanům, kteří přišli o majetek. Bude to štěstí v neštěstí, Řím byl přece páchnoucí skládka odpadků." Odmlčel se. "No a samozřejmě pořádný palác. Nejen pro mne. Pro Řím. Něco, na co bychom mohli být pyšní."

"Těším se na to," řekl jsem. "A teď, když mě omluvíš..."

Zamířil jsem k Bassovi. Lucius mě nezastavil; ale nemohl jsem si nevšimnout jeho náhle ublíženého výrazu, jako bych ho nakonec přece jen uhodil. V určitém směru měl pravdu: bylo to hrozné. Zpívat "Plenění Tróje" na pozadí hořícího města nic neznamenal; jak jsem řekl, bylo to opravdu úžasné divadlo. Nejednalo se o nic podstatného, zvláště ve srovnání se vším, co dobrého udělal po svém návratu do Říma. Byl upřímný, když mluvil o svých plánech s městem. To jsem věděl. Lucius by pohnul zemí i nebesy, kdyby to pomohlo, aby se Řím stal po požáru lepším a bezpečnějším místem k životu.

Ale co z toho si budou připomínat Římané za stovky let, když my všichni už budeme mrtví? Že císař Nero přestavěl město, většinou na vlastní náklady? Nebo že hrál na citeru a zpíval, zatímco Řím dole pod ním hořel? Vy, moji čtenáři, znáte odpověď stejně jako já. A stejně odpoví i vaše děti a děti jejich dětí.

Luciova tragédie byla v tom, že si takovou otázku položit nedovedl.

/41/

Šestý den jsme mysleli, že všechno skončilo. Ve třetím, desátém a jedenáctém okrsku už nemělo co shořet a tam, kde uličky na svazích ustupovaly kamenným domům a volnému prostoru, oheň uhasí sám, nebo jsme ho dokázali zvládnout. Pak přišly zprávy o novém požáru na severu, v sedmém okrsku, sestávajícím převážně z obytných domů za Serviovými zdmi. Odtamtud se oheň šířil na západ do okrsku Flaminiův cirk. Hořelo další tři dny a nepřestalo, dokud se oheň nedostal k řece Dvacátého osmého července ráno, kdy konečně všechno ustalo, zbyly z poloviny města zčernalé škvarky a polovina obyvatel přišla o domov nebo o život.

Nevím, kdy se objevily ty zvěsti nebo kdo s nimi přišel; do posledního dne neměl nikdo na klepy čas. Napřed jsem je slyšel od Bassa, který se u mne občas zastavil: jako konzul, místo toho, aby odjel na své sídlo v Albských horách, zatímco se opravoval jeho vlastní poškozený dům, byl nucen trčet v Římě (lépe řečeno v troskách, co z něho zbyly) a organizovat vyklízecí práce.

Mým lázeňským otrokům trvalo celý den, než ze mne zas udělali něco jiného než kus očouzeného otrapy, a spotřebovali přitom kilo penzy a čtyři litry růžové vody. Když jsem přišel do solária na aperitiv, abych proměnu dokončil, Bassus zkoumal fluoritovou naběračku na víno, kterou jsem právě koupil.

"Hezká," řekl.

"Měla by být, když už stála tři sta tisíc." Uložil jsem se. Otroci se začal zabývat poháry a sítkem.

"Jupiter!" Odložil předmět opatrně na ubrousek. "Tolik stojí pořádný pracovní otrok."

Musíte si uvědomit, že Bassus pocházel z Patavia a jeho rodiče byli zemědělci.

"Císař za ni zaplatil milion," řekl jsem.

"Pak má víc peněz než rozumu. A ty taky."

Myslel to vážně. Zasmál jsem se. "Vůbec ne, můj drahý. Je tu malý rozdíl. Moje jsou těžce vydělané."

"Každopádně bych měl raději toho otroka. Ale," napil se vína, "zřejmě je to otázka priority."

"Přesně tak. Viděl jsi ho v poslední době? Myslím císaře?"

"Dnes ráno jsme spolu mluvili. Frugi a já." Starší konzul se už také vrátil do Říma. Přijel krátce po Luciovi, ale protože

měl svůj dům na Caeliu, a tedy ohrožen požárem, moc jsme o něm nevěděli. "Pozoruhodně užitečný rozhovor. Nero přišel se spoustou dobrých nápadů."

"Mluvíš překvapeně." Otok už odešel. Naplnil jsem si pohár sám.

"No, je to..." Zamračil se. "Byl jsi tehdy v noci v Maecenatově věži. Viděl jsi ho. Takže víš, na co myslím."

"Vím naprosto přesně, na co myslíš, můj drahý. Bylo to velmi dramatické, ale v dané chvíli poněkud nepředložené."

"Nepředložené je slabé slovo, bylo to hloupé." Zaváhal. "Víš, že císaře obviňují ze založení požáru?"

"Cože?" Málem jsem upustil naběračku, ale zachytil jsem ji včas a opatrně odložil.

"Historika z Maecenatovy věže se roznesla. Mezi lidmi se říká, že zapálil město, jen aby měl ohromující divadlo."

"To je nesmysl! Horší než nesmysl, je to naprostá pitomost!"

"Netvrdím, že tomu věřím." Bassus vypadal neklidně. "Uvádím jenom, co říkají lidé."

"Jací lidé?"

"Obyčejní občané. Dokonce i někteří z lepších vrstev."

"Ale Lucius byl v Antiu, když to začalo! Všichni to přece vědí!"

"Říká se, že zařídil všechno předtím, než odjel. A objevily se zprávy o tlupách, které zabráňovaly hasičům vykonávat práci a tvrdily, že jednají na základě císařova příkazu."

"Sám jsem měl s nimi problémy. Byli to rozkrádači a jenom zkoušeli, co si můžou dovolit." Tehdy jsem o tom dvakrát nepřemýšlel, protože bylo plno jiné práce. "Basse, věř mi, Nero není schopen něčeho takového. Jaký důvod by měl mít?" Bassus potřásl hlavou, ale nevypadal příliš přesvědčeně. Měl jsem vážné obavy. Chátra byla jedna věc – průměrný římský občan z pokoje v třípatrovém činžáku bude obviňovat kohokoliv z čehokoliv, když za to dostane potravinový lístek – ale uvážlivý člověk, jako je Bassus, by měl být něco jiného. "Tehdy na věži se jednalo jenom o neuváženost. Víš přece, jaký císař je. Pokud se jedná o umění, vůbec nemyslí."

"Zmínil se ti o novém paláci?"

Náhly obrat v hovoru mě překvapil. "Ano, něco říkal."

"Co přesně?"

Byl jsem opatrný. "Nic moc. Jenom že by chtěl, aby byl úchvatný."

Bassus se zasmál. "Má být úchvatný, no dobře. Zabere celý prostor od Palatinu k Maecenatovým zahradám."

"Promiň, drahý, ale to je nesmysl. Něco tak velkého by se táhlo přes půl města. Znamenalo by to zbořit..." Zarazil jsem se a náhle mě polil studený pot. Nebylo zapotřebí nic bořit; mezi Palatinem a Esquilinem nic nezůstalo. Vůbec nic.

"Myslí to vážně?"

"Už má hotové plány, jak by měl palác vypadat. Včetně výzdoby. Dokonce má i představu o nákladech. Jako by všechno plánoval celé měsíce."

Neřekl jsem nic. Prostě jsem nemohl uvěřit, že by Lucius mohl být tak chladnokrevný. Předvádět "Plenění Tróje", když pod ním hořel Řím, ano, to bylo pro něho typické. Ale dát založit požár, který usmrtí tisíce lidí jen proto, aby si vytvořil prostor pro své stavební plány – ne, Lucius nemohl být takový sobec. Kromě toho, sám řekl, že právě dal nově vyzdobit palác, a i když pomínu peníze, něco takového by nikdy neudělal, kdyby věděl, že se nedočká ani konce roku. Nikdy.

"Je tu ještě něco jiného." Bassus hleděl do své číše. "Další požár, v prostoru Široké ulice. Víš, kde vypukl?"

"Řekni."

"Severozápadně od Sanquatské brány. Na statku Ofonia Tigellina."

Odložil jsem pohár s vínem. Byl ještě zčásti plný a málem jsem zapomněl, že ho držím v ruce. "Shoda okolností, můj drahý. Každý požár musí někde začít. A Tigellinus tehdy nebyl v Římě."

"Stejně jako císař před deseti dny?" Bassův výraz se blížil jízlivému úšklebku. "Ohromná shoda okolností. Kromě toho, požár nebyl ohlášen, dokud se nerozhořel tak, že se nedal uhasit."

"A byl tehdy na statku někdo, kdo ho mohl ohlásit?"

"Ano, v domě byl personál. A nebyl to velký dům. Jedno z Tigyho nejmenších sídel." Bassus také odložil pohár. "Tite, nevykládej si moje slova špatně. Řekl jsem, že nejsem přesvědčen, že do toho je císař zapleten, a myslím to vážně. Ale co si myslíš ty nebo já, není důležité. Lidé ho obviňují, a i když všichni nebudou tvrdit, že přímo požár založil, řeknou, že ze svých sobeckých důvodů připustil, aby se rozhořel v takovém rozsahu. A budou mít na podporu svého tvrzení důkaz." Zapomněl jsem, že Bassus je právník, a dobrý. "Ať už je pravda jakákoliv, Nero se ocitl v situaci, kdy bude muset vysvětlovat."

"I když všechno byla náhoda?" Byl jsem tvrdohlavý. "Měl jsi záchranu města na starost. Znáš situaci líp než kdokoliv jiný. Mohl pro pomoc udělat víc, než udělal?"

"Možná ne, ale..."

"Nebo se víc starat? Opravdu starat. Zapomeň na šmíru na věži, je nepodstatná, rozhodně podle jeho měřítek. Věř mi, Nero možná zavinil spoustu věcí, ale požár Říma k nim nepatří."

Povzdechl si. "No, možná máš pravdu. Zkoumat ji nepatří do mé kompetence a asi nikdy nebude. Ale kdybych byl císařem, i třeba nevinným, opravdu bych si dělal starosti, protože on nemůže ignorovat veřejné mínění, a ať šlo o náhodu, nebo ne, lidé budou hledat obětího beránka. Jestli chce vyváznout s neposkvřnou pověstí, měl by raději nějakého předhodit sám."

V té chvíli se vrátil otrok, aby oznámil, že se podává večeře. Nemůžu říct, že mi chutnala.

/42/

O pár dní později, právě když jsem se ve studovně probíral nějakými úcty, nakoukl dovnitř můj vrchní otrok a zarazil se u dveří.

"Ano, Critone?" řekl jsem. Žádná odpověď. Přeslapoval jen nervózně z nohy na nohu.

"No tak?" pobídl jsem ho. "Nějaká návštěva?"

"Ne, pane."

"Tak co se děje?"

Crito si odkašlal.

"Chtěl jsem... tedy, pane, napadlo mě, jestli... jestli bys nemohl..." Zarazil se.

Odložil jsem pero. Měl jsem ho už dvacet let a ještě nikdy jsem toho chudáka neviděl tak se červenat. Ani při večírcích.

"Neříkej," prohlásil jsem, "že kuchař ohýbal některou holku z kuchyně venku na schodech a sousedé si stěžovali."

"Ne, pane!" Teď už promluvil klidnějším hlasem. "Chtěl bych tě požádat o laskavost, pane. V jedné soukromé záležitosti."

"Dobře." Ukázal jsem na židli. "Posaď se a já si to poslechnu." Zaváhal. "Critone, sedni si! Takhle mě jenom znervózňuješ, můj milý." Posadil se, jako by židle měla bodliny. "Tak o co se vlastně jedná?"

"Uvidíš se brzy s císařem?"

Normálně bych mu odpověděl, ať se stará o své, ale tentokrát jsem se ovládl. "Možná. Proč?"

"Protože, pane, mě napadlo, jestli bys možná neuvažoval o tom, že si napřed promluvíš s... jedním mým přítelem."

Vlastně, ne přímo s přítelem, spíš..." Znovu se zarazil. Tvář mu zrudla.

Tohle začínalo být čím dál divnější. S milencem? Critonovi bylo přes šedesát a ošklivý byl jako čert. Ta myšlenka byla absurdní. "Spíš s kým?"

Vyhnul se přímé odpovědi. "S někým, koho si velmi vážím, pane."

"A má ten zázrak nějaké jméno?"

"Ano. Samozřejmě. Jmenuje se Paulus."

"Chce, abych císaře o něco požádal?" Začínal jsem chápat. Paulus byl zřejmě otrok nebo propuštěnec, který měl problémy, a požádal Critona o pomoc. A musely být vážné, když se Crito odhodlal za mnou přijít.

"Ano, pane. Ale ne pro sebe. Pro nás všechny."

"Pro koho, pro všechny?" Už zase jsem nechápal.

Crito se ošil na židli a zrudl ještě víc.

"Pro křesťany ve městě, pane," řekl.

Nakonec jsem to z něho dostal. Lucius, jak se povídalo, měl v úmyslu obvinít z požáru Říma křesťanskou komunitu, ke které zřejmě patřil i můj vrchní otrok. Moc jsem o jejich sektě nevěděl, jen snad to, že rozšiřovala židovské kacířské bludy hlavně mezi domácími otroky, ale překvapilo mě, že se na ně chytil i Crito. Myslel jsem si, že ve svém věku a při své inteligenci by ten starý moula mohl mít víc rozumu.

"Tak kdo je ten Paulus?" zeptal jsem se. "Otrok? Nebo propuštěnec?"

"Nic z toho, pane." Crito promluvil se zvláštní pýchou. "Paulus je občan."

"Cože je?" Jméno bylo samozřejmě latinské, ale to nic neznamenalo. Občanství jsem neočekával. "Říman?"

"Ne, není Říman, pane. Kilikian, z Tarsu." Crito zas poposedl.

"A co vlastně chce, abych udělal?"

"Raději by ti to řekl sám." Teď promluvil zdvořile, ale rozhodně, tónem, který používal, když odmítal nevíтанé hosty. Ze zkušenosti jsem věděl, že neustoupí ani o krok.

Vzdal jsem to.

"Tak dobře. Za dva dny půjdu k císaři. Přiveď toho svého Paula třeba zítra a..."

"Nemůže přijít sem. Má domácí vězení."

To mě zarazilo. Domácí vězení nebylo obvyklým trestem pro běžného občana. "Proč, ksakru?"

"Kvůli pobuřování, pane."

Rozesmál jsem se. Crito se přitom začervenal; on sám neměl nikdy, pokud jsem věděl, se zákonem žádné problémy a s kriminálníky neměl soucit. Paulus musel být opravdu něco mimořádného.

"Takže chceš, abych šel k němu, že? Critone, můj drahý, je mi líto, ale..."

"Prosím, pane!" Skoro plakal. "Je to strašně důležité!"

"No, neboj se, půjdu! Vypadáte zábavně." Založil jsem voskové tabulky do desek a sepnul je. "A kde ten buřič bydlí?"

"Má dům nedaleko tábora pretoriánů."

Další překvapení. Očekával bych spíš oblast Aventina nebo Zátibeh. Napřed občanství, teď peníze. "Dobrá adresa."

Tak dobře. Objednej nosítka. Vypravíme se tam hned."

Dům nebyl velký, ale zvenčí vypadal dost komfortně: starý statek za zdí z nepálených cihel na příjemné ulici lemované stromy. Někdo nás zřejmě musel vyhlížet, protože dveře se otevřely, ještě než Crito zaklepal. Vrátný ustoupil a pustil nás dovnitř.

"Buďte vítáni," řekl. "Jděte rovnou dál. Je v zahradě."

On. Ne pán. Otrok políbil Critona na obě tváře, což také nebylo obvyklé. Ale jak jsem měl brzy zjistit sám, celá domácnost byla zvláštní.

Crito mě provedl domem a pak zamířil do zahrady vzadu. Bylo to příjemné místo, prosté, ale pečlivě udržované, s fíkovníkem u zdi, růžovými keři a květináči z červené hlíny s bazalkou, tymiánem a rozmarýnem. Malý prostor byl plný lidí. Všiml jsem si, že dva z nich jsou pretoriáni. Seděli na kamenné lavici a docela nenuceně klábosili, jako kdyby byli doma, a ne ve službě. Až když mě uviděli, zvedli se a začali mi věnovat pozornost.

Ve stínu fíkovníku seděl muž kolem šedesátky, na sobě prostou vlněnou tuniku; pomenší, holohlavý, nijak pozoruhodný, až na to, že se mu jaksi dařilo být centrem pozornosti celé zahrady. Když jsme se objevili na verandě,

pohlédli naším směrem. Oči pod mohutným obočím hleděly ostře.

"Critone!" řekl. "Bůh buď pochválen!"

Hovořil řecky; správnou řečtinou s přízvukem vzdělance. Začal jsem si opravovat názor. Vstal. Mladší muž, který stál vedle jeho křesla – štíhlý, vážně vyhlížející a v elegantnější tunice – se sklonil a zašeptal mu něco do ucha, ale on ho mávnutím ruky poslal pryč.

"Ne, Loukasi, je mi dobře. Nedělej zmatek, máme hosta." Hlouček se rozestoupil a nechal ho projít. "Vítej, pane. Je dobré, že jsi přišel. Justine, kamaráde, přines prosím trochu vína pro pána."

Poslední žádost – nebyl to příkaz – pronesl latinsky. Vrátný, který šel za námi, se usmál a odešel.

Paulus – musel to být Paulus – mě vzal za paži. Když stál, byl ještě menší, než za jakého jsem ho považoval, sahal mi sotva po ramena. Nohy měl pokřivené, téměř chromé.

"Obávám se, že moje latina je hrozná," řekl. "Budeme mluvit řecky, pokud ti to nevadí."

"Ani v nejmenším." Někdo přinesl další židli a postavil ji pod fíkovník. Posadili jsme se. Kolem nás plynul hovor, ale já jsem měl nejasný pocit, že všichni poslouchají jeho. Justin se vrátil s talířem hroznů a s vínem; nesl jen jeden pohár. Když mi ho podal, všiml jsem si rozměrné zarudlé skvrny dole na jeho noze. Byla stará a vypadala jako spálenina: zřejmě nějaký úraz z dětství. Napil jsem se. Domácí víno s příchutí myrty, vůbec ne špatné.

"Tak, pane." Bystré oči se obrátily ke mně. "Jsi zvědavý, proč jsem žádal Critona, aby tě sem přivedl."

"Říká, že císař hodlá obvinít ze založení požáru římské křesťany."

Paulus přikývl. "Ano. Nevíme to jistě, ale je to pravděpodobné."

"Má pravdu?" Klid starého muže mě popuzoval. "Udělal jste to?"

"Ne."

To bylo vše. Pokud jsem očekával záplavu odmítavých slov, zklamal jsem se. Prostý zápor byl však mnohem působivější.

"Co budete dělat, když vás obviní?" Schválně jsem se tvářil nechápavě.

"Nic."

Zamračil jsem se. Rozhovor vůbec neprobíhal tak, jak jsem čekal. "Ale jsi přece vysoký kněz vaší sekty, ne? Máš zodpovědnost za své lidi?"

"Nejsem kněz, pane. Ani vysoký, ani žádný jiný." Usmál se. Všiml jsem si, že podobné úsměvy se objevily na tvářích okolních lidí, a ozval se i hlasitý smích. "Jen obyčejný hříšník, horší než většina ostatních. A v našem případě se nejedná o sektu."

"Tak o co se jedná?" Jeho reakce mě už opravdu rozčilovaly. "O filozofii?"

"Jedná se o pravdu."

Měl jsem pocit, jako by mi někdo chrstl do obličeje hrnek studené vody. To nebyla arogance. Bylo to něco horšího, byl to čistý egoismus.

"Jistě o jedinou pravdu," řekl jsem.

"Ne. O pravdu."

K čertu se zdvořilostí. "Ovšem tvoji pravdu čeká šok, jestli se Nero rozhodne, že s vámi udělá konec. Možná osudný šok."

"Císař si může dělat, co chce. Naše smýšlení to ani trochu neovlivní." Položil mi ruku na rameno. "Nezlob se, prosím. Nepokouším se na tebe udělat dojem. Jen konstatuji skutečnost. Smrt těla nic neznamena. Pokud nás Ježíš povolá k sobě, zemřeme s radostí."

"Ježíš je váš bůh?"

"Není bůh. Alespoň ne v tom smyslu, jak myslíš. On sám před časem zemřel."

Sofistika je sice dobrá věc, ale tohle už bylo příliš. "Vy uctíváte mrtvého člověka?"

"Cožpak císař Augustus nebyl také člověk? A Claudius?"

V jeho hlase se objevil šibalský nádech a já jsem se neubráníl úsměvu. "V tom je rozdíl, můj drahý. V jejich případě se jedná o... politická božstva."

"Pravda. A ani jeden z nich nepovstal z mrtvých."

"Nepovstal z mrtvých?"

"Neožil."

Kdyby nemluvil naprosto vážně, vysmál bych se mu do obličeje.

"A ten tvůj Ježíš ožil?"

"Ovšem. Sám jsem ho viděl. Už několikrát."

Musel jsem na něho jen zírat. Přes všechny klid, racionální, jakoby právní tón řeči, byl ten stařec blázen, naprostý blázen. Rozhlédl jsem se po tvářích kolem nás a očekával rozpaky, nebo dokonce pobavení. Nic z toho jsem v nich neobjevil. Byly stejně vážné jako Paulova. Dokonce i Crito přikyvoval.

"Tak vidíš, pane," pokračoval Paulus, jako bychom diskutovali o cenách ryb na trhu. "Nebojíme se o sebe. Máme starosti kvůli Neronovi."

"Nero?"

"Ano. Dělá strašlivou chybu, víš. V současné době vládne s božím svolením, ale jakmile se obrátí proti božímu Synovi, bude zatracen, jeho tělo i duše. A já bych byl nerad, aby se to stalo. Císař je v jádru dobrý člověk, jen zbloudilý."

Ješitost starého muže byla neuvěřitelná; jen šílenství ho mohlo omluvit. Takové nebezpečí bylo reálné. S židovskými fanatiky jsme měli problémy už dříve. A když mohl být křesťanem Crito, pak jím může být kterýkoliv z otroků v paláci. Ohlédl jsem se k pretoriánům a hledal u nich podporu. Určitě všechno slyšeli, ale teď se jen usmívali. Možná žádný z nich nerozuměl řecky, nebo to aspoň předstírali.

"Přikážeš svým stoupencům, aby ho zabili? Aby spáchali na císaře atentát?"

Paulus zavrtěl hlavou.

"Špatně jsi mě pochopil. Pán Ježíš dává život, nebere ho. Možná nás požádá, abychom pro něho zemřeli, ale nikdy abychom někomu ublížili. Natož abychom zabili."

"Tak co chceš, abych udělal?" řekl jsem. "Mám říct Neronovi, že pokud na vás křesťany shodí odpovědnost za požár, riskuje jakýsi druh židovského prokletí?"

"Nic takového. A nejsme Židé, jak vidíš. Všichni ne. Už ne."

"Vysmál by se mi do obličeje, můj milý. A docela oprávněně."

"Byla by to vysoká cena za vyslovení pravdy a za záchranu duše?"

"Tvoji pravdy, ne moje. A ani mé duše."

"Víš to jistě?" řekl mírně. "Možná, když s ním promluvíš, zachráníš jeho i svoji duši."

Vstal jsem. Crito, který postával stranou, když jsme hovořili, přistoupil blíž. Vypadal, chudák, jako hromádka neštěstí. Očividně byl přesvědčen, že jsem zklamal; což byla pravda.

Obrátil jsem se k Paulovi.

"Nemůžu nic slíbit," řekl jsem. "A určitě si kvůli tobě nerozhněvám Nerona. Ale vynaložím všechny své síly."

"Nikdo z nás nemůže udělat víc." Paulus se také zvedl. Ve svém věku a při zjevně chatrném zdraví by měl působit vetchým dojmem, ale nepůsobil, ne víc než kořen olivovníku. "Děkuji. Jdi s požehnáním Pána Ježíše, Petronie."

Audience byla zjevně u konce. Ironicky jsem se uklonil a vykročil za Critonem. Jeho vděčnost mi stačila.

/43/

Z paláce i z celého Palatina zbyl samozřejmě jenom popel. Lucius se usadil v jedné z císařských vil na Janiculu nedaleko Caesarových zahrad. Když jsem k němu přišel, nebyl sám: v těchto dnech byl Tigellinus jeho soustavným stínem. Byli v jednom ze solárií a skláněli se nad stolem pokrytým listy papyru.

"Tite." Lucius měl jednu ze svých sdílných nálad. Tigellinus se na mne jako obvykle mračil. "Jsem rád, že tě vidím, můj drahý. Pojď a přisedni si k nám. Tigy a já děláme nové plány města."

Na papyru byly architektonické plány: všiml jsem si jednoho nebo dvou chrámů a dalších veřejných budov. Úřad veřejných prací musel pracovat ve dne v noci, když něco takového zplodil tak rychle.

"Bassus mi říkal, že sis u Isidy a Serapida počínal ohromně." Lucius si posunul židli blíž k Tigellinovi, aby mi uvolnil prostor vedle sebe. "Udělalo to na něho velký dojem."

"To byla jedna ze čtvrtí, které vyhořely do základů, že?" řekl jedovatě Tigellinus. "Pěkná práce, Petronie."

"Ale, Tigy, nebuď taková zmije!" Lucius na něho vrhl sladký úsměv. "Titus dělal, co mohl, o tom jsem přesvědčen."

"Alespoň jsem byl v Římě, a ne v Antiu," odsekl jsem; pak jsem toho litoval. Byla to nehorázně hloupá poznámka, protože Lucius byl samozřejmě v Antiu taky.

Tigellinus se ušklíbl. "To je fakt," řekl. "Všichni nemůžeme dělat hrdiny, že jo, Nerone?"

"Zdá se." Nero se mračil. "Ovšem teď jsme tady, Tite, a vy, hrdinové, kteří jste nechali shořet město, budete potřebovat pomoc nás obyčejných smrtelníků, abychom ho zas dali dohromady."

Neřekl jsem nic. Tigellinus na mne zamrkal.

"Ukaž mu plány," řekl.

Lucius se okamžitě rozzářil. Odsunul menší nákresy stranou, rozvinul velký svitek papyru a zatíhl ho v rozích bronzovými lampami ze stolu. Vzpomněl jsem si na Bassův model – ale ten byl teď k ničemu, stala se z něho jen kuriozita.

"Dáváme dohromady pravoúhlou síť ulic," řekl. "Pěkně široké ulice povedou přímo, ne jako ty staré, stavěné bez ladu a skladu. Všechny budovy budou od sebe oddělené. A budou postaveny pořádně. Určitou část stavebního materiálu bude tvořit nehořlavý kámen. Podám ke schválení v senátu předpis, aby majitelé domů měli po ruce vybavení pro hašení ohně."

"Budeme upravovat i čínžáky," dodal Tigellinus. "Žádný nebude vyšší než dvacet metrů. A průčelí bude chráněno sloupopřádím."

"Velmi promyšlené." Nemusel jsem předstírat nadšení, i když jsem sebou trochu trhl při Tigellinově vyjadřování v množném čísle. Nově přisvojená role člověka plnícího občanské povinnosti způsobila, že se mi chtělo zvracet. "Mělo by to být velké zlepšení."

"Och, ovšem tohle je nejlepší, Tite!" Luciova ruka přešla ke středu mapy. "Nový palác!"

Bassus mě samozřejmě upozornil, ale stejně to byl pro mne šok. Celá oblast mezi Palatinem a Esquilinem byla zastavěna novými budovami a upravenými zahradami.

"Můj Zlatý dům." Lucius pohlédl domyslivě na Tigellina. "Není úžasný?"

"Je jistě... velmi prostorný."

"Přirozeně." Tigellinus na mne vrhl nevzrušený pohled. "Myslíš, že římský císař zasluhuje něco menšího?"

"Ne, ovšemže ne. Ale náklady..."

Lucius se už zase mračil. "Och, náklady! Co na nich záleží? Palác nebude sloužit jenom mně, bude sloužit celému Římu. A jsem si jistý, že provincie rády přispějí, zvláště východní. Koneckonců, když mohli v takovém rozsahu stavět staří Řekové, nechápu, proč bych nemohl já. Požádal jsem Severa a Celera, aby si vzali výstavbu na starost, i když samozřejmě mám své vlastní představy."

"Dobře sis vybral." Severus a Celer pracovali na posledním Luciově projektu, přístavbě paláce, který shořel. Teď si musí mnout ruce. Nová zakázka je jistota na celý život, pokud se Luciovi podaří dosáhnout schválení plánů v senátu. Už jsem slyšel bublání aristokratické krve až k Tibeře.

"Tak, můj drahý." Lucius sáhl po dalším svitku plánů. "Teď ti ukážu plány trochu podrobněji."

Nebereme-li ohled na náklady – a taky na to, že zbytek města bude muset počítat s úplným vyčerpáním finančních zdrojů – Luciusův Zlatý dům byl velkolepý projekt. Níže položené části města mezi Palatinem a Esquilinem měly být zaplaveny tak, aby tvořily ohromné jezero, kolem něhož měly být umístěny budovy, doplňující promyšleně vybudovanou oblast polí, vinic a zalesněné krajiny s volně pobíhajícími divokými i domácími zvířaty. Skoro dva kilometry dlouhé trojitě sloupopradí, přerušené, aby umožnilo průchod Svaté cesty a Nové cesty, lemovalo staré i nové paláce. Na Caeliu, vedle Claudiova chrámu, byl komplex sloupopradí a umělých jeskyní s rostlinami a proudící vodou, zatímco hlavní rezidenční blok stál na Oppijském výběžku Esquilinu. I v tak hrubých rysech jsem si dovedl představit velkolepost hotového díla.

"Nebude to nádhera?" Lucius zářil, když mi popisoval hlavní objekty plánu. "Objednal jsem svoji sochu. Velkou, třicet metrů vysokou. Bude stát tady." Ukázal na oblast mezi jezerem a obrovským vestibulem paláce. "A bude vyhlížet na forum. Aby lidé viděli, že se o ně starám, i když jsem mimo Řím, a ti kreténí v senátu aspoň uvidí, že je sleduju." Tigellinus se uchichl. "Vezmeme si na to Zenodota. On jediný zatím dělal bohy. Bude to pro něho změna k lepšímu." "Nehloupli, Tigy!" Byl to předstíraný protest a Tigellinus ho tak pochopil. Usmál se na mne. "Ale bude to hezké. A samozřejmě jsi zván na oslavu nastěhování do nového domu, Tite. Až bude všechno hotovo, uděláme si pořádnou zábavu."

"Díky." Nemusel jsem zadržovat dech; bude se stavět celé roky. "Mimochodem, můj drahý, když mluvíme o bozích, nedávno jsem slyšel takovou zvláštní novinu."

"Opravdu? No tak povídej!"

"Zdá se, že můj otrok Crito se dal na stará kolena na náboženství a připojil se k jedné sektě." Hovořil jsem lehkým tónem. "Ke křesťanům. Slyšel jsi kdy něco tak hloupého?"

"Hloupý je správné slovo." Tigellinus se zasmál. "Vybral si nesprávný čas."

"Ano?" Obrátil jsem se k němu a tvářil se dál nechápavě. "A proč?"

"Řekněme, že by udělal líp, kdyby si užil péro a dal se k Attidovi."

Hrál jsem si na nevědomého. "Nevěděl jsem, že je to nebezpečné náboženství."

"No, pořádně nebezpečné! Nebo brzo bude. Pokud tvůj kamarád ještě nezapltil daně, řekni mu, aby se neobtěžoval, už se z nich ničeho nedočká."

"Co to všechno má znamenat?" Pohlédl jsem na Lucia. Mračil se. "Celá věc mi připadala docela nevinná, jak o ní Crito vykládal."

"Tak to ti vyložil špatně," řekl krátce Lucius. "Křesťané nejsou tak neškodní, miláčku. Jedí třeba lidské maso a pijí krev."

Vzpomněl jsem si na Paula a na dům nedaleko tábora pretoriánů. "Ale to je nesmysl!"

"Chceš mi odporovat?" Lucius promluvil tiše, ale v jeho hlase byla výhrůžka, kterou jsem vycítil. Také Tigellinus se šklebil; což bylo vždycky zlé znamení. Zavřel jsem ústa a přál si, abych byl s tím tématem nezačínal. "Tite, já ty lidi znám. Není to ani pořádná sekta, jsou to neznabozi a kriminálníci, zvrhlíci nejhoršího řádu."

"To je vzrušující!"

"Já mluvím vážně, drahý. Jsou to vyvrhelové společnosti. Ani Židé s nimi nechtějí mít nic společného. A krev a maso úplně stačí. Řekl ti Crito o jejich hostinách bratrské lásky?" Použil řecký výraz.

"Ne," odpověděl jsem. "Nezmínil se o něčem takovém."

"Tak vidíš. Zeptej se ho a uvidíš, co ti poví."

"Ani neřikal, vsadím se, že jeho přátelé jsou žháři." Tigellinus si odplivl. "Náboženští fanatikové, kteří zapálí každý chrám v Římě jen tak pro legraci. Kteří už spálili víc než polovinu z nich."

"A pokusili se svalit to na mne." Císařův hlas byl pořád klidný, ale v očích mu zahořelo podivné, šílené světlo, které jsem v nich už kdysi viděl. "Spálili mě město, Tite. No ano, mám důkaz, bylo to spiknutí. Jsou to bestie, hnusné bestie, všichni do jednoho. Nepřestanu, dokud od nich Řím nevyčistím."

Och, Serapide! Promluvil jsem na dané téma, snažil jsem se, jak jsem slíbil, a nic víc jsem nemohl dělat. Kromě toho, do jisté míry jsem sympatizoval s Luciem. I když jsem nevěřil zvěstům o hostinách bratrské lásky – což byly určitě typické drby; Lucius je bezpochyby měl od Tigellina zrovna tak jako celou představu o křesťanech ješitnost starého Paula mě pořádně dráždila. V podstatě má, co chtěl. Malá perzekuce způsobí, že křesťané ocení občanské ctnosti tolerance a kompromisu, a pokud Lucius musí najít obětího beránka pro hněv veřejnosti, dovedu si představit i horší kandidáty než tu jejich svatouškovskou partu.

Ale netěšilo mě pomyšlení, že to budu muset říct Critonovi.

/44/

Akce proti křesťanům byly zahájeny o několik dní později. Lucius a Tigellinus zřejmě zpracovali vlastní kádrový materiál o členech sekty, protože několik set osob bylo okamžitě zadrženo a uvězněno v Mamertinském vězení a v dalších vězeňských zařízeních, kde měli čekat na odsun do arény. Většinou se jednalo o pasáky, prostitutky, obyčejné zloděje a pouliční obchodníky, mětskou spodinu, jejíž ztráta pro společnost nebyla velká. Dodržovalo se tiché moratorium na soukromé domácí otroky – což bylo zcela správné; sotva by bylo spravedlivé, aby jejich majitelé trpěli za otrockou blbost – ale Critona jsem pro jistotu poslal do své vily v Albě. Přesto musím říct, že odcházel nerad; buď tomu starému moulovi po našem rozhovoru přeskočilo, nebo dostal záchvat neobvyklé statečnosti. Ať to bylo cokoli, nechápal jsem, proč bych měl přijít o perfektního vrchního otroka.

Brutalita při likvidaci sekty mi připadala nechutná, i když jsem si dovedl představit hloubku pocitů, která stála v pozadí: celý Řím byl frustrován a zlobil se, a frustraci i hněvu je třeba umožnit průchod. Nakolik byl opravdový hněv Luciusův, nevím. Je pravděpodobné, že ho nepředstíral. Už dříve jsem viděl, že když si myslel, že je ohrožen, tloukl kolem sebe hlava nehlava, s nezvyklou krutostí, která často neměla racionální základ. V každém případě dav žádal pomstu – a tu jim

Lucius nabízel.

Většina zabíjení se konala v nově vybudovaném cirkus ve Vatikánském údolí za řekou. Vypravil jsem se tam jen jednou: šermířské souboje se mi líbí, pokud se jedná o profesionální gladiátory, ale v pohledu na bezbranné muže trhané divokou zvěří rozhodně nenalézám žádné potěšení. Kromě toho mi celá ta záležitost připadala podivně zneklidňující. V aréně obvykle vládla při tomto drastickém divadle zvláštní atmosféra, kterou při vystoupení gladiátorů nezažijete, jakási radostná brutalita bez sebemenších projevů sympatií. Což je vlastně přirozené: oběťmi jsou koneckonců kriminálníci, kteří mají pobavit umíráním, ne zabíjením. Jejich děs je součástí zábavy, a i když si hbitý muž vyslouží dávku potlesku za to, že se vyhne šelmám, očekává se, že nakonec přistoupí na hru a s jekotem zemře.

Křesťané na takovou hru nepřistoupili.

Napřed tím dav pořádně popudili: nikomu se nelíbí, když se nehraje podle pravidel. Jakmile přivedli první skupinu a pustili na ně zvěř, ozval se obvyklý řev, který se chvíli stupňoval a pak přešel v kletby, protože místo toho, aby se odsouzení muži a ženy rozprchli, shromáždili se do hloučku, poklekli a čekali. Myslím, že i šelmy byly překvapeny – byli tu levharti a lvice, od přírody rychlé šelmy – i když ne nadlouho. První skupina zemřela rychle. Druhá a třetí zrovna tak. Když se objevila čtvrtá, dav úplně ztichl, dokonce i chátka v nejvyšších řadách. Mohli jste slyšet zřetelný zpěv. Jako byste se dívali na oběť, při které obecnost zachovává posvátné ticho, dokud kněz neprořízne hrdlo oběti. Jak jsem řekl, zneklidňující. Odešel jsem, ještě než přivedli pátou skupinu. A nebyl jsem jediný.

Toho večera pořádal Lucius ve Vatikánských zahradách oslavu. Šel jsem sám: Silia byla pořád mimo Řím. Vystoupil jsem z nosítek, a právě když jsem si upravoval plášť před vstupem do brány, někdo mě chytil za rameno.

"Petronie, milý příteli! Jak se pořád máš?"

Obrátil jsem se, i když jsem hlas už poznal. Senekův snobský tón byl snadno rozpoznatelný.

Seneka ale ne.

Nezeptal jsem se ho, jestli se má dobře. Očividně neměl, a i kdyby v našich stycích nebyla dvouletá přestávka, nepoznal bych ho. Tvář nad neposkrvněným pláštěm byla jako posmrtná maska, samý stín a propadlina a důlek. Ruka připomínala dráp.

"Jsem zase v Římě, jak vidíš, jako příslovečný falešný peníz." Usmál se a nechal mě projít a já jsem podal strážní svou pozvánku. Branou jsme vešli společně. "Hrozná věc, hrozná! Přišel jsem o dům ve městě a o dobrých padesát milionů v dalších nemovitostech. A co ty? Doufám, že tě to příliš nepostihlo?"

Chvilí mi trvalo, než jsem si uvědomil, že myslí požár. Ten byl samozřejmě důvodem, který ho přivedl zpátky. Majitelé domů z celé Itálie přijížděli do města, aby se podívali na své investice a prozíravě nakoupili, dokud ještě byly ceny nízké.

"Quirinalu se oheň ani nedotkl," řekl jsem. "A jinou nemovitost ve městě nemám."

"Jsi šťastný muž! Ale drž se mé rady a včas si nějakou kup. Nebudeš litovat."

Nahoře před námi jsem nedaleko středu zahrad zahlédl pochodně. Večerním vánkem se linula jemná vůně připravovaných pokrmů.

"Pečené vepřové," řekl jsem. "Docela příjemné."

"Já vůbec nemám v posledních dnech chuť na jídlo. Jím většinou zeleninu a ovoce." Seneka si poplácal propadlé břicho; stejně jako zbytek těla se sevrklo na polovinu. "Návrat k mládí, kdy jsem bral filozofii vážně."

Zdvořile jsem se zasmál, jak očekával: od Seneky to musel být vtíp.

Ocitli jsme se na okraji prostoru připraveného k oslavě a už jsme se museli prodírat davem. Stromy a keře byly ověšeny skleněnými a kovovými třpytivými ozdobami, na které zespuď vrhaly světlo stovky titěrných lampiček, ale hlavní oblast, kde se tísnily davy, osvětlovaly mohutné pochodně o výšce stromů. I na tu vzdálenost jsem cítil pach borové pryskyřice mísící se s vůní opékajícího se vepřového. Někde vlevo zazněla flétna.

Byli jsme málem sraženi mladým mužem ve vavřínovém věnci a jinak už skoro v ničem, pronásledujícím dvě chichotající se tanečnice. Zmizeli spolu v křoví, děvčata se ještě v běhu obracela a padala se zvednutými pažemi. Roztomilé. Doufal jsem, že nebudu mít celý večer Seneku v závěsu.

"Setkal ses už po svém návratu s císařem?" zeptal jsem se.

"Ne. Ale poslal jsem mu zprávu z Neapole, že přijedu a pár dní se zdržím. Ten drahý hoch byl tak laskavý, že mě pozval..."

Seneka se zarazil tak náhle, až jsem si pomyslel, že ho chytil nějaký záchvat.

"Co se děje?" Stál strnule, ústa otevřená, jakoby fascinován pochodněmi ze smolných borovic kousek před námi.

"Seneko, je ti něco?"

Jeho hlava se pohybovala ze strany na stranu, ale oči ne. Neustále hleděly na nejbližší pochodeň. Oči mi skouzly stejným směrem.

Nebyla to pochodeň ze smolné borovice a to, co jsem cítil, nebylo opékající se vepřové. Hromádka cárů na kůlu byla kdysi lidská bytost, přibitá ke kříži hřebíky za zápěstí, politá smůlou a zapálená. Byly tam, jak jsem řekl, desítky podobných, roztroušených po centrální části zahrad.

"Ach, veliký Jupiter!" zašeptal jsem. "Ach, nejdražší Serapide!" Hrdlo se mi sevřelo a musel jsem přemáhat nevolnost.

"Žádná oběť nemůže být bohu milejší," zamumlal Seneka. Alespoň si myslím, že tak zněla jeho slova. Promluvil latinsky, ale znělo to jako citát; za těchto okolností zvlášť cynický.

"Ano," řekl jsem. "Máš pravdu." Zdvořilý souhlas jsem vyslovil zcela bezmyšlenkovitě. Ani jeden z nás nemohl odtrhnout oči od hrůzy na kříži.

Nakonec jsem se obrátil a právě v tom okamžiku jsem zahlédl Lucia, jak se prodírá davem směrem k nám a objímá přítomnou dvojici perských sourozenců s laníma očima. Byl opilý a jeho zclacený vavřínový věnec mu sklouzl na stranu až k oku.

Když dívka, nebo spíš dítě – Peršané byli dvojčata sotva desetiletá, vystoupila na špičky, aby věnec upravila, zpozoroval nás a změnil směr, jako když si těžká obchodní lod s námahou začne razit cestu proti proudu. "Tite!" vykřikl. "Jsi to ty? Seneko, ty starý čerte! Vítám vás na oslavě! Jak se vám líbí moje lucerny, co?" Nikdo z nás neodpověděl. Věděl jsem, že nedokážu promluvit. Seneka byl celý šedivý. Lucius se zastavil a políbil tvrdě na ústa napřed dívku, pak chlapce a vzápětí sklouzly jeho ruce k intimním částem jejich těl. Pak pohlédl na nás a rozzářil se. "Dobře tak těm gaunerům! Poetická spravedlnost! Spálili Řím a já teď spálím je. Oko za oko. A je to taky úsporné." Zahihňal se. "Dobrý křesťan hoří celé hodiny, když se pořádně namaže." "Byli už mrtví, když jsi je zapálil?" Senekův hlas byl zdánlivě klidný; viděl jsem však, že se chvěje. "Některí. Napřed jsme je přibili, pak jsme je obešili se smůlou. Většina vydržela. Ti, kteří nebyli moc těžcí." Znovu se zahihňal. "Ovšem vypasení zas hoří líp, takže to nakonec vyjde nastejno." "Nebyl to Tigellinův nápad?" Díval jsem se na pár perských dětí. Hráli si s genitáliemi jeden druhého, zcela zaujati svou činností. Ani jeden z nich nevěnoval pozornost nám nebo hořícím tělům. "Tigyho nápad? Ovšemže ne!" Lucius se zasmál. "Proč proboha by to měl být Tigyho nápad, drahoušku?" "Jen tak." Cítil jsem prázdnotu. "No tak, přiznej mi taky nějakou originální myšlenku!" Otočil se k Senekovi. "To jsou všichni ti takzvaní estéti, můj drahý. Nikdo nesmí mít nějaký dobrý nápad, jen oni sami. Tigy je úplně stejný, je někdy otravný, že bys neuvěřil." Najednou se sesul do náruče dvojici dětí; musely být silnější, než vypadaly, protože držely většinu jeho váhy. "Každopádně vás nechci zdržovat. Jen dál, moji milí, jsou tam tuny jídla a pití. Bavte se dobře." Peršané zamířili směrem k jedné z pergol, které byly roztroušeny v zahradách na okraji osvětleného prostoru. Nejraději bych šel domů, ale někdo by si mého odchodu jistě všiml a řekl to Luciovi, až by vystřízlivěl. Nemohl jsem riskovat. Zřejmě ani Seneka ne. Mířili jsme vpřed, abychom se připojili k veselícím se hostům. Když jsme procházeli kolem první lidské pochodně, zpozoroval jsem, že se pokradmu sklonil k zemi, nabral do dlaně hrst hlíny a hodil ji do plamenů. Ještě něčeho jsem si všiml. Spodní část nohou mrtvoly plameny nezachvátily a na jedné z nich byla velká skvrna, jakoby stopa po spálenině z dětství. Můj otrok Crito byl v bezpečí v Albě. Paulovi s jeho římským občanstvím také nic nehrozilo, alespoň zatím. S Justinem, který mi tehdy přinesl víno a neměl nic a nikoho, kdo by ho chránil, to dopadlo zle. Zůstal jsem jen pár hodin, i když v té době kříže se svými zuhelnatělými zbytky už dohořely a byly nahrazeny obvyklejším osvětlením. Byl tam i Tigellinus, popíjel o samotě, ale jemu jsem se vyhnul a bylo mi jedno, jestli mě vidí, nebo ne. Nevyhledal jsem ani příjemnější společnost, přestože zajímavých lidí byla kolem spousta, mužů i žen. Nevím, jestli v době, kdy jsem odcházel, tam Seneka ještě byl. Brzy ho ode mne odtrhl hlouček pochmurně se tvářících senátorů v ostentativně prostých pláštích, a to bylo naposled, co jsem ho viděl.

/45/

Že se děje něco neobvyklého, jsem zjistil až koncem dubna, když jsem podle domluvy přišel do paláce, abych se podíval, jak pokračuje jeho výzdoba. Brány byly uzavřeny a střeženy. Dokonce ani moje písemná pozvánka neměla na pretoriány u brány žádný vliv. "Nezlob se, pane," řekl jejich velitel, když mi ji vracel. "Nikdo nesmí dovnitř ani ven, dokud nedostaneme jiný příkaz." "Něco není v pořádku?" Zbytečná otázka: kolem bylo dvakrát tolik mužstva ve službě než obvykle, včetně jednotky germánských těžkooděnců. "To nemůžu říct, pane." Muž mluvil celkem zdvořile, ale rozhodně. "Pokud máš pro císaře nějaký vzkaz, postarám se, aby ho dostal." "Ne, žádný vzkaz nemám." Odešel jsem s velkými starostmi. Problémy se hromadily už celé měsíce. Luciův pokus svalit vinu za požár na křesťany neměl úspěch a jeho stavební plány způsobily další pobouření. Pokladna byla skoro prázdná, správci provincií při posledních daňových požadavcích protestovali, a aby bylo všechno ještě horší, císař poslal své agenty do východních provincií, aby tam obstarali bronz a další materiál pro vybavení pokojů a zahrad v jeho Zlatém domě. Mírně řečeno, nebyl v té době u nikoho zrovna v oblibě. Místo abych šel rovnou domů, zaskočil jsem k Siliu do nově přestavěného domu na Palatinu. Napůl jsem se těšil, že Arruntius bude doma, ale nebyl. Silia vypadala rozčileně. "Tys o tom ještě neslyšel, Tite?" řekla, když mě otrok uvedl do atria. Bylo ještě cítit čerstvým nátěrem. "O čem?" "Přece o spiknutí." Přestože bylo téměř poledne, měla ještě rozpuštěné vlasy a žádný mejkap. Vypadala staře a poněkud přepadle. "Polovina senátu je pod zámek, jestli je pravda, co se povídá." Posadil jsem se. "Arruntius?" "Ne. Gnaeus je v Ostii. Aspoň si myslím, že tam je. Neviděla jsem ho už pár dní." "Co se stalo?" Její prsty kroutily přívěskem na řetízku u krku. Čekal jsem, že zlatý řetízek se každým okamžikem přetrhne. "Nevím. Podrobnosti neznám. Ale vypadá to špatně, moc špatně." Naklonil jsem se k ní, vzal jsem obě její ruce a uložil jí je do klína. Trásl se. "Tak, moje milá," řekl jsem pevným hlasem, "povídej."

Jak to u podobných věcí chodí, spiknutí bylo velmi dobře promyšleno. Hlavními osobami byli zřejmě Calpurnius Piso, nastávající konzul Lateranus, další dva senátoři, Scaevinus a Natalis, a jeden z velitelů stráží. Plán byl jednoduchý. Na hrách se měl Lateranus vrhnout císaři k nohám, jako by se na něho obracel s peticí, měl ho chytit za kolena a srazit k

zemi; v té chvíli by ostatní vytáhli ukryté dýky a probodli ho. Piso by se akce přímo nezúčastnil; jako jejich zvolený nástupce by čekal někde jinde s čistýma rukama. Plán by vyšel, kdyby se náhodou Scaevinus neprořekl před jedním ze svých osvobozeneců a ten okamžitě nevaroval Lucia.

Nejznepokojivější na tom byla, jak řekla Silia, Luciova pravděpodobná reakce. Při jakékoliv hrozbě, zvláště jednalo-li se o jeho osobu, se ho zmocnila naprostá panika, a když Lucius panikařil, znamenalo to konec jakéhokoli racionálního myšlení. Brzo zemřou lidé, to bylo jisté; spousta lidí, ať už vinných, nebo nevinných. Budou probíhat další a další procesy s vlastizrádci.

"Blázni," řekl jsem tiše a pořád držel Silii za chvějící se ruce. "Zatracení blázni!"

"Zavinil si to sám." Siliina ústa byla semknutá. "Gnaeus říká už celé měsíce, že se stane něco takového. Jenom doufám, že ten chudáček nebyl hloupý a nezapletl do toho ani sebe, ani mě."

"Je přece v Ostii. Sama jsi to říkala."

"Myslíš, že je v tom nějaký rozdíl?" odsekla. "S Pisonem jsme často večeřeli. A Lateranus nám dal loni v létě k dispozici svůj dům na venkově. Císaři bude tohle stačit. Víc než dost."

"Řekl ti, kdy se vrátí?"

"Ne. Ale to neříká nikdy."

Zvedl jsem se. "Pojď ke mně domů. Hned."

Zavrtěla hlavou; měla na krajíčku slzy. "Nemůžu."

"Tak odjeď z Říma. Jeď do Bají." Arruntius tam měl vilu. "Aspoň než se to přezene."

"Ne. Bude lepší, když zůstanu tady a budu se chovat jako normálně. Kromě toho se Gnaeus může vrátit každým dnem. Určitě se o spiknutí taky dověděl."

Měl jsem pocit, jako bych vrávoral na okraji propasti, ale Silia měla pravdu. Nedalo se dělat nic jiného, než čekat a chovat se tak normálně, jak se dalo.

"Možná bych se mohl dostat do paláce k Luciovi," řekl jsem. "Zjistit, jak vypadá situace."

"Ať tě ani nenapadne. Nebude to... už on."

I v tomto případě měla pravdu. Ze svých minulých zkušeností jsem si dovedl představit, v jakém rozpoložení císař je. Bezpečnější by bylo vejít beze zbraně do tygří klece.

"Tak někam jinam." Vzpomněl jsem si na rozhovor, který jsem vedl před několika měsíci. "K Thraseovi Paetovi."

"Tite, neblázni! Jenom si ublížíš! Běž rovnou domů a nedělej nic!"

"Dej mi vědět, až se vrátí Gnaeus." Sklonil jsem se, políbil ji na čelo a odešel jsem.

Ulice byly plné vojáků; nejen oblast fora, ale každý kout mezi Palatinem a Quirinalem. Kromě nich tu moc lidí nebylo; zdálo se, že z celého Říma se stal ozbrojený vojenský tábor bez civilního obyvatelstva. Nakonec jsem se rozhodl k Thraseovi nejít. Silia měla naprostou pravdu; navštívit ho by byla hloupost nejvyššího stupně. Přece jenom jsem dal na její radu. Šel jsem domů a čekal.

Příští měsíc byl stejně zlý jako kterékoliv období za Caliguly nebo za Claudia. Tigellinova tajná policie pozatýkala desítky lidí, většinou senátorů a důstojníků stráží, a obvinění byli vedeni v řetězech do Serviliových zahrad, kde Lucius, Tigellinus a nechvalně známý Faenius Rufus – teď opět v přízni – pořádali soudy přímo na místě. Šířily se nejrůznější zvěsti. Jediným jasným momentem byla zpráva od Silie, že Arruntius je doma v bezpečí a naštěstí se do spiknutí nezapletl. Takže aspoň tohle.

V té době se samozřejmě nepořádaly žádné zábavy – člověk si nikdy nemohl být jistý, že některý z jeho hostitelů nebo hostů nebude druhý den ráno obviněn z vlastizrady – a tak jsem si právě ve studovně při světle olejové lampy něco četl, když na dveře zaklepal Crito (už se vrátil z vily v Albě, křesťanští otroci se pro změnu stali téměř módou).

"Návštěva, pane," řekl.

Překvapilo mě to; jak jsem řekl, nikdo v té době nepřekračoval práh domu ani za denního světla.

"Kdo je to?"

Jeho rty tvořily úzkou čárku. "Ofonius Tigellinus, pane."

Uvědomil jsem si, že bych neměl dávat najevo své pocity, což bylo jen dobře, protože Tigellinus stál už ve dveřích a zubil se.

"Přines nějaké víno, chlapče," řekl Critonovi, "a pak vypadni."

Crito si ho nevšímal a díval se na mne. Přikývl jsem. Tigellinus se protáhl kolem něho a uložil se na další lehátko.

Hleděli jsme jeden na druhého.

"Neboj se, Petronie," řekl konečně. "Nepřišel jsem tě zatknout. Ještě ne."

"Něco takového mě ani nenapadlo, můj drahý." Usmál jsem se na něho, i když mi srdce divoce bušilo a on si toho musel všimnout. "Rád vidím u sebe doma tak kultivovaného a distingovaného hosta."

Úsměv nezmizel. "Děkuju. To byl on? Ten tvůj domácí křesťan?"

"To byl Crito, můj vrchní otrok. Do jeho víry mi nic není, pokud si ji nechá pro sebe."

"S tím by císař nesouhlasil."

"Císař moje názory velmi dobře zná. A je natolik ušlechtilý, že je respektuje."

Teď už se jeho úsměv vytratil. "Chceš říct, že já ne?"

"Názory se můžou lišit." Odložil jsem knihu. "Máš právo myslet si, co chceš. Jako já."

Crito se vrátil s podnosem. Oba jsme čekali, dokud nenalil víno a neodešel. Když se za ním zavřely dveře, Tigellinus zvedl svůj pohár.

"Na spravedlnost," řekl. "A na smrt všech zrádců."

Napil jsem se. Pozoroval mě přimhouřenýma očima.

"Tak," řekl jsem a odložil pohár. "Když jsi mě nepřišel zatknout, proč jsi vlastně tady?"

"Och, já tady přece nejsem." Zase se usmál, ale jen ústy. "Aspoň ne oficiálně. Chtěl jsem si s tebou promluvit."

"Můžeš začít."

"Víš o tom, že Seneka je mrtvý?"

Bylo by nebezpečné dávat najevo zděšení, které jsem pocítil. Zachoval jsem kamennou tvář.

"Opravdu?"

"Opravdu. Podřízil si dnes ráno ve svém venkovském sídle zápěstí, na příkaz císaře." Dlouze a pomalu upíjel víno, zatímco jeho oči hledaly přes okraj číše moje. "V jednom ze svých mnoha venkovských sídel. Myslel jsem, že bys to rád věděl."

"Děkuji. Jsem ti zavázán."

"Nemáš za co." Dopil víno a nalil si další pohár. "Ten starý osel mohl mít víc rozumu a nezačínat si na stará kolena s vlastizrádci. Dobře že jsme se ho zbavili."

"S vlastizrádci? Seneka?"

"Samozřejmě. Překvapuje tě to?"

"Jistěže mě to překvapuje! Přiznal se?"

Tigellinus se usmál. "Ani nemusel. Natalis ho udal." Natalis, jestli si vzpomínáte, byl jeden ze spiklenců. "Ten starý mizera v tom jel od začátku."

Odložil jsem svůj pohár nedotčený.

"No, můj milý," řekl jsem opatrně, "je od tebe velmi laskavé, že jsi přišel a všechno mi řekl, ale už je dost pozdě a..."

"Žádná oběť nemůže být bohu milejší," zamumlal Tigellinus.

Ztuhl jsem. "Prosím?"

"Ještě nikam nejdu, Petronie. Ještě jsem s tebou neskončil. Vlastně jsem ani nezačal. Pamatuješ si na ta slova?"

"Ne." Byla to lež; vzpomínal jsem si na ně docela přesně. Vyslovil je Seneka oné noci ve Vatikánských zahradách.

"Zvláštní. Jeden z mých lidí mi řekl, že tě s ním tehdy viděl. Určitě si nevzpomínáš?" Provrtával mě očima.

"Aha. Máš samozřejmě pravdu. Poznamenal to u jednoho hořícího křesťana. Ne moc vkusná poznámka, o mrtvých bychom měli mluvit jen v dobrém, nemyslíš?"

Tigellinus se zasmál. "Snažíš se, Petronie. Ale ne dostatečně. Myslel jsem, že jsi pyšný na své vzdělání. Ta slova bys měl přece znát."

Byl jsem upřímně zmaten a dost zneklidněn. "Moje znalosti nejsou tak obsáhlé jako tvoje, můj milý. Ne, bohužel je neznám."

"Pocházejí ze Senekovy tragédie Šilící Herkules." Teď už se smál naplno. "Celý citát zní – a oprav mě, kdybych se pletl: 'Žádná oběť nemůže být bohu milejší než špatný a krutý král'. A tys odpověděl – a zase mě můžeš opravit – 'máš pravdu'."

Mlčky jsme na sebe hleděli. Masky byly strženy. Tigellinus se už neusmíval.

"Přece jsem ti všechno vysvětlil. Mluvil o mrtvém otrokovi. Alespoň jsem si to myslel."

"Co si myslíš, stojí za hovno. Mě zajímají slova. Ta jeho byla zrádná a tys s nimi souhlasil."

Zvedl jsem svůj pohár a napil se a byl jsem pyšný, že se mi netřeše ruka.

"Řekl jsi, že jsi mě nepřišel zatknout," prohlásil jsem.

"A dodal jsem ještě ne. Chci, abys napřed chvilku trpěl." Tigellinus se už zas zubil. "Můj milý."

"Proč?"

"Protože tě nemám rád. Nikdy jsem tě neměl rád."

"To ti stačí jako důvod?"

Pokrčil rameny. "Potřebuju lepší?"

Poposedl jsem na lehátku. "Myslíš, že teď spáchám sebevraždu?"

"Klidně můžeš. Ale byl bys blázen, kdybys to udělal. A kdo ví? Možná nakonec umřu dřív než ty."

"Lucius nikdy neuvěří, že jsem zrádce. Nejsem. To přece víš sám."

"Uvěří tomu, co mu řeknu. Ten chudák v poslední době není schopný rozlišit skutečnost od fantazie."

Měl v podstatě pravdu, i když jsem nečekal, že ji Tigellinus bude konstatovat tak bezostyšně. Lucius byl vždycky přesvědčen, že přes všechny důkazy opaku ho každý miluje. Spiknutí mu ukázalo, že to tak není, a svět kolem něho se zhroutil.

"Co chceš, Tigelline?" řekl jsem tiše. "Moc? Chceš být sám císařem?"

Zasmál se. "Na to se můžu vysrat! Už před pár lety jsem o tom mluvil, když jsme se setkali poprvé. Chci se jenom bavit. Nero mi rozumí. Možná je v mnoha směrech hloupý, ale ví, že já jsem věrný." Zvedl se. Úmyslně vylihl zbytek vína na lehátku a hodil pohár na zem. Rozbil se na mramorové podlaze. "Oběť Senekovu duchu. A tvému, Petronie. Vyprovázet mě nemusíš."

Ještě dlouho poté, co odešel, jsem zůstal ležet a zíral na zavřené dveře.

/46/

Procesy za vlastizradu pokračovaly. Kolik z těch víc než padesáti obviněných bylo skutečnými viníky a kolik bylo mezi nimi nevinných Tigellinových obětí, nevím. Ani u Seneky jsem si nebyl jistý. Určitě se octl na seznamu, už proto, že říkal, že když všechno ostatní selže, je povinností správného muže zabít tyrana, ale hry toho starého packala nikdy nedosahovaly myšlenkové úrovně jeho filozofie. Upřímně jsem pochyboval, že by měl žaludek na revoluci. Velkým překvapením bylo odsouzení Luciova a Tigellinova kolegy, soudce Faenia Rufa. O něm jsem neměl vůbec žádné pochybnosti; Rufus neměl pro vlastizradu ani vůli, ani energii. Bůhví, co slíbil Tigellinus Scaevinovi, když ho obvinil, ale každopádně mu nezaplatil. Zemřeli Scaevinus i Rufus.

I jiní zemřeli. Spousty lidí, včetně Lucana, Senekova synovce. Moc jsem ho neznal, věděl jsem o něm jenom, že nosil účes podle staré republikánské módy (přesto, že jinak podlézal císaři) a měl silně zveličenou představu o vlastních básnických schopnostech: ale za to si rozhodně smrt nezasloužil, chudák, natož z důvodu, který byl uveden. Když si ulevoval ze záchvatu větrů na jednom z veřejných záchodků, byl prý tak hloupý, že před shromážděnou společností citoval jeden z Luciových vlastních veršů:

Možná byste si mysleli, že burácí tam dole.

O dva sloupy dál seděl náhodou jeden z Tigellinových špehů. Předal zprávu o žertu na patřičná místa a Lucana čekalo obvinění.

Za pomoc při potlačování spiknutí se Tigellinus dočkal mnoha poet a na veřejných prostranstvích bylo umístěno několik jeho soch, což předtím schválil vděčný senát. To bylo všechno.

Ach jo.

Mimochodem, už brzo (abychom se vrátili zpátky do přítomnosti, kam jsme se téměř dostali) bude svítat. Otroci odhruňují záclony a světlo lamp začíná působit jaksi mdle. Dion (můj sekretář, vzpomínáte si?) zívá; počínal si skvěle, chudák, a než se dostaneme na konec, dám mu za jeho noční práci svobodu. Slibuji.

Než se dostaneme na konec. Ještě jednu stránku, Dione, nebo možná dvě. Aby se vyjasnila jedna záhada.

Kdo zapálil Řím? A proč?

No ano, já vím. Ne, nebyla to náhoda, nebo alespoň ne úplná. Ani to nebyl Lucius, aby udělal větší prostor svému Zlatému domu; ani chudáci křesťané z bláhové zbožnosti nebo z čisté zlomyslnosti. Měli to na svědomí jiní původci. Jací původci, ptáte se? Zjistil jsem to, když byl Arruntius opilý. Jinak by mi to nikdy neřekl.

Zastavil jsem se na Siliino pozvání: oslava nastěhování, zahřívání hnízdečka (i když tento výraz asi není příliš vhodný, když první domov byl zničen ohněm), která byla zároveň – i když se to neuvádělo veřejně – oslavou toho, že Arruntius unikl nástrahám velkého spiknutí. Byli jsme samozřejmě v jídelně, poněkud depresivně vyzdobené tradičními motivy Evropou a býkem a Zátíším s mrtvými bažanty. Jídlo bylo skvělé: kořeněné knedlíčky z mořské havěti, celer a telecí mozeček s vaječnou omáčkou a opravdu královský jeseter vařený ve víně s fenyklem. Arruntiovi se podařilo dostat se k několika desítkám litrů pětatřicet let starého faustinského (neptal jsem se, jak, ale měl jsem nejasné tušení, že se jednalo o úplatek za to, co dělal v Ostii) a snažili jsme se, jak jsme mohli, abychom vínu dali pořádně zabrat. Silia nakonec usnula na jednom z lehátek. Arruntius a já jsme hleděli jeden na druhého. Mluvili jsme o požáru.

"Hrozná věc, Tite. Hrozná." Arruntius se pokusil zvednout pohár vína k ústům, ale nepodařilo se mu to. "Katastrofa. Úplná katastrofa."

"Pro Tigellina ne, můj milý," řekl jsem. "Císař začal být zranitelný. Přesně tak, jak Tigellinus potřeboval."

"Tak to právě myslím. Naprosto nespr... Nespr..." Arruntius řihl, pak opatrně vyslovil celé slovo. "Nesprávný odhad. Nebylo to k ničemu."

Najednou jsem vystřízlivěl. "Nesprávný odhad?"

"Mělo to být jinak. Jenom chudinské čtvrti. Aby se lidi přidali k nám." Arruntius kýval hlavou. "Nero byl až moc oblíbený. Jenom se to vymklo z ruky, chápeš? Je to hanba, Tite. Hrozná hanba."

Snažil jsem se zachovat věcný tón. "Bassus říkal, že hořet začalo náhodou. V nějakém krámku s olejem nedaleko cirku."

"Taky že jo. Náhodou. Úplnou náhodou. Ale nechali jsme to hořet, bez ohledu na toho kretěna."

"My?"

Na okamžik otevřel oči a zašklebil se na mne.

"My," řekl a zamrkal.

Vzpomněl jsem si na gangy, které se potulovaly po hořících ulicích a jménem císaře zabraňovaly pokusům o hašení požáru. A na staršího konzula, aristokrata Crassa Frugiho, který byl tehdy jak naschvál mimo Řím. Ovšem mohlo to dopadnout ještě mnohem hůř. Kdyby Bassus nebyl tak výkonný nebo kdyby nebyl ochoten převzít zodpovědnost.

"A co druhý požár," nadhodil jsem. "Ten, který vypukl na Tigellinově sídle. Ten byl taky dílem senátu?"

Přikývl a zvedl k ústům třesoucí se prst. "Ne celého senátu. Jenom těch nejlepších. Ale nikomu ani muk, Tite. Ne že by na tom ještě záleželo. Nevyšlo to a stejně jsou všichni mrtví. A gauner z toho vyklouzl." Zvrátil hlavu k vycpanému opěradlu lehátka. "Gauner vždycky ze všeho vyklouzne. Unikne i noži. Hanba. Ale dej mu dost dlouhý provaz a nakonec se oběsí."

Seděl jsem tiše, až Arruntius zavřel oči a začal potichu chrápat. Pak jsem se zvedl a odešel jsem.

Tak vidíte. Věřte tomu, nebo ne. Možná jenom vedl opilecké řeči a všechno byla od samého začátku až do konce pouhá náhoda. V jistém smyslu bych tomu chtěl věřit. Neraď bych si myslel, že kterýkoliv z členů vznešeného římského senátu byl schopen povýšit svou nenávist nad životy tisíců svých spoluobčanů, natož nad miliony ve škodách na majetku, i kdyby původně nešlo o záměr. Ale pokud je to pravda, pak spiklenci dostali, co si zasloužili, a cítím k nim méně sympatií než k Luciovi. Nebo i k té bestii Tigellinovi.

Obloha nad okny mé jídelny se barví rudě. Brzo se objeví pretoriáni, aby prověřili, jestli byl splněn císařův příkaz. Takže jen krátce.

Poppaea zemřela – Lucius ji ve slepém záchvatu zuřivosti kopl do břicha, když byla těhotná, poté co ji obvinil, že počala dítě s jiným mužem. Nikdy se nepotvrdilo, že by znamenala nebezpečí, za jaké ji považoval Seneka, ale Tigellinus naučil Lucia, aby nevěřil nikomu jinému než jemu. Byla pochována v Augustově mauzoleu – ne spalena po římsku, ale nabalzamována jako egyptská královna. Nebyl jsem pozván na obřad: Tigellinus už přesvědčil Lucia, že si takovou čest

nezasloužím.

Nebyl tam ani Gaius Cassius Longinus, potomek Cassia, který zabil Julia Caesara. Luciovy (nebo spíš Tigellinovy) důvody začaly být brzy jasné: Cassius spolu se synovcem ubohé Junie Calviny byl obviněn z podněcování nového spiknutí. Mezi ostatními, kdo byli nařčeni ze spoluúčasti, byl i nějaký Titus Petronius Niger, bývalý přítel císaře. Bylo mu řečeno, že Lucius podepsal jeho rozsudek smrti, když si vybíral kostýmy pro blížící se turné po řeckých městských státech. Pochybuji, že ho mé jméno přitom rozptýlilo natolik, aby začal váhat nad výběrem stříbrných nebo zlatých flitrů.

Tak. A jsme na konci. Zdá se, že se Dionovi ulevilo, což je ostatně pochopitelné: toho chudáka už musí bolet pravá ruka. Talíře a džbány s vínem jsou prázdné. Už žádné lahůdky. Ani víno. Všechno je pryč.

Tak dobře.

Silia by nyní měla být v Massilii, začíná žít ve vyhnanství. Tohle zřejmě Luciovi nedokáží odpustit. Možná je vrah a blázen, ale nikdy jsem si nemyslel, že je škodolibý; ačkoliv i to je možná Tigellinova vina. Arruntius vydrží, ale tak už to chodí. Tigellinovi se samozřejmě daří skvěle, má všechno, i císařskou moc, jen titul ne.

Je v tom jistě velké poučení, kdybych ovšem měl čas a energii si je zapamatovat.

Možná měl starý bláznivý Paulus přece pravdu a Lucius je prokletý. Pokud ano, škoda. Myslel to ze začátku dobře, ať to později dopadlo jakkoliv. A mnohem raději bych viděl budoucnost Říma takovou, jakou si představuje Lucius, než Paulus. I když má císař všechny možné chyby, má i dobrý vkus. Není divu: sám jsem mu ho vštěpoval. A dobro jen pro dobro samé je tak strašlivě nudné!

Dione, pero prosím.

A pak, můj drahý, škrtidla.

Titus Petronius Niger